

Täysistunto

Tiistai 20.12.2022 klo 9.59—19.11

Täysistunto alkoi klo 09.59. Täysistunto päättyi klo 19.11.

Puhetta johtivat puhemies Matti Vanhanen (9.59—11.51 ja 14.01—15.56) ja ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne (11.51—14.01 ja 15.56—19.11).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Välikysymys nuoriso- ja katujuengirikollisuuden torjumisesta maahanmuutto- ja kriminaalipoliittisin keinoin

Välikysymys VK 6/2022 vp

Pöytäkirjan liite Epäluottamusehdotus 19.12.2022 Liite 2A

Ainoa käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Nyt tehdään päätös edustaja Riikka Purran ym. välikysymyksestä VK 6/2022 vp nuoriso- ja katujuengirikollisuuden torjumisesta maahanmuutto- ja kriminaalipoliittisin keinoin. Keskustelu asiasta päättyi 19.12.2022 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa on Riikka Purra Marko Kilven kannattamana tehnyt ehdotuksen epäluottamuslauseen antamisesta valtioneuvostolle. Ehdotus on monistettuna jaettu edustajille. (Pöytäkirjan liite 2A)

Selonteko hyväksyttiin.

Luottamuslause valtioneuvostolle ”jaa”, Riikka Purran ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 100, ei 70; poissa 29 (äänestys 1).

Eduskunta päätti, että valtioneuvosto nauttii eduskunnan luottamusta. Asian käsittely päättyi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2023

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2023 talousarvioesityksen (HE 154/2022 vp) täydentämisestä

Hallituksen esitys HE 154/2022 vp

Hallituksen esitys HE 277/2022 vp

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Talousarvioaloite TAA 1-472/2022 vp
Valiokunnan mietintö VaVM 37/2022 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 37/2022 vp. Asian käsittely keskeytettiin 19.12.2022 pidetyssä täysistunnossa.

Siirrytään pääluokkakokohtaisiin äänestyksiin. Kaikki samaa pääluokkaa koskevat ehdotukset ja kannatukset voi tehdä eduskuntaryhmäkohtaisesti samalla kertaa. Mahdolliset pöytäkirjaan otettavat edustajien korjaukset tehdään vasta kun koko pääluokka on äänestetty.

3.1. Pääluokka 25 Oikeusministeriön hallinnonala

Puhemies Matti Vanhanen: Esitellään pääluokka 25. Yleiskeskustelu päättyi 16.12.2022 pidetyssä täysistunnossa. Nyt ryhdytään pääluokan yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Tehtiin seuraavat pääluokkaa koskevat, hyväksytyn menettelytavan mukaisesti keskusteliansa kirjallisina jätetyt, edustajille monistettuina ja numeroituina jaetut ehdotukset:

1. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 25.01.01: Lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin lapsiin kohdistuvien sekä seksuaalittain väkivaltarikosten rangaistusten kiristämiseksi.” (Vastalause 1)
2. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 25.01.01: Lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin sanan-, mielipiteen- ja uskonnonvapauden turvaamiseksi Suomessa.” (Vastalause 1)
3. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 25.01.03: Lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin oikeusministeriön alaisten valtuutettujen toimistojen yhdistämiseksi oikeusturvataloksi, jotta oikeusturvaan liittyvät palvelut voitaisiin tuottaa kansalaisille yhden luokun periaatteella kustannustehokkaammin.” (Vastalause 1)
4. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 25.01.50: Lisätään 30 000 euroa ViaDia Outokumpu ry:n toiminnan tukemiseen. (TAA 21)
5. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 25.01.50: Lisätään 50 000 euroa ViaDia Joensuu ry:n toiminnan tukemiseen. (TAA 22)
6. Sari Tanus (kd) Päivi Räsänen (kd) kannattamana 25.01.50: Lisätään 150 000 euroa ViaDia ry:lle vankien ja vapautuneiden vankien yhteiskuntaan sopeutumista tukevaan työhön. (TAA 58)

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

7. Timo Heinonen (kok) Jukka Kopran (kok) kannattamana 25.10.03: Lisätään 10 000 000 euroa tuomioistuinten toimintamenoihin. (Vastalause 2)

8. Sari Tanus (kd) Päivi Räsänen (kd) kannattamana 25.10.03: Lisätään 25 000 000 euroa tuomioistuinten toiminnan turvaamiseksi. (Vastalause 3)

9. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 25.10.03: Lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin turvapaikka-, oleskelulupa-, perheen-yhdistämis-, vastaanotto- ja etuusjärjestelmään liittyvien houkutustekijöiden poistamiseksi, jotta tuomioistuimen resursseja saataisiin vapautettua muiden valitusasioiden käsitte-lyyn.” (Vastalause 1)

10. Sari Tanus (kd) Päivi Räsänen (kd) kannattamana 25.10.03: Lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin oikeudenhoidon perusrahoituksen riittä-
vän tason varmistamiseksi.” (Vastalause 3)

11. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 25.10.04: Lisätään 500 000 euroa velallisten neuvontapalvelujen ja muiden tukitoimintojen kehittämiseen. (TAA 37)

12. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 25.10.04: Lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus harkitsee alueellisten oikeusapupalvelujen tarjonnan yhdistämistä siten, että palveluita voisi tarjota yli aluerajojen ja täten jakaa työtaakkaa tehokkaasti.” (Vastalause 1)

13. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 25.10.04: Lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus tehostaa velkaneuvonnan toimintaa lyhentämällä jono-
ja ja antamalla takuun velkaneuvontaan pääsystä esimerkiksi viikon kuluessa ensimmäi-
sestä yhteydenotosta.” (Vastalause 1)

14. Timo Heinonen (kok) Jukka Kopran (kok) kannattamana 25.30.01: Lisätään 10 000 000 euroa Syyttäjälaitoksen toimintamenoihin. (Vastalause 2)

15. Timo Heinonen (kok) Jukka Kopran (kok) kannattamana 25.40.01: Lisätään 5 000 000 euroa Rikosseuraamuslaitoksen toimintamenoihin. (Vastalause 2)

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 1 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 101, ei 70, tyhjiä 1; poissa 27 (äänestys 2). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 2 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 103, ei 70; poissa 26 (äänestys 3). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 3 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 104, ei 68; poissa 27 (äänestys 4). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 4 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 135, ei 38; poissa 26 (äänestys 5). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 5 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 136, ei 35; poissa 28 (äänestys 6). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Sari Tanuksen ehdotus 6 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 131, ei 34; poissa 34 (äänestys 7). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Puhemies Matti Vanhanen: Timo Heinosen ehdotus 7 ja Sari Tanuksen ehdotus 8 koskevat samaa asiaa, joten ensin äänestetään Sari Tanuksen ehdotuksesta 8 Timo Heinosen ehdotusta 7 vastaan ja sen jälkeen voittaneesta mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

1) Timo Heinosen ehdotus 7 ”jaa”, Sari Tanuksen ehdotus 8 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 136, ei 36, tyhjiä 1; poissa 26 (äänestys 8). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Timo Heinosen ehdotuksen 7.

2) Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 7 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 103, ei 72; poissa 24 (äänestys 9). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 9 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 103, ei 70; poissa 26 (äänestys 10). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Sari Tanuksen ehdotus 10 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 103, ei 72; poissa 24 (äänestys 11). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 11 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 139, ei 36; poissa 24 (äänestys 12). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 12 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 105, ei 70; poissa 24 (äänestys 13). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 13 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 103, ei 70; poissa 26 (äänestys 14). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 14 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 103, ei 72; poissa 24 (äänestys 15). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 15 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 102, ei 71; poissa 26 (äänestys 16). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi pääluokan 25 mietinnön mukaisena.

3.2. Pääluokka 26 Sisäministeriön hallinnonala

Puhemies Matti Vanhanen: Esitellään pääluokka 26. Yleiskeskustelu päättyi 19.12.2022 pidetyssä täysistunnossa. Nyt ryhdytään pääluokan yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Tehtiin seuraavat pääluokkaa koskevat, hyväksytyn menettelytavan mukaisesti keskuskansliaan kirjallisina jätetyt, edustajille monistettuina ja numeroituina jaetut ehdotukset:

1. Vilhelm Junnila (ps) Jenna Simulan (ps) kannattamana 26.01.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että yleisen turvallisuuden parantamiseksi rikosalttiutta vähennetään huolehtimalla julkisilla paikoilla tapahtuvan rikollisuuden riittävästä rangaistuksista ja nollatoleranssista sekä riittävästä poliisipartioinnista." (Vastalause 1)
2. Vilhelm Junnila (ps) Jenna Simulan (ps) kannattamana 26.01.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus puuttuu välittömästi ja päättäväisesti jengiytymiskehitykseen, jotta Suomi välttyisi Ruotsin kaltaiselta nuorten oirehtimiselta." (Vastalause 1)
3. Vilhelm Junnila (ps) Jenna Simulan (ps) kannattamana 26.01.50: Lisätään 35 000 euroa Suomen Poliisikoirayhdistyksen toiminnan kehittämiseen. (TAA 1)
4. Vilhelm Junnila (ps) Jenna Simulan (ps) kannattamana 26.01.50: Lisätään 35 000 euroa Mondioringyhdistys ry:n toiminnan kehittämiseen. (TAA 2)
5. Vilhelm Junnila (ps) Jenna Simulan (ps) kannattamana 26.01.50: Lisätään 35 000 euroa Rajan koiramiehet -yhdistyksen toiminnan kehittämiseen. (TAA 3)
6. Vilhelm Junnila (ps) Jenna Simulan (ps) kannattamana 26.10.01: Lisätään 500 000 euroa eläinsuojelurikoksiin keskittyvien tutkintaryhmien perustamisen tukemiseen kaikissa Suomen poliisilaitoksissa. (TAA 38)
7. Mia Laiho (kok) Terhi Koulumiehen (kok) kannattamana 26.10.01: Lisätään 2 000 000 euroa eläinpoliisitoiminnan laajentamiseen koko Suomeen. (TAA 248)
8. Timo Heinonen (kok) Jukka Kopran (kok) kannattamana 26.10.01: Lisätään 8 000 000 euroa poliisitoimen toimintamenoihin. (Vastalause 2)
9. Päivi Räsänen (kd) Sari Tanuksen (kd) kannattamana 26.10.01: Lisätään 10 000 000 euroa poliisin toimintamenoihin. (Vastalause 3)
10. Timo Heinonen (kok) Jukka Kopran (kok) kannattamana 26.10.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy viipymättä tarvittaviin toimenpiteisiin suunnitelman luomiseksi siitä, miten poliisien määrä nostetaan tulevien vuosien aikana 8 000 poliisiin." (Vastalause 2)
11. Päivi Räsänen (kd) Sari Tanuksen (kd) kannattamana 26.10.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin poliisin määrärahan pysyvän tason nostamiseksi toiminnan pitkäjänteiseen ja kestäväan kehittämiseen turvallisuusympäristön heikentyessä." (Vastalause 3)
12. Pihla Keto-Huovinen (kok) Jukka Kopran (kok) kannattamana 26.30.01: Lisätään 3 750 000 euroa pelastajapulnan helpottamiseksi. (TAA 428)

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

13. Vilhelm Junnila (ps) Jenna Simulan (ps) kannattamana 26.30.01: Lisätään 80 000 000 euroa pelastustoimen toimintamenoihin. (TAA 113)
14. Päivi Räsänen (kd) Sari Tanuksen (kd) kannattamana 26.30.02: Lisätään 5 000 000 euroa hätäkeskuspäivystäjien palkkaamiseen. (Vastalause 3)
15. Päivi Räsänen (kd) Sari Tanuksen (kd) kannattamana 26.30.02: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin hätäkeskusten toimintakyvyn vahvistamiseksi." (Vastalause 3)
16. Vilhelm Junnila (ps) Jenna Simulan (ps) kannattamana 26.30.03: Lisätään 600 000 euroa Pelastusopistolle pelastajakoulutuksen lisäämiseen. (TAA 337)
17. Timo Heinonen (kok) Jukka Kopran (kok) kannattamana 26.30.03: Lisätään 3 800 000 euroa Pelastusopiston toimintamenoihin. (Vastalause 2)
18. Päivi Räsänen (kd) Sari Tanuksen (kd) kannattamana 26.30.03: Lisätään 5 000 000 euroa Pelastusopiston toimintamenoihin. (Vastalause 3)
19. Päivi Räsänen (kd) Sari Tanuksen (kd) kannattamana 26.30.03: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin Pelastusopiston määrärahan pysyvän tason nostamiseksi pelastustoimen riittävän toimintavalmiuden ylläpitämiseksi." (Vastalause 3)
20. Vilhelm Junnila (ps) Jenna Simulan (ps) kannattamana 26.40.01: Vähennetään 40 000 000 euroa Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten toimintamenoihin ehdotetusta määrärahasta. (TAA 440)
21. Vilhelm Junnila (ps) Jenna Simulan (ps) kannattamana 26.40.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus kompensoi Ukrainan sotaa pakenevien vastaanottamisesta aiheutuvat kulut laskemalla väliaikaisesti Suomen pakolaiskiintiön nolleen." (Vastalause 1)
22. Vilhelm Junnila (ps) Jenna Simulan (ps) kannattamana 26.40.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että nykyään kansalaisuusvaatimuksiin kuuluva viiden ja kansainvälistä suojelua saaneiden kohdalla neljän vuoden asumisedellytys nostetaan kymmeneen vuoteen." (Vastalause 1)
23. Vilhelm Junnila (ps) Jenna Simulan (ps) kannattamana 26.40.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että kaikki suojeluperusteiset oleskeluluvat myönnetään määräaikaisesti niin, että lähtömaiden tilanteen rauhoituttua väliaikaista suojelua saanut palaa kotimaahansa." (Vastalause 1)
24. Vilhelm Junnila (ps) Jenna Simulan (ps) kannattamana 26.40.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus alkaa valmistella ulkomaalaislain kiristämistä siten,

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

että laittomasti maassa oleskelu johtaisi tosiasiallisiin rangaistuksiin, maasta poistoon ja myöhemmän maahantulon estämiseen." (Vastalause 1)

25. Vilhelm Junnila (ps) Jenna Simulan (ps) kannattamana 26.40.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus tehostaa kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden, luovattomasti maassa olevien henkilöiden poistamista Suomesta." (Vastalause 1)

26. Vilhelm Junnila (ps) Jenna Simulan (ps) kannattamana 26.40.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus tekee selvityksen sosiaaliturvajärjestelmän muuttamisesta asumisperusteisesta kansalaisuusperusteiseksi." (Vastalause 1)

27. Vilhelm Junnila (ps) Jenna Simulan (ps) kannattamana 26.40.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus laatii maahanmuuttopoliittisen ohjelman, jolla minimoidaan humanitaarinen maahanmuutto ja muutetaan se väliaikaiseksi, ja työperäisessä maahanmuutossa korostetaan kykyä tulla toimeen työtulolla ja palautetaan ajalliset sekä tulorajalliset karenssit." (Vastalause 1)

28. Vilhelm Junnila (ps) Jenna Simulan (ps) kannattamana 26.40.21: Vähennetään 72 000 000 euroa pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanottoon ehdotetusta määrärahasta. (TAA 441)

29. Vilhelm Junnila (ps) Jenna Simulan (ps) kannattamana 26.40.63: Vähennetään 21 000 000 euroa vastaanotto toiminnan asiakkaille maksettaviin tukiin ehdotetusta määrärahasta. (TAA 442)

Mietintö ”jaa”, Vilhelm Junnilan ehdotus 1 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 103, ei 71; poissa 25 (äänestys 17). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Vilhelm Junnilan ehdotus 2 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 103, ei 70; poissa 26 (äänestys 18). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Vilhelm Junnilan ehdotus 3 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 130, ei 40; poissa 29 (äänestys 19). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Vilhelm Junnilan ehdotus 4 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 140, ei 29; poissa 30 (äänestys 20). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Vilhelm Junnilan ehdotus 5 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 134, ei 34; poissa 31 (äänestys 21). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Puhemies Matti Vanhanen: Vilhelm Junnilan ehdotus 6 ja Mia Laihon ehdotus 7 koskevat samaa asiaa. Ensin äänestetään Mia Laihon ehdotuksesta 7 Vilhelm Junnilan ehdotusta 6 vastaan ja sitten voittaneesta mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

1) Vilhelm Junnilan ehdotus 6 ”jaa”, Mia Laihon ehdotus 7 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 147, ei 24, tyhjiä 1; poissa 27 (äänestys 22). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Vilhelm Junnilan ehdotuksen 6.

2) Mietintö ”jaa”, Vilhelm Junnilan ehdotus 6 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 129, ei 47; poissa 23 (äänestys 23). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Puhemies Matti Vanhanen: Timo Heinosen ehdotus 8 ja Päivi Räsäsen ehdotus 9 koskevat samaa asiaa. Ensin äänestetään Päivi Räsäsen ehdotuksesta 9 Timo Heinosen ehdotusta 8 vastaan ja sitten voittaneesta mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

1) Timo Heinosen ehdotus 8 ”jaa”, Päivi Räsäsen ehdotus 9 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 134, ei 37, tyhjiä 2; poissa 26 (äänestys 24). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Timo Heinosen ehdotuksen 8.

2) Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 8 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 104, ei 73; poissa 22 (äänestys 25). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 10 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 104, ei 73; poissa 22 (äänestys 26). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Päivi Räsäsen ehdotus 11 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 104, ei 73; poissa 22 (äänestys 27). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Pihla Keto-Huovisen ehdotus 12 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 104, ei 72; poissa 23 (äänestys 28). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Vilhelm Junnilan ehdotus 13 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 133, ei 41, tyhjiä 1; poissa 24 (äänestys 29). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Päivi Räsäsen ehdotus 14 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 133, ei 44; poissa 22 (äänestys 30). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Päivi Räsäsen ehdotus 15 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 104, ei 72; poissa 23 (äänestys 31). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Puhemies Matti Vanhanen: Vilhelm Junnilan ehdotus 16, Timo Heinosen ehdotus 17 ja Päivi Räsäsen ehdotus 18 koskevat samaa asiaa. Ensin äänestetään Päivi Räsäsen ehdotuksesta 18 Timo Heinosen ehdotusta 17 vastaan, sitten voittaneesta Vilhelm Junnilan ehdotusta 16 vastaan ja lopuksi voittaneesta mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

1) Timo Heinosen ehdotus 17 ”jaa”, Päivi Räsäsen ehdotus 18 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 166, ei 4, tyhjiä 1; poissa 28 (äänestys 32). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Timo Heinosen ehdotuksen 17.

2) Vilhelm Junnilan ehdotus 16 ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 17 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 138, ei 35, tyhjiä 1; poissa 25 (äänestys 33). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Vilhelm Junnilan ehdotuksen 16.

3) Mietintö ”jaa”, Vilhelm Junnilan ehdotus 16 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 104, ei 71; poissa 24 (äänestys 34). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Päivi Räsäsen ehdotus 19 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 104, ei 71; poissa 24 (äänestys 35). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Vilhelm Junnilan ehdotus 20 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 138, ei 37; poissa 24 (äänestys 36). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Vilhelm Junnilan ehdotus 21 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 139, ei 35; poissa 25 (äänestys 37). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Vilhelm Junnilan ehdotus 22 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 134, ei 38, tyhjiä 1; poissa 26 (äänestys 38). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Vilhelm Junnilan ehdotus 23 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 104, ei 72; poissa 23 (äänestys 39). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Vilhelm Junnilan ehdotus 24 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 107, ei 54, tyhjiä 13; poissa 25 (äänestys 40). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Vilhelm Junnilan ehdotus 25 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 104, ei 71; poissa 24 (äänestys 41). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Vilhelm Junnilan ehdotus 26 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 137, ei 38; poissa 24 (äänestys 42). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Vilhelm Junnilan ehdotus 27 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 137, ei 38; poissa 24 (äänestys 43). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Vilhelm Junnilan ehdotus 28 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 135, ei 39, tyhjiä 1; poissa 24 (äänestys 44). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Vilhelm Junnilan ehdotus 29 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 135, ei 39, tyhjiä 1; poissa 24 (äänestys 45). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Pöytäkirjaan merkittiin seuraava ilmoitus: Sari Multala (kok) tarkoitti äänestää ”jaa” kohdassa 22.

Eduskunta hyväksyi pääluokan 26 mietinnön mukaisena.

3.3. Pääluokka 27 Puolustusministeriön hallinnonala

Puhemies Matti Vanhanen: Esitellään pääluokka 27. Yleiskeskustelu päättyi 14.12.2022 pidetyssä täysistunnossa. Nyt ryhdytään pääluokan yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Tehtiin seuraavat pääluokkaa koskevat, hyväksytyn menettelytavan mukaisesti keskusteliansa kirjallisina jätetyt, edustajille monistettuina ja numeroituina jaetut ehdotukset:

1. Vilhelm Junnila (ps) Jenna Simulan (ps) kannattamana 27.01.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että Pohjois-Karjalan prikaatin uudelleenavaamisesta tehdään selvitys Puolustusvoimien tarpeiden lähtökohdasta." (Vastalause 1)
2. Vilhelm Junnila (ps) Jenna Simulan (ps) kannattamana 27.01.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus varmistaa riittävän Puolustusvoimien henkilöstömäärän nykyisessä turvallisuuspoliittisessa tilanteessa." (Vastalause 1)
3. Vilhelm Junnila (ps) Jenna Simulan (ps) kannattamana 27.10.01: Lisätään 500 000 euroa vuonna 2013 lakkautetun Pohjois-Karjalan prikaatin korvaavan uuden joukko-osaston suunnitteluun Pohjois-Karjalan alueella. (TAA 4)
4. Vilhelm Junnila (ps) Jenna Simulan (ps) kannattamana 27.10.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus korostaa puolustusmateriaalihankintojen kotimaisuusastetta hankintapäätöksien kriteerinä." (Vastalause 1)
5. Vilhelm Junnila (ps) Jenna Simulan (ps) kannattamana 27.10.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus vahvistaa puolustusteollisuuden toimintaedellytyksiä Suomessa." (Vastalause 1)
6. Vilhelm Junnila (ps) Jenna Simulan (ps) kannattamana 27.10.50: Lisätään 10 000 euroa Varmistin ry:n toiminnan tukemiseen ja kehittämiseen. (TAA 265)
7. Timo Heinonen (kok) Jukka Kopran (kok) kannattamana 27.10.50: Lisätään 40 000 euroa Hämeen reserviläissoittokunnan toiminnan tukemiseen. (TAA 69)
8. Vilhelm Junnila (ps) Jenna Simulan (ps) kannattamana 27.10.50: Lisätään 50 000 euroa Varsinais-Suomessa toimivien maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukemiseen. (TAA 139)

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

9. Vilhelm Junnila (ps) Jenna Simulan (ps) kannattamana 27.10.50: Lisätään 100 000 euroa Pohjois-Karjalan Reserviläispiiri ry:n toiminnan tukemiseen ja kehittämiseen. (TAA 5)
10. Vilhelm Junnila (ps) Jenna Simulan (ps) kannattamana 27.10.50: Lisätään 100 000 euroa Pohjois-Karjalan Maanpuolustuksen Tuki ry:n toiminnan tukemiseen ja kehittämiseen. (TAA 6)
11. Vilhelm Junnila (ps) Jenna Simulan (ps) kannattamana 27.10.50: Lisätään 100 000 euroa Pohjois-Karjalan Suojeluskuntien Perinneyhdistys ry:n toiminnan tukemiseen ja kehittämiseen. (TAA 7)
12. Vilhelm Junnila (ps) Jenna Simulan (ps) kannattamana 27.10.50: Lisätään 150 000 euroa Naisten Valmiusliitto ry:n toiminnan kehittämiseen. (TAA 8)
13. Vilhelm Junnila (ps) Jenna Simulan (ps) kannattamana 27.10.50: Lisätään 150 000 euroa Vapaussodan Perinneliiton toiminnan tukemiseen. (TAA 9)
14. Vilhelm Junnila (ps) Jenna Simulan (ps) kannattamana 27.10.50: Lisätään 200 000 euroa Lotta Svärd Säätiön toiminnan tukemiseen ja kehittämiseen. (TAA 10)
15. Timo Heinonen (kok) Jukka Kopran (kok) kannattamana 27.10.50: Lisätään 200 000 euroa Ahvenanmaan reserviläisyhdistykselle. (TAA 70)
16. Vilhelm Junnila (ps) Jenna Simulan (ps) kannattamana 27.10.50: Lisätään 1 000 000 euroa Karjalan Poikien Kilta ry:n toiminnan tukemiseen ja kehittämiseen. (TAA 11)
17. Vilhelm Junnila (ps) Jenna Simulan (ps) kannattamana 27.10.50: Lisätään 1 000 000 euroa Maanpuolustuksen Tuki ry:n toiminnan kehittämiseen. (TAA 12)
18. Sari Tanus (kd) Sari Essayahin (kd) kannattamana 27.10.50: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin maanpuolustusjärjestöjen taloudellisen aseman vakiinnuttamiseksi." (Vastalause 3)
19. Timo Heinonen (kok) Jukka Kopran (kok) kannattamana 27.10: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että maanpuolustuksen määrärahat turvataan Naton tavoitteen mukaisesti vähintään 2 %:n tasolle suhteessa bruttokansantuotteeseen." (Vastalause 2)
20. Timo Heinonen (kok) Jukka Kopran (kok) kannattamana 27.10: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että perustetaan parlamentaarinen ryhmä selvittämään Suomen maanpuolustuksen kehitystarpeita ja samassa yhteydessä selvittämään mahdollisuutta maanpuolustusmenojen nostamiseksi asteittain 2,5—3,0 %:n tasolle pitkällä aikavälillä." (Vastalause 2)
21. Timo Heinonen (kok) Jukka Kopran (kok) kannattamana 27.30.20: Lisätään 2 000 000 euroa rauhanturvaajien vertaistukitoiminnan rahoittamiseen ja hoidon laajentamiseen. (TAA 71)

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Mietintö ”jaa”, Vilhelm Junnilan ehdotus 1 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 135, ei 38; poissa 26 (äänestys 46). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Vilhelm Junnilan ehdotus 2 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 103, ei 71; poissa 25 (äänestys 47). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Vilhelm Junnilan ehdotus 3 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 137, ei 34; poissa 28 (äänestys 48). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Vilhelm Junnilan ehdotus 4 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 102, ei 71; poissa 26 (äänestys 49). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Vilhelm Junnilan ehdotus 5 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 102, ei 71; poissa 26 (äänestys 50). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Vilhelm Junnilan ehdotus 6 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 137, ei 36; poissa 26 (äänestys 51). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 7 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 129, ei 41; poissa 29 (äänestys 52). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Vilhelm Junnilan ehdotus 8 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 137, ei 35; poissa 27 (äänestys 53). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Vilhelm Junnilan ehdotus 9 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 134, ei 39; poissa 26 (äänestys 54). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Vilhelm Junnilan ehdotus 10 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 135, ei 39; poissa 25 (äänestys 55). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Vilhelm Junnilan ehdotus 11 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 136, ei 38; poissa 25 (äänestys 56). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Vilhelm Junnilan ehdotus 12 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 126, ei 46; poissa 27 (äänestys 57). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Vilhelm Junnilan ehdotus 13 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 132, ei 40; poissa 27 (äänestys 58). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Vilhelm Junnilan ehdotus 14 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 125, ei 49; poissa 25 (äänestys 59). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 15 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 127, ei 47; poissa 25 (äänestys 60). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Mietintö ”jaa”, Vilhelm Junnilan ehdotus 16 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 141, ei 33; poissa 25 (äänestys 61). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Vilhelm Junnilan ehdotus 17 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 132, ei 42; poissa 25 (äänestys 62). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Sari Tanuksen ehdotus 18 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 104, ei 72; poissa 23 (äänestys 63). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 19 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 102, ei 71; poissa 26 (äänestys 64). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 20 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 106, ei 64; poissa 29 (äänestys 65). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 21 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 126, ei 46; poissa 27 (äänestys 66). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirjaan merkittiin seuraava ilmoitus: Sanna Antikainen (ps) tarkoitti äänestää ”ei” kohdassa 1.

Eduskunta hyväksyi pääluokan 27 mietinnön mukaisena.

3.4. Pääluokka 28 Valtiovarainministeriön hallinnonala

Puhemies Matti Vanhanen: Esitellään pääluokka 28. Yleiskeskustelu päättyi 16.12.2022 pidetyssä täysistunnossa. Nyt ryhdytään pääluokan yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Tehtiin seuraavat pääluokkaa koskevat, hyväksytyn menettelytavan mukaisesti keskustansliaan kirjallisina jätetyt, edustajille monistettuina ja numeroituina jaetut ehdotukset:

1. Jani Mäkelä (ps) Rami Lehdon (ps) kannattamana 28.10.02: Lisätään 2 000 000 euroa Tullin toiminnan tehostamiseksi ja resurssivajeen paikkaamiseksi. (TAA 39)

2. Sari Essayah (kd) Peter Östmanin (kd) kannattamana 28.30.01: Lisätään 500 000 euroa Tilastokeskuksen toimintamenoihin maataloustuotteiden hintatilastoinnin kehittämiseen. (Vastalause 3)

3. Jani Mäkelä (ps) Rami Lehdon (ps) kannattamana 28.30.02: Lisätään 1 euro pikaisen selvityksen tekemiseen sähkövähennyksen korotustarpeesta kansantalouden pitkän aikavälin kustannusvaikutusten loiventamiseksi. (TAA 326)

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

4. Timo Heinonen (kok) Jukka Kopran (kok) kannattamana 28.40.01: Vähennetään 21 000 000 euroa aluehallintoviraston toimintamenoista säästötoimenpiteenä. (Vastalause 2)
5. Timo Heinonen (kok) Jukka Kopran (kok) kannattamana 28.60.12: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo tarpeelliset lakiesitykset, jotta valtionhallinnon yhteisten henkilöstömenojen osaamisen kehittämisen määrärahoista voidaan säästää 15 miljoonaa euroa." (Vastalause 2)
6. Jani Mäkelä (ps) Rami Lehdon (ps) kannattamana 28.70.05: Lisätään 2 000 000 euroa Satakunnan hyvinvointialueen liikkuvien päivystyspalveluiden kehittämishankkeeseen. (TAA 114)
7. Sari Essayah (kd) Peter Östmanin (kd) kannattamana 28.70.40: Lisätään 5 000 000 euroa viranomaisverkon varavoimanlähteiden vahvistamiseen. (Vastalause 3)
8. Timo Heinonen (kok) Jukka Kopran (kok) kannattamana 28.89.31: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus varmistaa valtakunnallisen muistiohjelman jatkumisen muistiystävällisen Suomen rakentamiseksi." (Vastalause 2)
9. Timo Heinonen (kok) Jukka Kopran (kok) kannattamana 28.89.31: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus varmistaa arvokasta työtä tekeville omaishoitajille aitoja mahdollisuuksia pitää vapaapäiviä palvelusetelin, kotiaivustajapalvelun ja kiertävän perhehoitajan avulla." (Vastalause 2)
10. Sari Essayah (kd) Peter Östmanin (kd) kannattamana 28.89.31: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, joilla lisätään hyvinvointialueiden koordinaatiota sote-tietojärjestelmien kehittämisessä, varmistetaan tietojärjestelmien rajapintojen toimivuus ja vältetään tietojärjestelmien valmistelussa tarpeeton päällekkäinen työ." (Vastalause 3)
11. Sari Essayah (kd) Peter Östmanin (kd) kannattamana 28.89.31: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, joilla luodaan kunnille ja hyvinvointialueille selkeät ja toimivat kannusteet panostaa hyvinvointiin ja sairauksien ehkäisyyn." (Vastalause 3)
12. Sari Essayah (kd) Peter Östmanin (kd) kannattamana 28.89.31: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus laatii virkamiestyönä ja ulkopuolisia asiantuntijoita hyödyntäen puolueettoman selvityksen hyvinvointialueiden rahoitusmallin keskeisimmistä ongelmista sekä ratkaisuehdotuksista niihin." (Vastalause 3)
13. Sari Essayah (kd) Peter Östmanin (kd) kannattamana 28.89.31: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus laatii esiselvityksen siitä, miten hyvinvointialueiden erilainen lähtötilanne velkojen ja vastuiden suhteen vaikuttaa niiden toimintaan ja palveluverkkoon." (Vastalause 3)

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

14. Sari Essayah (kd) Peter Östmanin (kd) kannattamana 28.89.31: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin laadukkaan saattohoidon ja palliatiivisen hoidon saatavuuden parantamiseksi." (Vastalause 3)
15. Sari Essayah (kd) Peter Östmanin (kd) kannattamana 28.89.31: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijöiden työssä viihtyvyyden parantamiseksi ja alan rekrytinnin tehostamiseksi." (Vastalause 3)
16. Sari Essayah (kd) Peter Östmanin (kd) kannattamana 28.89.31: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus lisää hyvinvointialueiden rahoitusta terveydenhuollon tason romahtamisen ehkäisemiseksi, hoitajien palkkaamiseksi, alueellisen yhdenvertaisuuden ylläpitämiseksi, terapiatakuun toteuttamiseksi sekä hoivapalveluiden tason parantamiseksi ja ryhtyy kiireellisesti tarvittaviin muihin toimenpiteisiin muun muassa vanhusten hoidon ongelmien sekä sote-tietojärjestelmien rahoituksen haasteiden korjaamiseksi." (Vastalause 3)
17. Sari Essayah (kd) Peter Östmanin (kd) kannattamana 28.90.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin yksityisten opetuksenjärjestäjien kotikuntakorvauksen korottamiseksi samalle tasolle muiden opetuksenjärjestäjien kanssa." (Vastalause 3)
18. Sari Essayah (kd) Peter Östmanin (kd) kannattamana 28.91.41: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy välittömiin toimenpiteisiin maatilojen energia- ja kustannustuen valmistelemiseksi maatalojen tukemiseksi sekä omavaraisuuden ja kansallisen turvallisuuden vahvistamiseksi." (Vastalause 3)
19. Jani Mäkelä (ps) Rami Lehdon (ps) kannattamana 28.92.69: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ilmoittaa eduskunnalle jo etukäteen, miten se aikoo suhtautua EU:n tulonsiirto- ja velkaunioniulottuvuuksia edistäviin hankkeisiin, ja erityisesti, miten se aikoo torjua kyseisten esitysten toteutumisen, jos niiden hyväksymiseen unionitasolla riittää enemmistöpäätös, ja että hallitus huomioi eduskunnan tietotoiveet ja -pyynnöt osana valtioneuvoston uutta systemaattista ennakkovaikuttamisen toimintamallia." (Vastalause 1)
20. Jani Mäkelä (ps) Rami Lehdon (ps) kannattamana 28.92.69: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus eduskunnan tahdon mukaisesti torjuu EU:n liukumisen kohti epäsymmetristä tulonsiirtounionia vastustamalla ja viime kädessä estämällä Suomen osallistumisen EU/EMU-alueen liittovaltioistumista edistäviin esityksiin." (Vastalause 1)
21. Jani Mäkelä (ps) Rami Lehdon (ps) kannattamana 28.92.69: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee viipymättä suunnitelman Euroopan talous- ja rahaliiton osittaisen hajoamisen varalle sekä varmistaa Suomen rahapoliittisen omavaraisuuden." (Vastalause 1)

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

22. Jani Mäkelä (ps) Rami Lehdon (ps) kannattamana 28.92.69: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus estää EU:n ennallistamisasetuksen läpimenon määräenemistöpäätöksellä tarvittaessa ilmoittamalla etukäteen, että Suomi ei tule hyväksymään esityksen kannalta välttämätöntä ja yksimielisyyspäätöstä edellyttävää rahoitusta." (Vastalause 1)
23. Jani Mäkelä (ps) Rami Lehdon (ps) kannattamana 28: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus edistää keskeisten esitystensä taustaoletusten ja laskentaperusteiden julkaisemista lähteineen ja kansantajuisesti talousarvioesitysten ja julkisen talouden suunnitelmien yhteydessä." (Vastalause 1)
24. Jani Mäkelä (ps) Rami Lehdon (ps) kannattamana 28: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus laatii selonteon, jossa valtion talousarvion määrärahat pääluokitain priorisoidaan siten, että välttämättömät, tarpeelliset ja vähemmän tarpeelliset menokohteet on selkeästi eroteltu, tavoitteenaan välttämättömien menojen turvaaminen kaikissa tilanteissa." (Vastalause 1)
25. Jani Mäkelä (ps) Rami Lehdon (ps) kannattamana 28: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus tasapainottaa julkisen talouden kestävyyttä ennemmin julkisen sektorin tehtävien karsimisella ja eläköitymisen kautta kuin veroasteen korottamisella." (Vastalause 1)
26. Jani Mäkelä (ps) Rami Lehdon (ps) kannattamana 28: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa hyvinvointialueuudistuksen kokonaiskustannusten kehittymistä, uudistaa hyvinvointialueiden rahoituksen siten, että palvelut turvataan koko maassa ja alueille luodaan kannustimet uudistaa ja tehostaa tuotantorakenteita ja karsia hallintoa, ja huolehtii toimintojen riittävästä rahoituksesta tai toimintojen uudelleenkohdentamisesta." (Vastalause 1)
27. Jani Mäkelä (ps) Rami Lehdon (ps) kannattamana 28: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus torjuu Suomen muista EU-maista poikkeavan energiatukipolitiikan kielteistä vaikutusta kansainväliseen kilpailukykyymme." (Vastalause 1)
28. Jani Mäkelä (ps) Rami Lehdon (ps) kannattamana 28: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus vähentää kuntia sitovia velvoitteita ja siten huolehtii kuntien kyvystä selvitä taloudellisesti suomalaisten peruspalveluiden saatavuudesta." (Vastalause 1)
29. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 28: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa huolella valtion velka- ja takausvastuiden kehitystä ja pyrkii vähentämään kokonaisvastuita sekä riskien keskittymistä." (Vastalause 1)
30. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 28: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus purkaa byrokratiaa ja tavoittelee korkeampaa tuottavuutta jokaisella hallinnonalalla muun muassa digitalisaation ja jatkuvan parantamisen avulla. Lisäksi hallinnonalojen ja yksiköiden tulosvastuuta on vahvistettava aidosti." (Vastalause 1)

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Mietintö ”jaa”, Jani Mäkelän ehdotus 1 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 132, ei 41; poissa 26 (äänestys 67). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Sari Essayahin ehdotus 2 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 136, ei 37; poissa 26 (äänestys 68). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Jani Mäkelän ehdotus 3 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 139, ei 29, tyhjiä 1; poissa 30 (äänestys 69). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 4 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 137, ei 36, tyhjiä 2; poissa 24 (äänestys 70). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 5 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 104, ei 71; poissa 24 (äänestys 71). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Jani Mäkelän ehdotus 6 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 140, ei 35; poissa 24 (äänestys 72). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Sari Essayahin ehdotus 7 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 132, ei 41; poissa 26 (äänestys 73). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 8 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 104, ei 70; poissa 25 (äänestys 74). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 9 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 104, ei 72; poissa 23 (äänestys 75). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Sari Essayahin ehdotus 10 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 102, ei 71; poissa 26 (äänestys 76). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Sari Essayahin ehdotus 11 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 104, ei 69; poissa 26 (äänestys 77). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Sari Essayahin ehdotus 12 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 104, ei 71; poissa 24 (äänestys 78). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Sari Essayahin ehdotus 13 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 104, ei 71; poissa 24 (äänestys 79). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Sari Essayahin ehdotus 14 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 101, ei 72; poissa 26 (äänestys 80). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Sari Essayahin ehdotus 15 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 104, ei 72; poissa 23 (äänestys 81). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Mietintö ”jaa”, Sari Essayahin ehdotus 16 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 108, ei 52, tyhjiä 13; poissa 26 (äänestys 82). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Sari Essayahin ehdotus 17 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 104, ei 73; poissa 22 (äänestys 83). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Sari Essayahin ehdotus 18 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 104, ei 71; poissa 24 (äänestys 84). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Jani Mäkelän ehdotus 19 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 102, ei 73; poissa 24 (äänestys 85). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Jani Mäkelän ehdotus 20 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 129, ei 42, tyhjiä 1; poissa 27 (äänestys 86). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Jani Mäkelän ehdotus 21 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 136, ei 39; poissa 24 (äänestys 87). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Jani Mäkelän ehdotus 22 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 134, ei 41; poissa 24 (äänestys 88). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Jani Mäkelän ehdotus 23 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 104, ei 73; poissa 22 (äänestys 89). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Jani Mäkelän ehdotus 24 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 139, ei 38; poissa 22 (äänestys 90). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Jani Mäkelän ehdotus 25 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 104, ei 73; poissa 22 (äänestys 91). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Jani Mäkelän ehdotus 26 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 104, ei 73; poissa 22 (äänestys 92). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Jani Mäkelän ehdotus 27 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 103, ei 73; poissa 23 (äänestys 93). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Jani Mäkelän ehdotus 28 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 104, ei 73; poissa 22 (äänestys 94). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 29 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 103, ei 73; poissa 23 (äänestys 95). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 30 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 104, ei 72; poissa 23 (äänestys 96). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi pääluokan 28 mietinnön mukaisena.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

3.5. Pääluokka 31 Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

Puhemies Matti Vanhanen: Esitellään pääluokka 31. Yleiskeskustelu päättyi 19.12.2022 pidetyssä täysistunnossa. Nyt ryhdytään pääluokan yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Tehtiin seuraavat pääluokkaa koskevat, hyväksytyn menettelytavan mukaisesti keskusteliansa kirjallisina jätetyt, edustajille monistettuina ja numeroituina jaetut ehdotukset:

1. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lisätään 6 000 euroa suunnitteluun ja liittymien poistamiseen Hietakujan pientalojen osalta valtatiellä 3 Koskenkorvan kylän pohjoispuolella. (TAA 308)
2. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lisätään 30 000 euroa valtatie 10 Liedon Kirkkotien risteyksen kääntymiskaistan suunnitteluun. (TAA 149)
3. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lisätään 30 000 euroa valtatie 10 Liedon Nuolemonportin risteyksen kääntymiskaistan suunnitteluun. (TAA 150)
4. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lisätään 30 000 euroa valtatie 10 Liedon Metsolantien risteyksen kääntymiskaistan suunnitteluun. (TAA 151)
5. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lisätään 50 000 euroa Laitilan Limokorventien ja Valkontien perusparannuksen suunnitteluun. (TAA 152)
6. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lisätään 55 000 euroa Mustasaaren Raippaluodon Söderuddentien (tie 7245) suunnittelun edistämiseen. (TAA 324)
7. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lisätään 55 000 euroa Mustasaaren Köklotintien (tie 17822) suunnittelun edistämiseen. (TAA 325)
8. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lisätään 70 000 euroa Suomen kehäradan valmistelutöihin. (TAA 223)
9. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lisätään 75 000 euroa Liedon Raukkalantien perusparannuksen suunnitteluun osuudella valtatie 10 risteys—Saukonon koulu. (TAA 153)
10. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lisätään 80 000 euroa väistökaistojen rakentamiseen kantatie 44 ja Kirkkokallion teollisuusliittymään Satakunnassa. (TAA 224)
11. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lisätään 80 000 euroa väistökaistojen rakentamiseen valtatie 23 ja Halmeentien teollisuusliittymään Kankaanpäässä. (TAA 225)

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

12. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lisätään 88 000 euroa kevyen liikenteen väylän suunnitteluun Kaarinan Vanhanunnantielle. (TAA 154)
13. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lisätään 100 000 euroa Kurikan ja Jalasjärven välillä olevan Ahonkylän mutkan oikaisun suunnitteluun. (TAA 309)
14. Janne Sankelo (kok) Sinuhe Wallinheimon (kok) kannattamana 31.10.20: Lisätään 100 000 euroa uuden Alahärmä—Kortesjärvi-tielinjauksen suunnitteluun. (TAA 365)
15. Timo Heinonen (kok) Jukka Kopran (kok) kannattamana 31.10.20: Lisätään 200 000 euroa Hausjärven Nyryntien peruskunnostamiseen. (TAA 74)
16. Marko Kilpi (kok) Ville Kauniston (kok) kannattamana 31.10.20: Lisätään 200 000 euroa valtatie 5 Leppävirta—Kuopio-välin parantamisen suunnittelun käynnistämiseen. (TAA 202)
17. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lisätään 200 000 euroa liityntäpysäköinnin suunnittelemiseen valtatie 3 (Tampere—Helsinki-moottoritie) Hyvinkään eritasoliittymän kohdalla autojen ja polkupyörien liityntä- ja saattoliikennepysäköintiä varten. (TAA 303)
18. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lisätään 200 000 euroa maantien 17243 perusparantamiseen ja päällystämiseen Etelä-Pohjanmaalla. (TAA 310)
19. Janne Sankelo (kok) Sinuhe Wallinheimon (kok) kannattamana 31.10.20: Lisätään 200 000 euroa maantien 17217 perusparantamiseen ja päällystämiseen Kurikassa välillä Rantatie—Tiemestarintie. (TAA 367)
20. Janne Sankelo (kok) Sinuhe Wallinheimon (kok) kannattamana 31.10.20: Lisätään 300 000 euroa Kauhavan risteysalueen valtatie 19 ja kantatie 63 suunnittelemiseen. (TAA 370)
21. Timo Heinonen (kok) Jukka Kopran (kok) kannattamana 31.10.20: Lisätään 400 000 euroa kääntymiskaistan rakentamiseen Vojakkalantien risteykseen kantatiellä 54 Lopella. (TAA 78)
22. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lisätään 400 000 euroa Someron Kaurakedontien parantamiseen. (TAA 286)
23. Markku Eestilä (kok) Janne Sankelon (kok) kannattamana 31.10.20: Lisätään 500 000 euroa maantien 5641 kunnostamiseen Iisalmessa välillä kantatie 77—Kotikylä. (TAA 35)
24. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lisätään 500 000 euroa Postitien kunnostamiseen välillä Himoinen—Taivassalo. (TAA 43)

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

25. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lisätään 500 000 euroa kevyen liikenteen väylän jatkamisen suunnitteluun Saariston Rengastien Rymättylantielle. (TAA 155)
26. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lisätään 500 000 euroa Jokioisten Somerontien suoristamiseen. (TAA 287)
27. Peter Östman (kd) Sari Essayahin (kd) kannattamana 31.10.20: Lisätään 500 000 euroa Saarensalmen sillan korjaamiseen Tammelassa. (TAA 354)
28. Janne Sankelo (kok) Sinuhe Wallinheimon (kok) kannattamana 31.10.20: Lisätään 500 000 euroa Kaartusentien perusparantamiseen ja päällystämiseen Alajärvellä. (TAA 377)
29. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lisätään 500 000 euroa Tapiolantien (maantie 12207) kunnostamiseen Salossa. (TAA 427)
30. Janne Sankelo (kok) Sinuhe Wallinheimon (kok) kannattamana 31.10.20: Lisätään 530 000 euroa yhdystien maantie 17387 parantamiseen Kuortaneella. (TAA 381)
31. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lisätään 600 000 euroa valtatie 8 meluaidan rakentamiseen välille Härkämäki—Huhko. (TAA 156)
32. Peter Östman (kd) Sari Essayahin (kd) kannattamana 31.10.20: Lisätään 600 000 euroa Kalliontien peruskorjaamiseen Hausjärvellä. (TAA 355)
33. Janne Sankelo (kok) Sinuhe Wallinheimon (kok) kannattamana 31.10.20: Lisätään 600 000 euroa valtatie 19 valaisemiseen tieosuudella Luopajarvi—Rengonharju. (TAA 382)
34. Timo Heinonen (kok) Jukka Kopran (kok) kannattamana 31.10.20: Lisätään 650 000 euroa Hunsalantien ja Siikalantien (11225) kunnostamiseen Lopella. (TAA 82)
35. Janne Sankelo (kok) Sinuhe Wallinheimon (kok) kannattamana 31.10.20: Lisätään 700 000 euroa Kauhavan Kauppatien peruskorjaukseen. (TAA 385)
36. Timo Heinonen (kok) Jukka Kopran (kok) kannattamana 31.10.20: Lisätään 750 000 euroa Vojakkalantien 2824 kunnostamiseen Lopella. (TAA 83)
37. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lisätään 750 000 euroa maantien 13219 Santanen (Santaskyläntie) kunnostamiseen Satakunnassa. (TAA 226)
38. Janne Sankelo (kok) Sinuhe Wallinheimon (kok) kannattamana 31.10.20: Lisätään 750 000 euroa paikallistien 7233 Ylihärmä—Viernerö perusparannukseen. (TAA 386)

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

39. Markku Eestilä (kok) Janne Sankelon (kok) kannattamana 31.10.20: Lisätään 800 000 euroa Koukunjoentien 16229 päällystämiseen. (TAA 36)
40. Timo Heinonen (kok) Jukka Kopran (kok) kannattamana 31.10.20: Lisätään 800 000 euroa kantatien 54 hirviaidoitukseen Riihimäeltä Hausjärvelle sekä riista-aidan jatkamiseen Lopelta länteen. (TAA 84)
41. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lisätään 800 000 euroa kevyen liikenteen väylän rakentamiseen seututielle 192 Tanilantien ja Seikelän kiertoliit-
tymän välille. (TAA 157)
42. Peter Östman (kd) Sari Essayahin (kd) kannattamana 31.10.20: Lisätään 800 000 euroa Salkolantien perusparannukseen Somerolla. (TAA 263)
43. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lisätään 800 000 euroa Raaseporin Fiskarsintien parantamiseen. (TAA 288)
44. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lisätään 850 000 euroa maantien 13207 Verttuu kunnostamiseen Kankaanpäässä. (TAA 227)
45. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lisätään 900 000 euroa Munakantien eli yhdystien 7013 kevyen liikenteen väylän ja pyörätien rakentamiseen vä-
lille Kurunkorventie—Seinäjoentie Ilmajoella. (TAA 312)
46. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lisätään 900 000 euroa tien 6880 päällystämiseen välillä Tainuskylä—Nopankylä Etelä-Pohjanmaalla. (TAA 313)
47. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lisätään 950 000 euroa maantien 13293 Katkontie kunnostamiseen Honkajoella. (TAA 228)
49. Peter Östman (kd) Sari Essayahin (kd) kannattamana 31.10.20: Lisätään 1 000 000 eu-
roa Jukajoentien kunnostukseen Kontiolahdella. (TAA 53)
50. Peter Östman (kd) Sari Essayahin (kd) kannattamana 31.10.20: Lisätään 1 000 000 eu-
roa Outokummussa sijaitsevan maantien 477 perusparantamisen ensimmäiseen vaihee-
seen välillä valtatie 23—Apajalahti. (TAA 117)
51. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lisätään 1 000 000 eu-
roa Someron Häntäläntien—Koskentien parantamiseen. (TAA 289)
52. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lisätään 1 300 000 eu-
roa yhdistetyn jalkakäytävän ja pyörätien suunnitteluun ja rakentamiseen maantielle 7000
välille Koskenkorva—Ilmajoen maatalousoppilaitos. (TAA 314)
53. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lisätään 1 500 000 eu-
roa Salo—Somero-tien hirviaidan rakentamiseen. (TAA 290)

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

54. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lisätään 1 500 000 euroa yhdistetyn jalkakäytävän ja pyörätien suunnitteluun ja rakentamiseen maantielle 17404 välille kantatie 67—Kaivola Ilmajoella. (TAA 315)
55. Janne Sankelo (kok) Sinuhe Wallinheimon (kok) kannattamana 31.10.20: Lisätään 1 500 000 euroa maantien 17243 (Ahonkyläntie) ja maantien 17242 (Ahon siltatie) perusparantamiseen Kurikassa. (TAA 389)
56. Janne Heikkinen (kok) Mari-Leena Talvitien (kok) kannattamana 31.10.20: Lisätään 1 760 000 euroa valtatie 22 parantamiseen välillä Soso—Rovastinoja. (TAA 67)
57. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lisätään 2 000 000 euroa valtatie 23 Ristinkylän hankekokonaisuuteen. (TAA 19)
58. Jukka Kopra (kok) Sinuhe Wallinheimon (kok) kannattamana 31.10.20: Lisätään 2 000 000 euroa Savitaipaleen ja Taipalsaaren välisen Kuivasensaaren yhdyntien 14777 perusparantamiseen. (TAA 219)
59. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lisätään 3 000 000 euroa Kemian ratapihan kulkujärjestelyjen ja matkustajaturvallisuuden parantamiseen. (TAA 172)
60. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lisätään 3 000 000 euroa kantatie 65 perusparannuksen suunnitteluun ja aloittamiseen välillä Kyrönlahti—Virrat. (TAA 410)
61. Arto Satonen (kok) Jari Kinnusen (kok) kannattamana 31.10.20: Lisätään 4 200 000 euroa Mansoniemi—Riitola-tieosuuden parantamiseen valtatiellä 3. (TAA 405)
62. Janne Sankelo (kok) Sinuhe Wallinheimon (kok) kannattamana 31.10.20: Lisätään 4 550 000 euroa rautatie alikulun rakentamiseen Laihia Ratikylän kohdalla. (TAA 390)
63. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lisätään 4 800 000 euroa kantatie 43 Uusikaupunki—Laitila jalankulku- ja pyöräilyväylän toteuttamiseen. (TAA 158)
64. Peter Östman (kd) Sari Essayahin (kd) kannattamana 31.10.20: Lisätään 5 000 000 euroa Keiteleen teollisuuden raaka-ainekuljetuksissa käytettävän Pohjois-Savon tiestön parantamiseen. (TAA 63)
65. Timo Heinonen (kok) Jukka Kopran (kok) kannattamana 31.10.20: Lisätään 5 000 000 euroa Riihimäen dieseltankkauspuisteen siirtoon. (TAA 87)
66. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lisätään 5 000 000 euroa tieosuuden Saarijärventie—Ritopohjantie (Palokanorsi) perusparantamiseen Jyväskylässä. (TAA 179)

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

67. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lisätään 5 000 000 euroa Kehä IV:n suunnitteluun. (TAA 217)
68. Janne Sankelo (kok) Sinuhe Wallinheimon (kok) kannattamana 31.10.20: Lisätään 6 900 000 euroa maantien 661 parantamiseen välillä Kauhajoki (maantie 663, Päntäne)—Isojoki (maantie 664, Isojoki). (TAA 391)
69. Janne Sankelo (kok) Sinuhe Wallinheimon (kok) kannattamana 31.10.20: Lisätään 8 000 000 euroa kantatien 67 parantamiseen välillä Ilmajoki—Seinäjoki. (TAA 392)
70. Timo Heinonen (kok) Jukka Kopran (kok) kannattamana 31.10.20: Lisätään 10 000 000 euroa Kanta- ja Päijät-Hämeen pienempien valtionteiden korjausvelkahankkeeseen. (TAA 89)
71. Janne Sankelo (kok) Sinuhe Wallinheimon (kok) kannattamana 31.10.20: Lisätään 10 000 000 euroa alemman tieverkon parantamiseen Pohjanmaan ELY-keskuksen alueella. (TAA 393)
72. Arto Satonen (kok) Jari Kinnusen (kok) kannattamana 31.10.20: Lisätään 10 000 000 euroa Murhasaaren ohituskaistan rakentamiseen valtatiellä 11. (TAA 407)
73. Arto Satonen (kok) Jari Kinnusen (kok) kannattamana 31.10.20: Lisätään 15 000 000 euroa Alaskylä—Parkano-välin (valtatie 3) uuteen ohituskaistaan ja tielinjan oikaisuun. (TAA 408)
74. Mia Laiho (kok) Kari Tolvasen (kok) kannattamana 31.10.20: Lisätään 40 000 000 euroa liikeyhteisyyksien parantamiseen Espoon kaupunkiradan ja Länsimetron varrella. (TAA 251)
75. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lisätään 40 000 000 euroa Varpaisjärventien 577, Lapinlahdentien 582, Pieksänkoskentien 16383, Murtolahdentien ja Ranta-Sänkimäentien 16371, Saramäentien 16381 ja Piekkälänmäentien 16376 peruskorjaukseen valtatie 75 varrella. (TAA 388)
76. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lisätään 50 000 000 euroa valtatiellä 25 välillä Hanko—Hyvinkää—Mäntsälä kehätien (Kehä V) liittymien, ohituskaistojen ja yleisen turvallisuuden parantamiseen. (TAA 304)
77. Janne Heikkinen (kok) Mari-Leena Talvitien (kok) kannattamana 31.10.20: Lisätään 56 000 000 euroa valtatie 20 parantamiseen välillä Korvenkylä—Kiiminki. (TAA 68)
78. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus pysäyttää väyläverkon korjausvelan kasvun sekä varmistaa tiestön kunnan ympärivuotisesti järjestämällä riittävän rahoituksen väylien kunnossapidolle." (Vastalause 1)

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

79. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.20: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa tarkasti liikenteen kustannustason muutoksia, ja mikäli tukitoimet katsotaan tarpeellisiksi, ensisijaisesti poistaisi väylämaksut ja ottaisi käyttöön ammattidieselin." (Vastalause 1)
80. Timo Heinonen (kok) Jukka Kopran (kok) kannattamana 31.10.31: Lisätään 300 000 euroa Lopen Räyskälän lentokentän kehittämiseen. (TAA 90)
81. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.31: Lisätään 500 000 euroa Oripään lentokentän parantamiseen. (TAA 291)
82. Mia Laiho (kok) Kari Tolvasen (kok) kannattamana 31.10.31: Lisätään 650 000 euroa Nummellan lentokentän toimintaedellytysten turvaamiseen. (TAA 252)
83. Timo Heinonen (kok) Jukka Kopran (kok) kannattamana 31.10.31: Lisätään 3 000 000 euroa Lopen Launosten ja Riihimäen välisen kevyen liikenteen väylän suunnitteluun ja rakentamiseen. (TAA 91)
84. Pihla Keto-Huovinen (kok) Mia Laihon (kok) kannattamana 31.10.31: Lisätään 4 200 000 euroa pikavuoropysäkin rakentamiseksi Mäntsälän rautatieaseman yhteyteen. (TAA 196)
85. Jukka Kopra (kok) Sinuhe Wallinheimon (kok) kannattamana 31.10.31: Lisätään 6 000 000 euroa Finavian lentoasemaverkoston ulkopuolisten lentoasemien ja lentopaikkojen toiminta- ja investointimenoihin. (TAA 220)
86. Timo Heinonen (kok) Jukka Kopran (kok) kannattamana 31.10.31: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää valtioneuvostoa kohdistamaan liikenne- ja viestintäverkkojen eräisiin avustuksiin 14 miljoonan euron säästön, joka kohdennetaan 10 miljoonan euron osalta varautumisen ministerityöryhmän yksityistieavustuksiin ja lopun 4 miljoonan euron osalta erityisesti momentin hanketukiin." (Vastalause 2)
87. Paula Risikko (kok) Janne Sankelon (kok) kannattamana 31.10.77: Lisätään 330 000 euroa Halkonevantien peruskorjaukseen ja pinnoitukseen Ilmajoella. (TAA 340)
88. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.77: Lisätään 1 000 000 euroa Salon itäisen ohikulkutien (kantatie 52) toisen vaiheen tiesuunnitteluun. (TAA 159)
89. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.77: Lisätään 3 000 000 euroa Laitilan kiertoeritasoliittymän rakentamisen käynnistämiseen Turku—Pori-yhteysvälillä valtatiellä 8. (TAA 160)
90. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.77: Lisätään 3 000 000 euroa Turku—Tampere-yhteysvälin parantamisen käynnistämiseen välillä Liedon asema—Aura valtatiellä 9. (TAA 161)

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

91. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.77: Lisätään 3 000 000 euroa Kaarinan läntisen ohitustien toteutuksen käynnistämiseen. (TAA 162)
92. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.77: Lisätään 3 000 000 euroa E18 Turun kehätien Raision kohdan parantamisen aloittamiseen. (TAA 163)
93. Janne Sankelo (kok) Sinuhe Wallinheimon (kok) kannattamana 31.10.77: Lisätään 5 000 000 euroa pääradan yhteysvälin Seinäjoki—Tampere kaksoisraiteen yleissuunnitteluun. (TAA 395)
94. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.77: Lisätään 15 000 000 euroa lisäraiteen jatkosuunnitteluun ja rakennustöiden aloittamiseen välillä Lielähti—Ylöjärvi sekä Ylöjärven ja Tampereen välisen lähijunaliikenteen edellyttämien seisakkeiden suunnitteluun ja rakentamiseen. (TAA 411)
95. Sinuhe Wallinheimo (kok) Janne Sankelon (kok) kannattamana 31.10.77: Lisätään 15 000 000 euroa valtatie 4 Vaajakosken kohdan parantamiseen. (TAA 448)
96. Sinuhe Wallinheimo (kok) Janne Sankelon (kok) kannattamana 31.10.77: Lisätään 17 000 000 euroa valtatie 4 parantamiseen Palokan kohdalla (Palokanorsi). (TAA 449)
97. Ville Kaunisto (kok) Jukka Kopran (kok) kannattamana 31.10.77: Lisätään 130 000 000 euroa valtatie 15 parantamiseen. (TAA 186)
98. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.10.77: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa Liikenne 12 -suunnitelman tavoitteiden edistymistä ja tarvittaessa kustannustason kohoamisen takia ohjaa hankkeisiin riittävät määrärahat." (Vastalause 1)
99. Timo Heinonen (kok) Jukka Kopran (kok) kannattamana 31.10.77: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää valtioneuvostoa kohdistamaan 500 miljoonaa euroa valtion asuntorahaston likvidejä varoja uusien väylien rakentamiseen ja suunnitteluun." (Vastalause 2)
100. Timo Heinonen (kok) Jukka Kopran (kok) kannattamana 31.10.77: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää valtioneuvostoa siirtämään vuodelle 2023 varatut rahoitusosuudet seuraavista hankkeista rahoitettavaksi valtion asuntorahaston likvideillä omaisuuserillä: Espoon kaupunkirata, Helsinki—Riihimäki- kapasiteetin lisäämisen 2. vaihe, Turun rata-
pihan kehittäminen ja Kupittaa—Turku-kaksoisraiteen rakentaminen sekä pääradan suunnittelun edistäminen välillä Tampere—Oulu. Hankkeiden rahoitus toteutetaan valtion omaisuudella osana Koko Suomi kuntoon -pakettia, jolloin momentin hankkeita siirtyy 76,1 miljoonan euron edestä rahoitettavaksi asuntorahaston likvideillä omaisuuserillä." (Vastalause 2)
101. Peter Östman (kd) Sari Essayahin (kd) kannattamana 31.10.77: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin varmistaakseen, ettei Suomi me-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

netä investointeja teollisuuden kannalta välttämättömän väyläverkon huonosta kunnosta johtuen." (Vastalause 3)

102. Peter Östman (kd) Sari Essayahin (kd) kannattamana 31.10.77: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, jotta entistä suurempi osuus liikenteestä kerätyistä veroista käytetään väyläverkon ylläpitoon ja kehittämiseen." (Vastalause 3)

103. Timo Heinonen (kok) Jukka Kopran (kok) kannattamana 31.20.20: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen liikenteen ja viestinnän palveluiden saaristo- ja yhteysalusliikenteen ostojen ja kehittämisen miljoonan euron säästöistä." (Vastalause 2)

104. Timo Heinonen (kok) Jukka Kopran (kok) kannattamana 31.20.43: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto antaa eduskunnalle esitykset lainsäädäntömuutoksista, joilla viihdemerenkulun miehistötukea vähennetään 77,2 miljoonalla eurolla tehottomana yritystukena. Momenttiin jäljelle jäävä määräraha tulee kohdistaa merenkulun rahtiliikenteen huoltovarmuuden tukemiseen." (Vastalause 2)

105. Timo Heinonen (kok) Jukka Kopran (kok) kannattamana 31.20.51: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto antaa eduskunnalle tarpeelliset esitykset 8,8 miljoonan euron säästöstä avustuksiin liikenteen ja viestinnän palveluihin. Säästö kohdistetaan pääosin sanomalehtien määräaikaiseen jakelutukeen ja osin sähkökäyttöisten ajoneuvojen hankintaan." (Vastalause 2)

106. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.20.55: Lisätään 1 000 000 euroa junaliikenteen ostoihin Varsinais-Suomen lähijunaliikenteen käynnistämiseksi. (TAA 164)

107. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.20.60: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus käynnistää Yle-lain uudistuksen, jonka yhteydessä Ylen ydintoiminnot turvataan, rahankäyttö selvitetään vuosien 2013—2022 ajalta, poistetaan sitominen indeksiin sekä palautetaan rahoitus vuoden 2012 tasolle." (Vastalause 1)

108. Timo Heinonen (kok) Jukka Kopran (kok) kannattamana 31.20.60: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto tuo eduskunnalle tarpeelliset esitykset, joilla siirto valtion televisio- ja radiorahastoon palautetaan vuoden 2019 tasolle." (Vastalause 2)

109. Ville Vähämäki (ps) Sami Savion (ps) kannattamana 31.20: Lisätään 500 000 euroa uudelle momentille yhteisöradioiden ja viestintäyhteisöjen toiminnan tukemiseen. (TAA 465)

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 1 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 136, ei 28; poissa 35 (äänestys 97). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 2 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 139, ei 23; poissa 37 (äänestys 98). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 3 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 139, ei 24; poissa 36 (äänestys 99). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 4 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 137, ei 25; poissa 37 (äänestys 100). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 5 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 137, ei 24; poissa 38 (äänestys 101). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 6 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 137, ei 26; poissa 36 (äänestys 102). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 7 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 139, ei 27; poissa 33 (äänestys 103). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 8 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 141, ei 23; poissa 35 (äänestys 104). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 9 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 139, ei 25; poissa 35 (äänestys 105). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 10 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 141, ei 26; poissa 32 (äänestys 106). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 11 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 139, ei 27; poissa 33 (äänestys 107). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 12 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 139, ei 27; poissa 33 (äänestys 108). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 13 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 136, ei 30; poissa 33 (äänestys 109). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Janne Sankelon ehdotus 14 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 137, ei 28; poissa 34 (äänestys 110). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 15 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 145, ei 21; poissa 33 (äänestys 111). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Marko Kilven ehdotus 16 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 141, ei 29; poissa 29 (äänestys 112). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 17 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 135, ei 34; poissa 30 (äänestys 113). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 18 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 136, ei 32; poissa 31 (äänestys 114). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Janne Sankelon ehdotus 19 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 143, ei 25; poissa 31 (äänestys 115). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Janne Sankelon ehdotus 20 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 141, ei 27; poissa 31 (äänestys 116). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 21 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 141, ei 25; poissa 33 (äänestys 117). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 22 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 136, ei 32; poissa 31 (äänestys 118). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Markku Eestilän ehdotus 23 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 142, ei 26, tyhjiä 1; poissa 30 (äänestys 119). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 24 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 136, ei 31; poissa 32 (äänestys 120). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 25 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 136, ei 32; poissa 31 (äänestys 121). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 26 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 131, ei 36; poissa 32 (äänestys 122). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Peter Östmanin ehdotus 27 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 140, ei 26, tyhjiä 1; poissa 32 (äänestys 123). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Janne Sankelon ehdotus 28 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 138, ei 25, tyhjiä 1; poissa 35 (äänestys 124). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 29 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 139, ei 28; poissa 32 (äänestys 125). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Janne Sankelon ehdotus 30 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 141, ei 26, tyhjiä 1; poissa 31 (äänestys 126). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 31 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 139, ei 29; poissa 31 (äänestys 127). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Mietintö ”jaa”, Peter Östmanin ehdotus 32 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 140, ei 23, tyhjiä 1; poissa 35 (äänestys 128). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Janne Sankelon ehdotus 33 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 140, ei 25, tyhjiä 1; poissa 33 (äänestys 129). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 34 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 142, ei 24, tyhjiä 1; poissa 32 (äänestys 130). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Janne Sankelon ehdotus 35 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 142, ei 22; poissa 35 (äänestys 131). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 36 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 141, ei 24; poissa 34 (äänestys 132). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 37 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 139, ei 29; poissa 31 (äänestys 133). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Janne Sankelon ehdotus 38 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 139, ei 24; poissa 36 (äänestys 134). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Markku Eestilän ehdotus 39 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 142, ei 25; poissa 32 (äänestys 135). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 40 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 137, ei 27; poissa 35 (äänestys 136). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 41 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 140, ei 29; poissa 30 (äänestys 137). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Peter Östmanin ehdotus 42 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 142, ei 22; poissa 35 (äänestys 138). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 43 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 135, ei 30; poissa 34 (äänestys 139). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 44 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 138, ei 31; poissa 30 (äänestys 140). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 45 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 136, ei 35; poissa 28 (äänestys 141). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 46 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 136, ei 35; poissa 28 (äänestys 142). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 47 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 136, ei 33; poissa 30 (äänestys 143). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Peter Östmanin ehdotus 49 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 143, ei 26; poissa 30 (äänestys 144). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Peter Östmanin ehdotus 50 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 145, ei 21; poissa 33 (äänestys 145). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 51 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 138, ei 31; poissa 30 (äänestys 146). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 52 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 135, ei 36; poissa 28 (äänestys 147). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 53 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 134, ei 34; poissa 31 (äänestys 148). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 54 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 134, ei 36; poissa 29 (äänestys 149). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Janne Sankelon ehdotus 55 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 140, ei 26; poissa 33 (äänestys 150). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Janne Heikkisen ehdotus 56 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 143, ei 23; poissa 33 (äänestys 151). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 57 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 131, ei 35; poissa 33 (äänestys 152). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Jukka Kopran ehdotus 58 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 139, ei 28; poissa 32 (äänestys 153). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 59 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 140, ei 30; poissa 29 (äänestys 154). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 60 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 133, ei 36; poissa 30 (äänestys 155). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Arto Satosen ehdotus 61 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 138, ei 28; poissa 33 (äänestys 156). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Janne Sankelon ehdotus 62 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 144, ei 22; poissa 33 (äänestys 157). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 63 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 136, ei 31; poissa 32 (äänestys 158). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Peter Östmanin ehdotus 64 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 143, ei 18, tyhjiä 1; poissa 37 (äänestys 159). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 65 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 150, ei 12, tyhjiä 1; poissa 36 (äänestys 160). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 66 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 138, ei 30; poissa 31 (äänestys 161). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 67 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 132, ei 38; poissa 29 (äänestys 162). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Janne Sankelon ehdotus 68 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 147, ei 17; poissa 35 (äänestys 163). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Janne Sankelon ehdotus 69 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 145, ei 20; poissa 34 (äänestys 164). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 70 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 147, ei 19; poissa 33 (äänestys 165). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Janne Sankelon ehdotus 71 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 150, ei 16; poissa 33 (äänestys 166). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Arto Satosen ehdotus 72 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 140, ei 23, tyhjiä 1; poissa 35 (äänestys 167). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Arto Satosen ehdotus 73 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 142, ei 25; poissa 32 (äänestys 168). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Mia Laihon ehdotus 74 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 149, ei 18; poissa 32 (äänestys 169). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 75 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 133, ei 34; poissa 32 (äänestys 170). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 76 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 131, ei 39; poissa 29 (äänestys 171). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Janne Heikkisen ehdotus 77 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 151, ei 19; poissa 29 (äänestys 172). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 78 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 103, ei 67; poissa 29 (äänestys 173). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 79 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 104, ei 69; poissa 26 (äänestys 174). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 80 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 144, ei 22; poissa 33 (äänestys 175). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 81 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 137, ei 30, tyhjiä 1; poissa 31 (äänestys 176). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Mia Laihon ehdotus 82 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 144, ei 21, tyhjiä 1; poissa 33 (äänestys 177). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 83 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 151, ei 18; poissa 30 (äänestys 178). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Pihla Keto-Huovisen ehdotus 84 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 155, ei 12; poissa 32 (äänestys 179). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Jukka Kopran ehdotus 85 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 127, ei 44; poissa 28 (äänestys 180). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 86 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 107, ei 62; poissa 30 (äänestys 181). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Paula Risikon ehdotus 87 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 151, ei 16; poissa 32 (äänestys 182). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 88 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 138, ei 31; poissa 30 (äänestys 183). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 89 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 135, ei 32; poissa 32 (äänestys 184). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 90 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 137, ei 31; poissa 31 (äänestys 185). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 91 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 138, ei 31; poissa 30 (äänestys 186). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 92 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 138, ei 32; poissa 29 (äänestys 187). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Mietintö ”jaa”, Janne Sankelon ehdotus 93 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 136, ei 32; poissa 31 (äänestys 188). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 94 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 134, ei 37; poissa 28 (äänestys 189). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Sinuhe Wallinheimon ehdotus 95 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 150, ei 20; poissa 29 (äänestys 190). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Sinuhe Wallinheimon ehdotus 96 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 150, ei 19; poissa 30 (äänestys 191). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Kauniston ehdotus 97 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 153, ei 16; poissa 30 (äänestys 192). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 98 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 106, ei 66; poissa 27 (äänestys 193). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 99 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 133, ei 38, tyhjiä 1; poissa 27 (äänestys 194). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 100 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 119, ei 49; poissa 31 (äänestys 195). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Peter Östmanin ehdotus 101 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 102, ei 68; poissa 29 (äänestys 196). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Peter Östmanin ehdotus 102 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 104, ei 57, tyhjiä 7; poissa 31 (äänestys 197). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 103 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 135, ei 36; poissa 28 (äänestys 198). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 104 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 130, ei 38; poissa 31 (äänestys 199). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 105 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 134, ei 36; poissa 29 (äänestys 200). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 106 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 134, ei 33; poissa 32 (äänestys 201). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 107 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 137, ei 36; poissa 26 (äänestys 202). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 108 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 106, ei 66; poissa 27 (äänestys 203). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 109 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 136, ei 34; poissa 29 (äänestys 204). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirjaan merkittiin seuraavat ilmoitukset: Peter Östman (kd) tarkoitti äänestää ”ei” kohdassa 52, Minna Reijonen (ps) tarkoitti äänestää ”ei” kohdassa 39.

Eduskunta hyväksyi pääluokan 31 mietinnön mukaisena.

3.6. Pääluokka 35 Ympäristöministeriön hallinnonala

Puhemies Matti Vanhanen: Seuraavaksi esitellään pääluokka 35. Yleiskeskustelu päättyi 16.12.2022 pidetyssä täysistunnossa. Nyt ryhdytään pääluokan yksityiskohtaiseen käsitteelyyn.

Tehtiin seuraavat pääluokkaa koskevat, hyväksytyn menettelytavan mukaisesti keskustansliaan kirjallisina jätetyt, edustajille monistettuina ja numeroituina jaetut ehdotukset:

1. Sami Savio (ps) Ville Vähämäen (ps) kannattamana 35.01.01: Vähennetään 5 629 000 euroa ympäristöministeriön hallinnonalalle ehdotetusta määrärahasta. (TAA 167)
2. Sami Savio (ps) Ville Vähämäen (ps) kannattamana 35.01.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus käynnistää selvityksen maa- ja metsätalousministeriön sekä ympäristöministeriön yhdistämisestä luonnonvaraministeriöksi." (Vastalause 1)
3. Sami Savio (ps) Ville Vähämäen (ps) kannattamana 35.01.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus vuoden 2023 ensimmäisessä lisätalousarviossa siirtää määrärahoja ympäristöministeriön pääluokasta mm. maa- ja metsätalousministeriön pääluokkaan maatalouden kannattavuuden parantamiseen, oikeusministeriön pääluokkaan oikeudenhoidon turvaamiseen ja sisäministeriön pääluokkaan suomalaisten turvallisuuden parantamiseen ao. ministeriöiden tarkempien kohdennusten mukaisesti." (Vastalause 1)
4. Sami Savio (ps) Ville Vähämäen (ps) kannattamana 35.01.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy purkamaan sellaisten rakennusten suojelupäätöksiä, joiden suojelulle ei ole asianmukaisia perusteita ja jotka aiheuttavat yhteiskunnalle merkittäviä kustannuksia." (Vastalause 1)
5. Sami Savio (ps) Ville Vähämäen (ps) kannattamana 35.01.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskunnalle esityksen ympäristöluvasta kaikille tuuli-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

voimaloille ja selvittää lainsäädännön muut muutostarpeet tuulivoimateollisuuden voimakkaan kasvun vuoksi pikimmiten." (Vastalause 1)

6. Sami Savio (ps) Ville Vähämäen (ps) kannattamana 35.01.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus tarkentaa kaivosten ympäristövaikutusten sääntelyä ja valvontaa siten, että kaivosten omavalvonnan lisäksi valvontaviranomainen tekee riittävästi säännöllisiä tarkastuskäyntejä ja mittauksia maaperästä, vesistöistä, pohjavedestä ja kasvistosta ja että ympäristöviranomaisilla on mahdollisuus keskeyttää kaivostoiminta, jos ympäristöluvan ehtoja rikotaan." (Vastalause 1)

7. Sami Savio (ps) Ville Vähämäen (ps) kannattamana 35.01.65: Lisätään 100 000 euroa BirdLife Suomi ry:n toiminnan tukemiseen. (TAA 30)

8. Sami Savio (ps) Ville Vähämäen (ps) kannattamana 35.01.65: Lisätään 100 000 euroa käytettäväksi avustuksen myöntämiseen Suomen Metsästäjäliitto ry:n toimintaan. (TAA 116)

9. Sami Savio (ps) Ville Vähämäen (ps) kannattamana 35.01.65: Lisätään 100 000 euroa Suomen Metsästäjäliitto ry:lle ympäristötöihin. (TAA 168)

10. Sami Savio (ps) Ville Vähämäen (ps) kannattamana 35.01.65: Lisätään 200 000 euroa Suomen siiliyhdistys ry:n toimintaan luonnonvaraisten siilien auttamiseen. (TAA 31)

11. Sami Savio (ps) Ville Vähämäen (ps) kannattamana 35.01.65: Lisätään 2 000 000 euroa ampumarataverkoston kasvattamiseen. (TAA 423)

12. Sami Savio (ps) Ville Vähämäen (ps) kannattamana 35.10.21: Lisätään 40 000 euroa Halikonlahden lintutornin kunnostukseen Salossa. (TAA 292)

13. Timo Heinonen (kok) Mia Laihon (kok) kannattamana 35.10.21: Lisätään 100 000 euroa Heinolan Lintuhoitolan ylläpitämiseen. (TAA 97)

14. Sami Savio (ps) Ville Vähämäen (ps) kannattamana 35.10.21: Lisätään 100 000 euroa Heinolan Lintuhoitolan ylläpitämiseen. (TAA 274)

15. Mia Laiho (kok) Terhi Koulumiehen (kok) kannattamana 35.10.21: Lisätään 150 000 euroa kansallisen villieläinkoordinaattorin viran perustamiseen. (TAA 258)

16. Timo Heinonen (kok) Mia Laihon (kok) kannattamana 35.10.21: Lisätään 20 000 000 euroa Metso- ja Helmi-ohjelmien toimeenpanon vahvistamiseen. (Vastalause 2)

17. Timo Heinonen (kok) Mia Laihon (kok) kannattamana 35.10.21: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että verkkokalastuksen rajoituksia laajennetaan saimaannorpan pesimäalueilla, jotta Suomen ainoa kotoperäinen nisäkäs onnistutaan säilyttämään." (Vastalause 2)

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

18. Timo Heinonen (kok) Mia Laihon (kok) kannattamana 35.10.21: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että vesiensuojelun irrallinen rahoitus kootaan yhteen mittavaan ravinnekierron toimenpidekokonaisuuteen Itämeren pelastamiseksi." (Vastalause 2)
19. Sami Savio (ps) Ville Vähämäen (ps) kannattamana 35.10.22: Vähennetään 800 000 euroa ilmastopaneelille, saamelaiselle ilmastoneuvostolle ja ilmastohankkeille ehdotetusta määrärahasta. (TAA 230)
20. Sami Savio (ps) Ville Vähämäen (ps) kannattamana 35.10.23: Lisätään 15 000 euroa Littoistenjärven osakaskuntien hoitokunnan toiminnan tukemiseen järven tilan parantamiseksi. (TAA 169)
21. Sami Savio (ps) Ville Vähämäen (ps) kannattamana 35.10.23: Lisätään 5 000 000 euroa Saaristomeren tilan parantamiseen. (TAA 170)
22. Timo Heinonen (kok) Mia Laihon (kok) kannattamana 35.10.31: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa ehdotuksen ilmastolain muuttamisesta siten, että kuntien ilmastosuunnitelmista tehdään vapaaehtoisia ja avustuksista ilmastosuunnitelmien laatimiseksi voidaan säästötoimenpiteenä ja tehottomana ilmastotoimena luopua." (Vastalause 2)
23. Sami Savio (ps) Ville Vähämäen (ps) kannattamana 35.10.52: Lisätään 1 000 000 euroa Metsähallituksen toiminnan parantamiseen. (TAA 293)
24. Timo Heinonen (kok) Mia Laihon (kok) kannattamana 35.10.52: Lisätään 2 000 000 euroa Aulangon puistometsän ja näkötornin peruskorjauksen jatkamiseen. (TAA 98)
25. Timo Heinonen (kok) Mia Laihon (kok) kannattamana 35.10.52: Lisätään 3 000 000 euroa Liesjärven ja Torronsuon kansallispuistojen sekä Evon retkeilyalueen kehittämiseen. (TAA 100)
26. Sami Savio (ps) Ville Vähämäen (ps) kannattamana 35.10.61: Lisätään 200 000 euroa Vesijärven tilanteen parantamiseen. (TAA 234)
27. Sami Savio (ps) Ville Vähämäen (ps) kannattamana 35.10.61: Lisätään 2 000 000 euroa Tuusulanjärven kunnostamiseen. (TAA 218)
28. Sami Savio (ps) Ville Vähämäen (ps) kannattamana 35.10.63: Lisätään 40 000 euroa valkuposkikihanhien viljelyksille ja viheralueille aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen ja ehkäisyyn Varsinais-Suomessa. (TAA 171)
29. Sami Savio (ps) Ville Vähämäen (ps) kannattamana 35.10.63: Lisätään 200 000 euroa Lauhanvuori—Hämeen kangas-geopuiston kehittämiseen. (TAA 231)

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

30. Sami Savio (ps) Ville Vähämäen (ps) kannattamana 35.20.01: Lisätään 1 000 000 euroa Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen asuntotuotannon tukeen Pohjois-Suomeen ja Lappiin. (TAA 173)

31. Sami Savio (ps) Ville Vähämäen (ps) kannattamana 35.20: Lisätään 500 000 euroa uudelle momentille sisäilmaesteettömien asuntojen valtakunnalliseen rakentamisen projekti-rahoitukseen. (TAA 306)

Mietintö ”jaa”, Sami Savion ehdotus 1 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 131, ei 34; poissa 34 (äänestys 205). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Sami Savion ehdotus 2 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 130, ei 37; poissa 32 (äänestys 206). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Sami Savion ehdotus 3 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 133, ei 34; poissa 32 (äänestys 207). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Sami Savion ehdotus 4 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 106, ei 50, tyhjiä 7; poissa 36 (äänestys 208). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Sami Savion ehdotus 5 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 130, ei 38; poissa 31 (äänestys 209). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Sami Savion ehdotus 6 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 104, ei 46, tyhjiä 18; poissa 31 (äänestys 210). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Sami Savion ehdotus 7 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 130, ei 36; poissa 33 (äänestys 211). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Puhemies Matti Vanhanen: Sami Savion ehdotukset 8 ja 9 ovat saman sisältöisiä, joten niistä äänestetään yhdessä mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

Mietintö ”jaa”, Sami Savion ehdotukset 8 ja 9 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 127, ei 39, tyhjiä 1; poissa 32 (äänestys 212). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Sami Savion ehdotus 10 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 133, ei 35; poissa 31 (äänestys 213). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Sami Savion ehdotus 11 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 122, ei 47; poissa 30 (äänestys 214). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Sami Savion ehdotus 12 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 134, ei 32; poissa 33 (äänestys 215). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Timo Heinosen ehdotus 13 ja Sami Savion ehdotus 14 ovat saman sisältöisiä, joten niistä äänestetään yhdessä mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 13 ja Sami Savion ehdotus 14 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 125, ei 43; poissa 31 (äänestys 216). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Mia Laihon ehdotus 15 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 156, ei 13; poissa 30 (äänestys 217). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 16 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 129, ei 37; poissa 33 (äänestys 218). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 17 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 114, ei 47; poissa 38 (äänestys 219). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 18 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 112, ei 53, tyhjiä 1; poissa 33 (äänestys 220). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Sami Savion ehdotus 19 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 134, ei 36; poissa 29 (äänestys 221). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Sami Savion ehdotus 20 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 135, ei 34; poissa 30 (äänestys 222). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Sami Savion ehdotus 21 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 120, ei 47; poissa 32 (äänestys 223). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 22 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 100, ei 70; poissa 29 (äänestys 224). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Sami Savion ehdotus 23 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 136, ei 33; poissa 30 (äänestys 225). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 24 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 145, ei 19; poissa 35 (äänestys 226). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 25 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 140, ei 25; poissa 34 (äänestys 227). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Sami Savion ehdotus 26 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 130, ei 37; poissa 32 (äänestys 228). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Sami Savion ehdotus 27 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 128, ei 40; poissa 31 (äänestys 229). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Mietintö ”jaa”, Sami Savion ehdotus 28 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 127, ei 38; poissa 34 (äänestys 230). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Sami Savion ehdotus 29 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 136, ei 31; poissa 32 (äänestys 231). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Sami Savion ehdotus 30 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 133, ei 33; poissa 33 (äänestys 232). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Sami Savion ehdotus 31 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 127, ei 35; poissa 37 (äänestys 233). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi pääluokan 35 mietinnön mukaisena.

3.7. Pääluokka 30 Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

Puhemies Matti Vanhanen: Esitellään maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala koskeva pääluokka 30.

Pääluokan yleiskeskusteluun varataan tässä vaiheessa 1 tunti 30 minuuttia. Tulevien pääluokkien osalla pyydän niitä edustajia, jotka ovat pyytäneet puheenvuoroja, seuraamaan keskustelun etenemistä. Mikäli nämä varatut ajat osoittautuvat liian pitkiksi, me aiennamme seuraavan pääluokan aloittamisaikaa. — Keskustelu, edustaja Eestilä.

Keskustelu

11.49 **Markku Eestilä kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle esitetään yhteensä vajaa 2,7 miljardia euroa, joka on noin 79 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuoden 22 varsinaisessa talousarviossa.

Koronakriisi ja Venäjän aloittama hyökkäyssota ovat nostaneet keskiöön hallinnonalan perustehtävät: kestävän kotimaisen ruokajärjestelmän osana huoltovarmuutta ja huoltovarmuuden perustana olevan kotimaisen maataloustuotannon. [Hälinää]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Eestilä, odottakaa hetki! — Asiaan kuulumattomat puheet pidetään salin ulkopuolella. — Edustaja Eestilä, olkaa hyvä!

Arvoisa puhemies! Hallinnonalan akuutti ongelma on maatalouden heikko kannattavuus ja sitä seurannut viljelijöiden syvä ahdinko. Tuotantokustannukset ovat nousseet merkittävästi etenkin lannoitteiden, energian, rehujen ja sähkön osalta, mikä on muodostunut kriittiseksi tekijäksi koko ruokaketjulle.

Valiokunta korostaa, että CAP-suunnitelman toimeenpano tulee saada käyntiin täysimääräisesti heti vuoden alussa ja että tulee turvata myös tukien mahdollisimman nopea maksatus. EU:n kokonaan tai osittain rahoittamia maataloustukia on budjetoitu vuodelle 23 yhteensä vajaa 1,4 miljardia euroa ja kansallista tukea noin 346 miljoonaa euroa. Tuen määrä pysyy lähes vuoden 22 tasolla, mutta korkea inflaatio heikentää sen ostovoimaa merkittävästi.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Huoltovarmuuden turvaamiseksi hallitus päätti keväällä 22 tukikokonaisuudesta, josta on jo rahoitettu nopeavaikutteisia toimenpiteitä tilojen kannattavuuden ja maksuvalmiuden parantamiseen.

Maaseudun kehittämiseen valiokunta lisää 260 000 euroa, josta osoitetaan 100 000 euroa ProAgrialle eduskunnan rahoittaman Tutkimustilaverkoston toimintaan, 60 000 euroa Suomen Hevostietokeskus ry:lle, 50 000 euroa Puutarhaliitto ry:lle ja 50 000 euroa Maitoyrittäjät ry:lle. Porotalouden edistämiseen valiokunta lisää 300 000 euroa Paliskuntain yhdistykselle poroestaitojen kunnossapitoon.

Arvoisa puhemies! Valiokunta pitää 4H-järjestön toimintaa tärkeänä ja on tyytyväinen siihen, että toiminta vastaa hyvin myös nykypäivän tarpeisiin. Valiokunta lisää 4H-järjestölle 350 000 euroa. [Marko Kilpi: Erinomaisesti toimittu!] Maaseudun kehittämiseen valiokunta lisää edelleen 300 000 euroa kylätoiminnan valtionapuun.

Arvoisa puhemies! Valiokunta kiinnittää lisäksi saamansa selvityksen perusteella huomiota Ruokaviraston ict-menoihin, jotka aiheuttavat virastossa jatkuvaa budjetin epätasapainoa, jota paikataan määräaikaissillä lisäyksillä. Tämän takia valiokunta pitää välttämättömänä, että ict-hankintaosaamiseen kiinnitetään erityistä huomiota ja arvioidaan muutenkin hallinnonalan ict-toimintaa kokonaisuudessaan kustannusten minimoimiseksi.

Ruokaketjun kehittämiseen valiokunta lisää 350 000 euroa, josta osoitetaan 200 000 euroa Arktiset Aromit ry:lle hanketoimintaan ja 150 000 euroa Ruoka-akatemia toteuttamiseen.

Valiokunta nostaa esiin myös afrikkalaisen sikaruton, joka on vakava, lakisääteisesti vastustettava eläintauti. Valiokunta lisää 100 000 euroa villisioista aiheutuvan afrikkalaisen sikaruton riskin pienentämiseen.

Arvoisa puhemies! Ravinteiden kierrätyksen kokeiluohjelmaan esitetään 6 miljoonaa euroa. Ohjelmaa valiokunta pitää erittäin hyödyllisenä. Ravinteiden kierrätys on mitä parhain tapa edistää siirtymää kiertotalouteen ja vähentää Itämeren ja vesistöjen ravinnekuormitusta sekä kasvihuonekaasupäästöjä.

Valiokunta pitää myös Saaristomeri-ohjelmaa tärkeänä. Saaristomeren ohella valiokunta painottaa myös muiden merialueiden ja etenkin sisävesien tilan parantamista, mikä edellyttää mittavia toimenpiteitä ja niiden vauhdittamista riittävin resurssein. Ruokolahdella sijaitsevan Haapaveden tilan parantamiseen lisätään 100 000 euroa.

Arvoisa puhemies! Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen esitetään 8,85 miljoonaa euroa.

Valiokunta korostaa, että sekä Metso- että Helmi-ohjelmat ovat keskeisiä keinoja toteuttaa EU:n biodiversiteettistrategiaa. Ohjelmien avulla lisätään luonnon monimuotoisuutta ja edistetään luontokadon pysäyttämistä asetettujen kansainvälisten sitoumusten mukaisesti.

Joutoalueiden metsitykseen esitetään noin 5,4 miljoonaa euroa ja 8,2 miljoonan euron myöntövaltuutta.

Kalatalouden edistämiseen lisätään 200 000 euroa, josta osoitetaan 100 000 euroa Suomen Ammattikalastajaliitto ry:lle ja 100 000 euroa Pyhäjärvi-instituutille Pyhäjärven hoitokalastukseen sekä sen vaikutusten seurantaan.

Kalanviljelyn edistämisen tavoitteena on myös kotimaisen viljellyn kalan tuotannon kolminkertaistaminen vaarantamatta vesiympäristön hyvän tilan saavuttamista. Ympäristölupia arvioitaessa pitäisi lisäksi ottaa huomioon, etteivät kalankasvatukseen liittyvät ongelmat valu Suomen rajojen ulkopuolelle.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat! Kiitän ministeriä hyvästä yhteistyöstä, jaoston jäseniä hyvästä yhteistyöstä ei pelkästään tänä vuonna vaan koko tämän kauden aikana ja tietenkin erinomaisesti toiminutta valiokuntajaoston neuvosta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia esittelystä. — Ministeri Kurvinen, olkaa hyvä.

11.55 Maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen: Arvoisa herra puhemies! Silloin, kun käsittelemme sellaisia asioita, joiden luulimme jo jääneen historiankirjoille, kulkutautia ja avointa valtioiden välistä laajamittaista sotaa, keskiöön nousevat elintarvikkeiden saatavuus ja riittävyys ja myöskin puun ja muiden uusiutuvien luonnonvarojen omavaraisuus ja käytettävyys. Siksi maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala on ollut vieläkin ajankohtaisempi. Se toki on ajankohtainen joka päivä, kun puuta arjessamme käytämme ja kun ravintoa hankimme ja syömme, mutta nyt se on ollut vieläkin ajankohtaisempi.

Kiitän valtiovarainvaliokunnan maatalousjaostoa ja jaoston puheenjohtajaa hyvästä työstä ja niistä mielestäni erittäin perustelluista painotuksista ja lisäyksistä, mitä olette tehneet. On myös helppo yhtyä tilannekuvaan niistä huolenaiheista, joita esititte, ja on ollut mukava huomata, että koko eduskunta yli puoluerajojen on tällä hetkellä kiinnostunut maa- ja metsätaloudesta, uusiutuvien luonnonvarojen käyttämisestä ja siitä, miten Suomen omavaraisuus ja ruokaturva tässä vaikeassa tilanteessa, johon olemme Venäjän hyökkäyksen takia ajautuneet, oikein saadaan hoidettua. Haluan myös kiittää lämpimästi maa- ja metsätalousvaliokuntaa ja sen puheenjohtajaa hyvästä yhteistyöstä tähän asti kahdeksan kuukautta kestäneen maa- ja metsätalousministerikauteni aikana. [Timo Heinonen: Jaostoa ei kiittänyt!] — Edustaja Heinonen, kiitin myös jaostoa tuossa aluksi, kuunnelkaa tarkasti.

Haluan todeta, että vuoden 23 talousarvion osalta, puhemies, korostetaan maa- ja metsätalousministeriön perustehtävien, kuten ruokaturvan, huoltovarmuuden ja puhtaan veden saatavuuden, merkitystä. Myöskin ensi vuoden talousarviossa on meidän pääluokassamme paljon niin sanotun vihreän siirtymän hankkeita ja luonnon monimuotoisuutta edistäviä hankkeita. Ensi vuoden alusta käynnistyy uusi maatalousohjelmakausi, niin sanottu CAP-kausi, joka kestää vuodet 23—27, ja ensi vuodelle olevat toimenpiteet ja rahoitus ovat sitten eri momenteille jakautuneita tässä ensi vuoden talousarviossa.

Voinen sanoa, että tämä CAP-ratkaisu lisää ennustettavuutta ja vakaata näkymää suomalaiselle maataloudelle. Ensi vuoden budjetissa on noin 1,8 miljardia budjetoituna tätä CAP-suunnitelman mukaista rahoitusta suomalaiselle maataloudelle ja maaseudun kehittämiselle. Myöskin huoltovarmuuspaketissa keväällä 22 sovittuja vihreän siirtymän kansallisia määrärahoja on vuoden 23 talousarviossa eri momenteilla muun muassa niin, että maaseutuyritysten energiainvestointitukea on 10 miljoonaa euroa mukana ”EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen” -kohdassa, sitten biokaasu, lannankäsittely, ravinneriittäminen ynnä muuta 7,5 miljoonaa euroa kohdassa ”Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset”, ravinteiden kierrätyksen kokeiluohjelma on 6 miljoonaa euroa ”Luonnonvara- ja biotalouden edistäminen” -kohdassa ja niin ikään ravinneriittämisestä 4 miljoonaa euroa.

On myös merkittävää, puhemies, nostaa esille eläinlääkäreiden erikoistumiskoulutukseen osoitettava puoli miljoonaa euroa. Meillä on suuri huoli pitkin Suomea eläinlääkäreiden riittävästä saatavuudesta. Se on erittäin tärkeää laadukkaan eläinsuojelun ja hyvinvoin-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

nin huolehtimiseksi. Lisäksi erityisesti haluan painottaa maaseudulla tuotantoeläimiä hoitavien osaavien eläinlääkäreitten olemassaoloa ja saatavuutta.

Sitten vielä pari numeroa, puhemies, tiiviisti loppuun. Maaseudun kehittämiseen on kohdistettu 2 miljoonan euron määräraha niin sanottuun kyläkauppatukeen. Tämä kyläkauppatuki tulee nyt niin sanotusti pysyväksi. [Jari Leppä: Jotkut halusivat poistaa sen!] Myöskin luonnonvarapuolella on monia mielenkiintoisia asioita, muun muassa metsien monimuotoisuuden osalta 17,5 miljoonaa euroa. On erittäin mielenkiintoisia hankkeita, myös Metso- ja Helmi-ohjelman rahoitusta on siinä mukana. Sitten sen lisäksi Suomen kestävän kasvun ohjelman toimeenpanoa jatketaan vuonna 23 siten, että metsätalouden ilmastokestävyyttä ja metsäluonnon monimuotoisuutta tukeviin hankkeisiin on käytettävissä 3 miljoonaa euroa ja vesialan kasvua ja vientiä edistäviin hankkeisiin 1,5 miljoonaa euroa. Vesihuollon toimintavarmuuden parantamiseen ehdotetaan 2,5 miljoonaa euroa ja EU:n juomavesidirektiivin kansalliseen täytäntöönpanoon 2 miljoonaa euroa. Ja johtuen tästä vaikeasta turvallisuuspolitiikan muutoksesta ja geopolitiikan muutoksesta myös maa- ja metsätalousministeriö on mukana itäisen Suomen elinvoiman parantamisessa. Suuntaamme 1,4 miljoonaa euroa tärkeisiin luontomatkailun hankkeisiin Itä-Suomeen Metsähallituksen retkeilyalueille [Puhemies koputtaa] Ruunaalle ja Kylmäluomalle.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja nyt voidaan käydä debattia noin puoli tuntia. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat osallistua debattiin, nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta. — Edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

12.00 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia sekä esittelijä Eestilälle että ministerille.

Todella hyviä asioita tähän budjettiin on lisätty aina kyläkauppatuesta vaikkapa valtiovarainvaliokunnan kohteiden — 4H, kylätoiminta, Arktiset Aromit, hevosala, Puutarhaliitto ja ammattikalastajat — pieniin rahoituksiin, mutta me kaikki tiedämme, että tällaisilla budjetin muutoksilla ei pystytä vastaamaan siihen suureen haasteeseen, mikä maataloilla juuri nyt on, etenkin kotieläintiloilla.

Esimerkkinä yksi robottitila, jolta sähkölasku kuukaudessa oli noussut tavanomaisesta 700:sta lähemmäs 6 000:ta euroa. Jokainen ymmärtää, että tämäntyypisiä hintoja ei pysty siirtämään eteenpäin ja huono tie on edessä. Toivoisinkin siksi, että vielä esimerkiksi parlamentaarinen ryhmä [Puhemies koputtaa] löytäisi ratkaisua näihin aiheisiin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Rantanen, Piritta, olkaa hyvä.

12.01 Piritta Rantanen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitoksia ansaitaan, ja kyllä voidaan antaa sitä hallitukselle erityisesti vaikka metsäpuolen puutuote-tuotannon kestävyyyteen varatusta 51 miljoonasta eurosta, mutta maa- ja metsätalouden hallinnonalasta keskusteltaessa on tärkeää erottaa tämä akuutti tuotantokustannusten noususta ja maksuvalmiuden heikentymisestä ja tukien maksuaikataulujen muutoksesta johtuva syvä ahdinko pitkän aikavälin toimista. Tämä keskustelussa oleva budjetti ei vastaa tähän akuuttiin kriisiin. Tämä budjetti keskittyy erilaisten investointitukien maksamiseen, auttaa tiloja tekemään energiasiirtymää pois fossiilisesta energiasta ja keskittyy ravinteiden kiertämissohjelmien ja muiden tutkimushankkeiden rahoittamiseen. Ruokaturva ja huoltovar-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

muus ovat niitä asioita, joista kansalaiset ja maatilayrittäjät ovat juuri tällä hetkellä eniten huolissaan. Kysyisinkin ministeriltä: arvioitko, että nämä budjetin toimet voidaan täysimittaisesti hyödyntää tiloilla, kun akuutti kriisi on nyt päällä, ja onko tähän akuuttiin tilanteeseen tulossa helpotusta?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

12.03 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Jotta yhteiskunta olisi toimiva, omavaraisuus, huoltovarmuus turvattu, on ruoantuotanto ja energiansaanti varmistettava. Näillä näkymin ensi vuosi ja seuraava vuosi ovat todella haastavat, vaikeat maataloudella, elikkä tämä tarkoittaa sitä, että tukien pitäisi tulla ajallaan.

Alkutuotannon kannattavuutta on ehdottomasti nostettava — välitön apu eläintiloille energiakriisin ollessa päällä. Lehmät täytyy lypsää, vaihtoehtona ei voi olla se, että pitää laittaa lehmät pois, puhumattakaan muista tuotantoeläimistä ja niiden hoidosta.

Tulevaisuudennäkymä tiloilla, viljelijöillä, varsinkin nuorilla, on hyvin hämärä. Siihen pitää panostaa ja antaa sitä turvaa, [Puhemies koputtaa] että tämä tuotanto jatkuu. Huoltovarmuutta ja ruokaturvaa, maatilojen kannattavuutta ja elintarvikemarkkinan toimivuutta ei voi koskaan erottaa — ne kuuluvat yhteen. Elikkä ministerille oli kysymys.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Satonen, olkaa hyvä.

12.04 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valiokunnan tekemät lisäykset ovat hyviä.

Tämä maatalouden kannattavuus on nyt kyllä hyvinkin kriittisellä rajalla, kuten kaikki tietävät. Maatiloja on lopettanut, vähentynyt ennenkin, mutta nyt uhkaa jo vähentyä tuotantokin. Ja kun olin yhteydessä esimerkiksi teurastamoihin, niin sinne tulee viestejä niiltä, jotka joutuvat lopettamaan tässä kannattavuustilanteessa. Ja kuten täällä edustaja Kalmari viittasi, tämä sähkölaskuasia on kyllä aikamoinen. Eli sinänsä kohde oli kyllä väärä.

Tämä parlamentaarinen työryhmä sinänsä tekee ymmärtääkseni hyvää työtä, ja uskon, että hyvässä hengessä me siellä tehdään. Mutta meidän katsantokanta, kun työ loppuu huhtikuun alussa, menee seuraavalle vaalikaudelle. Nyt tarvitaan tässä sitä ennen vielä hallitukselta tukiratkaisu.

Ja korostan vielä sitä, että vihannestarhoista puolet on jo keskeyttänyt toimintansa. Ne voivat sen tehdä, mutta kotieläintilat eivät voi lopettaa, tai ne eivät pysty enää jatkamaan. Sen takia [Puhemies koputtaa] on nyt akuutti hätä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Pylväs, olkaa hyvä.

12.05 Juha Pylväs kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia valiokunnalle hyvistä nostoista ja ministerille hyvistä sanoista.

Peltorakenteen kehittämiseen budjetissa on miljoona. Valiokunta ei hirveästi ollut ottanut siihen kantaa, mutta varsinkin kustannuskehityksen osalta tämä peltorakenteen kehittäminen on äärettömän tärkeä asia, jolla sitä viljelijöitten kustannusta saadaan huomattavasti alemmas. Samoiten norminpurkua ei missään vaiheessa voi unohtaa. Kun uusi ohjelmakausi alkaa, niin silloin on aina hyvä vaihe myös näitä sääntelyjä tarkistaa, sitä, ovatko ne ihan kaikki kohdallaan.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Tämä joutoalueiden metsityksen raha on erittäin hyvä. Näitä joutoalueita on valitettavan paljon, niitä vielä näkee tuolla maakunnissa. Harmi, että sitä rahaa ei ihan sitä tahtia käytetä, elikkä toivoisi, että saataisiin vauhtia siihenkin, joutoalueiden metsittämiseen.

Biokaasusta oli hyvä nosto. Toki se kannatus on edelleen, vielä heikkoa.

Nuorten viljelijöiden osalta kysyisin ministeriltä: millä sanoilla ministeri kannustaisi nuorta, aloittavaa viljelijää haastavalle maatalousalalle?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Pitko, olkaa hyvä.

12.06 Jenni Pitko vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maankäyttösektorin muuttuminen nielusta päästölähteeksi on asia, joka meidän täytyy ottaa vakavasti. Tässä budjetissa on hyviä asioita nielun vahvistamiseksi ja päästöjen vähentämiseksi, muun muassa energian investointituet, ravinteiden kierrätykseen liittyvät asiat ja turvepeltoihin liittyvät hankkeet. Ne eivät kuitenkaan riitä kuroma sitä kuilua kiinni. Tämä maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman kolme megatonnia hiilinielun vahvistamiseksi ei riitä siihen. Ensi vuonna tulisi todella pikaisesti tehdä hiilinielujen pelastuspaketti, mitä muun muassa Ilmastopaneelikin on ehdottanut.

Metsätaloudella on merkittävä rooli ilmastotyössä. Niiden tuotteilla korvataan fossiilisia tuotteita, mutta on kuitenkin väliä, minkälaisia ne tuotteet ovat. Meidän pitäisi pystyä siirtymään pelkästä sellusta ja matalan asteen jalostustuotteista kohti pitkäikäisiä tuotteita. Siitä tulisi sekä ilmastohyötyjä että työllisyyttä meidän talouteen. Mielestäni eduskunnan ja ministeriön tulisi tähän tarttua todella pian.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kivelä, olkaa hyvä.

12.07 Mai Kivelä vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Epäeettinen turkistarhausala on henkitorissaan. Turkistarhauksen kieltoa EU:n alueella vaatinut kansalaisaloite on juuri äskettäin saanut kerättyä vaadittavat miljoona nimeä, joten se etenee komission käsiteltäväksi, ja sitten komissio antaa vastauksensa 3 kuukauden kuluessa.

Myös Suomessa turkistarhat ovat jo pitkälti kannattamattomia, eikä koronakriisi tietenkään ole myöskään parantanut tätä asiaa. Edes viimeisintä turkishuutokauppaa ei voitu järjestää, sillä ostajina ovat lähinnä Kiina ja Venäjä, ja Venäjän-kauppa on perustellusti seis, mutta myöskään Kiinan-kauppa ei tällä hetkellä vedä.

Te ministerinä vastaatte eläinten hyvinvoinnista ja eläinten aseman parantamisesta, ja kysynkin ministeri Kurviselta: olisiko aika jo täällä Suomessakin vetää johtopäätökset [Puhemies koputtaa] ja valmistella hallittu turkisan alan alasajo?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ledamot Norrback.

12.09 Anders Norrback r (vastauspuheenvuoro): Tack, ärade talman! Jag vill börja med att tacka utskottet för de tillägg man gjort, bland annat den viktiga 4H-verksamheten, men också yrkesfiskarna och mycket annat. Många här i dag har lyft upp jordbrukets livsmedelsproduktions lönsamhetskris. Den är ju ett faktum, och precis som ledamot Rantanen också sade här handlar det om en långsiktig och en kortsiktig kris, och de här måste vi hålla isär.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Arvoisa puhemies! Olen kiitollinen parlamentaarisen maatalouden tulos- ja kehitysnäkymien arviointiryhmän perustamisesta ja sen työstä. Se on tärkeä. Sen tehtävään liittyy kuitenkin tämä pitkäjänteinen ongelma, mikä meillä on ruokaketjun suhteen. Tiedämme kaikki, että meillä on akuutti kriisi meneillään, ja nyt tämä tukikausi vaihtuu. Miten voimme olla varmoja, että ei tule — niin kuin tuli viimeksi — häiriöitä maksatuksissa ja turhia konkursseja maatalousyrittäjien keskuudessa? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Östman, olkaa hyvä.

12.10 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on ollut ainakin kahdeksan vuotta pitkä ja syvälinen maatalouskriisi, ja nyt kriisi on sen lisäksi akuutti. Mikäänhan ei korvaa lopettaneita maanviljelijöitä, ja ne viljelijät, jotka kerran laittavat eläimet pois navetasta tai sikalasta, eivät ota niitä sinne elämänsä aikana enää koskaan takaisin, ja tämä on äärimmäisen vaarallinen kehitys. Vaikka Suomessa omavaraisuus on vielä 80 prosenttia, niin muissa Pohjoismaissa, kuten Ruotsissa ja Norjassa, se on vain noin 50 prossaa. Suomi on kuitenkin tuontirahan suhteen ihan pussinperällä. Jos esimerkiksi tuontiliike pysähtyy tai estetään Itämerellä, olemme ihan pussissa emmekä saa muualta maailmalta sitten ruokaa.

Arvoisa puhemies! Ensin puhuttiin 300 miljoonasta, ja sitten se supistui 100 miljoonaan. Nyt sitten muut hallituspuolueet sanovat, että he eivät olleet valmiita keskustelemaan maatalouden lisärahoituksesta sen takia, että keskusta oli toiminut [Puhemies koputtaa] luonnonsuojeluäänestyksessä toisin kuin muut hallituspuolueet. Tämä on käsittämätöntä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Simula, olkaa hyvä.

12.11 Jenna Simula ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On ilahduttavaa, kuinka me täällä maatalouden budjettikeskustelussa olemme oikealta vasemmalta, hallitukselta oppositioon hellyttävän yksimielisiä siitä, että maanviljelijöiden saama palkka tehdystä ympärivuorokautisesta työstä on aivan liian pieni. Vaikuttaa siltä, että olemme kaikki yhtä huolissamme maanviljelijöiden pärjäämisestä, mutta kyllä minun täytyy nyt todeta, että ensi vuoden talousarviossa se ei näy.

Kuten ministeri totesi, kaikki tuntuvat olevan nyt kiinnostuneita omasta ruoantuotannostamme, mutta kun pelkkä kiinnostus ei riitä. Pidin kovin härskinä sitä, että hallituksen keskinäisten kiistojen vuoksi maatalous ei saanut kaivattua tukipakettia. Keväinen tukipaketti ei ollut riittävä, eikä se kohdistunut oikein. Maanviljelijät ovat tänä talvena ja tulevana keväänä ennennäkemättömässä ongelmassa. Hyvä ministeri Kurvinen, keväinen paketti ei ollut riittävä, vai oletteko kanssani eri mieltä? Missä viipyy uusi tuki?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Sankelo, olkaa hyvä.

12.12 Janne Sankelo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ruoantuotannon kannattavuus todellakin jatkuu vaikeana, ja siihen tarvitaan erilaisia toimenpiteitä myös jatkossa.

Kysyisin kuitenkin ministeriltä ajankohtaisesta asiasta ennallistamiseen liittyen. Ympäristöministerihän ovat tällä hetkellä käymässä keskustelua aiheesta, ja ennakkotietojen

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

mukaan siellä puhutaan muun muassa ennallistamisen kunnianhimon tasosta. No, niin kuin hyvin tiedetään ja ministerikin tietää, tämä ensimmäinen komission esitys oli Suomen osalta niin kunnianhimoinen, että 600 000:ta suomalaista metsänomistajaa ja kaikkia suomalaisia tämä oikeastaan alkoi hirvittämään, ja eduskunnassahan tehtiin sitten korjausliike ja Suomen kantaa tiukennettiin. Haluaisinkin kysyä ministeriltä nyt tässä yhteydessä, kun noita keskusteluja käydään: onhan nyt varmasti niin, että kun siellä ympäristöministerit keskustelevat, niin Suomen ääni on yksi [Puhemies koputtaa] ja kaikki ministerit edustavat aidosti sitä Suomen kantaa, mikä on eduskunnan johdolla päätetty?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Piirainen, olkaa hyvä.

12.13 Raimo Piirainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia ministerille jo vähän niin kuin etukäteistiedosta, tai etukäteisennakkoinnista, tähän maatalouden tuotos- ja kehitystyöryhmään liittyen elikkä elintarvikemarkkinalain tuomisesta eduskuntaan jo tässä vaiheessa. Tietysti se tarvitsee vielä lisäpontta taakseen, mutta kumminkin se on jo hyvä lähtökohta. Olemme kuulleet näistä maatalouden ongelmista, ja tietenkin pyrimme mahdollisuuksien mukaan hakemaan niihin ratkaisua, mutta ne eivät ole ollenkaan helppoja.

Kun täällä mainittiin tästä tilusjärjestelystäkin, niin pystyykö ministeri tätä avaamaan, mikä tämän rahoitustaso tulevalla kaudella tulee olemaan, kun se on heitellyt vähän sinne sun tänne? Sillä olisi kumminkin suuri merkitys tälle, että pystyttäisiin tätä maatalouden tilannetta parantamaan, ja esimerkiksi energiakustannusten pienenemiselle. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Koponen, Ari, olkaa hyvä.

12.14 Ari Koponen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaisilla on runsaasti konkreettisia esityksiä maatalouden tilanteen parantamiseksi, muun muassa maatalouden hätätilan julistaminen ja ryhtyminen viipymättä toimenpiteisiin kotimaisen elintarviketuotannon omavaraisuuden ja huoltovarmuuden turvaamiseksi, maatalousrakennusten kiinteistöveron poistaminen jo vuoden 2022 maksuunpanosta alkaen pysyvästi, maatiilojen arvonnalisäveron maksun vuosittainen 12 kuukautta kulutonta maksuaikaa seuraavan kolmen vuoden ajaksi ja se, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin ruokaketjun eri osien kustannusten jakamiseksi niin, että alkutuottaja saa oikeudenmukaisemman osuuden loppuhinnasta. Kotimaisen maatalouden merkityksestä puhutaan paljon, mutta sen pitäisi kyllä näkyä reilummin teoissa. Ministeri Kurvinen, miksi nämä esitykset eivät kelpaa teille?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

12.15 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hyvä ministeri! Tämä maatalouden kriisituki kohonneisiin sähkönhintoihin ja muihin odottaa. Kysyisin ministeriltä: minkälainen valmistelutilanne siinä tällä hetkellä on?

Kiitän Metsästäjäliiton saamasta tuesta Metsästäjäliiton ympäristötoimiin, mutta sitten otan esille tämän susien kannanhoidollisen metsästyksen. Noin parikymmentä sutta on vuositason kannanhoidollisesti metsästetty, ja nyt luvat jäivät valitusten hampaisiin. On esitetty metsästyslain muutosta, ja kysyisin maa- ja metsätalousministeri Kurviselta: minkälaisessa tilanteessa tämä susien kannanhoidollinen metsästys ja muuten kannanhoidolli-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

nen metsästys on, ja minkälainen on teidän arvionne siitä, koska tämä ratkaisu saataisiin eduskunnan käsittelyyn ja päästäisiin tähän normaaliin rytmiin, mitä on aiemminkin käytetty?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kiviranta, olkaa hyvä.

12.16 Esko Kiviranta kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Te, arvoisa ministeri, olette osallistunut aktiivisesti maatalouden tuotantorakennusten kiinteistöveron palautusta koskevaan julkiseen keskusteluun, olkoonkin, että veroasiat eivät kuulu maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalaan. Rohkenenkin kysyä teiltä: milloin vuoden 2022 maatalouden tuotantorakennusten kiinteistövero palautetaan niille noin 400 kiinteistöverovelvolliselle, jotka harjoittavat maataloutta verotuksellisesti elinkeinotoiminnan tulolähteesä, koska heidän harjoittamallaan kotieläintaloudella tai kasvihuonetuotannolla ei ole maatilakykentää? Nämä ihmiset ovat saaneet kielteisen kiinteistöverotukipäätöksen esimerkiksi tekstillä, jonka mukaan sikala ei ole maatalouden tuotantorakennus. Tällainen päätös on paitsi epäoikeudenmukainen myös käsittämätön. Kysymys on näissä tapauksissa yleensä kymmenientuhansien eurojen kiinteistöverosta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

12.18 Sebastian Tynkkynen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tiedätkö, mikä kertoo paljon hallituspuolueitten arvoista? Meillä on historiallisen syvä suomalaisen maatalouden kriisi, ja te pelaatte sillä poliittista peliä. Kun keskusta alkoi pakittamaan jo hyväksymästään luonnonsuojelulaista, muut hallituspuolueet löivät jäihin neuvottelut maatalouden tarvitsemasta kriisipaketista. Kun teillä tulee riitaa keskenänne, kostatte siis pahentamalla suomalaisten viljelijöiden ahdinkoa. Tämä on aivan käsittämätöntä. Nyt viljelijät tai ketkään muutkaan eivät enää tiedä, tuleeko pakettia, ja jos tulee, niin milloin ja ehtiikö apu ajoissa.

Meille poliittista kinastelua tärkeämpää on auttaa suomalaista viljelijää ja maaseutua. Siksi me perussuomalaiset löimme juuri pöytään sata korjausehdotusta maaseudun hyväksi. Kyselette usein ratkaisujen perään. Nyt niitä on tarjolla sata kappaletta, joita saatte läheteä toteuttamaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Elo, olkaa hyvä.

12.19 Tiina Elo vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen vesiensuojeluohjelmilla tähdätään siihen, että vesistöjen hyvä tila saavutetaan vuoteen 2027 mennessä. Erityisesti Itämeren puhdistumisen kannalta olennaista on lannan saaminen paremmin kiertoon. Tällä hetkellä kaikesta lannasta menee Suomessa biokaasun tuotantoon noin yksi prosentti. Ensi vuoden talousarviossa on osoitettu rahoitusta biokaasun tuotantoon ja ravinneriennätyksen edistämiseen. Ekologisesti paras tilanne on, ettei lantaravinteita pääse ympäristöön eikä lantaa jouduta kuljettamaan liian pitkiä matkoja biokaasulaitokselle. Tähän tarvitaan kestäviä ratkaisuja.

Sitten toinen vesiensuojeluun liittyvä asia, rannikon viljelijöille suunnattu konkreettinen vesiensuojelutoimi, on kipsin levittäminen pelloille. Vesiensuojelun tehostamisohjelman ja elpymisrahaston tähän kohdistamat varat riittävät vuodeksi 23, mutta myös varat

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

vuodesta 24 alkaen tulisi varmistaa tälle maatalouden ravinnekuormaa välittömästi puoleen leikkaavalle keinolle.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Pirttilahti, olkaa hyvä.

12.20 **Arto Pirttilahti kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten edellä on todettu, maatalouden ahdinko on kehittynyt pitkällä jännteellä, ja tämä kriisi on sitä syventänyt. Tulee kiittää siitä 300 miljoonan paketista, joka tänä vuonna vielä tuli esille, ja toivon todellakin, että me saadaan ensi vuoden lisätalousarvioon myös maatalouteen kohdistuva paketti. Todellakin, on energiakriisi plus sitten sähkön hinnannousut ja muut. Me tarvitsemme omavaraisuutta, leipää ja lämpöä, ja myös kannattavaa maataloutta.

Kiitokset ministerille myös metsätalouspuolen asioiden hoitamisesta EU:n suuntaan. Tässä on ennallistamiset otettu esille, mutta moni muukin asia siellä on, noin kymmenen kohtaa, mitkä ovat jatkuvassa väännössä. Kiitän myös siitä, että olette perustanut metsätalouspaneelin Suomeen, niin että meillä tulee myös sitten sieltä asiantuntevuutta ja tiedeyhteisöjen asiantuntemus siihen, miten metsiä tulisi hoitaa ja mitenkä metsätaloutta tulee Suomessa edistää, mutta yhtä lailla näen sen paneelin roolin siinä, minkälaista viestiä me annamme Suomesta ulospäin ja myös EU:lle tästä suomalaisesta metsätaloudesta ja sen osaamisesta.

Kiitokset myös jakovarojen osalta, että teitte [Puhemies koputtaa] 4H-toiminnan osalta jo alustavan toimenpiteen. Nyt me vähän lisäsimme sitä sitten vielä tässä valiokunnan [Puhemies: Aika!] mietinnössä. [Sebastian Tynkkynen: Kiitos, kun kaikki on niin hyvin!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kilpi, olkaa hyvä.

12.21 **Marko Kilpi kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! 4H:sta minäkin jatkan. Tämä 4H-toimintahan tuottaa äärimmäisen tärkeitä ja tarpeellisia harrastusmahdollisuuksia lapsille ja nuorille. Erityisen tärkeänä pidän niitä valmiuksia, mitä nuoret voivat oppia tekemisen kautta työelämää varten, ja samaan kategoriaan lasken kyllä tuon yritystoiminnan opiskelun, jota 4H-toiminnan kautta voidaan tehdä. On ihan perusteltua sanoa, että 4H-toiminnan kautta kasvatetaan tulevaisuuden tekijöitä.

4H-toimintaan kohdistui leikkausuhka rahoitukseen liittyen, ja nyt tällä myönnetyllä lisärahoituksella tämä leikkaus on peruttu — tästä iso kiitos. Tämä leikkaus olisi ollut kyllä todella kohtalokas toimintaan nähden, ja voisin oikeastaan tässä kohtaa nyt sanoa sen, että tämä ei ollut mitenkään uusi tilanne. Aika usein tämä sama näytelmä käydään läpi, ja kun puhutaan näinkin tärkeästä toiminnasta, niin olisi kyllä perusteltua sekin, että ei joka kerta samaa näytelmää näyteltäisi. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

12.22 **Toimi Kankaanniemi ps** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ministeri Kurvinen, kysyn nyt teiltä aivan suoraan: Milloin ja minkäkokoisena tulee maatalouden kriisipaketti? Tuleeko se heti vuoden alussa?

Sitten kysyn toisen kysymyksen: Te olette paljon puhunut, ja edeltäjänne, tästä maatalouden pitkäaikaisesta ongelmasta ja sen ratkaisemisesta elintarvikemarkkinalakia ja kil-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

pailulakia muuttamalla eli turvaamalla viljelijöille riittävä osuus tuotteen loppuhinnasta. Milloin saamme tänne eduskuntaan käsittelyyn kilpailulain, joka on varmaankin tässä se tärkein osa? Elintarvikemarkkinalakihan meillä täällä on. Tosin se on aika hampaaton muutos, mitä olette valmistelleet ja esittäneet tähän.

Nämä ovat ne kysymykset, joilla turvataan suomalaisten viljelijöiden usko maatalouden ja kylvöihin ensi keväänä ja sitä kautta suomalaisen ruokahuollon tulevaisuus.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Pelkonen, olkaa hyvä.

12.23 Jaana Pelkonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Eläinsuojeluyhdistykset saavat tällä hetkellä entistäkin enemmän avunpyyntöjä, ja useat lemmikinomistajat ovat joutuneet tinkimään lemmikkiensä hoidosta taloustilanteen vuoksi. Esimerkiksi välttämättömiä hankintoja, jopa eläinlääkärikäyntejä, on jouduttu siirtämään ja lykkäämään. Energian ja ruoan hinnannousu sekä kiihtyvä inflaatio pahentavat tilannetta entisestään, ja eläinsuojeluyhdistykset arvioivat, että avun tarve tulee tästä vain kasvamaan ja kasvamaan. Kysyisin ministeriltä: oletteko kuullut tämän eläinsuojelujärjestöjen huolen, ja mitä tilanteelle on tehty ja aiotaan tehdä?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Huru, olkaa hyvä.

12.24 Petri Huru ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Viljelijöiden ammattitaidolle on annettava sille kuuluva arvostus. Viljelijöiden kohtuullinen tulotaso on turvattava liitännäiselinkeinot huomioiden, jotta maaseutu pystytään pitämään elävänä sekä maatalouden kannattavuutta saadaan parannettua ja maataloutta voidaan harjoittaa koko maassa. Vain kannattava maatalous mahdollistaa elinvoimaisten maatilojen säilymisen ja tätä kautta maaseudun työllisyyden ylläpitämisen. Maatalous puolestaan ylläpitää paitsi kotimaista ruoantuotantoa myös huoltovarmuutta maassamme.

Tätä tavoitetta tukee myös tietoliikenne- ja kiinteiden laajakaistayhteyksien parantaminen maaseudulla. Tietoliikenneyhteyksiin panostaminen lisää myös elinvoimaisuutta, kuten muuta yritystoimintaa, maaseudulla sekä haja-asutusalueilla.

Arvoisa puhemies! Kysynkin ministeriltä: miten turvaatte maataloustuotannon säilymistä, ja aikooko hallitus panostaa tietoliikenneyhteyksiin nykyistä enemmän? Ja kuten edustaja Simula kysyi, koska hallitus tuo [Puhemies koputtaa] suomalaiselle maataloudelle riittävän tukipaketin, jonka hallituskumppaninne ovat torpanneet?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Laiho, olkaa hyvä.

12.25 Mia Laiho kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maatalouden kannattavuus on todella koetuksella. Kustannukset ovat nousseet — energian hinta on ollut suurimpana pääsyynä nyt viime aikoina mutta viime vuosina myös erilaiset ilmastovaatimukset ja toki lisääntynyt byrokratia, mikä haittaa viljelijöitä ja tekee työstä raskaampaa — ja kannattavuus on laskenut. Erityisesti alkutuotannossa käteen jää yhä vähemmän ja toiminta voi olla jopa tappiollista. Huomioiden se, että eletään kriisiaikaa ja Euroopassa käydään sotaa, olisi erityisen tärkeää, että kotimaisesta huoltovarmuudesta pidetään huolta ja meillä on saatavilla täällä puhtaita kotimaisia elintarvikkeita. Kysyisinkin: miten tämä on varmistettu? Ja kysyisin myöskin kalataloudesta: kun nähdään nyt tuolla marketeissa, että esimer-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

kiksi kotimaisen siianmädin hinta on ihan järkyttävän korkea, onko se niin, että kalanpyytäjälle [Puhemies koputtaa] ei mene siitä rahaa, vaan se menee jonnekin sinne väliportaanseen?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Myönnän vielä yhden vastauspuheenvuoron, sen jälkeen ministerin vastaus, ja sitten siirrytään puhujalistaan. — Edustaja Eestilä, olkaa hyvä.

12.27 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pidän kahta asiaa erittäin vakavana.

Ensinnäkin on se, että Suomessa lopettaa paljon kotieläintiloja. Kun itse tein pitkään, 30 vuotta, eläinlääkärin hommia, ennen kuin pääsin eduskuntaan, niin huomasin jo hyvin varhain, mitkä tilat lopettavat.

Meidän maatalouspolitiikan suuri ongelma on koko viimeisen kymmenen vuoden ajan ollut se, että maatiloilla ei kerry riittävästi puskuria vaikeita aikoja varten. Se, totta kai, heikentää investointihalukkuutta, ja silloin me ajaudumme valtiona tilanteeseen, jossa ruokaturva on vaarassa, koska me tiedämme varsin hyvin, että seuraava kriisi tulee hyvin todennäköisesti olemaan kansainvälinen ruokakriisi.

Nyt pitäisi kyllä todella ministerikollegojen kanssa, arvoisa maa- ja metsätalousministeri, pohtia tätä maatalouden kriisipakettia, koska me tiedämme tasan tarkkaan, että energian hinnan nousu ja lannoitteiden hinnan nousu ajoi maanviljelijät kyllä semmoiseen ahdinkoon, että heitä on akuutisti pakko auttaa, ja sen jälkeen [Puhemies koputtaa] arvioidaan jatkotoimenpiteet.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministerillä on varmaan niin paljon kommentoitavaa ja vastauksia, että viisi minuuttia, olkaa hyvä.

12.28 Maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen: Herra puhemies! Kiitos armollisuudesta, että saa pitkästi yrittää vastata edustajien kysymyksiin.

Otan ensin tällaisiin yksittäisiin kommentteihin, kysymyksiin kantaa ja sitten lopussa keskityn elintarvikemarkkinoiden ja maatalouden kannattavuuden kokonaisuuteen.

Aloitetaan nyt vaikka tällä lailla, että vedetään kotiin päin likietuisesti ja mennään edustaja Sankelon kysymykseen. On selvä asia, että virkavastuulla ministerit edustavat aina sitä kantaa, minkä hallitus ja eduskunta ovat muotoilleet, ja suuri valiokunta on saanut minusta hyvän kannan aikaan ennallistamiseen laajalla kokoonpanolla. Pesäpallomiehenä sanoisin, että pari vuoroparia on pelattu ennallistamispeliä, ja kyllä se vaalienkin jälkeen sitten jatkuu tulevan eduskunnan ja hallituksen osalta.

Sitten toteaisin edustaja Piiraiselle tilusjärjestelyihin, että niitä on erittäin tärkeä edistää. Meillä on ollut tällainen tilusjärjestelyitten ja tilusrakenteen kehittämishanke, ja niitä toimia pitää jatkossakin viedä eteenpäin. Hyvä tilusrakenne parantaa maatalouden kannattavuutta.

Sitten edustaja Kivelälle: Mielestäni on erittäin tärkeää, että turkiseläinten olosuhteita parannetaan, ja tämä turkisasetus olisi hyvä uuden hyvinvointilain pohjalta, mutta en kannata edelleenkään turkistarhauksen kieltämistä. Tämä hallitus ei sitä tule hallitusohjelman mukaan tekemään.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Edustaja Pelkoselle toteaisin, että olen tietoinen pääpiirteissään tästä huolesta. On erittäin tärkeää, että me kiinnitämme huomion myös lemmikkieläinten hyvinvointiin. Minusta tässä uudessa hyvinvointilaissa ensimmäistä kertaa kiinnitetään huomiota ei vain tuotantoeläinten vaan myöskin lemmikkieläinten valvontaan. Osaavien eläinlääkäripalvelujen saaminen kohtuuhintaan on yksi erittäin iso tekijä.

Edustaja Heinospelä kommentoisi susista sen verran, että olen laittanut lausunnoille juuri asetusaluonnoksen vahinkoperusteisista poikkeusluvista susien metsästykseen, Riistakeskukselle korkeintaan 28 lupaa vuodessa, ja sillä olisi tavoitteena saada sudenmetsästystä käyntiin paremmin. Kannanhoidollista metsästystä valmistellaan.

Arvoisa puhemies! Täällä oli erittäin paljon puheenvuoroja, perustellusti, liittyen maatalouden tilanteeseen ja elintarvikemarkkinoiden tilanteeseen. Täällä kysymyksiä esitti muun muassa edustaja Simula. Taisivat muutkin perussuomalaiset edustajat esittää ja myös sosiaalidemokraatit hieman yllättäen esittivät kysymyksiä siitä, onko riittävästi toimenpiteitä budjetissa kriisin helpottamiseksi. Vastaan sekä sosiaalidemokraateille että perussuomalaisille: kyllä ja ei. Paljon on tehty, mutta asioita täytyy jatkossakin tehdä.

Haluan palauttaa edustajien mieliin sen asian, että tänä vuonna tulee 330 miljoonaa euroa huoltovarmuuspakettiin — ilmeisesti historian suurin maatalouden yksittäinen tukipaketti Suomessa. Ja kyllä se aika hyvin on kohdentunut kuitenkin. Ei voi sanoa, että se olisi kohdentunut täysin väärin, vaikka siinä puutteita onkin.

Kiinteistövero on poistettu tälle vuodelle. Edustaja Kiviranta nosti oikean epäkohdan esille. Selvitys on menossa VM:n ja maa- ja metsätalousministeriön kanssa, että näiden elinkeinoveron piirissä olevien tilojen osalta voitaisiin myös tämä kiinteistöveron palautus toteuttaa.

Mutta kysymykseen, tuleeko uutta kustannuspakettia: itse maa- ja metsätalousministerinä olen sitä mieltä, että tarvittaisiin kohdennettu — ei kaikille tiloille tuleva vaan kohdennettu — tukipaketti niille tiloille, joilla sähkö- ja lannoitekustannukset ovat erityisesti nousseet, ja meillä on luonnosteltuna siihen malli olemassa.

Täytyy todeta kyllä edustaja Piritta Rantaselle, joka edustaa sosiaalidemokraatteja, pääministeripuoluetta: Te olette väärässä huoneessa kyselemässä näitä kysymyksiä. Kyselkää näitä kysymyksiä sosiaalidemokraattien ryhmähuoneessa, sillä minulla on valmius viedä uusia toimenpiteitä eteenpäin, jos sosiaalidemokraatit ja muutkin puolueet tähän ovat valmiita.

Kuitenkin pidän erittäin tärkeänä tuoda esille myös sen asian, että viljelijöiltä saan satoja palautteita, että nyt, Antti, ei tukipaketteja enää vaan markkinat toimimaan. Millään tukipaketilla näitä markkinavääristymiä ei kokonaan pystytä korjaamaan. [Toimi Kankaanniemen välihuuto]

Tältä osin myös näihin Kankaanniemen kysymyksiin, tähän toiseen kysymykseen. Tiedätte hyvin, edustaja Kankaanniemi, tämän eduskunnan yhtenä kokeneimmista edustajista, että tällä vaalikaudella ei enää ehdi tehdä mittavaa kilpailulain uudistusta. Mutta kysynkin, ovatko perussuomalaiset ja onko kokoomus isoilla gallupeilla johtavina oppositiipuolueina valmiita vaalien jälkeen uudistamaan kilpailulain kokonaan. Keskusta siihen on valmis.

Puhemies! Ihan lopuksi vastaan edustaja Pylvään hyvään kysymykseen siitä, mitä nuorelle voi sanoa siitä, kannattaako lähteä maataloustuottajaksi, viljelijäksi. Kyllä kannattaa ryhtyä. On vaikea tietää hienompaa ja upeampaa ammattia, jossa yhdistyy todella moni taito: tarvitaan sitä perinteistä maamiehen, maanaisen taitoa, [Puhemies koputtaa] omien pel-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

tojen osaamista, eläinten käsittelyä, mutta pitää olla talousjohtamista nykyään, henkilöstöjohtamista, ilmasto- ja monimuotoisuusasiat ovat voimakkaasti siinä työssä mukana, [Puhemies: No niin!] ja on, puhemies, mitä suurimmissa määrin maanpuolustustyötä pitää itsenäisen Suomen ruokahuollosta huolta. [Piritta Rantanen: Vastauspuheenvuoro ministerin puheeseen!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Rantanen, olkaa hyvä. — Mitään isompaa debattia ei aloiteta.

12.34 Piritta Rantanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa ministeri Kurvinen, demarina kysyin nimenomaan sitä, arvioitko, että nämä budjetin toimet voidaan täysimääräisesti hyödyntää tässä tilanteessa. Pystyvätkö tilat näihin investointeihin, kun tilanne on akuutti? Kysyin nimenomaan sitä, onko tähän akuuttiin tilanteeseen meillä tulossa jotakin vielä jatkossa. Ei muuta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Sitten mennään varsinaisiin puheenvuoroihin. — Edustaja Laiho, olkaa hyvä.

12.34 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Maatalouden tilanne ja viljelijöiden tilanne on erittäin haastava. Tällä hetkellä kannattavuus on kuopassa ja alkutuottajille jää tilipussiin suhteettoman vähän, jos mitään. Tässä tilanteessa olisi tehtävä kaikki, että ne yritykset, joiden on mahdollista ja joilla on potentiaalia jatkaa toimintaansa, eivät ajaudu konkurssiin, koska kun he ovat kerran lopettaneet työnsä, niin eivät he sitä uudelleen enää todennäköisestikään aloita.

Kun me mietitään kotimaista ruoantuotantoa, on se sitten viljelyä tai lihavalmisteita, niin tärkeässä roolissa on puhtaus ja terveys. Suomalaiset elintarvikkeet ovat antibioottivapaita, ja tätä tulisi myös korostaa jatkossa, kun painotetaan myöskin sitä, miten kilpailutuksissa ruokaa hankitaan erilaisille julkisille järjestäjille, esimerkiksi kouluille, päiväkodeille, vanhusten yksiköihin. Samoin tätä pitäisi huomioida lainsäädännöllisestikin kustannusten osalta, niin että sille annetaan arvo sinällensä, koska antibioottivapaa ruoka parantaa myöskin meidän kansanterveydellistä asemaamme ja lisää meidän vastustuskykyämme infektioille.

Haluaisin vielä näistä ilmastoasioista nostaa esille: Viljelijät ovat kokeneet, että heille on tullut paljon rajoitteita, samoin ylipäättänsä maataloustuottajille vaatimuksia, mutta heitä ei ole tultu riittävästi vastaan niissä toimissa, ja kustannukset ovat erilaisten uusien vaatimusten osalta kasvaneet kohtuuttomasti. Otan tässä esimerkkinä myös tämmöisen, minä täällä edustaja Elo toi, tämän kipsin, jolla suojellaan vesistöjä, ettei sinne valu lannoitteita: tässä on paljon tietämättömyyttä myöskin viljelijöillä, esimerkiksi siitä, että tätä on ylipäättänsä saatavilla. Sitä pitäisi tarjota ja tehdä sitä helpommaksi viljelijöille saavuttaa.

Otan myös esille nämä petoeläinten haitat. Niihinkin pitäisi aktiivisemmin puuttua, on sitten kyse valkoposkivanhanista tai susista.

Sitten vielä viimeisenä tässä eläinlääkäreiden saatavuus. On ihan ensiarvoisen tärkeää, että meillä on kunnallisia eläinlääkäreitä sekä tänne maatalouden tarpeisiin että myöskin kotieläinten tarpeisiin. Tällä hetkellä heillä on kohtuuttomat päivystysvaatimukset, ja sen takia sieltä karkaa eläinlääkäreitä [Puhemies koputtaa] muihin tehtäviin.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

12.37 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Ensin myös kiitosta ministeri Kurviselle, jaostolle ja maa- ja metsätalousvaliokunnan koko jäsenistölle. Ollaan myös tehty paljon hyvää yhteistyötä, ja siinä on kyllä kiitoksen paikka. Mutta paljon on ongelmia.

Suomen maatalous on vakavassa kriisissä, niin kuin on todettu monen suulla, kasvavien energiakustannusten ja rehujen ja lannoitteiden hinnannousun myötä. Kiteytettynä ongelman ydin on se, että tuottajien kustannukset ovat liian suuret tuotteista saatua hintaan nähden. Tuottajille maksettavat hinnat määräytyvät pitkälti tuottajien, elintarviketeollisuuden ja kaupan keskinäisten neuvottelujen tuloksena. Tähän saakka tuottajat ovat olleet heikoilla neuvotteluissa.

Tilat tarvitsevat kaiken avun. Panoksena on suomalaisen maataloustuotannon tulevaisuus. Kustannuskriisi on johtanut siihen pisteeseen, että maataloustuottajat eivät kestä enää yhtään kulujen nousua, muuten alkaa tiloja kaatua entistä tiheämmin. Suomessa oli vielä vuonna 2010 lähes 60 000 tilaa ja vuonna 2021 enää alle 45 000. Maa- ja metsätalousministeriön budjetti ei riitä vastaamaan tapahtuneeseen muutokseen riittävällä voimalla.

Hallituksessa on toki mietitty keinoja maatalouden kustannuskriisin helpottamiseksi. Tukeakin on tullut, siitä kiitos, mutta erittäin suuri osa on mennyt muuhun kuin viljelijän taskuun suoraan, mihin olisi ollut tarve.

Hyvä, että ongelmat on kuitenkin tunnustettu ja tunnistettu, mutta tilanne on nyt niin hälyttävä, ettei hallituksella ole aikaa vitkastella yhtään. Suomalaisen maatalouden tukeminen ei saa kaatua hallituksen sisäiseen riitelystä. Millaisia keinoja hallitus on valmis käyttämään tuottajahintojen nostamiseksi? Onko hallitus varautunut puuttumaan tarvittaessa tuottajahintoihin esimerkiksi markkinalainsäädännön kautta? Näitä on jo tänään täällä kysytty. Ja onko mitään mahdollisuutta vaikuttaa siihen epäkohtaan, että tänne tuodaan elintarvikkeita, jotka on tuotettu epäeettisesti? Ei ole ympäristöä ajateltu eikä eläinten hyvinvointia, ja silti suomalaiset tuottajat ovat samoilla markkinoilla, ja siinä on suuri ristiä.

Arvoisa puhemies! Suomen metsäteollisuuden tulevaisuuden kannalta käsillä ovat kriittiset ajat. Euroopan unionin metsästrategia ja siihen liittyvät tulkintakysymykset ovat aivan olennaisia maamme metsäteollisuuden näkymille. Euroopan parlamentti äänesti, ettei metsästä saatava biomassa, eli puut, kannot, oksat, olisi enää kelvollista saamaan uusiutuvan energian tukea. Käytännön seurauksista on käyty väantöä suomalaismeppejen keskuudessa. Hallituksessa vaikuttaisi olevan jatkuvaa eripuraa metsäkysymyksiin liittyen. Eikö tässä asiassa voitaisi viimeinkin ottaa järki käteen ja yhtenä rintamana ajaa Suomen etua eli puun monipuolisen käytön sallimista, mitä perussuomalaiset kannattavat?

Muistutan vielä, että maassamme metsien käyttö ja hoito on varsin vastuullista toimintaa ja on metsäteollisuudenkin etu, että uutta puuta kasvaa jatkuvasti. Yleisesti ottaen maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan kannalta EU-kysymykset ovat aivan kriittisiä. Suomen on ryhdistädyttävä oman maa- ja metsätalouden edunvalvonnassa Brysselissä. Ei meidän pidä kaikkea niellä, mitä sieltä sanellaan.

Puhutaan jo miljardien hintalapusta Suomelle tulevissa ympäristö-, ilmasto- ja hiilinieluvetoisissa. Tämä on asia, jota ei missään nimessä tule hyväksyä. Me olemme maa, jossa vihreää siirtymää on harjoitettu mallikkaasti jo vuosia, ja olemme kärkimaita. Kiristykset entisestään aiheuttaisivat maa- ja metsätalouden kohdalla täysin eriarvoisen tilanteen muihin maihin nähden.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Sitten meidän ruokaviennistä: se on vielä melko lapsenkengissä, ja siinä on paljon kehitettävää.

Eläinten hyvinvointilaki on nyt vihdoinkin ja viimein tullut maa- ja metsätalousvaliokuntaan, ja me olemme asiantuntijakuulemisia jo tehneet hyvin paljon, ollaan aika loppusuoralla siinä. Se on hyvä, että ministeri otti esiin tämän eläinlääkärien palveluiden saatavuuden yhdenvertaisuuden. Se on erittäin tärkeää sekä tuotanto-, lemmikki- että luonnoneläimille, kaikille. Ja eläinten hyvinvointilaista toivottavasti tulee nyt paljon parempi kuin edellinen. Edellinen on jo yli 25 vuotta vanha, ja se on liian vanhanaikainen. Meidän kansalaisemme haluavat parempaa eläinten hyvinvointia. [Puhemies koputtaa]

Ja sitten vielä tämä turve.

Elikkä, ministeri, [Puhemies: Kiitoksia!] vielä riittää näitä töitä loppuvuodeksi. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kinnunen, Mikko poissa. — Edustaja Aittakumpu, olkaa hyvä.

12.43 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa puhemies! Hallitus aivan oikein nytten sijoittaa ja panostaa muun muassa ruokaturvan, huoltovarmuuden ja puhtaan veden saatavuuteen. Kun olen omassa kotimaakunnassani Pohjois-Pohjanmaalla kiertänyt maatalousyrittäjien luona, pääviesti siellä on ollut juuri se, mikä tässä salissakin on nyt todettu, että maatalouden kannattavuutta pitää parantaa. Motivaatiota, työhaluja, tuottajilla on, mutta siihen pitää olla realistiset mahdollisuudet. Meillä on paljon hyvinvoivia tiloja, mutta liian moni painii kannattavuusongelmien kanssa.

Täytyy iloita niistä asioista, jotka meillä on hyvin. Suomalainen ruoka on tutkitusti maailman parasta, monilla eri mittareilla todetusti maailman laadukkainta. Meillä maataloustuottajat ovat tehneet ja tekevät joka päivä todella hyvää työtä — kiitos siitä heille.

Arvoisa puhemies! Täytyy sanoa, että liian kauan maatalouden ja maaseudun asioiden puolustaminen on ollut käytännössä vain yhden puolueen harteilla meillä Suomessa. On hienoa, jos tämä asian merkitys käytännössä ymmärretään ja näytetään myös laajemmin meillä Suomessa, koska tähän työhön tarvitaan kaikkia. Pidän erittäin hyvänä, että nyt koronan myötä ja tämän Venäjän Ukrainassa aloittaman sodan myötä monet suomalaiset ovat heränneet siihen, miten tärkeä suomalainen ruokatuotanto on ja että meidän on pidettävä ruokaomavaraisuus kunnossa, emme voi jättäytyä ulkomaiden varaan. Erityisen tärkeää Suomelle on tässä myös se, että meidän täytyy EU-pöydissä toimia niin, että EU:ssakin ymmärretään huoltovarmuuden merkitys, jottei käy sillä tavalla kuin nyt tämän energian kanssa on käynyt. Olemme todella pahassa pulassa, jos ruokatuotanto EU-alueelta siirtyy muualle.

Arvoisa puhemies! Meillä kotimaassa ehdottomasti tarvitaan lakimuutoksia siihen, että tuottaja saa korvauksen työstään. Ei kukaan viljelijä halua elää tuilla, vaan kaikkein mieluisinta on elää sillä omalla työllä, ja aivan oikein ministeri Kurvinen on jo nyt laittanutkin selvitykseen muun muassa tämän kustannusindeksin. Se on hyvä asia, ja toivotaan, että se saadaan. Myöskin elintarvikemarkkinalakia ollaan jo uudistamassa. Tätä työtä täytyy jatkaa, ja on hienoa, jos siihen saadaan kaikki eduskuntapuolueet tiiviisti mukaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

12.46 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies ja arvoisa ministeri! Nyt käymme läpi maa- ja metsätalouden budjettia ja sitä, mihinkä rahaa menee ja mihinkä sitä laitetaan. Minun on pakko kysyä ministeriltä: minnekä lehmät ovat oikein hävinneet? Jos miettii, niin kotona, missä olen lapsenakin asunut, aina kun lähdettiin käymään isommassa kaupungissa Kuopiossa, ajettiin autolla sinne, niin aika monta lehmää ja lehmätilaa sattui siihen matkan varteen. Nyt kun saman reitin sitten kulkee, niin eipä siellä juurikaan lehmiä näy, eli se kertoo kyllä paljon siitä, mihinkä ollaan menossa ruoantuotannossa, ja kyllä siitä oikeasti on oltava huolissaan. Lehmät ovat kadonneet, ja se on oikeasti iso asia, ja se kyllä kertoo muustakin ruoantuotannosta. Ihan samalla tavalla moni muu asia on mennyt heikompaan suuntaan, ja se on kyllä harmillista. Meidän pitää kuitenkin olla varmoja, että me saadaan huoltovarmuus ja meillä ruokaa riittää ja kotimainen ruoka on aina puhdasta. Meillä on puitteet tehdä puhdasta ruokaa verrattuna moniin Euroopan maihin, ja tämä pitää turvata.

Sitten nämä maatilayrittäjät: Kyllä he ovat oikeasti harmissaan ja ihmeissään tässä tilanteessa. Polttoaineet maksavat valtavasti, lannoitteet maksavat valtavasti, kulut ovat valtavia, tulot eivät välttämättä niinkään. Tulot ovat hyvin satunnaisia, ja tuntuu jo, että monia heitä oikeasti masentaa, ja kovasti ikävälle tuntuu tämä, että ei taata heille tulevaisuuden turvaa. Ei ole enää semmoista varmuutta, että maataloudella pärjää. Ennen kyllä tosiaan pärjäsi, pienetkin tilat pärjäsivät, ne pienetkin lehmätilat pärjäsivät jotenkuten ja ihan hyvästikin oikeastaan, vielä 80-lukua kun ajatellaan. Kyllähän EU oli se, mikä vähän sotki sitä asiaa, ja sen takia EU-vaikuttaminen on hirveän tärkeätä. Suomalainenhan on luonnoltaan vähän semmoinen, että ei hirveästi puhele tuolla maailmalla, mutta kun katsoo EU-pöytiin, niin siellä keskieurooppalaiset kyllä aika paljon tällaisia keskusteluja käyvät muuallakin kuin siellä virallisissa pöydissä, ja ne vaikuttavat siellä hyvin paljon siihen, mitenkä asiat menevät eteenpäin.

Perussuomalaisilla on ollut tosi hyviä ratkaisuja. Minä toivon, että ministeri tutustuu näihin. Me ollaan julkaistu tällainen ohjelma, missä on sata erilaista keinoa. Ne ovat todellakin päteviä keinoja, ja ne pitäisi ihan toteuttaa. Siellä on muun muassa otettu kantaa tähän EU-sääntelyyn niin, että tähän pitää ottautua eikä tosiaan aina kaikkeen sanoa, että kyllä, kyllä, kyllä, tehdään näin. Pitää vähän sanoa vastaan ja ottaa huomioon nämä Suomen erityisolosuhteet.

Sitten meillä on tämä turveasia. Minkä ihmeen takia tällaisesta edes väitellään? Se on ihan tosi tärkeä asia, niin että se pitää nyt laittaa ihan ensisijaisesti kuntoon, että turvetta saadaan energiaksi, ja turvetta tarvitaan myös eläinpuolella kuivikkeena ja muuten ja kasvualustana. Kohta ei saada suomalaisia kurkkuja ja tomaatteja.

Ja moneen muuhun asiaan on siellä otettu kantaa.

Olemme muun muassa nostaneet esille maaseuturakentamista, että minkä ihmeen takia monestikin ollaan niin hirveän tarkkoja. Kyllä siihen rakentamiseenkin täytyy puuttua, niin että ei ole ihan niin semmoista nöpönuukaa, jos asuu maaseudulla, että mitä siellä rakennetaan. Jotenkin niihinkin täytyisi puuttua.

On tietysti hyvä, että siellä otimme kantaa myös siihen, että loma-asuntoja voitaisiin [Puhemies koputtaa] muuttaa vakiasutukseksi. Muun muassa Kuopiossa olemme tätä jo suunnittelemassakin.

Toivon, että ministeri ottaa tosissaan tämän EU-vaikuttamisen myös jatkossa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitos. — Edustaja Könttä poissa. — Edustaja Kivelä, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

12.49 **Mai Kivelä vas:** Arvoisa puhemies! Turkistarhauksen osalta vastaan ministerille, että hallitusohjelmassa ja hallitusneuvotteluissa nimenomaan ei sovittu mitään turkistarhauksesta, mutta se, mistä sovittiin, oli kestävän ruoan edistäminen, ja siksi kysynkin: missä viipty ilmastoruokaohjelma, joka on hallitusohjelmaan kirjattu? Maaailma muuttuu, ja nykyään sekä kansalaiset että tiedeyhteisö haluavat nähdä poliittisten päättäjien kantavan vastuuta ja edistävän aidosti kestävää ruokajärjestelmää.

No, mitä tämä kestävä ruoka tarkoittaa? Se tarkoittaa käytännössä ja yksinkertaisesti sanottuna kasvipohjaisen ruoantuotannon edistämistä ja kasvipohjaisen ruoan kulutukseen siirtymistä. Tuoreessa kyselytutkimuksessa selviää, että EU:ssa nykyään suuri osa ihmisistä, 48 prosenttia, kertoo nimenomaan toivovansa sekä EU:lta että oman maansa hallitukselta toimia eläinperäisten tuotteiden kulutuksen vähentämiseksi — eli nimenomaan vähentämiseksi. Poliitiikan tasolla on tietenkin paljon tehtävää, jotta tämä muutos olisi nopeampi, ja mielestäni tätä konkretisoi se esimerkki, että ilmastoruokaohjelman kanssa on nyt tällä tavalla jarruteltu, vaikka siitä nimenomaan on hallitusneuvotteluissa sovittu.

Hallitusneuvotteluissa, kuten tiedätte, on eri puolueille tärkeitä asioita, ja hallitusohjelman hyväksyminen perustuu siihen, että ei jätetä tietoisesti toteutuksesta pois niitä asioita, jotka ovat muille puolueille tärkeitä. Samaan aikaan on kuitenkin niin, että tämä muutos, ruokasiirtymä, on vääjäämätön ja kasvisruoka etenee jarruteluista huolimatta. Mutta on kuitenkin aiheellista silti peräänkuuluttaa tätä asiaa ja kysyä, missä se ilmastoruokaohjelma viipty ja miten me ylipäätensä saataisiin maa- ja metsätalousministeriö aidosti edistämään kasvipohjaista ruokaa.

Yksi konkreettinen esitys, jota on ehdotettu, on se, että me tarvitsemme julkisen investointipaketin kasvipohjaisten elintarvikkeiden arvoketjun edistämiseen. Tällainen on Tanskassa, ja tällainen pitäisi saada myös Suomeen, ja kiinnostaisi kuulla, miten ministeri suhtautuu tähän. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Pitko, olkaa hyvä.

12.52 **Jenni Pitko vihr:** Arvoisa puhemies! Tästä edustaja Kivelän puheesta on helppo jatkaa. Isossa kuvassa maatalouden kriisihän on todellinen, monien tilojen kannalta tilanne on tällä hetkellä suorastaan järkyttävä. Fossiilinen energia ja sen hinnannousu — tuontirehun ja lannoitteitten hinta on noussut valtavasti, [Petri Huru: Kiitos vihreän siirtymän!] ja se on jo ajanut paljon tiloja ahdinkoon. Kaikilla ei kuitenkaan mene huonosti, ja tämäkin on syytä ottaa huomioon. Erityisesti luomutilat ja moni kasvitila ei ole näistä kärsinyt, koska siellä ei olla niin riippuvaisia näistä tuontirehuista tai lannoitteista, ja sitä kautta he ovat tässäkin kriisissä pärjänneet hieman paremmin.

Suomi voisikin tavoitella uusista kasviperäisistä ruuista uutta menestystarinaa meidän maataloudellemme. Olen jutellut kasviproteiini-alan yrittäjien ja tutkijoiden kanssa, ja he ovat itse asiassa todella innostuneita tästä ruokamurroksesta. He ovat valmiita toimimaan ja näkevät alan tulevaisuuden valoisana. Esimerkiksi juuri Tanskassa on tehty merkittäviä politiikkatoimia lähtien yli 100 miljoonan investointipaketista tämän alan hyväksi. Suomessa tämän alan potentiaalia ei kuitenkaan ole vielä tunnistettu eikä siihen olla panostettu.

Olemme edustaja Elon kanssa koonneet tällaisen kymmenen keinon paketin näiden yrittäjien kanssa käydyn vuoropuhelun perusteella, kymmenen politiikkatoimea, joilla kotimaista kasviperäistä ruokaa voisi politiikan keinoilla edistää. Tätä kautta me saataisiin

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

omavaraisuutta parannettua, lisättyä, monipuolistettua suomalaista maataloutta, joka on huoltovarmuuden näkökulmasta hyvä, ja toivottavasti myös vähän terveellistettyä suomalaisten ruokavalioita, sillä me tiedetään, että suomalaiset syövät lihaa moninkertaisesti terveyssuosituksiin verrattuna.

Kuten tuossa edustaja Kivelä kyseli tämän ilmastoruokaohjelman perään, olisin myös kysellyt sitä, saammeko sen pian nähtäväksi ja käsittelyyn ja hyväksyttäväksi. Olisi todellakin syytä saada liikkeelle niitä toimenpiteitä, mitkä parantavat sekä ympäristön että ilmaston tilaa ja myös ihmisten terveyttä. Moni haluaa syödä kestävästi, ja moni suomalainen haluaa pienentää hiilijalanjälkeä ruokavalion kautta. Kasvipohjainen planetaarinen ruokavalio on näistä kaikista paras. Kaikkien ei tarvitse ryhtyä vegaaniksi, mutta aika monen olisi syytä vähentää lihan syöntiä. Kuitenkin julkiset hankinnat ja julkiset tuet yleensä tukevat nimenomaan eläinperäistä kulutusta, esimerkiksi tämä koulumaitotuki sellaisena esimerkkinä. Toivoisin, [Puhemies koputtaa] että näkisimme myös kasviproteiinien mahdollisuuden ja alkaisimme panostamaan niihin isosti.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

12.55 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Tuntuu aika oudolta se, että me olemme tässä tilanteessa Suomessa, että meillä maatalous on syvässä kriisissä, eivät toki kaikki tilat, niin kuin täällä todettiin, mutta valtavan iso määrä kuitenkin, ja jopa niin isossa kriisissä, että ihan vakavasti voidaan puhua ruokakriisin uhasta. Sitä, miksi tällaiseen tilanteeseen on tultu, meidän on syytä jokaisen vakavasti pohtia.

Kerroin tässä taannoin tältä paikalta niistä ajoista, jolloin maataloustuloratkaisut tehtiin kolmikannassa tai oikeastaan kaksikannassa, valtio ja tuottajat. Saatiin aikaan aina sellainen tulos, joka varmisti kuitenkin maatalouden tulon riittäväksi niin, että tuotanto jatkui. Se leipä ei ollut tietysti leveää silloinkaan, mutta kuitenkin ei ollut sellaista uhkaa kuin esimerkiksi tällä hetkellä on, että moni viljelijä pohtii, miten keväällä voi kylvönsä tehdä, kannattaako tehdä ja mitkä toisaalta ovat ne taloudelliset ja tuotannolliset edellytykset, jotka pitää olla, että voi kylvöt tehdä ja tuotantoa jatkaa.

Me olemme siis kriisissä, maatalouden ja sitä kautta maaseudun kriisissä, tilojen kriisissä, ja uhkana on, että olemme ruokakriisissä eli ajaudumme tuontiruoan varaan. Kuten täällä joku totesi, tosiasia on, että me olemme ikään kuin saari ja meillä on epävarman turvallisuustilanteen omaava Itämeri ja nuo lahdet tuossa ympärillämme ja itäraja käytännössä suljettu, eli me olemme todellakin vakavasti muuttuneessa tilanteessa, ja tämän pitää herättää meidät ajattelemaan sitä, miten turvaamme oman kansan elintarvikehuollon nyt ja tulevaisuudessa.

Kansakunta, jolla ei ole omavaraista ruokahuoltoa ainakaan tärkeimmissä tuotteissa, ei ole todellisuudessa itsenäinen. Se on äärimmäisen haavoittuvainen. Energia on toinen vastaava, ja ne ovat myös käsi kädessä, koska ruokatuotanto tarvitsee energiaa, ja energian tulee olla riittävää ja hinnaltaan sellaista, että se mahdollistaa tuotannon myös maatalouden osalta niin kuin kaiken muunkin osalta.

Arvoisa puhemies! Kun tätä budjettia valmisteltiin maa- ja metsätalousministeriön osalta tuolla maatalousjaostossa, näitä kysymyksiä pohdittiin, ja kyllä se hiljaiseksi veti ja asiantuntijoitakin pohditutti, kun kyselimme tietoja ja näkemyksiä tästä budjetista. Oma käsitykseni on, että tämä budjetti ei kyllä turvaa, ei anna sitä luottamusta, jota viljelijät ja

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

maaseutu tänä päivänä tarvitsevat katsoessaan kevääseen ja siitä eteenpäin. Eli kriisissä ollaan, ja se vaatii kriisiin ratkaisuja.

Arvoisa puhemies! Ministeri Kurvinen on hienosti hoitanut monia asioita. Hän kysyi äsken, ovatko perussuomalaiset valmiit kilpailulainsäädännön uudistuksiin. Tietenkään mitään avointa valtakirjaa emme ole valmiita antamaan mistään asiasta, mutta jos saamme sellaisen mallin, joka turvaa maataloustuottajien, alkutuottajien riittävän kohtuullisen osuuden lopputuloksesta, niin emme usko, että voisimme sitä vastustaa. Näin varmasti ollaan aika lähellä keskustan perinteistä linjaa.

Nyt tietysti, kun meillä on valtava vihreän siirtymän vyörytys päällä, kaikki tällaiset järkevät esitykset tahtovat olla alisteisia vihreälle siirtymälle, ja valitettavasti hallituskin on sille antautunut niin, että ei ole ajanut läpi tätä kilpailulainsäädännön elintarvikemarkkinalain riittävää muutosta. [Puhemies koputtaa]

Arvoisa puhemies! Toivon, että näillä eväillä tästä vakavasta asiasta päästään eteenpäin, ja voimia ministerille.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Simula, olkaa hyvä.

13.01 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Tälläkin hallituskaudella on ollut havaittavissa ongelmia maa- ja metsätalousministeriön sekä ympäristöministeriön välillä. Vaikuttaa, ettei ympäristöministeriössä osata ottaa huomioon maa- ja metsätalouden tai ylipäänsä maaseudun toimintaedellytyksiä. Siinä, missä maalaisjärkeä ja ymmärrystä löytyy maataloustuottajia tai vaikka metsänomistajia sekä metsästystä kohtaan maa- ja metsätalousministeriöstä, ympäristöministeriössä mennään puhtaasti aivan toisenlaiset arvot edellä. Tällaisella on seurauksensa. Pahimmassa tapauksessa ihminen ikään kuin suojellaan ulos luonnosta ja tapetaan esimerkiksi metsäteollisuus Suomesta museoimalla suomalaiset metsät. Silloin ne puut kaadetaan jossain muualla — jossain, missä metsänhoito ei ole samalla tasolla kuin se on Suomessa.

Hyvä ministeri Kurvinen, näkisitkö perussuomalaisten esityksen mukaisesti, että olisi tarpeen vähintäänkin selvittää maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön yhdistämistä luonnonvaraministeriöksi?

Arvoisa puhemies! Kysyisin myös: joko, ministeri, olette tutustunut meidän perussuomalaisten uuteen maaseutupoliittiseen ohjelmaan? Joululomalla teillä on toivottavasti siihen aikaa, mikäli ette vielä ole. Ohjelmassa on sata toimenpidettä maaseudun hyväksi. Luulenpa, että merkittävä osa maistuisi myös teille.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

13.02 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia ministerille hyvästä esittelystä ja rohkaisevista sanoista. Maatalouden tilanne on todella vakava, sen me kaikki tiedämme, ja kysymys on suomalaisen ruoantuotannon tulevaisuudesta aikana, jolloin Euroopassa riehuu sota. Emme tiedä, mikä tilanne on vuoden kuluttua, mutta ei kai siinä enustajan lahjoja tarvita, kun sanotaan, että tämän vuosikymmenen tilanne on vaikea ihan varmasti tämän sodan takia, koska näkemykseni mukaan Venäjän halu johonkin rauhanratkaisuun on kovin huono. Toivon sitä olevan vaikka ensi viikolla, mutta siihen en tällä hetkellä usko. Se vie koko tämän maatalouden tilanteen energiakriisin kautta hyvin vaikeaan tilanteeseen, todella vaikeaan tilanteeseen. Päälle tulevat sitten tämän suomalaisen

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

kilpailutilanteen takia, markkinatilanteen takia, viljelijät tilanteessa, jossa 2—3 tilaa per vuorokausi menee nurin tai lopettaa toimintansa hallitusti. Jokainen me tiedämme sen, että niin ei voi jatkua.

Se, mitä ministeri totesi kilpailulainsäädännön uudistamisesta tämän osalta, on erittäin tervetullut teko. Se pitää saada, totta kai, liikkeelle ensi tilassa. Ymmärrän, että tällä vaalikaudella sitä ei kerkeä tekemään, mutta maatalouden kannattavuus pitää palauttaa. Kanskunta, joka ei itse pysty omia ruokatarpeitaan tuottamaan, on kauheassa tilanteessa. Siinähan, jos meillä raaka-aineen tuotanto loppuu, meillä menevät koko ruoan jalostusketjut nurin, ja se tarkoittaa yli 300 000:ta työtöntä lisää, ja siihen tällä maalla ei ole varaa, ei varmasti ole varaa. Maassa, jossa on maailman puhtain maaperä, maailman puhtain ilma ja maailman puhtaimmat vedet, pidetään siitä huolimatta maataloutta niin kuin toisarvoisena ammattikuntana. Se on äärimmäisen häpeällistä. Maatalous on se toimiala, joka pitää tämän maan elossa, ei se sen enempää ole eikä sen vähempää.

Mitä tulee vihreään siirtymään, mikä tässä puheenvuoroissa on mainittu, niin tämä vihreä siirtymä lähtee siitä, että me rauhoitetaan luonto ja mitään ei saisi tehdä. Kun kuuntelin nyt eilisiä puheenvuoroja Euroopan unionin suunnalta, mitä uusia virtauksia on tulossa, tai Montrealin kokouksesta, niin kaikkien niiden syvin ydinhän on, että suojellaan, lopetetaan taloustoiminta, kielletään, lopetetaan. Se 30 prosenttia taas lisää suojelualueita, ja sehän tarkoittaa, arvoisat vihreät, että tässä maassa loppuvat sekä metsäteollisuus että maatalous. [Jenna Simula: Vihreitä ei haittaa!] Vihreä siirtymä on hirveä siirtymä. [Välihuuto vihreiden ryhmästä] — Niin, hyvähan se on sanoa sieltä, kun ei itse tarvitse maata viljellä ja päivittäinen tulo on varma, ja kohtalainen tulo onkin. Mutta aina käynte toisen elinkeinon kimppuun ihan häpeilemättä, eikä yhtään satu sydämeen, kun tiedätte, että viljelijät voivat huonosti.

Samoin edustaja Pitko täällä yritti tyrkyttää omaa ruokakulttuuriaan muille. Kyllä Suomessa täytyy valkuaistuotannon toimia niin että me tuotamme karjatalouden kautta sekä maitoa että lihaa, joilla pystymme lapsemme ruokkimaan. Pelkällä vegaaniruokavaliolla siitä ei tule mitään, sen me tiedämme. En pidä sitä kovin hyvänä, että täällä annetaan ohjeita, miten ihmisten tulee elää. No, se vihreille kyllä on sopinut aina tähän saakka, kun toiset ovat aina eläneet väärin ja toiset elävät oikein. [Hanna Holopainen pyytää vastauspuheenvuoroa] Mutta en ota siihen enempää kantaa, totean vain, että näin ei voi jatkua.

Tämä jatkuva suojeluvimma, mitä ajetaan muun muassa näiden vihreän siirtymän välineiden kautta, päästökaupan ja sitten LULUCF:n ja minkä tahansa kautta, mikä nyt sattuu milloinkin kohdalle, ja kaikki ne tiedot, mitä te päästöistä päästätte tänne kertomaan, tuotte Euroopasta meille tai kerrotte meille, eivät perustu totuuteen. Minkä takia te ette ilmasto-politiikassa oikaise niitä vääriä päästölukuja? Siellä on 15 miljoonan tonnin ylimääräinen päästö tai liian pienet nielut. Miksi te ette niitä ensimmäisenä ole oikaisemassa? Sehän se on tämä meidän murheemme suurin ydin, koska jos me ne oikaisemme, niin silloin metsätalous voi erittäin hyvin. Maatalouden kannalta metsätalous on erittäin tärkeä, varmaan tärkein sivutulolähde maatiloilla. Joillekin tiloille metsätalouden puhdas tuotto edustaa puolta, jopa yli puolta tilan kokonaistulomäärästä.

Sitten kun katselen näitä suunnitelmia, joiden mukaan pitää ennallistaa taikka joiden mukaan pitää tätä monimuotoisuutta hoitaa, niin sekin tarkoittaa uusia suojelualueita 30 prosenttiin asti. Siis haluatteko te oikeasti ja todella, että tästä maasta loppuu metsäteollisuus? Se tarkoittaa jokaisen meistä eläketurvan heikkenemistä, rajua heikkenemistä, ruoan valtavaa hinnan nousemista, se tarkoittaa konkursseja, se tarkoittaa sitä, että kun maatilat

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

kaatuvat, niin se johtaa siihen, että meidän ruokahuolto menee erittäin vaikeasti toisten, ulkomailla olevien toimijoiden varaan. Ja voitte olla varmoja siinä tilanteessa, että hinnat nousevat aivan älyttömiin, ja silloin meille tuodaan kolmannen tai neljännen luokan elintarvikkeita. Ne parhaat tietenkin syödään siellä, missä ne tuotetaan, ja meille jää se ylijäämävarasto, mikä ei varmaan laadultaan ole parasta mahdollista. Tätä alkää, mikään Suomen puolue tai joka eduskunnassa istuu, havitelko. Toivon, että tähän löytyy järki, mutta tällä vihreällä kortilla ja vihreällä siirtymällä ratsastamisen pitää loppua. [Puhemies koputtaa] Ei näin voi jatkua.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja sitten ministeri aikataulujen mukaan. Nyt muutama minuutti vastauspuheenvuoroja, ja sen jälkeen voitte poistua.

13.08 Maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen: Arvoisa herra puhemies! Kiitän todella laadukkaasta keskustelusta jo tässä vaiheessa, ja kiitän myös niistä ystävällisistä sanoista, mitä olette täällä salissa sanoneet siitä, että vaikka ei olla kaikesta samaa mieltä, asioista eikä varmaan hallituksen suorituskyvystäkään olla aina samaa mieltä, silti täällä on tällainen hyvä, rakentava henki. Toivon, että tämä menee myös suomalaisille ruoka- ja metsäammattilaisille ja kaikille, jotka vaikkapa eläinten kanssa muutenkin työskentelevät, eläinlääkäreille ja eläintenhoitajille, miten paljon me arvostamme luonnonvara-aloja.

Täällä tuli useampi kysymys tästä ilmatoruokaohjelmasta, joka on kasvanut sitten jottenkin poliittisessa keskustelussa ja mediassa aivan valtaviin mittasuhteisiin mielestäni. Ja voin nyt kertoa ihan uutisarvoista asiaa, että juuri tällä hetkellä odotan hallituskumppaneitten edustajilta, erityisavustajilta, kuittausta, että tätä ilmatoruokaohjelmaa voidaan viedä eteenpäin. Ja täytyy vastata vihreiden kansanedustajien puheenvuoroihin, ja taisi olla, että vasemmistollekin, että kyllä maa- ja metsätalousministeriö tosissaan edistää enemmän kasvisproteiinipohjaista ja kasvisruokaista syömistä, ja olen samaa mieltä siitä, että meidän pitää syödä kalaa ja kasviksia enemmän monistakin syistä.

No sitten täällä kysyttiin, että olenko perehtynyt perussuomalaisten sadan toimenpiteen ohjelmaan. Olen perehtynyt siihen, ja se on minusta hyvä ja monella tavalla hyvän yhteistyön pohjana oleva paperi. Toki on sanottava myös suoraan, että monet niistä toimenpiteistä ovat hyvin yleisellä tasolla. Emme me ole antaneet EU:lle kaikessa periksi, emme todellakaan, ja väännämme joka ikisessä Agrifish-neuvostossa, missä mukana olen, ja paljon siellä on konditionaalia ja yleisellä tasolla olevaa tavaraa. Eivät ne nyt niin konkreettisia kaikki ole. Toki on hyviäkin esityksiä, ja varmasti hyvä pohja moneen työstämiseen.

Ihan loppuun sitten totean, arvoisa puhemies, edustaja Reijoselle, kun hän sanoi, että minne lehmät ovat kadonneet: Eivät ole kadonneet kyllä Suomesta lehmät, onneksi. Itsekin pääsin kesällä muun muassa Jalasjärvellä vähän rouvia patistamaan, niin sanotusti, lypsylle sinne robotille. Suomi on erittäin omavarainen maidossa, ja meillä on vahvoja lypsykarjatiloja.

Puhemies! Sen totean loppuun, että vaikka vaikeudet ovat kovia alkutuotannossa ja tällä hetkellä tuntuu, että on vain pimeyttä, vähän niin kuin vuodenaikakin, tiloilla ja jaksaminen on kortilla, on paljon myös menestystarinoita. Tänäkin aamuna sain tavata maaseutunuoria, nuorten tuottajien edustajia. Heillä on todella paljon tulevaisuudenuskoa. Suomessa on aivan varmasti jatkossakin maataloutta, ja me tarvitaan kotimaista ruokaa.

Omalta osaltani oikein hyvää joulua kaikille ja kaikilta osin parempaa vaalivuotta 2023 kaikille. [Eduskunnasta: Kiitos samoin!]

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Mennään sitten keskustelussa eteenpäin. — Edustaja Pirttilahti poissa, edustaja Kilpi poissa. — Edustaja Elo, olkaa hyvä.

13.11 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Ruoantuotanto aiheuttaa maailmanlaajuisesti noin neljänneksen kasvihuonekaasuista, ja erityisen kuormittavaa ympäristölle on eläinperäinen ruoantuotanto.

Edustaja Hoskoselle totean, että vihreässä siirtymässä on kyse siitä, että tämä planeetta pidetään elinkelpoisena, [Petri Huru: Suomiko sen yksin tekee?] ja en usko, että vastakainasettelu tai toisen puolueen kantojen vääristely vie lainkaan asioita eteenpäin tässä salissa tai muutenkaan.

Kotimaista ruokajärjestelmäämme kannattaa kehittää niin, että se on osa ilmastokriisin ja luontokadon ratkaisua. Satsaamalla kasvipohjaiseen ruokaan me voimme edistää niin omavaraisuutta, vientiä kuin kansanterveyttäkin. Meillä on hyvät edellytykset sille, että kasvipohjainen ruoka voi olla seuraava suomalainen menestystarina.

Kuten täällä edustajat Kivelä ja Pitko jo viittasivatkin, niin itsekkin haluan nostaa tämän Tanskan esimerkin. Siellä kasvipohjaisten ruokien arvoketjujen kehittämiseen on satsattu tämän vuosikymmenen aikana jo 168 miljoonan euron kehittämisrahastolla. Myös Suomessa kannattaa laittaa kasvipohjaisten elintarvikkeiden osalta tuotantoketjut ja arvoketjut kuntoon. On tärkeätä, että me pystytään Suomessa tuottamaan kasvipohjaisia elintarvikkeita kotimaisista raaka-aineista. Tähän tarvitaan investointipaketti sekä maataloustukien suuntaamista niin, että tämä muutos on myös ruoantuottajille ja maanviljelijöille mahdollinen.

Meidän ruokajärjestelmämme on merkittävän murroksen kynnyksellä, ja sitä kannattaa nyt aktiivisesti myös tuupata eteenpäin. Kuten edustaja Pitko hyvin kuvasi, moni ruoantuottaja ja elintarvikejalostaja on tähän muutokseen valmis ja siitä innostunut. Kehittämällä rohkeasti kasvipohjaisen ruoan elintarvikeketjuja Suomella on edellytykset kestävä ja terveellisen ruoan murroksen edelläkävijyyteen, ja samalla me voidaan luoda tuottavia arvoketjuja ja vaihtoehtoja kustannuskriisissä oleville tuotantosuunnille. Tämä edistää myös sosiaalisen oikeudenmukaisuuden toteutumista maataloustuottajien ja elintarvikealan työpaikkojen näkökulmasta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Eestilä, olkaa hyvä.

13.13 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin viljelijöitten henkinen hyvinvointi, fyysinen hyvinvointi ja työssäjaksaminen ovat äärimmäisen tärkeitä. Lämmitti kyllä mieltä, kun ministeri täällä hyvin vahvasti puhui suomalaisen ruoantuotannon puolesta ja siitä, että me arvostamme tuottajia. Mutta valitettavasti tämä sama keskustelu ei ihan ole välittynyt suomalaisesta valtamediasta. Kun siellä on jo vuosia syyllistetty turvepeltoja — ne aiheuttavat erinäköisiä ilmasto-ongelmia ja muuta — niin täytyy kyllä kansainvälisen ruokaturvan näkökulmasta todeta, että aika yksioikoista on tällainen ajattelu, sillä nämä turvepellot ovat kuitenkin ihmisten omaisuutta, ja siellä on viljelty vuosikymmeniä samoilla pelloilla. En kyllä jaksa uskoa, että ne olisivat jonkunmoinen uhka tälle planeetalle ja meidän ilmastopolitiikalle.

Ensinnäkin nämä turvepellot kestävät hyvin lämpimiä ajanjaksoja. Me tiedämme, että tulevaisuudessa niitä tulee olemaan enemmän, niin kuin myös sateita, joten minun mieles-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

täni eduskunnasta pitäisi tulla viesti, että me kansanedustajat arvostamme suomalaista ruoantuottajaa riippumatta siitä, millä pellolla hän sitten omaa elinkeinoaan harjoittaa.

Mitä tulee vielä päästöihin, niin jos me mennään vielä siihen EU:n ennallistamisasetukseen, niin sekin täytyy todeta, että jos me hallitsemattomasti lähtisimme ennallistamaan suometsiä — niitä on muistini mukaan 4,7 miljoonaa hehtaaria ojitettu — niin eihän siinä olisi suurta järkeä, koska sehän ensinnäkin vähentäisi metsien kasvua merkittävästi ja samalla aiheuttaisi lisääntyviä metaanipäästöjä.

Minun mielestäni tällaiset yksioikoiset, ikään kuin yhdestä näkökulmasta eli ilmastönäkökulmasta tehdyt ulostulot, jotka saavat paljon mediajulkisuutta, vahingoittavat suoraan sanoen suomalaista ruoantuotantoa ja metsätalouden edellytyksiä ja aiheuttavat selvästi henkistä kärsimystä viljelijöille, koska heillä on ihan tarpeeksi kärsimystä tämän taloudellisen ongelman kanssa, jonka ovat aiheuttaneet maakaasusta tehtyjen lannoitteiden hinnannousu ja energian hinnannousu, ja jos viljelijä on sattunut vielä joutumaan sähköarpajaisten uhriksi — eli on joutunut tekemään uuden sähkösopimuksen, ja sähkö on noussut jopa kymmenkertaiseksi siihen nähden, mitä se aiemmassa määräaikaaisessa sopimuksessa on ollut — niin eihän tässä voi tulla oikeastaan muuhun johtopäätökseen kuin siihen, että hallituksen pitäisi pikaisesti kohdentaa nimenomaan aktiiviviljelijälle tuki, joka perustuu siihen, että lannoitteiden hinta on noussut ja energian hinta on noussut ja erityisesti sähkön hinta on noussut.

Ja sitten, kun päästään pidemmälle, mietitään tukijärjestelmän uudistamista. Tavoitteena pitää olla sen, että viljelijöiden, olipa kotieläintilallinen tai kasvinviljelijä, kannattavuus nousee niin paljon, että he pystyvät keräämään puskuria, koska puskurien kerääminen [Puhemies koputtaa] on välttämätön edellytys tuleville investoinneille.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Sankelo, olkaa hyvä.

13.16 Janne Sankelo kok: Arvoisa puhemies! Ruoantuotannon yrittäjien osalta tarvitaan nyt sekä kovia paketteja tuotannon kannattavuuden osalta että myös sitten niitä pehmeitä paketteja eli käytännössä tietoisuutta ja ymmärrystä siitä työstä, mitä suomalaisilla maataloilla huoltovarmuuden ja ruoantuotannon osalta tehdään. Se arvostuksen puute ja paine tällä hetkellä maataloilla on erityisen kova.

Kannattaa tässä kannattavuuskeskustelussa kuitenkin huomioda myös se, että tässä viimeisen vuoden aikana eläintiloilla, riippuen nyt vähän tuotantoalasta, tuottajahintojahan on teollisuus kyennyt jossain määrin nostamaan. Me kokoomuksessa ollaan tehty semmoinen arvio, että kun tätä tietä edetään, niin kun tehtäisiin vielä samanlainen loikka, sanotaan, saman verran kuin nyt on edetty, niin sitten niitten tuottajahintojen osalta alettaisiin olemaan semmoisessa tilanteessa, että ruoantuotannon kannattavuus voisi toimia edellyttäen sitä, etteivät nämä muut kustannukset sitten paina väkevästi päälle. Mutta niin kuin sanottu, tätä maatalouden kannattavuutta pohtii tämä seurantaryhmä. Itsekin olen siinä kokoomuksen edustajana mukana, ja meidänhän on tarkoitus nyt sitten tässä uuden vuoden puolella tehdä esityksiä seuraavaa hallitusohjelmaa varten. Ne tulevat olemaan tällaisia pitkän tähtäimen keinoja maatalouden kannattavuuteen, mutta nykyinenkin hallitus kerkeää oikein hyvin vielä viimeisten kuukausien aikana tekemään työtä tämän akuutin kannattavuuskriisin osalta.

Mutta sitten vielä, kun edustaja Kiveläkin toi tämän turkisalan tässä esille — se oli tuossa debatissa — kauhavalaisena kansanedustajana haluan kyllä tässä yhteydessä tuoda esil-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

le ensinnäkin sen, että turkisan tuotannosta 90 prosenttia, ylikin, on pohjalaismaakunnissa. Ja kun täällä puhutaan eläinten hyvinvoinnista, joka on tärkeää, niin on ehkä paikallaan puhua myös näitten yrittäjien ja heidän perheidensä hyvinvoinnista. Nimittäin siellä on inhimillisiä tragedioita päällä tällä hetkellä, siellä tehdään konkursseja. Vasemmistoliiton ja vihreiden kansanedustajien mielestä ilmeisesti nämä yrittäjät perheineen joutavat pakkaaseen ja ei siinä sen kummempaa, heistä ei ole huolen häivää. Haluan korostaa sitä, että tuotanto on tällä hetkellä merkittävästi tietysti laskenut koronan ja sodan seurauksena, mutta toimiala täyttää niitä edellytyksiä, joita eläinten hyvinvoinnin osalta halutaan tehdä, ja mitallisissa on monta puolta. — Taidan tulla jatkamaan vielä tuonne, kun jäi vähän kesken. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Arvoisa puhemies! Vielä muutama sana. Nimittäin kun puhutaan turkiseläinten hyvinvoinnista, niin täytyy nyt sitten tietää, mistä puhuu, jos esimerkiksi puhutaan maapohjahäkeistä ja tämän tyypisistä asioista, jotka kuulostavat näin kuulijan korvaan ihan hienoilta asioilta. Eläinten hyvinvointia on tutkittu, ja on arvioitu, miten turkiseläin tällaisissa olosuhteissa pärjää — kehotan tutustumaan näihin tutkimuksiin, jotka on tehty. Eläinten hyvinvoinnin kannalta tämä nykyinen käytäntö, jossa on tällaisia verkkohäkkejä [Petri Huru: Juuri näin!] ja jossa esimerkiksi erilaista virikkeellisyttä ynnä muuta lisätään, on todettu terveyden kannalta paremmaksi vaihtoehdoksi kuin tällaiset maapohjahäkit, joissa eläintaudit ynnä muut etenevät vahvasti. Te voitte katsoa näitä tuloksia. Esimerkiksi 2014 täällä oli käsittelyssä kansalaisaloite, jossa esitettiin turkistarhauksen lakkauttamista. Silloin maa- ja metsätalousvaliokunta teki aika perusteelliset paperit, eivät ne ole vanhentuneita papereita ollenkaan, niitä kannattaa katsoa. Ja kannattaa myös muistaa, että eduskunta silloin antoi erittäin suurella äänen enemmistöllä tuen turkisalalle myös tulevaisuudessa. [Jenni Pitkon välihuuto — Mai Kivelä: Nimenomaan vaati parannuksia!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Koponen, Ari, olkaa hyvä.

13.21 **Ari Koponen ps:** Arvoisa puhemies! Loppukesästä nähtiin täysi mahalasku, kun myönnetyistä karhuluvista valitettiin vailla minkäänlaista järjestelmää perustetta ja suuri osa näistä luvista meni täytäntöönpanokieltoon. Ministeri Kurvinen, pidättehän huolta jatkossa, että tällainen pelleily ei enää jatku?

Ja lopuksi vielä: miten voi olla mahdollista, ministeri Kurvinen, että ette saa suden kannanhoidollista metsästystä käyntiin?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Huru, olkaa hyvä.

13.21 **Petri Huru ps:** Arvoisa herra puhemies! Käsittelemme nyt maa- ja metsätalouden hallinnonalan pääluokkaa.

Viljelijöiden ammattitaidolle on annettava sille kuuluva arvostus. Viljelijöiden kohtuullinen tulotaso on turvattava liitännäiselinkeinot huomioiden, jotta maaseutu pystytään pitämään elävänä sekä maatalouden kannattavuutta saadaan parannettua ja maataloutta voidaan harjoittaa koko maassa. Vain kannattava maatalous mahdollistaa elinvoimaisten maatalojen säilymisen ja tätä kautta maaseudun työllisyyden ylläpitämisen. Maatalous puolestaan ylläpitää paitsi kotimaista ruoantuotantoa myös huoltovarmuutta maassamme.

Tuottavuuden kannalta on merkittävää, minkälaista sääntelyä asetamme kotimaiselle tuotannolle. Eduskunnassa on parhaillaan käsittelyssä eläinten hyvinvointilaki, joka on tär-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

keä eläinten kannalta. Sen valmistelussa on kuitenkin syytä huomioida myös muualla käytössä oleva sääntely. On kestävämpiä kotimaiselle tuotannolle, jos Suomeen sallitaan tuotavan tuotteita, joita ei ole tuotettu samojen kriteerien mukaan, joita tulemme vaatimaan suomalaisilta tuottajilta ja jotka lisäävät heidän tuotantokustannuksiaan sekä vääristävät globaalien ruokamarkkinoiden kilpailua. Tätä on syytä huomioida myös jatkossa, kun kilpailulakia uudistetaan, eli emme salli tuotavan sellaisia tuotteita, jotka eivät täytä meillä itsellämme käytössä olevia kriteereitä.

Arvoisa puhemies! Täällä on tänään puhuttu myös turpeesta ja metsäbiomassan uusiutuvuudesta. On tärkeää, että kotimaisen turpeen osalta käsitellään sen uusiutuvuus tietoon perustuen, kun se aikanaan on päätetty arvalla. Sen merkitys on kotimaisena raaka-aineena korvaamaton niin energiantuotannon, kasvihuoneviljelyn tai kuivikekäytön osalta. Myös metsäbiomassan luokittelu uusiutuvaksi on merkittävää niin kotimaisen metsäteollisuuden kuin metsätalouden kannalta. Suomen tuleekin ottaa ehdottomampi kanta EU:n suunnasta tulevaan sääntelyyn ja puolustaa metsäpolitiikan säilyttämistä kansallisen päätäntävällä, eikä sen saa antaa loukata omaisuudensuojaa.

Salikeskusteluissa on tullut esiin myös luomutuotanto. Sen osalta haluan todeta olevan tärkeää, että Ruokaviraston käyttämiä normisatotaulukoita päivitetään vastaamaan todellisia satotasoja. Tämä on erittäin merkittävää korvattaessa esimerkiksi suojeltujen valkoposkikihanhien aiheuttamia satotuhoja suomalaisille viljelijöille.

Arvoisa puhemies! Totean vielä lopuksi, että maaseudun elinvoimaisuutta tukee myös tavoite kiinteiden laajakaistayhteyksien parantamisesta maaseudulla. Tietoliikenneyhteyksiin panostaminen lisää myös elinvoimaisuutta, kuten myös muuta yritystoimintaa maaseudulla sekä haja-asutusalueilla.

Arvoisa puhemies! Yhdyn myös edustaja Koposen ministerille lähettämiin kysymyksiin koskien karhunmetsästystä sekä suden kannanhoidollista metsästystä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

13.25 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Käsittelemme nyt maa- ja metsätalouden alaa, ja kyllä huolestuttaa nykyisin tämä maanviljelijöiden ja maalla asuvien tilanne myös sen takia, että näiden asuntojen, mitkä ovat täällä maaseudulla, arvo nyt näyttää kovasti laskevan. Ennen aikaan ihmiset sijoittivat taloonsa koko elämänsä tuotot ja ajateltiin, että siinä voi tulevaisuudessa elellä tai voi elellä niillä tuloilla, jos vaikka sattuu myymään sitä tilaa tai taloa, mutta nyt on käynyt sillä tavalla, että ne rahat ovat kyllä menneet siihen tilaan, mutta arvo on todella laskemaan päin, ja se on tosi vakavaa. Meillä on oikeastaan kohta täällä Suomessa semmoinen kiinteistöhäätätila, maaseutuasumisen hätätila, että talojen arvot eivät ole paljon mitään. Taloja vastaan ei oikeastaan lainoja kohta saa eikä moni saakaan enää, ja jotenkin tuntuu, että tähän pitäisi ottautua — pitäisi ihan oikeasti miettiä, mitä tälle on tehtävissä, sillä siellä on tosi paljon sitä hyvää, käyttökelpoista kiinteistöä, mitä voitaisiin kuitenkin käyttää, eikä ihan arvottomana sitä kannata pitää.

Toisekseen, mihinkä asiaan haluan puuttua, on tämä ennallistaminen. Tämä ennallistamishöpötys pitäisi ihan kokonaan unhoittaa ja olla jo kovasti sitä vastaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kankaanniemi. Vielä yksi kolmen minuutin puheenvuoro mahtuu. [Toimi Kankaanniemi: No pidetään se sitten täältä paikalta.]

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

13.26 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Kaksi asiaa, jotka olivat noissa aikaisemmissakin puheissani: toinen on tämä maatalouden kriisipaketti ja toinen kilpailulainsäädännön uudistaminen. Ihmettelen sitä, miksi hallitus ei näitä esityksiä ole voinut tuoda eduskuntaan ja hyväksyä. Kysynkin: mitkä puolueet ovat syyllisiä siihen, että tähän maatalouden kriisiin ei todella panosteta? [Ben Zyskiewicz: Varmaan oppositiopuolueet!]

Edustaja Piritta Rantanen sosiaalidemokraateista tuntui olevan vastuullisella linjalla, mutta kysyn kyllä nyt, ministeri Haatainen, varapuheenjohtaja Malm, edustaja Eskelinen: Mikä on sosiaalidemokraattien linja maatalouspolitiikassa tänä päivänä? Mikä on teidän linjanne? Oletteko te valmiit puolustamaan maataloutta ja sen toimintaedellytyksiä Suomessa? Ymmärrän, että vihreät ja vasemmistoliitto ovat unohtaneet maatalouden ja maa-seudun. [Vasemmalta: Ei olla, ei olla!] Kaiholla muistelen vahvasti kunnioittamaani edustaja Erkki Pulliaista, joka hienosti osasi yhdistää maatalouden ja ympäristön edut yhteen, ja myös nykyään esimerkiksi edustaja Myllykoski on hienosti näissä asioissa, mutta puolueina ne ovat kyllä varsin epämääräisellä linjalla. RKP tuskin tässä on voimatekijä, vaikka sinnekin toivoisin sellaisia Mats Nylundin tapaisia todella maataloutta ymmärtäviä, arvostavia edustajia, mutta se on kansan valinnan kohteena.

Arvoisa puhemies! Kun tuo kilpailulainsäädäntö taitaa kuulua ministeri Haataiselle ja kun hän on paikalla tällä hetkellä, niin olisi mielenkiintoista kuulla: Miksi kilpailulainsäädäntöä ei voida kehittää niin, että tämä maatalouden osuus elintarvikkeitten loppuhinnasta olisi kohtuullinen — se voitaisiin hoitaa tällä lainsäädännöllä. Ja miksi te kytkette tämän maatalouden kriisipaketin johonkin luonnonsuojelulakiin? Se on vastuutonta, se on äärimmäisen vastuutonta. [Vasemmalta: Se on just vastuullista!] Tehkää nyt nopeasti päätöksiä tästä, niin että viljelijät saavat uskoa tulevaisuuteen ja kevääseen. Ministeri Kurvinen pyysi opposition tukea näihin, mutta kyllä se pitää löytyä hallituksesta, jolle siitä maksetaan, että teette päätöksiä ja viette asioita eteenpäin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Näin keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan myöhemmin tässä täysistunnossa.

Pääluokan käsittely keskeytettiin kello 13.29.

Pääluokan käsittelyä jatkettiin kello 18.04.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytettyä yleiskeskustelua pääluokasta 30. — Keskustelu jatkuu. Edustaja Simula, olkaa hyvä.

18.04 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Maatalous on ennennäkemättömässä kriisissä — oli jo ennen Venäjän aloittamaa hyökkäyssotaa, mutta sota Ukrainassa pahensi tilannetta olennaisesti. Osa pelloista jäi jo viime keväänä viljelemättä, ja tuleva kevät tulee olemaan aiempaakin järkyttävämpi. Se tulee näkymään viimeistään seuraavana talvena myös kuluttajille, kun jo nyt ruoan hinta on noussut merkittävästi. Samaan aikaan tuottajan saama korvaus työstä ei ole kuitenkaan riittävästi noussut — kustannukset puolestaan ovat, ra-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

dikaalisti. Tuottajat kärsivät kassakriisistä, ja siihen eivät investointituet tai vastaavat tukimuodot auta.

Keväinen tukipaketti oli todellakin riittämätön. Se myös kohdentui aivan väärin. Elämän mittainen ja ylisukupolvinen työ maaseudulla tulee kevääseen mennessä yhä useammalla maatilalla päätökseensä. Haluammeko todella ajaa alas suomalaisen ruoantuotannon? Kaikki ovat yksimielisiä siitä, ettemme halua. Missä sitten viipyvät aidosti vaikuttavat tuet ja toimet? Missä vaiheessa hallitus aidosti alkaa puolustaa suomalaista maataloutta? Pian se on liian myöhäistä.

Arvoisa puhemies! Suomalainen puhdas ruoantuotanto on huoltovarmuuskysymys, ja nykyisen kaltaisessa maailmantilanteessa se olisi turvattava kaikin mahdollisin keinoin. Olemme myös maantieteellisesti hankalassa asemassa. Meriyhteyksien katkeaminen toisi merkittäviä ongelmia koko maallemme. Tämän vuoksi täytyy sekä pitää omavaraisuudettamme hyvää huolta ja parantaa sitä että kehittää pohjoisen yhteyksiä ja elinmahdollisuuksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Eskelinen poissa. — Edustaja Holopainen, Hanna, olkaa hyvä.

18.06 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Aiemmin täällä käydyssä keskustelussa muiden muassa edustaja Hoskonen kantoi huolta siitä, onko maatalous ja huoltovarmuus vihreiden prioriteetti, ja kyllä on. Vihreillä on erinomainen maatalousohjelma, joka on päivitetty tuossa noin kuukausi sitten, ja suosittelen edustaja Hoskoselle ja muille siihen tutustumista. Mutta siltä varalta, että teillä ei ole aikaa siihen, minulla on tähän koottu siitä muutamia kohtia, joista voin teille tänään täällä kertoa.

Vihreät ovat jo pitkään kantaneet huolta siitä, että maataloutemme on ollut niin riippuvainen synteettisistä lannoitteista sekä fossiilisista polttoaineista. On aivan selvää, että meidän olisi pitänyt ohjata näiden riippuvuuksien purkamista jo aiemmin, jotta emme olisi nyt näin vaikeassa tilanteessa kuin olemme.

Vihreät haluavat edelleen vähentää riippuvuutta synteettisistä lannoitteista ja tuontipolttoaineista sekä samalla ohjata maatalouspolitiikan keinoin ruoantuotantoa kestävämmäksi ja aidosti omavaraisemmaksi. Meidän on tärkeää kannustaa tiloja investoimaan uusiutuvaan energiaan ja eläinten hyvinvointiin. Tällä hetkellä haasteena on se, että akuutti tiukka taloustilanne heikentää tilojen investointikykyä, ja siihen tarvitaan tukea.

Arvoisa puhemies! Kyllä, vihreät ovat erittäin huolestuneita viljelijöitten hyvinvoinnista ja alan houkuttelevuudesta. Onkin tärkeää saada alalle eri-ikäisiä, eri taustoista tulevia uusia motivoituneita viljelijöitä, jotka ovat kiinnostuneita kestävästä maataloustuotannosta ja tuovat mukanaan uusia ajatuksia sekä kehittävät uusia käytäntöjä. On tärkeää edistää sukupolvenvaihdoksia ja perhepiirin ulkopuolisille henkilöille tapahtuvia tilakauppoja. Työterveydellä on tässä tärkeä rooli. Tarvitsemme myös monialaista ennaltaehkäisevää tukea ja esimerkiksi neuvontaa, jotta voimme tukea viljelijöiden jaksamista.

Alan opiskelun tulee olla joustavaa, ja aikuiskouluttautumisen ja elinikäisen oppimisen tulee olla mahdollista myös maatalousalalla. Meidän tulee säilyttää hehtaari-perusteinen nuoren viljelijän EU-tuki sekä muuttaa kansallinen nuoren viljelijän EU-tuki starttirahatyypiksi tueksi, joka ei ole sidonnainen peltohehtaareihin. Meidän tulisi muuttaa ”nuoren viljelijän tuki” muotoon ”aloittavan viljelijän tuki” ja nostaa ikäraja nykyisestä 40 vuodesta 45 vuoteen.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

On tärkeää lisätä lomituksen, eläinlääkäreiden neuvonnan sekä työterveyden välistä vuoropuhelua viljelijöiden sekä eläinten hyvinvoinnin ja sitä kautta tilojen toimivuuden edistämiseksi.

Meidän täytyy luoda ratkaisuja maatalouskoneiden yhteiskäyttöön, jolla pienennetään aloitusinvestointeja ja madalletaan kynnystä ryhtyä maatalousyrittäjäksi. On tärkeää jatkaa Välitä viljelijästä -projektin rahoitusta, koska se on ollut vaikuttavaa toimintaa. Kehitetään perustuloa, joka parantaa kausituottajien ja uusien tuotteiden kehittäjien toimintavarmuutta.

Arvoisa puhemies! Panostetaan innovatiiviseen ja osaamisintensiiviseen maatalouteen. Ruoantuotannossa automatisaatio, robotisaatio ja digitalisaatio ovat jo nyt muuttaneet toimintatapoja ja tulevat entisestään muuttamaan. Se avaa mahdollisuuksia uuden teknologian kehittämiseen. Panostetaan luomuun sekä ruoantuotannon, ravitsemuksen ja ruoantuotannon uusien menetelmien tutkimiseen ja kehittämiseen.

Maatalouteen ja ruoantuotannon tutkimiseen, kehittämiseen ja innovaatioihin kannattaa panostaa. Maatalousalan koulutuksen perustutkinnoista yliopistotasolle on oltava monipuolista, laadukasta ja riittävästi resursoitua.

Meidän täytyy avata Business Finlandin tuet sekä elyjen yritystuet myös maatalousyrittäjille. Ja kehitetään edelleen Neuvo 2020:ta, maatilojen neuvontajärjestelmää, ja lisätään sen rahoitusta. Meidän täytyy kehittää maatalousalan koulutusta huomioimaan nykyistä enemmän maatalouden ympäristöasiat, hiilensidonta, eläinten hyvinvointi, luonnonmukainen maatalous sekä yrittäjälähtöinen toimintatapa. Siirretään tutkimusrahoituksen painopistettä hiilensidontaan, maatalouden mikrobiologiaan, ekologiaan, ympäristömuutosta huomioivaan jalostukseen, maatalous- ja maataloustukipolitiikan kehittämiseen, kestävän maatalouden käytäntöihin, tuotantoeläinten hyvinvointiin, luomututkimukseen sekä uusien ruoantuotantotapojen tutkimiseen.

Arvoisa puhemies! Vihreä maatalouspolitiikka on nimenomaan elinvoimaisen maaseudun, omavaraisuuden ja huoltovarmuuden takuu. Tarvitsemme hiiltä sitovia, kasvukuntoisia peltoja, monimuotoista luontoa, lisää luomutuotantoa, lisääntyvää kasviproteiinituotantoa. Ja Suomesta pitää tehdä maailman eettisin ja kestävin eläintuotantomaa.

Arvoisa puhemies! Meidän täytyy lisätä maatalouden kannattavuutta monin eri toimin, mutta jatkan niistä seuraavassa puheenvuorossa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kinnunen, Mikko, olkaa hyvä.

18.12 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa puhemies! Suomi on koko Euroopan maaseutumaisin maa. Jokainen tarvitsee maaseudun antimia, vaikka ei siellä koskaan kävisikään. Meidän tulee huolehtia ruoantuotannon kannattavuudesta ja maamme omavaraisuudesta. Maaseutua ja kaupunkeja ei kannata asettaa vastakkain, molemmat tarvitsevat toisiaan.

4H-järjestön toiminta on malliesimerkki siitä, miten edistetään maaseutu- ja kaupunkialueiden vuorovaikutusta. Arvot hyvyys, hyvinvointi, harkinta ja harjaannus ovat erityisen ajankohtaisia. 4H edistää lasten ja nuorten asiaa ympäri Suomen. Järjestö tarjoaa monipuolista harrastus-, palvelu- ja kilpailutoimintaa, työllistää nuoria sekä tarjoaa heille mahdollisuuksia kokeilla yrittäjyyttä muun muassa perustamalla omia pieniä yrityksiä. Samalla järjestö edistää maaseudun elinvoimaa ja vetovoimaa.

4H:n strategiassa vuosille 23–25 nostetaan aivan keskiöön lapset ja nuoret ja heidän kasvunsa kestävään elämäntapaan, työhön ja yrittäjyyteen. Strategian nimi on Kestävä

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

kasvua tekemällä oppien. Se kannustaa, ohjaa ja opettaa luonnonvarojen kestäväan käyttöön, kestäväan kasvuun, viljelemiseen ja varjelemiseen — kaikkea tätä käytännössä tekemällä oppien. 4H:n tärkeitä teema-alueita ovat ruoka, metsä, luonto ja kädentaidot. Tämä on juuri sellaista toimintaa, joka edistää mielenterveyttä ja lasten ja nuorten fyysistä kuntoa. Kun innostuu ja onnistuu, se vahvistaa monella tapaa.

Arvoisa puhemies! Iloitsen siitä, että suunnitellut leikkaukset 4H:n budjettiin eivät toteutuneet, vaan järjestön rahoitus lisääntyy lopulta 50 000 eurolla, kun eduskunta päätti myöntää järjestölle yhteisesti 350 000 euroa lisämäärärahaa — kiitos siitä. 4H-järjestöllä on valmiit mallit lasten ja nuorten harrastustoimintaan ja kesätöiden toteuttamiseen eri puolilla Suomea. Se voi osaltaan toteuttaa harrastamisen Suomen mallia ja tarjota hyvän harrastuksen ja reipashenkisen kaveripiirin koulupäivän yhteydessä. Nämä myönnettyt rahat ovat nyt parhaassa mahdollisessa käytössä.

Arvoisa puhemies! Kiitos myös siitä, että kylätoimittominnan valtionapua lisättiin ja kyläkauppatuki muutettiin pysyväksi. Tämä kaikki vahvistaa kylien elinvoimaa. Kylissä on sykeä ja voimaa.

Toivotan puhemiehelle ja teille kaikille oikein hyvää ja rauhaa joulua!

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Samoin! — Edustaja Pirttilahti, olkaa hyvä.

18.15 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa puhemies! Maatalouden pääluokasta täytyy todeta, että maatalouden kriisiytyminen on kestänyt jo useampia vuosia. Markkinat eivät ole toimineet, ja maanviljelijät ja tuottajat eivät ole saaneet sitä hintaa, mitä heidän olisi tuotteista pitänyt saada. Onneksi tässä nyt ministeri Kurvinen on saanut markkinalainsäädäntöä tulemaan tänne eduskuntaan, ja toivottavasti me saadaan sitä kautta asioita korjattua. Itse pidin kanssa tätä maatalouden kriisipakettia, 300:aa miljoonaa, mikä tänä vuonna annettiin, valtion ojennuksena kohti viljelijöitä, että myös markkinat olisivat tulleet vastaavalla summalla tai ainakin omalla panoksellaan vielä mukaan tähän maatalouden ahdinkoon ja kriisiin. Näin ei nyt välttämättä ole ollut, koska suuret yritykset ja kauppiat ovat vetäneet tällä hetkellä suuria voittoja, ennennäkemättömiä voittoja tästä elintarvikealasta.

Kestävän maatalouden perusta ja kestävä talouden perusta tulee ainakin kolmeen kohtaan. Sen pitää olla taloudellisesti kestävä, sen pitää olla sosiaalisesti kestävä ja myös ekologisesti kestävä. Tämä taloudellisuus puuttuu tällä hetkellä meidän maataloudestamme, ja meidän täytyy sitä vahvasti kehittää. Sosiaalinen puolikin on tosi kovilla. Kaikki viljelijät ovat tosi kovilla, ja heitä syytetään ihan turhasta. He ovat ilmastosankareita. He tekevät vahvaa työtä siellä maataloudessa. Ekologisesti kestävä — tämä on itse asiassa aika selvä asia maataloudessa, ainakin keskustalaisilla yrittäjillä. On jo yli sata vuotta vanha periaate, että tila annetaan paremmassa kunnossa kuin mitä se on itse saatu, pidetään huolta siitä. Se antaa meille leivän, se antaa meille rahan, se antaa meille elinkeinon siellä maataloudessa. Siis niitä syytöksiä, mitkä tulevat maanviljelijöitä kohtaan, en käsitä kaikkia. [Toimi Kankaanniemi: Totta!]

Metsätalouden osalta on tällä hetkellä aivan sama asia. Meidän suomalainen metsätalous on minun ikäni aikana tällä hetkellä kaksinkertaistanut kasvunsa, 40—50 kuutiosta nyt 110 kuutioon. Meidän metsä kasvaa. Meidän hiilinielut ovat kasvaneet, meidän hiilivarastot ovat kasvaneet. Sitten meitä tällä hetkellä syytetään siitä, että metsä ei ole kunnossa, siellä on joku romahtanut tai jotain muuta. Miksi tällaista väärää informaatiota nyt sitten EU:ssa annetaan meidän suomalaisten osaamisesta myös metsätalouden osalta? Sitä-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

kään en ymmärrä, miksi vielä omat kansalaiset näin tekevät. Metsätalous on tosi tärkeä, vihreää kultaa meille. Se on tuonut meille sotien jälkeen tämän elintason, mikä meillä on tällä hetkellä, mutta metsät kasvavat vielä enemmän. Se on meidän vahva voimavaramme, ja me pidämme niistä huolta.

Yksi asia, arvoisa puhemies: Tähän samaan pääluokkaan kuuluu tämä yhteisöllisyys. Kiitän siitä, että muun muassa kyläkauppaputkea on nostettu ja kylien yhteisöä sitä kautta vahvistettu. Yhtä lailla valtiovarainvaliokunnan jakovaroissa annettiin lisärahoitusta muun muassa kylien ja yhteisöjen yhteiseen tekemiseen, varsinkin kylätoimintaan eri puolille Suomea. Yhteisöllisyys on todella tärkeää. Se pitää huolta niistä maanviljelijöistä, mutta se ottaa myös mukaansa niiden niin sanottujen alkuasukkaitten lisäksi nämä kesäasukkaat. Itse käytän tätä termiä, koska se on toisaalta pikkusen hauska, mutta toisaalta: millä tavalla se kulttuuri ja se kylän henki lähtee käyntiin, jos ei niitä ihmisiä oteta myös mukaan toimintaan, varsinkin näitä kesäasukkaita ja muualta muuttaneita? Se on oikeastaan kylien suola. Kiitän kovastikin Aleksi Koivistoa — kyläyhteisön vetäjä tällä hetkellä. Hänellä on erittäin hyviä toimintoja ja uusia malleja, millä kyläyhteisöjä on kehitetty.

Arvoisa puhemies! Vielä näistä lisäyksistä. Edellinen puhuja, edustaja Kinnunen mainitsi juurikin tämän 4H-toiminnan. Tämä nuorisotoiminta on todella tärkeää. Olemme tässä parin päivän sisällä juurikin puhuneet siitä, miten meidän nuoret jaksavat ja miten he toimivat, niin että juuri tällainen harrastetoiminta, mitä 4H tekee, on todella tärkeää: koulutetaan, opetetaan yrittäjyyteen ja mahdollistetaan siinä kevytyrittäjyyteen. Se on todella reipas ja reilu konsti saada nuoria yrittäjyyteen. Tämä kylärahoitus on erittäin tärkeä asia, ProAgrialle ja monelle muulle. Eli näissä lisäyksissä oli monta hyvää yhteisöllistä rahoituksen lähdettä. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

18.20 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Vielä maataloudesta sen verran, että haluan olla puolustamassa suomalaisen maatalouden osaamista ja tietoa ja taitoa ja sitä sydäntä, millä sitä työtä tehdään. Kun vihreät syyttävät maataloutta lähes mistä tahansa, niin on aivan käsittämätöntä, miten te loukkaatte maanviljelijöitä omilla puheillanne. Kylä siinä on turha käsiä levitellä, kun te annatte täältä ymmärtää, että te osaatte tämän maatalouden. Oletteko te koskaan edes maatilalla käyneet, saatikka hoitaneet kotieläimiä, saati ottaneet sieltä penniäkään tuloa teidän elämäänne? Te loukkaatte maanviljelijöitä todella törkeästi noilla puheillanne väittämällä, että meillä ei osata viljelyä. Meidän maanviljely on ollut olemassa, kun Vihreää liittoa ei ole edes painajaisissa nähty vielä. Me tiedämme tasan tarkkaan, mistä Vihreä liitto syntyi, missä teidän alkujuurenne ovat.

Toivoisin, että kunnioittaisitte edes sen verran maatalouden harjoittajia, että puhuisitte heistä kunnioittavaan sävyyn, koska he ovat erittäin suuresti rasittuneita näistä yhteiskunnan paineista, mitkä he ovat syyttään joutuneet kohtaamaan. He osaavat viljelyn aivan varmasti. He tuottavat maailman puhtainta ruokaa maailman puhtaimmilla menetelmillä. He ovat hallinneet hiilensidonnan koko elämänsä aikana.

Suomi ei olisi mikään sivistysvaltio, jos täällä ei olisi metsätaloutta ja maataloutta. Koko Suomi on rakennettu sillä, että meillä oli omat ruoat. Suomi oli muuten toisen maailmansodan aikana ainoa valtio, joka ei kärsinyt sodan aikana ollenkaan nälänhätää. Elintarvikkeet oli säännöstelty, se tiedetään. Elintarvikkeista oli tietenkin pulaa hetkellisesti, mutta kukaan ei kärsinyt nälkää, ja kaikilla oli ruokaa tarjolla ympäri Suomen — valtava suoritus

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

niissä valtavan vaikeissa olosuhteissa. Sotaa käyvä valtio pystyi ruokkimaan kansalaiset ja rintamalla taistelleet sotilaat.

Hiiltä on sidottu näihin peltoihin ja metsiin valtavat määrät, kuten edustaja Pirttilahti erinomaisessa puheenvuorossaan äsken sanoi. Metsien kasvu on tuplattu 1950-luvun jälkeen. Metsien kasvu on yli kaksinkertaistettu, samoin hiilivarasto elikkä puuvarasto. Puuta on tällä hetkellä metsissämme yli kaksi ja puoli miljardia mottia, ja metsien kasvu on noin 103—104 miljoonaa mottia vuoteen. Se on kaksinkertaistettu sillä työllä ja osaamisella, ja tätä eivät näköjään jotkut osaa arvostaa.

Koko vihreän politiikan syvin ydinhän on siinä, että osoitetaan, että te ette osaa mitään mutta me osaamme. Jos te itse katsotte vaikka teidän omaa energiapolitiikkaanne, miten te vastustitte ydinvoimaa: Tuolla Töölönlahden rannalla on paalu, häpeäpaalu, mihin on kirjoitettu niiden kansanedustajien nimet, jotka kannattivat ydinvoimaa. Miksihän se siellä on? Jos te vaikka joskus sen selvittäisitte minulle tai tälle salille, olisin siitä onnellinen. Samoin te vastustitte Kollajan ja Vuotoksen altaita, joista olisi saatu tähän maahan hyvää säättövoimaa tuulivoimalle. Sekään ei teille käynyt. Nyt porattiin tuonne Otaniemeen muutamia reikiä, joissa yritettiin syväämpää tehdä. Mitä sieltä tuli? Kolme syvää, kelvotonta porakaivoa. Mikä on seuraava ala, mitä te haluatte lähteä kehittämään? Suosittelisin, että arvostatte niitä ihmisiä, jotka sen osaavat. Ei se riitä, että on omasta mielestään maailman paras.

Toivon, että kunnioitatte näitä maanviljelyn ja metsätalouden harjoittajia. Suomelle ei ole mikään muu uhka kuin se, että me sorrumme tällaiseen aliarviointiin niitä osaajia kohtaan, jotka aidosti sen työn tekevät. Se on meidän pahin virhe. Olen tästä hyvin loukkaantunut, että maaseudun ihmisiä tällä keinoin mollataan. En ikinä hyväksy tuollaisia puheita, ja toivon, että vihreätkin jonain päivänä näin tekisivät. En siihen kyllä usko, mutta minä uskon, että joulun aikana ihmisille tulee hyvä tahto ja lämmin sydän. Toivon, että se koskee vihreitäkin. Tällainen meno, jossa arvokasta työtä tekeviä ihmisiä mollataan ja kehoitetaan tekemään joitain synteettisiä lannoitteita — kannattaa edes kemiaan ja biologiaan hieman syvemmin tutustua. Sitä toivon hartaasti näin joulun alla.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Totean, että nyt puhutaan maa- ja metsätalousministeriön pääluokasta, ja toivon, että tässä salissa säilyy arvostava ja kunnioittava keskustelu tästä eteenkin päin. [Hannu Hoskonen: Nimenomaan!] — Koskee myös edustaja Hoskosta. — Edustaja Kankaanniemi.

18.25 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan budjetin loppusumma on noin 2,7 miljardia euroa. Se on noin 79 miljoonaa euroa pienempi kuin tämän vuoden varsinaisessa budjetissa olleet määrärahat yhteensä, eli aleneva on suunta. Vertailun vuoksi totean, että ympäristöministeriön pääluokan summa on kasvanut niin, että kun se oli 199 miljoonaa euroa Sipilän hallituksen viimeisessä budjetissa vuodelle 2019, niin nyt se on 357 miljoonaa euroa, eli tämän hallituskauden aikana ympäristöministeriön pääluokka on kasvanut 80 prosentilla. Maa- ja metsätalousministeriön osalta ei vastaavaa kehitystä ole tapahtunut, ja se näkyy siinä, että maatalous on erittäin suuressa ahdingossa, eikä tämä ensi vuoden talousarvio suuntaa edes muuta, ei edes pysäytä maatalouden ja maaseudun alasajon vauhtia. [Tuomas Kettunen: Tuleeko perussuomalaisilta tukipaketti maatalouteen?] — Se on murheellista, murheellista, edustaja Kettunen. Te voitte lukea meidän vastalauseemme lausumat, joista huomenna

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

äänestetään. Niissä meillä on suunnanmuutos. — Siellä on muuten myös sellainen lausuma kuin numero 120 — jaa, se on äänestetty jo varmaan ympäristöministeriön kohdalla — jossa esitettiin, että hallitus vuoden 23 ensimmäisessä lisätalousarviossa siirtää määrärahoja ympäristöministeriön pääluokasta muun muassa maa- ja metsätalousministeriön pääluokkaan maatalouden kannattavuuden parantamiseen. [Tuomas Kettunen: Tuleeko tukipaketti?] Tämä on meidän linja, että me haluamme siirtää budjetin sisällä varoja toisarvoisista menoista tärkeimpiin, kansakuntamme kannalta tärkeimpiin, kohteisiin. Tämä on keskeinen osa meidän vaihtoehtobudjetin ideaa: sisäiset siirrot kasvattamatta loppusummaa. Sitten meillä on se 500 miljoonan euron varauma, josta voidaan monenlaisia tarpeita täyttää. Mutta paljon pystytään myös tekemään niin, että siirretään budjetin sisällä. Lisätalousarviolla se voidaan tehdä, jos halua on ja valmiutta on. Nykyisellä hallituksella ei valitettavasti ole ollut ykkösprioriteettina tämä Suomen kansan ja esimerkiksi maatalouden ahdingon helpottaminen, joka ehdinko uhkaa jopa ruokaturvaa.

Arvoisa puhemies! Siis ympäristöministeriössä olisi väljyyttä, jota voitaisiin käyttää. Meillä on myös valmius selvittää se, että ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö yhdistettäisiin luonnonvaraministeriöksi, jolloin loppuisi tämä tällainen jatkuva kiinailu, kun ministerit ja ministeriöt vetävät päinvastaisiin suuntiin. Maa- ja metsätalousministeriö pyrkii puolustamaan suomalaista maataloutta, metsätaloutta, vesitaloutta ja niin edelleen, kun taas ympäristöministeriö ajaa niitä voimalla alas. Ja ennen kaikkea, kun nämä politiikan alat ovat vahvasti Bryssel-vetoisia, se näkyy siellä ja Suomi kärsii.

Arvoisa puhemies! Kun EU:hun viittasin, niin metsäpolitiikan osalta pitää todeta, että en olisi koskaan uskonut, että Suomessa joudutaan keskustelemaan vuonna 2022 siitä, kuuluuko metsäpolitiikka kansallisiin käsiin vai onko se EU-politiikkaa. EU-komission vahva varapuheenjohtaja Frans Timmermans, hollantilainen sosialisti, on kaapannut metsä- ja myös osittain sosiaalipolitiikan ilmastopolitiikan osaksi ja sen alaisuuteen, ja se näkyy EU:n politiikassa. Kauhulla ajattelen sitä vajaata kahta vuotta, joka vielä nykyisellä komissiolla on toiminta-aikaa, sitä, miten paljon se ehtii tuottamaan sellaisia esityksiä, jotka edelleen lyövät suomalaista talonpoikaa ja suomalaista yksityistä metsänomistajaa, 600 000:ta metsänomistajaa, [Puhemies koputtaa] ja elintarviketalouttamme, joka on meille kuitenkin äärimmäisen tärkeä elinehto.

Arvoisa puhemies! Tämä oli varmaan viimeinen puheenvuoroni ennen joulua, joten toivotan teille ja koko eduskunnalle ja virkamiehille oikein hyvää, rauhaa joulua.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitos samoin. — Edustaja Autto, olkaa hyvä.

18.30 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! Jos ajattelemme sitä lähtökohtaa, että meillä Suomessa on maailman puhtain maaperä, ihan mitatusti maailman puhtain ilma, maailman puhtaimmat vedet, ja sitä vettä meillä riittää, ja että Eurooppa ja maailma elävät tällä hetkellä sodan aikaa, sodan, joka uhkaa ruokaturvaa koko maailmassa, niin onhan tilanne aivan absurdi, se, että meillä tiloja joudutaan lopettamaan useamman tilan päivä-vauhdilla. Tämä tilanne ei uhkaa vain oman maamme ruokaturvaa, se ei uhkaa ainoastaan sitä, että suomalaiset kuluttajat eivät välttämättä tulevaisuudessa enää saa toivomiaan kotimaisia elintarvikkeita, niitä maailman laadukkaimpia elintarvikkeita, jotka vaikkapa kotieläintuotannon osalta ovat puhtaita antibioottijäämistä — eläimiä ei meillä tarvitse rokottaa samalla tavalla kuin monissa muissa maissa — ja niin edelleen ja niin edelleen. Näitä laatutekijöitä kotimaisen ruoan puolesta on vaikka kuinka paljon. Ei tarvitse mainita kuin

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

esimerkiksi eettinen näkökulma. Eläintenpidon standardit ovat meillä paljon korkeammat kuin monissa muissa Euroopan maissa, maailman maista puhumattakaan. Arvoisa puhemies, se, että Suomen maatalous on näin valtavassa kriisissä, jossa tiloja lakkaa, jossa ruoantuotanto maassamme uhkaa vähentyä, on yhtenä pienenä osatekijänä siinä kokonaisuudessa, joka uhkaa ruokaturvaa myös koko ihmiskunnan näkökulmasta. Kyllä Suomen, maan, jossa kaikki nämä tuotannontekijät ovat näin hyvässä kunnossa, pitäisi pystyä olemaan omavarainen ruoantuotannossa niin, että meiltä viedään merkittävästi enemmän elintarvikkeita maailmalle kuin mitä tänne tuodaan. On tietysti aivan päivänselvää, että ainahan elintarvikkeita myös tuodaan, ihmiset haluavat lautaselle monipuolista vaihtelua, mutta pitäisi olla niin, että ihmisten ruoantarve peruselintarvikkeiden osalta pystytään kuitenkin tiukassakin paikassa myös täysin kotimaisin voimin tyydyttämään, mikäli joudutaan tilanteeseen, jossa sodan tai muun kriisin seurauksena tällainen globaali ruokahuolto vaarantuu.

Mutta, arvoisa puhemies, olen siis sitä mieltä, että paljon voimakkaampia toimenpiteitä kuin mitä nyt pystytään tässä ensi vuoden talousarviossa esittämään suomalainen maatalous ansaitsisi, jotta pystytään tukemaan sitä, etteivät tilat ajaudu tässä kriisin keskellä sellaisiin vaikeuksiin, että tiloja loppuu jopa tavalla, joka vaarantaa Suomen huoltovarmuuden. Tarvittaisiin todella panostuksia siihen, että tilat pystyvät sitä hyvää työtä, jota tekevät, kehittämään niin, että Suomesta tulee myöskin ruoan nettoviejä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

18.33 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Maatalouden kriisi on erittäin vakava ja tilanne monella tilalla erittäin huolestuttava. Sen takia oppositio teki maataloudesta myös välikysymyksen, ja valitettavasti tämä hallitus sai kuitenkin luottamuksen myös maatalouspolitiikan osalta — keskustan tuella — jatkaa työtään.

Meidän budjetti lähtee itse asiassa siitä, että tiedossa olevien menojen pitäisi olla budjetissa — pitää olla joko itse siinä syksyllä esitetyssä budjetissa tai sitten sen täydennyksessä. Ja nyt ongelma on se, että on olemassa oleva tieto maatalouden tarvitsemasta tuesta ja tämä hallitus ei ole siitä pystynyt päättämään. Nyt vasemmisto estää tämän kriisituen, kun keskusta rikkoi heidän mielestään hallitusyhteistyön pelisääntöjä. Kyllä suomalainen maatalous, ruoantuotanto on, arvon keskusta- ja vasemmistohallitus, liian arvokas asia tällaisen riitelyn uhriksi. Toivon, että te saatte nyt omat rivinne suoriksi ja tämän kriisitukipaketin suomalaiselle maataloudelle. Meillä joka päivä lopettaa kolme tilaa, ja tämä tilanne tulee pahenemaan entisestään. Toivon, että keskustasta löytyy enemmän hannuhoskosia ja vähemmän niitä, jotka pönkäävät vain vasemmistohallitusta.

Arvoisa puhemies! Luulen, että teitä, arvoisa puhemies, ilahduttaa se, että tämä on minun viimeinen puheenvuoroni ennen joulua. Haluan kiittää teitä ja koko talon henkilökuntaa ja myös edustajakollegoita. Oikein hyvää joulun aikaa teille kaikille!

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitos, sitä samaa teille. — Edustaja Koponen, Ari, olkaa hyvä.

18.35 Ari Koponen ps: Arvoisa puhemies! Jos täällä voisi taputtaa, niin taputtaisin edustaja Heinosen äskeisen puheenvuoron lopun jälkeen. [Eduskunnasta: Varsinkin kun se oli viimeinen!]

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Maatalouden kriisi on todellinen, ja siihen tarvitaan yhteisiä toimia yli puoluerajojen. Perussuomalaiset haluavat maatalouden kunnianpalautuksen, ja meillä on sadan kohdan lista, millä tähän päästäisiin. Me haluamme muun muassa turvata maatalouden lomituspalvelujen saatavuuden, ryhtyä toimenpiteisiin ruokaketjun eri osien kustannusten jakamiseksi niin, että alkutuottaja saa oikeudenmukaisen osuuden loppuhinnasta, tehostaa julkisen sektorin esimerkillisyyttä ruokapalveluhankinnoissa ja huolehtia viljelijöiden henkiseen jaksamiseen tarvittavista palveluista. Nämä ovat hallituksen vapaassa käytössä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Simula, olkaa hyvä.

18.36 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Seuraavalla hallituksella kyllä riittää työtä, että suomalainen metsästys ja eräperinteen jatkuvuus turvataan. Kyseessä on tälläkin hetkellä hallitusohjelmakirjaus, mutta valitettavasti olemme joutuneet kohtaamaan esimerkiksi monenlaisia esityksiä, joilla sitä on vaikeutettu tai yritetty vaikeuttaa. Kuluneella kaudella metsästäjiä on koeteltu moneen otteeseen. On suurpetopolitiikan kohtaamat ongelmat, lukuisat metsästysvastaiset kansalaisaloitteet, lyijyhaulikieltoa ja valtava määrä uusia luonnonsuojelualueita, joilla metsästys on kielletty — siis kielletty, vaikka metsästys ei uhkaa luonnonsuojelua vaan itse asiassa on tärkeä osa sitä. Suomalainen metsästyskulttuuri ja esimerkiksi koiran kanssa metsästäminen ovat osa ainutlaatuista eräperinnettämme, jota meillä ei ole varaa menettää lyhytnäköisellä politiikalla.

Arvoisa puhemies! Tällä kaudella on luonnonsuojelulla vaikeutettu myös hylkeenmetsästystä. On olennaista niin vaelluskalakantojen kuin kalastuselinkeinon ja vapaa-ajankalastuksen jatkumisen vuoksi pitää huoli, ettei hyljekanta kasva tarpeettoman suureksi. Se on myös hylkeen itsensä etu. Mikäli kanta on liian suuri, käy ravinto vähäksi. Hylkeellä ei oikeastaan ole vihollisia Suomen luonnossa. Kannanhoidollinen hylkeen metsästys on siis tärkeää, mutta edes nykyisiä kiintiöitä ei saada metsästettyä. Hylkeenmetsästys on vaativa laji, ja suojelemalla hylkeenmetsästyksen käytettävät luodot vaikeutetaan metsästystä entisestään.

Hylkeenmetsästystä helpottaisi myös hyljetuotteiden kaupan vapauttaminen. Tämä on yksi asia, jossa ministeriöissä on näkemys, minkä mukaan Suomi ei voi sallia suomalaisten hyljetuotteiden myyntiä, koska EU. Mutta kun asiaa kysytään EU:sta, sanotaan ongelman löytyvän kansallistasolta. Kumminkohan asia sitten on? En tiedä, mutta kuntoon se pitäisi laittaa. On hävytöntä tuhota saaliiksi saatu eläin sen myyntikiellon vuoksi. Se sotii metsästyksen periaatteita vastaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Holopainen, Hanna, olkaa hyvä. Toivon, että nyt sitten puhutte niin pitkään kuin tarvitaan. [Hanna Holopainen: Joo, kyllä!]

18.39 Hanna Holopainen vihr: Kiitos, arvoisa puhemies! Kuten täällä on tänään monessa puheenvuorossa todettu, kannamme huolta maatalouden kannattavuudesta. Maatilojen kannattavuus on romahtanut, koska kohonneita kustannuksia ei ole saatu siirrettyä tuottajaintoihin. Meidän tuleekin tavoitella maataloutta, joka on myös taloudellisesti kestävä, ja tuottajan tulee saada tuotteistaan markkinoilla riittävä korvaus. Näin ei tällä hetkellä ole. Suomalaisen maataloustuotannon kannattavuutta tulee parantaa monipuolisin keinoin.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Vihreät haluavat pitää suomalaisen maaseudun elinvoimaisena, ja ruoantuotannon omavaraisuus sekä kriisitilanteiden huoltovarmuus on varmistettava.

Tällä hetkellä viljelijöiden rooli on haastava etenkin kaupan vahvan aseman vuoksi. On välttämätöntä saada elintarvikeketjun tulonjakoa reilummaksi. Vähittäiskaupalla on liian määräävä markkina-asema, ja ruokamarkkinat eivät siltä osin toimi. Meidän täytyy parantaa alkutuotannon neuvotteluasemaa ja meidän oman maataloustuotantomme kilpailukykyä. Esimerkiksi viennin ja tuonnin tase ei tällä hetkellä ole tasapainossa.

Keskeisessä asemassa kilpailukyvyyn parantamisessa ovat myös julkiset hankinnat. Meidän täytyy laajentaa alkuperämerkinnät kattamaan myös ravintolat ja joukkoruokailut, mikä parantaa sitä, että kotimaista ruokaa käytetään siellä nykyistä enemmän.

Meidän täytyy vaikuttaa myös EU-tasolla ja varmistaa, että EU-tason sääntely on yhtenäistä ja reilua ja että EU-tasolla ei sallittaisi enää maakohtaisia poikkeuksia muun muassa tuotantoeläinten hyvinvointiin tai viljelykäytäntöihin liittyen. Meidän tulee inhimillistää maatalouteen liittyvää byrokratiaa sekä uudistaa maataloustukijärjestelmää kestävämmäksi.

On strategisesti tärkeää ylläpitää ruoantuotantoa Suomessa, myös sen eri osissa. Tämä on tärkeää sanoa ääneen, koska tämä ei tunnu kaikille olevan itsestään selvää. Suomalainen ruoantuotanto on myös osa globaalia vastuuta, koska väestönkasvun ja ilmastomuutoksen myötä globaali ruokahuolto tarvitsee lähivuosikymmeninä kaiken mahdollisen tuotantoalan, ja huoltovarmuus toteutuu tehokkaimmin, kun elintarviketuotanto on kannattavaa ja monipuolista normaalioloissa. Siksi on tärkeää tässä kannattavuuskriisissä kantaa huolta viljelijöistä ja niistä maataloista, jotka ovat vaikeuksissa. Meidän täytyy pyrkiä pitämään yllä maatalouden tuotantokykyä eli pitää huolta pelloista ja muusta infrastruktuurista sekä osaamisesta — pitää sitä yllä eikä päästää sitä romahtamaan. Meidän täytyy varmistaa, että elintarvikehuoltomme ei ole pelkän tuonnin varassa, ja meidän täytyy pitää kotimainen ruoantuotanto riittävän monipuolisena, jotta se ei ole niin haavoittuvaa. Meidän täytyy varmistaa maatalouden tuotantopanosten riittävä omavaraisuusaste ja edistää maatalouden kotimaisten tuotantopanosten, kuten lannoitteiden ja polttoaineen, tutkimusta ja kehittämistä.

Arvoisa puhemies! On todellakin tärkeää huolehtia kasvukuntoisista pelloista. Täytyy muistaa, että ilmastomuutoksen seurauksena yleistyvien sään ääri-ilmiöiden haittoja voidaan vähentää oikeilla viljelykäytännöillä ja sopeutumalla muutokseen käyttämällä oikeanlaisia kasvilajeja ja -lajikkeita. Ilmaston muuttumisen vuoksi sekä eteläisempään valoilmastoon että suomalaiseen viileään kesään sopeutuneet kasvit kaipaavat meidän oloihimme sopeuttavaa jalostusta. Näin ne kasvavat optimaalisesti ja käyttävät ravinteet tehokkaasti hyväkseen.

Arvoisa puhemies! Kannan huolta maataislajikkeiden, maataisrotujen ja perinnebiotooppien ylläpitämisestä. On tärkeää säilyttää arvokkaat geenivarat ja lajirikkaudet myös tuleville sukupolville.

Arvoisa puhemies! Tämä oli nyt tältä osin tässä budjettikäsittelyssä ja tänä vuonna viimeinen puheenvuoroni. Haluan toivottaa kollegoille oikein hyvää joulunaikaa ja kiittää yhteistyöstä kaikkia!

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Samoin teille kiitos! — Edelleen, edustaja Kettunen, nyt kaikki se, mitä tänä iltana on sanottavaa, voisi tulla ulos, kiitos.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

18.43 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu puhemies! Tämä on niin tärkeä hallinnonala, maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala, tämä on puolustuksen jälkeen yksi tärkeimmistä hallinnonaloista aina mutta eritoten tässä ajassa, kun maailmalla myllertää. — Puhemies, en pysty teille lupaamaan, pystynkö jäsentelemään kaikkea, mitä minun päässäni on, [Naurua] tähän ensimmäiseen puheenvuorooni, joka on tälle päivälle ja tässä hallinnonalassa — siis minun ensimmäinen puheenvuoroni.

Kunnioitettu puhemies! Täällä on käytetty hyviä puheenvuoroja niin aikaisemmin päivällä kuin myös tässä iltakeskustelussa. Edustaja Kankaanniemi toteaa heti ensi alkuun... [Toimi Kankaanniemi: Älä ärsytä!] — Taisi olla näin, viimeinen puheenvuoro. — Mutta täytyy kyllä nyt heti ensi alkuun kommentoida, kun maatalous, viljelijät ovat todella ahdingossa, historian pahimmassa kannattavuuskriisissä ja kun nyt käymme budjettia maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalta ja teillä on vaihtoehtobudjetti myös tuoda tähänkin hallinnonalaan, niin sanoitte, että budjetin sisällä voi varoja siirrellä. Kun tässä aikaisemmin keskustelussa edustaja Simula kyseli maatalouden tukipaketin perään, niin kysyisinkin teiltä nyt heti ensi alkuun, onko teiltä tulossa nyt vaihtoehtobudjetissa jonkinlainen tukipaketti, vai tuleeko se budjetin sisälle elikkä niin, että pysytte kehyksissä ja etsitte sitten jostain toiselta suunnalta rahoituksen ja tuotte sen sitten maatalouden ahdinkoon tukipaketina. Täytyy vielä lukaista uudelleen se vaihtoehtobudjetti, mutta siellä ei tullut kyllä perusteluja siihen suuntaan, että tukisitte elintarvikemarkkinalain muutosta. Nyttän kun näitä muutoksia on tehty ja tuotu jo esityksenä eduskuntaan ja minun mielestäni koko tämä elintarvikemarkkinalaki pitäisi vielä uudelleen käsitellä heti seuraavalla vaalikaudella, niin kysyisinkin, oletteko te siihen valmis.

Edustaja Simula käytti ansiokkaan puheenvuoron liittyen metsästykseen, metsästyskulttuuriin, koiralla metsästämiseen. Olen täysin samaa mieltä edustaja Simulan kanssa siitä, että metsästystä ja metsästyskulttuuria tulee suojella ja vaalia. Tänä syksynä kuitenkin maa- ja metsätalousvaliokunta teki mietinnön suden kannanhoidollisen metsästyksen kansalaisaloitteen pohjalta, ja sinnehan tehtiin hyvät lausumat, viisi lausumakohtaa, ja tätähän oli edustaja Simulakin myös edesauttamassa. [Jenna Simulan välihuuto]

Puhemies! Riista- ja kalatalouden edistämisen suunnalta tässä budjetissa huomionarvoista on, että maa- ja metsätalousministeriö on osarahoittanut vuosina 2020–2022 ampumaharrastus-, metsästäjä- ja reserviläisjärjestöjen toimintaa ampumaratojen ympäristölupahankkeitten osalta. Tämä onkin hyvää toimintaa, ja toivoisinkin, että tätä jatketaan myös tulevana vuosina.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

18.47 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! On hyvä, että maataloudella on ystäviä. Toivon sen ystävyysyden kestävän pitkään ja aidosti, koska sellainen kansakunta, joka ei omia elintarvikkeitaan pysty kaikissa olosuhteissa tuottamaan, varmasti on tulevaisuudessa vaikeuksissa.

Yksi historianseikka lopuksi vielä, arvoisa puhemies. Kun katsoo maailmanhistoriaa taaksepäin ja niitä kansoja, jotka eivät pitäneet huolta omasta elintarviketuotannostaan, niille on aina käynyt huonosti. Ei tarvinne luetella esimerkkejä, vaan maailmanhistoria tuntee niitä monia. On ollut nälänhätiiä, kansainvaelluksia ihan sen takia, kun siinä aidossa ja oikeassa elintarviketuotannossa ei ole pidetty tiukkaa linjaa, niin että me tuotamme itse eväämme ja elämme sen mukaan, että ruokimme kaikki kansalaiset ja myös pidämme sen

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

tulevaisuuden varan. Maanviljelijähän katsoo aina vähintään vuoden eteenpäin: onko minulla ensi vuoden, seuraavan satokauden, siemenet ja lannoitteet kunnossa, varattuna, ja ovatko pellot kunnossa sitä varten, että seuraavana vuonna pääsee taas pellolle töihin, kun kevät koittaa?

Tämä jää todellakin tämän joulunaluskauden viimeiseksi puheenvuorokseni. Jos äskeisessä puheenvuorossa sanoin vähän turhan kärkevästi, sitä pahoittelen. Haluan toivottaa puhemiehelle ja hänen perheelleen erinomaista joulun aikaa, rauhallista joulua, edustajakollegoille ja heidän perheilleen joulurauhaa ja hyvää mieltä, samoin eduskunnassa arvokasta työtä tekeville virkamiehille ja heidän perheilleen hyvää joulua.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitos, samoin teille. — Edustaja Koponen, Ari, olkaa hyvä.

18.48 Ari Koponen ps: Arvoisa herra puhemies! Haluan kiittää edustaja Kettusta hyvästä yhteistyöstä tosiaan suurpetojen metsästyksen eteenpäin viemiseksi. Varmasti kuhmolaisena tunnette paikallisten metsästäjien tuskan tässä asiassa, ja toivon todella, että kun teillä on maa- ja metsätalousministerin salkku, viette tätä asiaa painokkaasti vielä eteenpäin, että emme kohtaa tämän loppukesän tapaista mahalaskua, mikä esimerkiksi karhun metsästyksen aloituksessa oli. Luvat oli myönnetty, ja niistä valitettiin, ja oikeastaan täysin mitättömillä syillä lähes kaikki luvat pistettiin täytäntöönpanokieltoon. Toivottavasti näin ei enää tapahdu.

Haluan myös kiittää herra puhemiestä ja kaikkia eduskunnassa työskenteleviä ihmisiä hyvästä vuodesta ja upeasta yhteishengestä — kiitos paljon.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia kovasti. — Edustaja Pirttilahti, olkaa hyvä.

18.49 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa puhemies! Kiitän ensin tässä edustaja Simulaa, eräkerhon puheenjohtajaa, erinomaisesta metsästysaiheisesta puheenvuorosta. Todellakin metsästys on maaseudun vahvaa kulttuuria ja yhtä lailla kaupunkilaisten kulttuuria, ja se yhdistää myös näitä molempia, on niin sanottu liima näitten ehkä joissakin tapauksissa erilaisten näkemysten välillä. Metsästäjät tekevät paljon talkootyötä. He poistavat muun muassa vieraslajeja metsistä ja tekevät kolmiolaskentaa siitä, minkälainen tilanne meillä riistassa on, ja se on tunteja ja tunteja, mitä he tekevät sen eteen.

Sitten tämä petokannan hoito, tai siihen liittyvä hoidollinen metsästys: Minä olen kyllä tosi surullinen siitä, että kun meillä oli karhunmetsästysluvat, kuten edustaja Koponen otti esille, tänä syksynä, niin sitten tällainen postilaatikkoyhdistys pystyi kumoamaan kaikki nämä luvat ja pistämään ne jäihin, yhtä lailla laittamaan tämän susien kannanhoidollisen asian jäihin. Tein tästä kirjallisen kysymyksen, mutta se meni väärään osoitteeseen: Se tuli maa- ja metsätalousministeriön puolelle. Enemminkin se kuuluu oikeusministeriön puolelle. Mikä on metsästäjien oikeusturva, ja millä tavalla me tämä kannanhoidollinen metsästys turvataan myös jatkossa? Ei näitten metsästäjien näitten lupien puolesta montaa kertaa tarvitse niin sanotusti turpaan ottaa, kun tämä talkoohenki sillä puolella loppuu. Eli tässä mielessä meidän täytyisi löytää järkevä lähtökohta — tietenkin oikeus toteutuu ja valitusoikeus toteutuu — siihen, että myös metsästäjillä ja tällä toiminnalla on selkeät näkemykset. Toivon, että oikeusministeri ottaa tästä vaarin ja saadaan semmoinen prosessi ai-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

kaiseksi. Jos ei sitä saada, niin joka tapauksessa meidän täytyisi myöntää nämä metsästysluvut aikaisemmin, että on sitten aikaa valittaa niistä luvista itse tässä prosessissa. Ei näitä lupia voi montaa kertaa, montaa syksyä, nollille laittaa sen paremmin tässä suden kuin karhunkaan metsästyksessä.

Lisäksi sitten otetaan tämä hirvenmetsästys. Siinä useita kymmeniä tuhansia eläimiä ammutaan ja lihat hyödynnetään, ja se on myös taloudellista toimintaa. Yhtä lailla meillä Pirkanmaalla, kuten edustaja Ovaskakin tietää, on myös valkohäntäkaurista tai -peuraa — kuinka se halutaankaan sanoa — satatuhatta yksilöä, ja melkein ne ovat siellä Pirkanmaan ja Uudenmaan alueella, niin että metsästäjillä on kova työ toisaalta pitää se kanta sellaisena, että se ei kasva ylitse siitä määrätystä rajasta.

Omasta puolestani toivotan myös puhemiehelle, perheelle ja kaikelle eduskunnan väelle hyvää joulua!

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Hyvää joulua myös teille, kiitoksia! — Ja nyt sitten mennään perinteen mukaiseen puheeseen, joka yleensä on kahdeksan yhdeksän tuntia myöhemmin toistunut tässä salissa. — Edustaja Ovaska, olkaa hyvä. [Tuomas Ketunen: Hiljennymme kuuntelemaan!]

18.52 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa herra puhemies! Kunnioitetut edustajakollegat! Tosiaan nyt on jälleen koittanut se aika budjettiviikolla maa- ja metsätalousministeriön pääluokassa. Täällä salissa on puhuttu niin kaloista, susista kuin lehmistä, mutta yksi puuttuu: on kutun eli vuohen aika saapua jälleen huolen- ja ilonaiheidemme keskiöön.

Tiedoksi kaikille budjettikeskustelua seuraaville, että kyseessä on vuosikymmenten perinne, jonka vuonna 1983 aloitti nykyisestä Sastamalasta Pirkanmaalta oleva SDP:n edustaja Timo Roos. Ensinnäkin tervehdin ilolla ja suurella pirkanmaalaisella ylpeydellä tätä arvokasta tehtävää. Tosin pitkäaikainen puhemies, keskustan Mikko Pesälä totesi aikoinaan kuttupuheen aikana, että kutusta ei ole kiinnostunut muu kuin pukka. Perinteinen kuttupuhe on aina sisältänyt niin elämänviisauksia kuin katsauksen vuoden poliittisiin tapahtumiin — kuttuisa perinne, jossa runosuoni on sykkinyt.

Arvoisa puhemies! Totean jo alkuun, että kun olemme tällaisessa maailmanpoliittisessa tilanteessa, niin tällä kertaa jätän sen runosuonen sykkimisen jokaiselle edustajalle itselleen sydämessään tutkittavaksi ja yritän pysyä kuitenkin asiallisessa suomen kielessä.

Koronavuodet ovat vaikuttaneet myös kuttupuheisiin, se nähdään. Perinteisestihän tämän pääluokan keskustelut on käyty yöllä, hyvin myöhäisinä öinä, mutta kuten nähdään, nyt edustajat varmastikin haluavat nukkua yönsä, koska eduskuntaa ovat työllistäneet niin korona, sota kuin energiakriisi. Ja ajattelen myöskin herra puhemiestä lämmöllä, että hän pääsee myöskin jossain vaiheessa hiljentymään jouluun.

Mutta kuttujen yllä, arvoisat kollegat, on synkkiä pilviä niin kuin koko maailmassa. Tuolta Sastamalasta Pirkanmaalta on kantautunut viestiä, että suomenvuohi on vaarassa joutua uhanalaiseksi. Alkuperäisrotuista suomenvuohikuttua suunnitellaan risteytettävän keinosiemennysputkilla. Ulkomailta tuodaan pakastesiemennestettä Suomeen, ja tähän käytetään vain muutamaa pukkia. Tästä Yleisradio on nyt uutisoinut useampaankin otteeseen, ja näyttää siltä, että totta kai tällä tulee olemaan negatiivisia vaikutuksia, joita tuonista seuraa ja on seurannut.

Yle on myöskin kertonut, että onneksi Sastamalassa kuttuja astuu nykyään kiimainen Titanic. Tämän vuohiharrastajalta ostetun pukin sukupuu onkin saanut isännän silmät säih-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

kymään, sillä Titanic ei ole edes kaukaista sukua millekään tilan kutulle. ”Sukurutsavaa-rasta vapaa pukki on muutenkin isännän mieleen”, kertoo Ylen suora lainaus. Koko eduskunta toivoo menestystä niin Titanicille kuin tälle kyseiselle tilalle.

Arvoisa puhemies! Tässä talossa etsimme hyvin usein syntipukkeja. Meillä on kuitenkin hyvin paljon opittavaa näistä kutuista ja pukeista. Täytyy muistaa, että vuohi on kuitenkin luonteeltaan seurallinen. Se kiintyy hoitajaansa samoin kuin uskollinen koira. Kuttu on älykäs, nokkela ja utelias eläin. Mutta meidän pitää kuitenkin olla varovaisia. Pitkä kieluikertelee helposti löytöretkelle hoitajan housuntaskuun. Navetan ovien lukitukset on viritettävä vuohia nokkelammin. Sanonkin, arvoisa puhemies, että nämä samat ohjeet kannattaa muistaa, kun mennään kohti vaalikevättä, sillä jotkut puolueet ovat sanoneet ilmentävänsä kotiovelle. Ovet ja taskut onkin syytä pitää säpissä.

Arvoisa puhemies! Koska poliittinen tilanne ja koska vaalikevät on lähellä, näyttää siltä, että tämä keskustelu ei aivan heti lopu, joten kuttupuhe tuli tässä vaiheessa. Kaikista vaikeista ajoista huolimatta — ja niistäkin synkistä pilvistä, mitä kuttujen yllä on — haluan kiittää arvoisaa eduskuntaa, edustajakollegoita, hallitusta, puhemiehistöä ja koko talon virkakuntaa ja eduskunnan väkeä kuluneesta, erittäin tapahtumarikkaasta vuodesta. Toivotan kaikille oikein rauhallista joulua. Tulkoon pukki kaikkien kotiin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia puheesta. — Edustaja Simula, olkaa hyvä.

18.57 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Valiokunnan mietinnössä on todettu, että ampumaratojen osalta on tärkeää jatkaa neuvontaa ja luvitusapua. Se on äärimmäisen hyvää asiaa muttei yksistään riitä.

Meidän olisi mahdollisimman ripeästi kasvatettava ampumaratojen määrää takaisin yli tuhanteen rataan. Ympäristöministeriöllä on tässä asiassa ratkaisijan rooli, jotta lupabyrokratiaa ja ympäristövaatimuksia vähennettäisiin. Siksi sekä puolustusministeriöstä että maa- ja metsätalousministeriöstä pitäisikin tässä tilanteessa lähteä yksituumainen ja vahva viesti ympäristöministeriöön siitä, että kaikki keinot on otettava käyttöön ratojen lisäämiseksi.

Kyseessä on vahvasti metsästäjiä ja muita ampumaharrastajia koskettava asia mutta myös maanpuolustuksellinen asia. Ampumataitoa ei voi ylläpitää ja kehittää ilman kattavaa ampumarataverkostoa. Sota Ukrainassa on herättänyt viimein siihen, miten ajattelema- tonta on ollut ajaa ampumarataverkostomme alas. Varoitte- lutt eivät aikanaan auttaneet, mutta nyt toivottavasti voitaneen myöntää viimein, että virheitä on tehty. Turvallinen ase- en käsittely edellyttää harjoittelua, ja rataharjoittelun myötä myös riistalaukaukset metsässä ovat sitten tarkempia.

Jos radat eivät ole helposti saavutettavissa, harjoittelu vähenee. Ei auta ainoastaan kes- kittä isompiin ampumaratoihin vaan turvata myös ne pienet ampumaradat, joiden merki- tys ja käyttö korostuvat etenkin metsästäjien keskuudessa.

Arvoisa puhemies! Suomessa on noin 800 000 ampumaharrastajaa, niin metsästäjiä, re- serviläisiä kuin ampumaurheilijoita. Eri lajeissa menestytään myös maailmalla vuodesta toiseen. Toivon todella, että ampumarataverkoston kasvattaminen on meidän kaikkien yhti- teinen tavoite emmekä enää rataverkkoa supistamalla aja alas ampumaharrastusta, jolla on kaiken kaikkiaan myös yhteiskunnallista merkitystä.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Edustaja Kettunen oli huolissaan maatalouden tukipaketista, siitä, tulisiko meiltä perussuomalaisilta sellaista. Kyllä tulisi. Meillä on vaihtoehtobudjetissamme se 500 miljoonan euron hätävara, ja edustaja Kankaanniemi hyvin äsken kertoi, että me siirtäisimme muutokin varoja toissijaisista kohteista niihin kaikkein tärkeimpiin kohteisiin, kuten maatalouteen. Mutta kuten arvoisa edustaja Kettunen hyvin tietää, me perussuomalaiset emme istu hallituksessa. Te, hyvä keskusta, istutte — toimikaa siis ja pankaa vihreät ruotuun.

Tähän loppuun totean, että yhteistyö erityisesti maa- ja metsätalousvaliokunnassa on ollut äärimmäisen ansiokasta ja hedelmällistä, kiitos siitä. Jos se sama viisaus olisi aina läsnä myös hallituksen neuvotteluissa, olisimme loistavalla tiellä.

Tässä olkoon vuoden viimeinen puheenvuoroni. Toivotan myös osaltani hyvää joulua kaikille suomalaisille ja koko eduskunnalle sekä rauhaisaa uutta vuotta! [Petri Huru: Hyvä puhe!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

19.01 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Tuo edustaja Kettunen sai minua sen verran motivoitua, että tulin tänne vielä muutaman sanan sanomaan. Edustaja Kettunen piti hyvin tunteikkaan puheen maatalouden tilasta. Mukava huomata, että semmoista orastavaa alkio-laisuutta on havaittavissa myös Kettusessa. [Toimi Kankaanniemi: Toivo elää!] — Toivo elää. — Mutta ettei tämä nyt ihan menisi tämmöiseksi tunteiluksi, niin haluan antaa edustaja Kettuselle myös hieman palautetta.

Arvoisa puhemies! Olette varmasti kuulleet sanonnan "Tee työtä, jolla on tarkoitus". Minäkin luulin tekeväni työtä, jolla on tarkoitus. Tein joskus lakialoitteen maatalouden tuotantorakennusten kiinteistöveron poistamisesta, jonka sitten keskusta ansiokkaasti kopioikin yhden vuoden ajaksi. Yhdessä täällä sovittiin, että tänä vuonna maatalouden tuotantorakennuksista ei makseta kiinteistöveroa. No, uutena edustajana minäkään en osannut tehdä siitä täydellistä, joten ei ollut täydellinen se keskustan kopioima ajatuskaan tälle vuodelle. Siinä oli semmoinen valuvirhe, jonka korjaamisen mielestäni koko sali olisi nuijan kopautuksella täällä hyväksynyt. Jouduin nimittäin tekemään täydentävän esityksen siihen alkuperäiseen lakialoitteeseen. Sitä myötä tein sen myös siihen hallituksen tekemään lakialoitteeseen.

Olen jättänyt tämän kaksi kuukautta ennen joulua, 24.10., ja tein tämän MTK:n Etelä-Pohjanmaan piirin kokouksen päätteeksi. Perehdyin asiaan ja tein sen seuraavanlaisesti — luen aloitteen pääasiallisen sisällön: "Lakialoitteessa esitetään, että kiinteistöverolain 34 §:ää muutetaan siten, että myös elinkeinoverolain alaisten toimijoiden maataloustoimintaan käyttämien tuotantorakennusten kiinteistöverotukseen olisi mahdollista hakea tukea samoin perustein kuin maatalouden harjoittajan omistamien maatalouden tuotantorakennusten osalta on säädetty. Tällä hetkellä tukea myönnetään hakemuksesta alentamalla maatalouden harjoittajan omistamista maatalouden tuotantorakennuksista suoritettavaa veroa enintään 35 000 eurolla. Riippuen siitä, miten rakennus on merkitty kiinteistörekisteriin, laki ei kuitenkaan mahdollista tuen saantia kaikkiin elinkeinoverolain alaisten maatalouden harjoittajien tuotantorakennuksiin." Tämä on aivan päivänselvä asia, että tämä menisi täällä kopautuksella. Niin minä ainakin näen sen. Minä olen tästä puhunut maatalousministerille kolme kertaa. Tämä on vain sellainen tilanne, että kun Mäenpää on väärästä puolueesta, niin tätä ei vain voida täällä hyväksyä, kun sen lakiesityksen olisi pitänyt varmaan tulla keskustasta. Tämä on minun mielestäni aivan käsittämätöntä.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Kävi tuossa pari viikkoa sitten mielessä, että pitäisi muuttaa jotain pilkun paikkaa ja tehdä uudestaan tämä lakiesitys ja lähettää se kaikille muille puolueille paitsi keskustalle, josta minä nyt kuvittelin, että se hoitaa tämän maaliin. Olisiko minun pitänyt kerätä siihen muiden nimet, vai eikö se riitä, että minä teen sen yksin? Aivan päivänselvä asia, mikä olisi pitänyt tuoda tänne asap ja hoitaa se maaliin. Se olisi mennyt täällä salissa heittämällä läpi, koska tämän salin henki oli se, että kaikki maatalouden tuotantorakennukset ansaitsevat sen kiinteistöveron vapautuksen. Tämä on aivan käsittämätöntä.

Mutta jos nyt jotain hyvääkin, niin toivotan puhemiehelle ja kaikille edustajille erittäin hyvää joulunaikaa ja joulun odotusta ja hyvää uutta vuotta. Toivotaan, että tämä lakipykäläkin huomioitaisiin sitten tammikuussa, kun sitä täällä ehkä käsitellään. Mutta kaksi kuukautta on mennyt ihan hukkaan.

Vielä edustaja Kettuselle erikseen oikein hyvää joulunaikaa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. Hyvää joulunaikaa! — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

19.06 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Itse asiassa rikon tässä tätä perinnettä, kun yleensä kuttupuhe on tämän hallinnonalan viimeinen puhe ja puheenvuoro, mutta totta kai tässä on ollut tärkeitä puheenvuoroja myös kuttupuheen jälkeen. Edustaja Ovaska Pirkanmaan vaalipiiristä piti hyvän, ajan henkeen sopivan kuttupuheen.

Puhemies! Olen metsästäjä, olen myös kalastaja. Tuonne elinkeinokalatalouden suuntaanhan nyt budjetissa tullaan esittämään noin kuutta ja puolta miljoonaa euroa lisää verrattuna tähän vuoteen. Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset suomalaiseen kalatalouteen ja kalastuselinkeinoon ovat vakavia, ja voimakkaasti kohonneet kustannukset erityisesti polttoaineen osalta vaikuttavat suoraan myös kalastusyritysten toimintaan sekä avomerellä että myös meillä täällä sisävesillä. Tästä syystä on hyvä, että nyt tuonne momentille on tullut lisärahoitukset ammattikalastuksen edellytysten turvaamiseen ja vahinkoja aiheuttavien hylkeitten poistokustannusten korvaamiseen — minkä edustaja Simula toi tuossa esille, että hylkeenpyyntiin nyt tulee asianmukainen kädenojennus.

Puhemies! Mitä tulee sitten tähän budjettikeskusteluun yleensä, kun oppositiopuolueet antavat myös vaihtoehtobudjetit, niin tosiaan aika on haastavaa, ja kun puhutaan huoltovarmuudesta, omavaraisuudesta, niin sehän tulee juurikin tältä sektorilta eli kalataloudesta ja metsätaloudesta. No, kokoomus on tietenkin esittänyt leikattavaksi myös tuolta luonnonvaratalouden suunnalta, mutta uskon, että varmasti tulevaisuudessa kaikki tämän talon puolueet ymmärtävät, että luonnonvaroihin tulee satsata tulevaisuudessa.

Puhemies! Ehkä minun puheeltani meni pohja, koska se kuttupuhe on nyt pidetty. Toitean vain tähän loppuun, että perussuomalaisten suunnalta on ollut se 500 miljoonan paketti. Se on varmasti hyvä, ja siitä löytyy sitten maatalouteen mutta myös muihinkin hallinnonaloihin rahoitusavustusta.

Puhemies! Jos sallinette, tietenkään tämä kuttupuhe ei minulle kuulu, mutta Ovaskan puhe hieman innosti minut kertomaan tähän puheeni loppuun myös tämän todella arvokkaan eläimen toimintamahdollisuuksista, joista voisi olla avustusta myös energiakriisin suuntaan. Lämmittäisivätkö esimerkiksi kutunvillat tässä energiakriisin ajassa, kun sähkö ja moni talous on tiukassa tilanteessa? Totta kai kuttujen osuus näissä budjettimenoissa ja budjettikeskusteluissa on todellakin aika pieni pisara meressä. Voisiko kuitenkin kuttuja käyttää osana tätä energiakriisinhuollon turvaamista, siis edistämään ja auttamaan, että

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

energiaa olisi jatkossa enemmän? Olisiko se jopa edullisempaa ja tehokasta kuttujen käytön osalta? Mutta tämä virallinen eläin, olipa se virallinen kuttu tai viraton kuttu, on merkittävä osa tässä yhteiskuntaa.

Arvoisa puhemies! Haluan omastakin puolestani toivottaa teille, edustajakollegoille ja tämän talon kaikille työntekijöille oikein hyvää ja rauhallista, siunattua joulua.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitos, sitä samaa.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pääluokan käsittely keskeytettiin.

3.8. Pääluokka 32 Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Esitellään työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala koskeva pääluokka 32.

Pääluokan yleiskeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään kaksi tuntia. — Avaan keskustelun. Esittelypuheenvuoro, edustaja Savio, olkaa hyvä.

Keskustelu

13.30 **Sami Savio ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esittelen valtiovarainvaliokunnan mietinnöstä työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan pääluokan.

Arvoisa puhemies! Talousarviossa osoitetaan Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandin toimintamenoihin noin 102 miljoonaa euroa. Valiokunta pitää tärkeänä, että yrityksille kansainvälistymispalveluja tarjoavien valtakunnallisten ja alueellisten toimijoiden yhteistyö toimii, työnjako on selkeä ja palveluketju sujuu neuvonnasta rahoitukseen. Kansainvälistymispalveluja Suomessa ja ulkomailla tulee suunnata nykyistä enemmän pk-yritysten tarpeisiin.

Arvoisa puhemies! Suomeen suuntautuvan matkailun edistämiseen esitetään 13,6 miljoonaa euroa. Kriisien myötä tarve uusien toimintamallien ja matkailupalveluiden kehittämiseksi on kasvanut. Valiokunta pitääkin tärkeänä, että matkailun ja sen kehittämisen edellytykset saadaan verrokkimaiden tasolle. Tämä edellyttää lisäpanostusta matkailumarkkinointiin ja tunnettuuden lisäämiseen.

Arvoisa puhemies! Uudistumisen ja vähähiilisyyden määrärahoiksi esitetään 1,45 miljardia euroa. Määrärahaston nousuun vaikuttavat erityisesti EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelman rahoitus sekä Ilmastorahasto Oy:n pääomasijoitus. Toisaalta uusiutuvan energian tuotantotuki on alentunut sähkön hinnan kohoamisen takia. Valiokunta pitää tärkeänä kohtuuhintaisen energiansaannin häiriöttömyyden varmistamista tulevina talvikausina, ja keinoista oletettavasti kuulemme lisää elinkeinoministerin puheenvuorossa.

Arvoisa puhemies! Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukemiseen ehdotetaan noin 466:ta miljoonaa euroa. Rahoitusta kohdistetaan erityisesti elinkeinorakenteiden uudistumista nopeuttaviin, riskipitoisiin hankkeisiin. Valiokunta korostaa, että tki-politiikalla on oltava selkeät, yhteiskuntaa kestäväään suuntaan ohjaavat kriteerit, ja pitää kannattavana pyrkimystä parantaa valtion tki-rahoituksen ennustettavuutta ja pitkäjänteisyyttä eduskunnan käsittelyssä olleella rahoituslailla.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Arvoisa puhemies! Valiokunta pitää tärkeänä, että talousarviosta rahoitettujen työllisyystoimien vaikutuksista saadaan nykyistä luotettavampia tietoja. Vaikutusarvioinnin epävarmuus ja eri tahojen vaikutusarviointien poikkeaminen toisistaan vaikeuttavat kokonaiskuvan muodostamista. Palvelujen järjestäjien tulisi jatkossa tarkastella kriittisesti niiden palveluiden sisältöjä ja toteutustapoja, joilla ei ole positiivisia kustannushyötyjä.

Valiokunta pitää tärkeänä jatkaa ja tehostaa toimia työvoiman kohtaanto-ongelman ja osaavan työvoiman saatavuusongelman lievittämiseksi. Tarvittavan työvoiman alueelliset ja ammatilliset osaamistarpeet tulee kyetä ennakoimaan nykyistä paremmin.

Arvoisa puhemies! Kotoutumisen määrärahatarvetta kasvattaa noin 122 miljoonalla eurolla tilapäistä suojelua saavien henkilöiden määrän kasvu. Samoin menoja lisää pakolaiskiintiön nostaminen. Kotouttamistoimien tarkoituksenmukaisuuden ja jatkokehittämisen arvioimista hankaloittavat puutteelliset tiedot eri kotouttamistoimien vaikutuksista. Yhden ongelman muodostavat tutkintojen tunnustamiseen liittyvät kohtuuttoman korkeat maksut.

Valiokunta pitää tärkeänä, että hallitus ryhtyy entistä tuloksellisempiin toimiin kansainvälisten osaajien houkuttelemiseksi Suomeen. Ulkomailta palkattavan osaavan työvoiman osalta kehittämistarpeita on edelleen lupaprosessien sujuvuudessa ja nopeudessa muun muassa automatisaatiota ja digitalisaatiota hyödyntäen.

Arvoisa puhemies! Valiokunta on tehnyt talousarvioon eräitä teknisiä muutoksia, ja tämän lisäksi valiokunta ehdottaa lisättäväksi 150 000 euroa Varsinais-Suomen ely-keskukselle, Saaristomeren maatalouden vesiensuojelun tiekartan toimenpiteiden nopeuttamiseen ja 150 000 euroa Väliinputoajat työnhakijamarkkinoilla Etelä-Savossa -hankkeeseen. Valiokunta osoittaa 150 000 euroa myös Viexpon vientihankkeiden edistämiseen ja 100 000 euroa Pirkanmaan Yrityskummien toimintaan. Valiokunta lisää 150 000 euroa Kuluttajaliitolle muun muassa koulutushankkeeseen ikääntyneille ihmisille huijausten estämiseksi. Valiokunta lisää 150 000 euroa Utsjoelle suunniteltua Lohikeskusta koskevan selvityksen tekemiseen ja 50 000 euroa Söderfjärdenin maailmanperintöalue Meteorian kehittämiseen.

Arvoisa puhemies! Tässä pääluokan 32 esittely lyhyesti. Lopuksi haluan kiittää ministereitä valiokunnan työ- ja elinkeinojaoston kanssa tehdystä yhteistyöstä koko kauden aikana. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia esittelystä. — Ja ministeri Haatainen, olkaa hyvä.

13.35 Työministeri Tuula Haatainen: Arvoisa herra puhemies! Kiitän osaltani eduskunnan valiokuntia sekä erityisesti valtiovarainvaliokuntaa ja sen työ- ja elinkeinojaostoa hyvästä ja rakentavasta tulevan vuoden talousarvion valmistelusta.

Olemme kuluvanakin vuonna eläneet näiden globaalien kriisien aikaa. Vakavista vallitsevista kriiseistä ja monesta uhasta huolimatta olemme selviytyneet tähän saakka verrattain hyvin. Suomi on menestyvä ja uudistuva kansakunta, minkä kehityksen jokainen haluaa jatkuvan myös tulevaisuudessa. Maan hallitus on osoittanut yhteistyökyvykkyytensä ja työskentelee edelleen sosiaalisesti ja taloudellisesti sekä ekologisesti kestävästä yhteiskunnasta ja maailman puolesta.

Työmarkkinoiden tilanne on tällä hetkellä edelleen parempi kuin aikoihin. Työllisyysaste on noussut ennennäkemättömän korkealle. Ikääntyneiden työllisyysaste on noussut ja nuorisotyöttömyys painunut alaspäin. Marinin hallitusohjelmaan kirjattu 74 prosentin työl-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

lisyysastetavoite on käytännössä jo saavutettu, ja tuorein, tänään julki tullut luku on 74,7 prosenttia. Työllisten määrä on hallituskauden aikana noussut 123 000 hengellä.

Tulevan vuoden ja pidemmän aikavälin haasteet ovat kuitenkin tällä hetkellä tiedossa: taloustaantumun uhka ja matalan talouskasvun ajanjakso, Venäjän hyökkäyssodan jatkuminen Ukrainassa, ja se aiheuttaa myös energiamarkkinoihin häiriöitä, joihin etsitään ratkaisuja.

Marinin hallitus on tehnyt erittäin paljon työllisyystoimia, joista viimeiset ovat parhailaan nyt eduskunnan käsittelyssä. Työmarkkinoilla on hyvää uudenlaista dynamiikkaa, ja työnhaun digitaalisten palvelujen uudistus jatkuu. Hyvä esimerkki digipalveluista on Työmarkkinatorin käyttöönotto toukokuussa, ja uudistetut tietojärjestelmäpalvelut saadaan käyttöön ensi vuoden loppuun mennessä.

Työvoimapalvelujen siirto kuntiin on parhaillaan eduskunnan käsittelyssä. Uudistusta odotetaan kunnissa, ja eri puolilla Suomea kiertäessäni olen havainnut, että yhteistyötä alueille tehdään jo hyvässä hengessä. Kattava lista hallituksen työllisyystoimista työllisyysvaikutuksineen on kaikkien nähtävissä työ- ja elinkeinoministeriön internetsivuilla.

Osaamisen varmistaminen on yritysten ja palveluiden tuottavuuden keskiössä. Hallitus on lisännyt koulutuspaikkoja, ja tki-valtuuksien määrä on edelleen pysynyt hyvällä tasolla.

Valtiovarainvaliokunta on mietinnössään nostanut esille tärkeitä työllisyyden parantamiseen liittyviä havaintoja. Ensi vuodelle työvoima- ja yrityspalveluihin ehdotetaan 202,4 miljoonaa euroa, työllisyysasteeksi ennustetaan 73,8 prosenttia ja 74,1 prosenttia vuonna 2024. Valiokunta toteaa, että hallitus on selvinnyt työllisyyden näkökulmasta maailmanlaajuisista kriiseistä hyvin.

Valiokunta pitää hyvinä niitä toimia, joilla edistetään yli 55-vuotiaiden työllisyyttä. Talousarvioesitykseen sisältyy uusi momentti, jolta rahoitetaan ensi vuonna uutena palveluna yli 55-vuotiaille irtisanotuille tarkoitettu muutosturvakoulutus. Koulutuksen rahoitusta varten uudelle momentille on siirretty työllisyysrahaston tuloutusta vastaava määrärahaosuus 22 miljoonaa euroa.

Työllisyystoimien vaikutusten arviointiin liittyy paljon epävarmuutta, minkä valiokuntakin toteaa. Eri tahojen vaikutusarviot poikkeavat toisistaan. Valmistelussa olevilla kehittämishankkeilla, kuten esimerkiksi TE-digillä ja TE-palvelu-uudistuksella, pyritään tuotamaan tarkempaa kokonaiskuvaa.

Valiokunta pitää tärkeänä jatkaa toimia työvoiman kohtaanto-ongelman ja osaavan työvoiman saatavuusongelman lieventämiseksi. Käynnistinkin viime vuoden puolella kesällä — ja marraskuussa vuonna 2021 käynnistettiin varsinaisesti — Työvoimatiekartta-hanke, jonka tarkoituksena on löytää kestäviä ratkaisuja työvoimatarpeen kattamiseksi kaikilla toimialoilla. Tätä pitää tehdä lyhyellä, keskipitkällä ja pidemmällä aikavälillä koko Suomessa. Työtä tehtiin yhdessä sekä työntekijä- että työnantajajärjestöjen kanssa kahdeksassa toimialaryhmässä. Työryhmien ehdotukset ovat nyt valmistuneet, ja niiden pohjalle voidaan rakentaa tulevaisuudessa toimia. Tämän työn tuloksena on luotu myös täysin uutta tietopohjaa, josta saamme oikea-aikaista ja tarkkaa infoa työvoimapulasta ammateittain ja alueittain.

Arvoisa puhemies! Tässä tiivis vastaukseni työministeriön vastuualueelta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia vastauksesta. — Ja ministeri Lintilä, olkaa hyvä.

13.40 Elinkeinoministeri Mika Lintilä: Arvoisa herra puhemies! Kiitän myös omasta puolestani valiokuntaa ja erityisesti valtiovarainvaliokunnan työ- ja elinkeinojaostoa hyvästä ja rakentavasta valmistelusta.

Tulevaisuus näyttää nyt monella tapaa poikkeuksellisen sumuiselta, ja me tiedämme kaikki varsin hyvin syyn tähän. Sumuisina aikoina paras lääke epävarmuudelle on vakaus ja elinvoima. Vakautta ja elinvoimaa tuetaan ensi vuoden talousarvioehdotuksessa myös työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan osalta.

Talousarvioehdotuksessa painottuvat elinkeinotoimialan osalta sähkön hinnannousun hillintä, puhtaaseen uusiutuvaan energiaan siirtymisen nopeuttaminen, itäisen Suomen elinvoiman lisääminen sekä tki-rahoituksen panostukset. Yritysten toimintaedellytyksistä pidetään kiinni, eikä niitä heikennetä esimerkiksi verotuksen kautta.

Energiakriisin vaikutusten helpottamiseksi kansalaisten tilannetta on helpotettu muun muassa laskemalla arvonlisäveroa ja tuomalla verotuksen yhteyteen sähkövähennys sekä sähkötuki pienituloisimmille. Lisää toimenpiteitä on tulossa lähipäivinä. Akuutissa sähkötilanteessa on katsottava myös lähimpiä kuukausia pidemmälle. Energiaomavaraisuuden vahvistamiseen on Suomessa panostettu jo pitkään, mikä energiakriisin myötä on osoittautunut juuri oikeaksi ratkaisuksi. Suomen onkin jatkettava pitkää energiaitsenäisyyteen tähtäävää linjaansa.

Pidempiaikainen muutos vihreän siirtymän toimeenpanemiseksi edellyttää merkittäviä investointeja energia- ja teollisuuslaitoksiin sekä siirtoyhteyksiin. Siirtymää uusiutuvaan energiaan edistetään ensi vuonna 364 miljoonalla eurolla. Tällä panostuksella tuetaan investointeja ja selvityksiä, jotka lisäävät uusiutuvan energian tuotantoa tai käyttöä, energian säästöä, energian tuotannon tai käytön tehostamista sekä niihin liittyvää uuden teknologian käyttöönottoa. Uusiutuvan energian tuotantoa tuetaan 135 miljoonalla eurolla.

Arvoisa puhemies! Uudet ideat ja kasvava liiketoiminta eivät synny tyhjästä. Määrätietoinen panostus tutkimukseen ja kehittämiseen ajaa suomalaisia yrityksiä eteenpäin. Tki-toimintaan panostamalla ja sitä kehittämällä luodaan perustaa kansainvälisesti vetovoimaiselle tki-ympäristölle Suomessa. Näillä tulevaisuuteen ulottuvilla panostuksilla varmistetaan merkittävältä osin pohjoismaisen hyvinvointivaltion ylläpidon jatkuvuus taloudellisesti kestävällä pohjalla. Ensi vuoden talousarviossa tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa tuetaan runsaalla 465 miljoonalla eurolla. Lisäksi tulevalle vuodelle varataan runsaat 157 miljoonaa euroa lainoihin yrityksille ja muille yhteisöille tutkimus- ja innovaatiotoimintaan.

Arvoisa puhemies! Olemme maailman mittakaavassa pieni tekijä markkinoilla ja riippuvainen vientitoimijamme menestyksestä. Toimenpiteitä Suomen viennin ja yritysten kansainvälistymisen edistämiseksi ja tasavertaisten toimintaedellytysten turvaamiseksi jatketaan. Suomi tarvitsee enemmän kansainvälistä kasvua tavoittelevia innovatiivisia yrityksiä sekä ulkomaisia Suomeen investoivia yrityksiä. Siksi Team Finland -verkoston kehittäminen on tärkeää. Tähän panostetaan myös tänä vuonna.

Yhdyn valiokunnan huoleen siitä, että vientimme lepää tällä hetkellä liiaksi suuryritysten varassa. Tarvitaan edelleen panostuksia kansainvälistymisen vahvistamiseen ja toimintaedellytysten kehittämiseen.

Arvoisa puhemies! Ensi vuoden talousarvioehdotuksesta löytyy panostuksia muun muassa matkailuun ja Itä-Suomen elinvoiman tukemiseen erilaisin keinoin. Elinvoimainen Suomi syntyy myös maakuntien elinvoimasta, ja siihen tulevassa budjetissa panostetaan merkittävästi.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Tässä hyvin tiiviisti lyhennetty versio, ja keskustelussa lisää.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia esittelystä. — Ja nyt siirrytään debattivaiheeseen. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat osallistua debattiin, nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta. — Edustaja Aino-Kaisa Pekonen, olkaa hyvä.

13.45 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työllisyys ja työllisyysasteen nostaminen ovat olleet puheissamme tällä vaalikaudella useasti. Vaalikauden alussa oppositio moitti hallituksen epärealistista työllisyystavoitetta, ja sen saavuttamista pidettiin mahdottomana. Jättipä oppositio kauden alussa aiheesta välikysymyksenkin. Kuitenkin olemme viimeksi tänään saaneet lukea ennätysmäisestä työllisyysasteesta — 74,7 prosenttia — kuten ministeri Haatainenkin tässä totesi. Silti yhä saamme kuulla, että mitään emme ole tehneet.

Päinvastoin: Olemme tehneet määrätietoista politiikkaa työllisyysasteen nostamiseksi ilman sosiaaliturvan leikkaamista tai ihmisten kurjistamista, olemme parantaneet sosiaaliturvaa ja kannustaneet ihmisiä. Tämän kauden viimeinen talousarvio sisältää useita työllisyyttä lisääviä toimia. Kiitän myös ministeri Haataista siitä, että olette tarttunut tosissaan toimeen kohtaanto-ongelman ratkaisemiseksi.

Työllisyyden eväistä kiinnostuneita kehotan lämpimästi tutustumaan TEMin Työvoimatiekartta-hankkeeseen, josta ainakin itse olen kovin vaikuttunut.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

13.46 Sanni Grahn-Laasonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Talousvaliokunta poikkeuksellisesti julkaisi tänään oman lausunnon energiapolitiikan ajankohtaisesta tilanteesta, ja sen johtopäätöksenä on, että syksyn aikana ei ole tehty riittävää ennakkoivaa sähkön hinnoittelun kohtuullisuutta turvaavaa kansallista valmistelua. Valiokunta pitää hallituksen ennakkoinnin puutetta sähkökriisissä valitettavana, sillä korkeiden hintojen riski on ollut tiedossa jo viimeistään kesällä. Nyt ollaan tilanteessa, että kiireellä hallitus tekee sen, mitä on tehtävissä, ja keinovalikoimasta ovat poissa ne toimet, jotka olisivat vaatineet pidempää valmistelua, jotka esimerkiksi kohdentaisivat näitä tukia kuluttajille parhaalla mahdollisella tavalla. Suomalaiset ovat tällä hetkellä erittäin vaikeissa tilanteissa sähkön kallistuvien hintojen kanssa — kotitaloudet, suomalaiset perheet mutta myöskin yritykset.

Miten on mahdollista, että ennakointi on päässyt pettämään näin pahasti, ja miten hallitus aikoo korjata kurssia [Puhemies koputtaa] niin että kohtuullisiin sähköhintoihin päästään [Puhemies huomauttaa ajasta] ja myöskin varmistetaan, että tulevina talvina ei olla samassa tilanteessa kuin nyt?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Taimela, olkaa hyvä.

13.48 Katja Taimela sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Erityisesti tämän hallinnonalan kohdalla on syytä toivottaa ministereille voimia taistella kaikkien niiden esitysten eteen, jotka vaikuttavat nopeasti kansalaisten arkeen tässä päällä olevassa energiakriisissä. Tuohon työhön kaikki taistelutahto teille ministeriäitiossa oleville minis-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

tereille! Myös ehkä sellaista poliittista hyvää yhteistyön tekemistä ja tahtotilaa toivoisi oppositiolta tähän kaikkeen.

Mitä tulee hallituksen työllisyystavoitteeseen, olemme kuulleet jo edeltävissä puheenvuoroissa, että olemme juuri tänään voineet lukea hyvin ilahduttavia uutisia tästä aiheesta. Toki edelleen ajattelen, että työelämän kohtaanto-ongelmat, pitkäaikaistyöttömyys ja muun muassa työvoimapula useilla eri aloilla vaativat myös meiltä poliitikoilta jatkossakin tekoja. Tällä vaalikaudella jo tehdyt rakenneuudistukset ovat olleet myös välttämättömiä, ja niitä on myös syytä jatkaa seuraavalla vaalikaudella. Kun niitä myös aina oppositiosta peräänkuulutellaan, niin on helppo ja hyvä tapa muistuttaa, että niitä on myös tällä vaalikaudella tehty.

Mutta siis työllisyyden kasvu ja talouden vahvistaminen kulkevat käsi kädessä, ja tähän kaikkeen työhön vielä tälle hallitukselle voimia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kulmuni, olkaa hyvä.

13.49 Katri Kulmuni kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Aivan kuten edustaja Pekonen tuossa totesi, hallitusta voi kyllä ehdottomasti onnitella siitä, että työllisyystavoite näyttää jopa toteutuvan, mikä on näissä maailmanolosuhteissa hieno saavutus, mutta kun hallitusohjelmassakin oleva virke sisältää myös julkisen talouden tasapainon tämän työllisyystavoitteen saavuttamisen lisäksi, niin kysyn: Kuinka työministeri kommentoi sen tavoitteen saavuttamista? Miten kohonnut työllisyysaste on parantanut meidän valtiontalouden tasapainoa?

Aivan kuten talousvaliokunnan puheenjohtaja toi tuossa esille, talousvaliokunta on tänään lausunut tästä energiatilanteesta omana asianaan. On tietenkin valitettavaa, että emme ole onnistuneet tekemään Suomeen sen kaltaista mallia, jolla pystyttäisiin nyt kohdennetusti auttamaan pienituloisia ihmisiä, jotka asuvat sähkölämmitteisissä taloissa ja joille laskut nousevat varsin korkeiksi. Kuinka elinkeinoministeri arvioi tulevaa talvea ajatellen, siis vuotta 24 ajatellen, että me saisimme sen datahubin kautta tulevan tiedon, tulorekisterin kautta tulevan tiedon [Puhemies koputtaa] ja näiden yhdistämisen, että tulevat tuet voisivat olla paremmin kohdennettuja?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Puisto, olkaa hyvä.

13.50 Sakari Puisto ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri ja sitä ennen edustaja Savio nostivat esiin tutkimus- ja innovaatiopolitiikan, ja tällä alalla pitkällä tähtäimellä on varmasti ratkaiseva merkitys meidän yritysten ja yhteiskunnan kilpailukykyyn ja elinvoimaan. Voidaan kenties sanoa, että sijoitetun pääoman tuotto pitkällä aikavälillä tki-toimintaan on ehkä korkein.

Nyt kun on tehty tämä parlamentaarinen yhteistyö tki-rahoituksesta maaliin, kysyisin, oletteko miettineet tki-koordinaatiota sen enempää. Teknologiasta ja osaamisestahan on tulossa strateginen resurssi enenevässä määrin, ja tähän asiaan liittyy erilaista kauppapolitiikkaa, teknologiapoliitiikkaa, jopa kauppa- tai teknologiasotiakin. Mutta samalla tämä kenttä on itse asiassa aika hajanainen, ja samalla erilaisia disruptiivisia teknologioita on aika paljon. Oletteko kiinnittäneet tähän koordinaatiopuoleen huomiota?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Satonen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

13.51 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Saimme tänään hyviä työllisyyslukuja, ja se on tietysti iloinen asia. Toki tässä viitattiin tähän julkisen talouden tasapainoon, josta edustaja Kulmuni sanoi, ja se on vielä sitten toinen asia. Mutta nyt huoli tässä työllisyyden puolella on siitä, että kun kaikki merkit ja ennusteet osoittavat, että mennään kohti taantumaa, niin me ollaan aika pian sellaisessa tilanteessa, että toisilla toimialoilla ja toisilla työnantajilla on tarve vähentää henkilökuntaa ja samaan aikaan on edelleen työvoimapula toisaalla. Silloin äärimmäisen tärkeäksi tulee se, kuinka nopeasti voi vaihtaa alaa, kuinka nopeasti voi vaihtaa työpaikkaa. Se on osittain kannustinloukkukysymys, mutta kyllä kannattaisi tarkastaa tätä järjestelmää myös siltä osin, miten me saadaan tämä joustavammaksi, jotta ihmiset pääsisivät mahdollisimman nopeasti siirtymään työstä työhön.

Ja vielä yhtenä asiana: Kun valiokunnassa on kesken tämä 100 prosentin palkkatuki, niin todella toivon, että tähän asiaan saadaan nyt sillä tavalla järkeä, ettei me ajeta kierrätyskeskuksia ja SPR:n Kontteja alas. Toivon, että tässä on yhteistä tahtoa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kemppi, olkaa hyvä.

13.52 Hilikka Kemppi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ajattelen, että työ- ja elinkeinoministeriö on vähän sellainen talouden turvallisuuden ministeriö, ja siitä pitäisikin nyt puhua enemmän.

Ministeri totesi, että vientimme lepää liiaksi suuryritysten varassa. Toisaalta Food from Finland- ja Wood from Finland -ohjelmat ovat erinomaisia esimerkkejä siitä, että myös pienemmät yritykset pääsevät mukaan.

Entä energiariippuvuus? Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan ja sen seuraukset energiainmarkkinoilla ovat tuoneet suurta epävarmuutta energian riittävyyteen. Komissio on esittänyt toimenpiteitä, joilla puututaan näihin korkeisiin kaasunhintoihin EU:ssa ja varmistetaan maakaasun toimitusvarmuus talvella. Toisaalta meidän pitää Suomessa varmistaa omalta osaltamme kohtuuhintaiset energiansaannin ja erityisesti häiriöttömän energiansaannin markkinat.

Ajattelen kuitenkin, että esimerkiksi komponenttiriippuvuus on kriittistä, mitä tulee talouden turvallisuuteen, ja sen osalta kysyisinkin elinkeinoministeriltä: mitä ollaan tehty komponenttiriippuvuuden vähentämiseksi?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Harjanne, olkaa hyvä.

13.53 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Kempillä oli erinomainen pointti: työ, elinkeino, energia — tämän teidän ministeriönne vastuulla ovat valtavan tärkeät kysymykset: talouden kestävyys koko sen laajassa skaalassa ja turvallisuuteenkin liittyen. Kiitoksia hyvästä työstä tällä saralla.

Itse nostaisin ehkä kaksi huomiota tältä hallinnonalalta:

Yksi olisi kilpailupolitiikan vahvistaminen, kilpailulain päivittäminen — erinomainen asia, miljoonan tai kymmenien miljoonien hyöty suomalaisille kuluttajille. Näkisin, että sitä on edelleen syytä vahvistaa meidän talouttamme uudistavana voimana.

Lisäksi sitten tästä energiapuolesta. Energiasta on puhuttu koko syksyn ja puhutaan vatedeskin. On ihan selvää, että se tie ulos on sen puhtaan, päästöttömän energian rakentaminen. Meillä on tullut nyt hyviä uutisia, kiinnostavia uutisia merituulivoimasta, ydin-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

voimasta, uusista vetyhankkeista, mutta kysyisin vielä ministeri Lintilältä: mitä vielä voitaisiin tehdä vauhdittaaksemme kaikkia näitä uusia investointeja puhtaaseen energiantuotantoon Suomessa?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Filatov, olkaa hyvä.

13.55 Tarja Filatov sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työllisyydellä on todellakin iso merkitys meidän talouden kestävyudessa, ja jos oikein muistan, niin noin 100 000 työntekijää lisää tuo meidän julkiseen talouteemme kolmisen miljardia hyvää, eliikkä vahvistaa sitä, joka kertoo tästä yhteydestä. Samoin jos me onnistumme työttömyysjaksoja lyhentämään, niin siinä saamme isoja säästöjä, ja sen me itse asiassa näimme jo tuossa lisätalousarviokäsittelyssä, kun kykenimme vähentämään sitä resurssia, jota työttömyysturvaan oli varattu, eliikkä tästä kyllä voi antaa kiitosta hallituksen toimille.

Mutta itse asiassa iso haaste on se, miten meidän työvoima riittää, ja siinä ihmiset, joilla on terveydentilan kanssa haastetta löytää töitä, erityisesti mielenterveyden puolella, ovat avainasemassa. Olisi tärkeää, että me osaisimme yhdistää paremman terveyspolitiikan ja työllisyyspolitiikan. Ja kun jatkossa työvoimapalvelut siirtyvät kuntiin, niin toivon, että ministeri vielä tässä miettii niitä keinoja, joilla me saamme paremman yhteyden hyvinvointialueiden ja kuntien jatkossa tekemän [Puhemies koputtaa] työllisyyspolitiikan välillä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

13.56 Minna Reijonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies ja arvoiset ministerit! Käymme nyt läpi työ- ja elinkeinoyrittäjiä, ja monet yrittäjät aina kyselevät siitä, että kun on yksinyrittäjä, tämmöinen pienyritys, ja aikoo palkata ensimmäisen työntekijän ja sen ensimmäisen työntekijän palkkaaminen on aina aika hankalaa — on monenlaista maksua ja monenlaista paperia pitää täyttää ja tämmöistä, ei tämmöisen yksinyrittäjän ole niin helppoa palkata sitä työntekijää — niin onko tähän tulossa mitään helpotuksia ja muutoksia, että olisi yksinkertaisempaa ja vähän ehkä olisi edullisempaa yrittäjälle palkata näitä työntekijöitä? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kauma, olkaa hyvä.

13.56 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä eduskuntakausi on ollut varsin poikkeuksellinen. Ensin meillä oli koronavirusi, jonka seurauksena yrityksiä jouduttiin tukemaan. Nyt meillä on Ukrainassa tapahtuvan sodan seurauksena muun muassa energiakriisi, ja senkin seurauksia me joudumme pohtimaan ja miettimään toimenpiteitä. Täällä edustaja Satonen totesi äsken, että tässä ollaan kohti taantumaa menossa, ja itse olen sitä mieltä, että nyt sähkön hintakriisi meidän täytyy kyetä ratkaisemaan varsin nopeasti. Olin aika pettynyt, että hallitus julkisti tämän kertakorvausmallinsa tässä taannoin korkeiden sähkökustannuksien kattamiseen. Mitä on sitten tulossa jatkossa? Ilmeisesti olette valmistelemassa, ministeri Lintilä, sähkön hintakattomallia, joka tulisi eduskuntaan mahdollisesti tammi—helmikuussa. Olisinkin kiinnostunut tietämään, millaista mallia suunnitellaan [Puhemies koputtaa] ja miksi tätä ei ole tuotu aikaisemmin, kun noin 20:ssä muussa EU-maassa tällainen jo on.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Sankelo, olkaa hyvä.

13.57 Janne Sankelo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitos ministereille kuluva vuoden yhteistyöstä.

Sitten tähän sähköön hintaan täytyy heti siirtyä tässä aiheena:

Hinta on karannut käsistä, ja niin kuin hyvin tiedetään, kun tuolla kansalaisten keskuudessa liikutaan, sota, Nato ja sähkö ovat ne ykköspuheenaiheet tällä hetkellä, mistä me poliitikot saadaan palautetta. Tässä vaikeuskerrointa tietysti kansalaisten suuntaan tekee se, että tässähän on erilainen tilanne vähän riippuen siitä, missä päin Suomea asuu ja minkälainen oma sähkösopimus on ja niin edelleen. Joillakin tälläkin hetkellä, vaikka on sähkölämmitteinen talo, on varsin edullinen sähkösopimus. Sitten tietysti kun se määräaikainen sopimus laukeaa, on eri tilanne.

Samaa ihmettelen kyllä hieman, että TEM nyt ilmoittaa, että tässä keskeinen haaste on aikataulu hintakattojen ynnä muitten osalta. [Puhemies koputtaa] Meidän käsitys talousvaliokunnassa on ollut, että syksyllä on tehty jo valmistelua näitten osalta, [Puhemies: Kiitoksia!] mutta ilmeisesti ei ole tehty. Miksi ei?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ledamot Adlercreutz.

13.59 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Kannattaa muistaa, että ne toimet, jotka tehtiin syksyllä, mitoitettiin nimenomaan tätä hintatasoa ajatellen, toimet, jotka yhteensä ovat noin 640 miljoonaa euroa. Eli se oli mittava toimi, joka otti huomioon tämän nykyisen tilanteen. No nyt on katsottu, että tarvitaan kuitenkin vielä lisää ja tarvittaneen kohdistetumpia tukia. Siitä näkökulmasta esiteltiin eilen erinäisiä vaihtoehtoja, joista jotkut ovat otettavissa käyttöön nopeasti, jotkut hitaammin ja jotkut vaativat enemmän valmistelua. Kertakorvaus vanhoista laskuistahan on kannustimien kannalta hyvä toimi, joka ei sotke markkinoita, mutta silloin kun lähdetään hintakattoa pohtimaan, pitää kyllä olla äärimmäisen tarkkana. Siitä voi tulla toisaalta äärimmäisen kallis, tai sitten jos soveltaa kokoomuksen esittämää, lähinnä komentotaloudesta inspiraatiota saanutta mallia, [Puhemies koputtaa] niin helposti lähtee tehoa markkinoilta, niin että harkintaa käyttäen eteenpäin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mykkänen, olkaa hyvä.

14.00 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kieltämättä on erikoisia piirteitä tässä episodissa, joka päättyi nyt eilen siihen välitulokseen, että demarien viime viikolla lupaamaa kattohintaa ei tälle talvelle tule vaan tulee jonkinlainen kertakorvaus tai palautus — saa nähdä, miten sekin tulee täsmentymään. [Petri Huru: Just ennen vaaleja!] Tässä edustaja Adlercreutz äsken toisti, että tämä TEMin valmistelu, joka budjet-tiriihen alla oli jo olemassa, lähti jo tästä 45 sentin hintatasosta, mikä nyt joulukuussa oli, mikä ei tullut yllätyksenä. Kuitenkin edustaja Lindtman julkisuudessa, esimerkiksi A-tal-kissa viikko sitten, väitti, että olen väärässä, kun näin sanon, ja viittasi siihen, että se oli alempi. Mikä on energiaministerin kertomus tähän? Oletettiinko tämä, ja tehtiinkö tietoi-sesti päätös, että ei tarvita hintakattoja, [Katja Taimelan välihuuto] vai oliko kuitenkin niin, että se toimeksianto tehtiin vasta viikko sitten, kun SDP oli tehnyt avauksen ja piikki olikin

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

auki? [Puhemies koputtaa] Eli tehtiinkö valmistelua kolme kuukautta, vai alkoi se viikko sitten? [Jussi Halla-aho: Hyvä kysymys!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Malm, olkaa hyvä.

14.01 Niina Malm sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen on oltava edelläkävijä teknologian kehityksessä, ja sitä kautta me voimme luoda uusia työpaikkoja Suomeen. Tutkimus ja innovaatiot ovat yksi tärkeimmistä aseistamme ilmastomuutosta vastaan. Ilman ilmastotoimia ja teknologisia ratkaisuja, kuten teknisiä hiilinieluja ja sähköpolttoaineita, emme pysty ilmastomuutosta hillitsemään, ja jos ei aseteta standardeja ja johdeta markkinoita, niin joku muu tekee sen meidän puolestamme.

Sen takia haluaisinkin kysyä teiltä, ministeri Lintilä: kun Lappeenrannan—Lahden yliopisto, LUT, tällä hetkellä suunnittelee Lappeenrantaan pienydinvoimalaa kaukolämpöön korvaamaan fossiilisia polttoaineita, muun muassa turvetta, maakaasua, kivihiiltä, niin onhan meillä nyt tämä luvitustyö siinä mallissa, että näitä tulevaisuuden ratkaisuja ei sitten jää toteutumatta sen takia, että jossain tulevat lupaongelmat vastaan?

Puhemies Matti Vanhanen: Vastauspuheenvuoroja on kaikkiaan pyydetty kahdeksan. Käytetään ne kaikki, ja sen jälkeen ministerit. — Edustaja Huru.

14.02 Petri Huru ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Hallitus on puuhaillut vihreää siirtymää ja siihen liittyen vihreiden siirtymien ohituskaistaa. Myös vetytalous kuuluu olennaisena osana vihreään siirtymään. Kysyisin tähän liittyen: Jos kaikki vetytuotannon lisääntyvä energiantarve tehdään pelkästään uusiutuvilla energiantuotantomuodoilla, niin siihen on kunnissa kaavoitettu paljon metsämaata, ja samaan aikaan meille tulee sekä EU:n suunnalta että kotimaasta sääntelyä liittyen metsäkatoon tai ennallistamiseen ja niin edelleen. Miten ministeriö aikoo turvata metsäteollisuuden riittävät puuhankinnat, niin että meillä on talousmetsiä riittävästi, jos vihreän energian ja vetytuotannon alle kaadetaan paljon metsiä? — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Sjöblom.

14.03 Ruut Sjöblom kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me tarvitsemme aidosti merkittäviä rakenteellisia uudistuksia ja työllisyysreformia. Meillä on edelleen vakava kohtaanto-ongelma. Riittäviä toimenpiteitä työvoiman kysynnän ja tarjonnan lisäämiseksi ei olla esitetty. Korkea työllisyysluku ja alhainen työttömyysluku ovat erittäin tärkeitä ja tavoiteltavia asioita, koska ne vähentävät köyhyyttä ja syrjäytymistä.

Suomi kärsii myös akuutista osaajapulasta. Sen lisäksi on tärkeää ymmärtää, että kilpailemme osaavan työvoiman pulassa kansainvälisesti yhdessä muiden valtioiden kanssa. Esimerkiksi merkittävä osa Suomen tuottavuuskasvusta tulee muodostumaan ict-sektorilla. Pelkästään tämän alan välitön työvoiman tarve on jopa 15 000 henkilöä samalla, kun suomalaisista oppilaitoksista valmistuu vuosittain alle 3 000 alan osaajaa. Sen lisäksi, että koulutusmääriä tulisi kasvattaa, luku on niin suuri, että tarvitsemme Suomeen maailmalta osaajia vähintäänkin akuutin työvoimapulan täyttämiseksi.

Kysyisinkin ministereiltä: Vaikka hallitus on esittänyt toimia tämän kohtaanto-ongelman ja työperäisen maahanmuuton ongelmien ratkaisemiseksi, ovatko nämä toimet mie-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

lestänne olleet riittäviä? Onko tämä akuutti työvoimapula, työperäisen maahanmuuton edistäminen ja prosessien nopeuttaminen otettu tarpeeksi vakavasti?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Pirttilahti.

14.05 Arto Pirttilahti kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On menty kriisistä toiseen. Kiitokset kyllä ministeri Haataiselle ja ministeri Lintilälle, että olemme selviytyneet. Meillä ei ole suurtyöttömyysaaltoa eikä myöskään konkurssiaaltoa.

Uskon, että tästä sähköongelmastakin selvittää. Nythän meillä on olemassa sähkön tuki ja arvonlisäveron alentaminen, myös sähkövähennys, ja toivotaan, että uusia toimenpiteitä tulee sinne. Nämä ovat kriisiajan asioita.

Mutta pitkän jätteen kehittämisestä. Olemme myös tehneet ja hallitus on tehnyt muun muassa juurikin niin, että kansallisen kaupan osalta on uudistettu Team Finlandin ketjua — myös sitä. Edelleen ministeri Lintilän suuntaan juuri tästä: Millä tapaa me saataisiin lisää pk-yrityksiä mukaan? Tulisiko veturiyritysmalli vielä uudistaa, jotta me saisimme niitä mukaan?

Toinen iso asia tässä on ollut tki-uudistus. Olemme saaneet rahoituksen, ja eduskunta pelasti myös tki-verohuojennuksen tänne mukaan. Toivotaan, että se saadaan siitä mallista tässä parlamentissa työryhmässä, siis vielä ministeriöitten johdolla, sillä lailla, että se on vetovoimainen ja palvelee vahvasti myös alueita — yliopistoja mutta myös yrityksiä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Eestilä.

14.06 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalaiset ovat järkeviä ja kuuliaisia. Ne kansalaiset, joilla on määräaikainen kiinteähintainen sopimus, ovat säästäneet 10 prosenttia sähköä, ja ne, joilla on markkinahintainen sopimus, ovat säästäneet 20 prosenttia. Minä en ainakaan henkilökohtaisesti usko, että toteutuvat ne uhat, mitä esitetään, että jos sähkön hinta alenee tai tulee hintakatto, niin suomalaiset eivät enää säästä. Kyllä he ymmärtävät, missä me mennään.

Edustaja Kulmuni mainitsi täällä datahubin, ja sen perusteella — ainakin marraskuun tietojen perusteella — Suomessa on 3,8 miljoonaa sähkönkulutuspaikkaa ja kaksi miljoonaa on määräaikaisia, eli enemmistö on turvassa. Itse asiassa, jos ajatellaan alv:n laskua, heidän sähkölaskunsa on pienentynyt.

Mutta kun kyseessä on erittäin epäoikeudenmukaiset sähköarpajaiset, niin kysynkin ministeriltä: pitäisikö meidän ottaa myös sähkölaskun vastinpari eli sähkönsiirtolasku tarkasteluun mukaan? Siellähän on sähkövero. Tehdään tällainen hybridimalli, millä autetaan juuri niitä kansalaisia ja yrityksiä, jotka ovat hädässä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Holopainen, Hanna.

14.07 Hanna Holopainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin kiittää hallitusta siitä, että on panostettu itäisen Suomen elinvoiman vahvistamiseen tässä hankalassa tilanteessa, joka nyt Venäjä-suhteiden katkettua itäisessä Suomessa on. Mutta on tärkeää, että näitä toimia myös jatketaan, koska tähän oli vain alku ja näkymät tietenkin ovat huonot tästä eteenkinpäin. On ollut hienoa, että nämä toimet on suunnattu siten, että ne nimenomaan vahvistavat elinvoimaisuutta ja tukevat sitä. Eli siis osaamiseen ja koulu-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

tukseen sekä sitten vähäpäästöisen energian edistämiseen pitää edelleenkin panostaa, koska se luo pohjaa sitten näille uusille investoinneille, joita alueella kipeästi kaivataan.

Tärkeätä olisi ratkaista tämä tuulivoiman ja tutkateknologian yhteensovittaminen, jossa nyt on tämä selvitysmies Arto Rätty tätä selvitystä tekemässä. Olisin kysynyt ministeriltä: onko siitä mitään tietoa, kuinka se selvitystyö on edennyt ja minkälaisia johtopäätöksiä sieltä löytyisi? Olisi tietysti huoltovarmuudenkin näkökulmasta tärkeää, että meillä olisi alueellisesti kattava tuulivoiman tuotanto.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Vestman.

14.08 Heikki Vestman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kohtuuttomat sähkölaskut ovat ajaneet suomalaiset perheet ja yritykset ahdinkoon. Sähkökriisi ruokkii lisäksi tuhoisaa inflaatiota. Valtaosa Suomen sähköntuotannon kustannuksista ei ole muuttunut yhtään mihinkään. Tuuli, vesi ja ydinvoima kustantavat ihan yhtä vähän kuin aiemmin. Sähkön hinta on silti suomalaisille kymmenkertainen. Sähköyhtiöt takovat voittoa. Tämä yhtälö tuntuu suomalaisista niin vääraltä.

Sähkön niin sanotun markkinahinnan määrää sähköpörssin hinnoittelutapa, jossa kaikki tuotetut megawattitunnit saavat sen kalleimman läpi menneen tarjouksen mukaisen hinnan, yleensä kalleimman tuotantotavan hinnan. Tämähän ei ole mikään markkinoiden laki, tämä on poliittinen päätös ollut päättää tällainen hinnoittelumalli. Tätä mallia pitää muuttaa sähkönkäyttäjille oikeudenmukaisemmaksi. EU valmistelee muutosta tähän markkinamekanismiin, hinnoittelumalliin. Kysyn ministeri Lintilältä: miten te olette ennakkovaikuttaneet EU:ssa, jotta se ratkaisu, jota komissio esittää, olisi Suomen edun mukainen?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kosonen.

14.09 Hanna Kosonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille pitkän syksyn töistä. Aikamoiset hommat teillä ovat olleet hoidettavina, eivätkä ne tähän jouluun todellakaan lopu.

On helppo jatkaa edustaja Holopaisen avauksesta tämän Itä-Suomi-ohjelman suhteen ja myös tuulivoiman suhteen. Eli kyllä se on niin, että Itä-Suomeenkin sitä tuulivoimaa pitää aika piankin päästä rakentamaan. Toivottavasti selvitysmies Rätty saa siihen tuloksia. Itä-Suomi-ohjelma on monipuolinen ja todellakin vasta alku, sitä pitää jatkaa ensi kaudella. Nämä vaikutukset ulottuvat tosi pitkälle.

Olisin kysynyt ministeri Lintilältä: Gasgrid on julkaissut vetyverkkotyön ja -kartan, ja siinäpä vetyverkko ulottuu Lappeenrannasta etelän ja länsirannikon kautta Ruotsiin, mutta Itä-Suomi ammottaa tyhjyyttään. En todella toivo tällaista tulevaisuudenkuvaa kyllä Itä-Suomelle, että oltaisiin muun muassa siitä vetytalouden kehityksestä ulkopuolella. Mitä tähän tuumaatte?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Multala.

14.11 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valitettavasti suomalaiset ovat viime aikoina joutuneet maksamaan sähköstään kohtuuttoman kovia hintoja, ja on erittäin tärkeää, että tähän puututaan nyt ja pyritään auttamaan suomalaisia vaikeimman

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

yli. Kysyisin kuitenkin erityisesti energiaministeri Lintilältä: olettehan nyt tehneet suunnitelmia ja valmisteluja jo pidemmälle tulevaisuuteen, sillä kuten tässä talousvaliokunnan puheenjohtaja Grahn-Laasonen jo totesi, koko valiokunta on ollut huolissaan siitä, kuinka heikosti on valmistauduttu tähän jo ennalta nähtyyn kriisiin? Eilen A-studiossa TEMin asioista vastaava valmistelija Huttunen totesi, että viikko sitten rykäistiin nämä nyt tehdyt tukitoimet. On kuitenkin tiedetty jo kesästä asti, että esimerkiksi kaasusta todennäköisesti tulee pulaa, koska kaasun hinta määrittelee energian hintaa, kuten tässä aiemmin kuultiin. On tiedetty, että kriisi todennäköisesti on edessä. Kai te nyt ainakin tulevia talvia ja tulevia vuosia varten aloitatte valmistelun ajoissa?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Haatainen, kolme minuuttia.

14.12 Työministeri Tuula Haatainen: Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia hyvistä puheenvuoroista ja asiaan osuvista kysymyksistä.

Edustaja Kulmuni kysyi tästä julkisen talouden tasapainottumisesta. Valtiovarainministeriö on arvioinut näitä, ja julkisen talouden tasapaino on vahvistunut mutta ei niin paljon kuin siinä tiekartassa asetettiin tavoitteeksi. Valtiovarainministeriön arvio on, että työllisyystoimet ovat vaikuttaneet julkiseen talouteen myönteisesti 560 miljoonan edestä ja osa tästä sitten tulee valtiontalouteen vaikuttavana. Meillä on 123 000 työllistä enemmän kuin silloin, kun tämä hallitus aloitti. Työllisyysaste on nyt ennätyskorkealla, 74,7 prosenttia. Nuorisotyöttömyys alenee, maahanmuuttajien työllisyys nousee koko ajan, ikääntyneiden työllisyysaste nousee, pitkäaikaistyöttömyys laskee — eli kaikilla näillä keskeisillä osaluilla, jotka näkyvät sitten myönteisesti, ja ihan budjetissakin työttömyysmenot vähenevät ja ihmisten osallisuus kasvaa, ja tämä pitkällä tähtäimellä tuottaa sitten myöhemmin vuosina plussaa. Edustaja Filatov aivan oikein kuvasi tässä sen, millä tavalla työllisyysaste on yhteydessä talouteen.

Edustaja Satonen ja samoin myös edustaja Sjöblom otti esille tämän kohtaantokysymyksen ja pula-alat, sen, mitä on tehty. Edustaja Sjöblomille tästä työvoimapulasta, siitä, onko työperäiseen maahanmuuttoon puututtu: Kyllä, tämä hallitus jos mikä on tehnyt ihan hartiavoimin töitä tämän eteen. Pikakaista on tehty. Prosesseja on nopeutettu lupahakemuksissa. Pikakaista, kaksi viikkoa startupeille ja erityisosaajille ja heidän perheenjäsenilleen, on nyt totta. Se on noin yhdeksän päivää tällä hetkellä. Ja kaikille työperäiseen maahanmuuttoon tänne pyrkiville pyritään kuukauden mittaiseen käsittelyprosessiin. Siinä on vielä ollut ongelmia näissä tietojärjestelmädigitalisoinneissa, mutta siihen kyllä pyritään ja ollaan se kyllä saavuttamassa, mutta katsotaan, saadaanko se keväällä ihan siihen maaliin.

Lisäksi sitten olen laatinut tämän Työvoimatiekartta-hankkeen jo vuosi sitten, puolitoista vuotta sitten käynnistin sen. Siinä siis työmarkkinaosapuolten kanssa yhdessä eri aloilla käydään läpi, mikä on työvoiman tarve, kuinka paljon tarvitaan ulkomaista työvoimaa rekrytoitavaksi, ja mitkä ovat pula-aloja ja mitkä ovat näitä kohtaantokysymyksiä. Ja tässä on — edustaja Satonen viittasi tähän — olennaista erottaa, mikä on työvoimapulaa ja mikä on kohtaantokysymystä. Molemmissa koulutus on ihan ykkösasia, että me pystytään saamaan meidän jo nyt työelämässä olevista ja sitten nuorisoioluokista yhä enemmän paremmalla koulutuksella työmarkkinoille. Ja tietenkin iso asia on jatkuvan oppimisen uudistus, joka on tämän hallituksen toimesta tehty ja joka tulee myös edesauttamaan sitä, että siellä työelämässä pysytään, kun sinne on menty.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Edustaja Reijonen kysyi, miten helpotetaan yksin yrittäviä ensimmäisen työntekijän työllistämisessä. Meillä on tämä kokeilu nyt käynnissä, eli yhden vuoden ajalta maksetaan tämmöinen rekrytointituki, puolet palkasta, jos palkkaa työntekijän. Näiden hakeminen päättyy tänä vuonna, mutta ne maksetaan vielä vuoden 23 loppuun saakka. Seuraavan hallituksen pohjalle on sitten siitä näkyvissä, mitä sillä on saavutettu.

Sitten, mitäs täällä nyt sitten vielä oli, mutta tässä nämä päällimmäiset. Eli kyllä, työllisyystilanne on todella hyvä nyt, ja nyt täytyy vain jatkaa näitä toimia ja pitää huolta siitä, että edessä hämmäyttävä talouden taantuma ei pääse näitä lukuja myöskään heikentämään. Tämän työperäisen maahanmuuton osalta sanon, että siinä kyllä Suomi on lähtenyt takamatkalta. Tämän hallituksen aikana työperäisen maahanmuuton asiat on siirretty tänne TEMiin työministerin vastuualueelle ja sillä tavalla saatu tämä kytköksiin tähän työllisyyspolitiikkaan muutoinkin.

Anteeksi, unohdin Filatovin kysymyksen. Terveys ja työllisyys, se on tärkeä teema, koska mielenterveysongelmat tuntuvat niin nuorten kuin varttuneemmankin väen keskuudessa olevan vain kasvamaan päin. Siinä mielessä tulevien hyvinvointialueiden ja näiden tulevien työvoima-alueiden ja kuntien välinen yhteistyö on saatava todella tiiviiksi näiden osalta mutta myös muilta osin, esimerkiksi kaikki kuntouttava toiminta. [Puhemies koputtaa] Kuntoutuksen tarveselvityksiin pitää päästä nopeammin. On aivan liian hidasta, että joudutaan pitkiä aikoja odottelemaan, että edes saadaan ihmisen tilanteesta selkeä käsitys.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Lintilä.

14.17 Elinkeinoministeri Mika Lintilä: Arvoisa puhemies! Tässä useampikin kysyi eilen esitelyjen mallien taustaa ja sitä, miksei valmistelua näistä oltu aloitettu aikaisemmin. Budjettiriihen yhteydessä tehtiin päätökset, siellä oli tämä alvi, sitten oli verovähennys ja energiatuki. Ja nämähän alkavat molemmat, niin tuki kuin tuo veropuoli, vasta vuodenvaihteessa, ja silloin hallitus kirjasi, että koska energian hinnan ennustaminen on äärettömän vaikeaa tässä tilanteessa, niin hallitus varaa itselleen oikeuden myöhemmin tarkistella toimien mittaluokkaa. Sen jälkeen kyllä energiaosasto alkoi seuraamaan kansainvälisesti kaikkia malleja, ei vain näitä, joitten mittaluokkaa oli mahdollista sitten myöhemmin tarkastella. Oikeastaan se, että pystyttiin sitten, sanotaan nyt, viikossa — ja muutama päivä päälle — saamaan nämä mallit aikaiseksi, on sen ansiota, että energiaosastolla käytiin kansainvälisiä malleja läpi: mallinnettiin niitä Suomeen, mitkä osiot sieltä voisivat olla Suomessa käytettävissä, mitkä eivät ja mitä hintaluokkaa niille on tullut, mitä kriteerejä siellä on käytetty.

Se, että olisi tehty edeltä käsin niin kuin pöytälaatikkoon hallituksen esitys, ei olisi sinällensä ratkaissut asiaa, koska se ongelma tulee enemmänkin siitä, että energiayhtiöt joutuvat omia tietohallinto-ohjelmiaan muuttamaan näitten perusteella, ja yksikään yhtiö ei lähde muuttamaan niitä, mikäli ei ole olemassa voimassa olevaa lakia. Jos tehdään laatikkoon mahdollisesti käyttöön otettava esitys, niin sitä ei lähdetä tekemään. Näin uskallan väittää. Meillä taitaa olla pikkusen reilu 60 yhtiötä. Eli se ei olisi sinällensä tullut tätä dramaattisesti muuttamaan.

Sitten edustaja Kulmuni kysyi datahubin ja tulotietorekisterin käytöstä. Erittäin potentiaalinen, ongelmana on yksityisyydensuoja, eli meillä on erittäin vahva yksityisyydensuoja. Esimerkiksi ristiinajoja ei saa tehdä, eli tämä on sellainen keskustelu, jota varmasti kyl-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

lä käydään. Mutta se tavoite, että ne olisivat talvelle 24 sitten paremmin kohdistuvia vielä — ilman muuta.

Edustaja Puisto kysyi tki-koordinaatiosta. Tällä hetkellä se on ollut lähinnä tiede- ja innovaationeuvoston puolella, että pysytään isossa kaavassa. Mutta te olette täsmälleen oikeassa, että siihen pitäisi vielä vahvemmin saada semmoinen konkretian taso. Vaikka siellä neuvostossa istuu teollisuuden edustajia tai Business Finlandin edustajia, niin vielä enemmän sitä semmoista, voisiko sanoa, varsinaista peruskauraa, sen tekemistä, tarvitaan ja sen koordinoitua.

Edustaja Kemppi kysyi komponenttiriippuvuudesta. Euroopan tasolla erittäin iso ja ihan globaalisti. On olemassa hankkeita, mutta erittäin isoja.

Harjanne kysyi, miten voitaisiin vielä vauhdittaa vihreää siirtymää. Kyllä vety on tällä hetkellä se, joka tulee joka puolella vastaan. Jos joku ala on tällä hetkellä kuuma, niin se on vety. Ja se tulee täällä itse asiassa useammassakin esille. Kun ulkomainen investoija ottaa yhteyttä, hänen ensimmäinen kysymyksensä on ”Onko teillä tuulivoimaa? Jos ei ole tuulivoimaa, onko teillä ydinvoimaa?” — jotta he saavat tuotettua vetyä. Tämä on tällä hetkellä aivan ylivoimainen kysymys, ihan sama minnepäin menee. [Petri Hurun välihuuto]

Edustaja Pirttilahti puhui veturirahoituksesta. Se on vielä BF:ään olemassa, eli se kannattaa katsoa.

Edustaja Eestilä puhui näistä siirtohinnoista. Ne ovat onneksi laskeneet nyt sitten sen korkean sähkön hinnan kautta. Mutta siellä voisi olla vieläkin liikkumavaraa.

Edustaja Holopainen kysyi Rädyn työstä. Rädyn työ on kesken, ja se loppuu muistaakseni helmikuun lopussa, jos oikein muistan.

Edustaja Kosonen, Gasgrid: minä toivon, että Itä-Suomessa on sitä teollisuutta, joka on valmis sitä vetyä käyttämään.

Edustaja Vestman kysyi EU-ennakkovaikuttamisesta. On vaikutettu useammallakin taholla, on käyty läpi komission kanssa, ja samalla on myös tuotu sitten tätä tukukattohintaa, jota on yritetty ajaa sinne 2 000:een, eli näitten puolella on kyllä vaikutettu.

Puhemies Matti Vanhanen: Puhujalistaan. — Edustaja Malm.

14.23 Niina Malm sd: Arvoisa puhemies! Kulunut vuosi on varmasti opettanut meille paljon ja vahvistanut myös jo aiemmin tehtyjen päätösten merkittävyyttä. Tämän vuoden aikana on käynyt entistä kirkkaammin selväksi se, että vihreän siirtymän tukeminen ei ole vain ilmasto- ja ympäristöpolitiikkaa vaan myös Suomen turvallisuutta ja työmarkkinoita vahvistavaa politiikkaa. Jokaisella sentillä, jolla olisimme jatkaneet fossiilisen energian ostamista Venäjältä, rahoittaisimme Venäjän järkyttäviä tekoja Ukrainassa.

Arvoisa puhemies! Työllisyyden ja talouden vahvistaminen kulkevat käsi kädessä. Talouden ja yritysten tukeminen koronavuodessa on osoittautunut oikeaksi valinnaksi työttömien kurjistamisen sijaan. Tulevaisuudessakin kasvun tukeminen vaatii panostuksia osamiseksi, koulutukseen sekä tutkimus- ja kehitystoimintaan. Tuemme työllistymistä panostamalla palveluihin, vahvistamalla kotoutumisen resursseja, tukemalla työurien pidentämistä, auttamalla Ukrainasta sotaa pakenevia. Olen tyytyväinen, että valtio tukee ukrainalaisten kotouttamista lisäämällä poikkeuslausekkeella TE-toimistojen toimintamenoihin 4,8 miljoonaa euroa ja kotouttamiskoulutuksiin 21,5 miljoonaa euroa.

Vaikka yleinen taloustilanne on vaikea ja Venäjän aloittama hyökkäyssota aiheuttaa epävarmuutta, on yhteiskuntamme resilienssi eli sitko ottaa kriisejä vastaan kuitenkin hy-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

vä. Vaikeista ajoista huolimatta hallitus on onnistunut työllisyysprosentin nostamisessa ennätysellisellä tavalla tehdessään määrätietoisesti työllisyyspäättöksiä läpi koko kauden. Meillä on nyt 100 000 työllistä enemmän kuin vaalikauden alussa. Nuorisotyöttömyys on alemmalla tasolla kuin kertaakaan 90-luvun laman jälkeen, työllisyysaste korkeammalla kuin kertaakaan mittaushistoriassa, ja kokoaikaisen työn määrässä Suomi on siirtynyt Pohjolan kärkeen. Valtiovarainministeriön arvion mukaan hallitus on itse asiassa tehnyt kautensa puoliväliin mennessä enemmän työllisyystoimia kuin edellinen hallitus yhteensä.

Jos kohtaisimme talouden haasteet huonommassa tilanteessa, näyttäisi ensi vuosi vieläkin vaikeammalta. Tässä tilanteessa tärkeintä on jatkaa työllisyysasteen nostamista ja koulutukseen panostamista. Ensi vuoden talousarvioesityksessä toteutetaan hallitusohjelman keskeisiä tavoitteita eli koulutus- ja osaamistason nostoa, oppimiseröjen kaventumista ja koulutuksellisen tasa-arvon lisäämistä. Suomi nousee osaamisella.

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelman työelämäpolitiikkaa koskeva osio on otsikoitu sopivasti: ”Luottamuksen ja tasa-arvoisten työmarkkinoiden Suomi”. Tällä hetkellä sopimusjärjestelmää on rikottu ja yhteisiä pelisääntöjä tunnutaan haluavan entistä vähemmän. Se on sääli maassa, jossa on aiemmin pyritty aina sopimaan kaikesta yhdessä: on ensin väännetty kättä ja sen jälkeen paiskattu kättä päälle, kun sopu on löytynyt. Työntekijät haluavat jatkossakin turvata oikeutensa, sillä yksittäisen työntekijän on raskasta lähteä taistelemaan oikeuksistaan isoja yrityksiä vastaan. Siitä kertoo omaa kieltänsä sekin, että sopimuskulttuurin heikentymisen myötä myös työntekijöiden järjestäytymisaste on kasvanut, Teollisuusliiton kohdalla jopa lähes 15 prosenttia. TES-neuvotteluja on tehtävä toimivammiksi, ei vähemmän toimiviksi. Tarvitsemme laadukkaita, hyväpalkkaisia ja korkean jalostusasteen työpaikkoja. Tämä maa ei aikanaan noussut orjatyömarkkinoilla eikä tule niin tekemään jatkossakaan.

Jokaisen osapuolen on yhdessä tehtävä töitä toimivan mallin löytämiseksi ja suomalaisten työmarkkinoiden tasapainottamiseksi. Paikallinen sopiminen työpaikoilla on jo nyt mahdollista. Järjestäytyneellä työnantajalla on mahdollisuus sopia monestakin asiasta paikallisesti, kuten viikkotyön aloituksesta ja lopetuksesta, tuotantopalkkioista, työvuorojen pituuksista, työaikapankista ja joustovuorosopimuksista. Jos työnantajalla aidosti on tahtoa sopia paikallisesti, se on siis täysin mahdollista jo nyt.

Myös työehtosopimusten yleissitovuus on tässä maassa yhteisesti sovittu asia, ja yleissitovuudella on suomalaisten vahva tuki. Jos paikallista sopimista edistetään poistamalla työehtosopimusten yleissitovuus, kuten usein on esitetty, asettaisi se työntekijän alttiiksi palkkasyrjinnälle ja työehtojen heikennyksille. Emme kaipaa tällaista yhtään määräänsä enempää suomalaisille työmarkkinoille. Toivonkin jatkossakin tiukempaa työtä alipalkkauksen estämiseksi ja palkka-avoimuuden edistämiseksi. On sääli, että lakiuudistus palkkatasa-arvosta kaatui tällä kaudella.

Arvoisa puhemies! Suomi nousee osaamisella, reiluilla työmarkkinoilla ja arjen turvallisuudella. Työelämällä voi olla joko vahvistavaa tai heikentävää vaikutusta ihmisen turvallisuudentunteeseen. Toivon, että pyrimme myös jatkossa vahvistamaan suomalaisten turvallisuudentunnetta vahvistamalla suomalaisia työmarkkinoita, luomalla laadukkaita työpaikkoja sekä tukemalla yritysten ja sitä kautta työpaikkojen säilymistä yli kriisien.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Filatov. [Tarja Filatov: Arvoisa puhemies, onko kyseessä normaali puheenvuoro?] — Normaali puheenvuoro, kyllä. [Tarja Filatov: Okei, kun listassa näkyy tässä välissä niin monta henkilöä minun kohdallani, niin sen takia hämmäs-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

telin.] — Hetkinen. [Tarja Filatov: Miten toimitaan?] — Totta. Minulla on puhujalista ryhmittäin, mutta tämä pitää saada pyyntöjärjestykseen. Olisiko tämä nyt oikea? [Eduskunnasta: Virta, Sofia on seuraava.] — Ei tämäkään. Nyt on erikoista. — Nyt nämä ovat numerojärjestyksessä, äsken olivat ryhmäjärjestyksessä. — Edustaja Virta.

14.29 Sofia Virta vihr: Arvoisa puhemies! Jotta me voimme ylläpitää hyvinvointiyhteiskuntaa, on pidettävä huolta siitä, että meillä on vahva ja kriisinkestävä valtiontalous, sellainen, jossa on liikkumavaraa kovienkin tilanteiden keskellä turvata siellä kaikkein haavoittuvimmissa asemissa olevista huolehtiminen. Näkymät ovat huolestuttavia, mutta kriiseistä on selvitty, kuten tämä hallitus on osoittanut, ja niistä kyllä selvittää jatkossakin, mutta realiteetit on oltava valmis tunnustamaan ja vaikeitakin päätöksiä kestäväällä otteella tekemään. Tämä hallitus on lisännyt työllisyyttä, ja se on kiitoksen arvoinen asia ottaen nimenomaan huomioon, minkälaisen kriisiympäristön keskellä on toimittu.

Samaan aikaan enemmän pitäisi puhua tuottavuudesta ja sen lisäämisestä. Se on olennaisen tärkeää tilanteessa, jossa meillä on koko ajan vähemmän työikäisiä suhteessa hoidon tarpeeseen oleviin, ja juuri tuottavuuden näkökulmasta esimerkiksi nämä panostukset tki:hin ovat keskeisiä. Esimerkiksi sote-palveluiden kestävämmästä kustannuskehityksestä selviämiseksi on täysin kriittistä, onnistutaanko, saadaanko kehitettyä teknologiaa ja sitä käyttöönotettua yhä enemmän, meidän kun on kyettävä saamaan enemmän aikaan vähemmällä tekijämäärällä. Se ei ole kovin helppo yhtälö mutta se on kyllä mahdollinen, jos huolehdimme esimerkiksi koulutuksesta ja sen rahoituksesta. Mutta samaan aikaan on totta, että vaikka me saisimme kaikki Suomessa olevat kynnet kykenevät töihin ja saisimme tuottavuutta lisättyä, se ei tällä väestörakenteella riitä. Kaikille siis lienee selvää ja tässäkin salissa on lukuisia kertoja kuultu, että me tarvitsemme osaavia tekijöitä Suomen rajojen ulkopuolelta. Se taas ei ole myöskään helppoa tilanteessa, jossa kilpailu kansainvälisesti kovenee koko ajan, ja meidän on onnistuttava huolehtimaan, että me ollaan sellainen maa, johon halutaan tulla töihin, johon halutaan tulla kuulumaan osaksi tätä yhteiskuntaa. Siinä näillä lupaprosesseilla on merkittävä rooli. Esimerkiksi meitä pienemmästä Virossa olisi otettavissa mallia siinä, miten nopeasti prosessit ja luvat voivat edetä. Ratkaisevaa voi kuitenkin olla myös esimerkiksi se, miten on saatavilla kansainvälistä, englanninkielistä varhaiskasvatusta tai perusopetusta, ja sen takia meidän tulisikin arvioida maabrändiä kokonaisvaltaisesti, arvioida, miltä se näyttää heille, jotka valitsevat, lähdetäänkö töihin Tanskaan vai Suomeen vai Hollantiin.

Viimeisenä nostona haluaisin mainita yrityksiin panostamisen. Mielestäni tämä hallitus on niin tehnyt, ja niin täytyykin tehdä, sillä yritykset ovat koko Suomen talouden tukijalka ja kivipohja. Se, että me panostaisimme jatkossa nimenomaan keskisuuriin yrityksiin, on keskeistä, koska siellä on eniten kasvupotentiaalia, sinne syntyvät ne työpaikat — ja liittyen siihen, että me onnistumme turvaamaan ennustettavan talouden näkymän, ennustettavan toimintaympäristön yrityksille, meillä on kyllä Suomessa yrityksiä, jotka haluavat kasvaa ja kantaa kortensa kekoon tämän yhteiskunnan ylläpitämiseksi. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kinnunen poissa. — Edustaja Reijonen.

14.31 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Nyt käsitellään elinkeinoasiaa. Tästä sähköasiasta on tosiaan huomioitava, että monet ihmiset ovat vaikeuksissa sähkölaskujen kanssa. Hallitus on tässä nyt toimenpidettä suunnittelemassa.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Perussuomalaiset ovat ottaneet siihen useasti kantaa, että vihersiirtymää pitäisi vähän nyt höllentää ja että tämmöisenä aikana ei ihan kaikkea pitäisi tehdä niin, mitenkä on ajateltu, koska nyt ovat ajat muuttuneet. Monessa asiassa voitaisiin miettiä, onko pakko nyt ilmastoasioissa ihan viimeisen päälle tehdä vai voisiko vähäsen pakittaa asioissa tilanteen mukaan.

Moni kuntalainen ja kansalainen kysyy näissä sähköasioissa, kun on luvattu tulevaksi rahaa, tämmöisistä avustuksista ja muista: miten tiedottaminen käytännössä hoidetaan? Eivät ihmiset välttämättä löydä sitä Kelan sivuilta — kaikilla ei ole tietokoneita, ei pysty käymään. Miten se tiedottaminen oikeasti hoidetaan, jotta jokainen tietää, mitenkä näitä tukia sitten haetaan ja kuka näitä hakee ja miten se kannattaa tehdä?

Ja toisena haluaisin kysyä, kun puhuttiin työllistamisestä ja työllisyydestä, siitä, että työllistäminen on nyt kovasti noussut: kun siihen lasketaan myös osa-aikatyötyöllistäminen ja tämmöiset hanketyöllisyysjutut ja muut, niin paljonko kokopäiväisiä työntekijöitä on tullut käytännössä lisää? — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Könttä poissa. — Edustaja Multala.

14.33 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Olen valitettavasti viime aikoina joutunut viettämään aika paljon aikaa sairaaloissa, niin perustasolla kuin erikoissairaanhoidossa. Siellä ei voinut välttyä huomaamasta sitä, että meillä todella jo nyt, tällä hetkellä, melkein koko perusterveydenhuolto lepää työperäisen maahanmuuton varassa. Ministeri Haatainen mainitsi tuossa, että erityisasiantuntijoiden ja startup-yrittäjien ja niin edelleen työluhia on pystytty nopeuttamaan merkittävästi ja nyt keskitytään sitten jatkossa työntekijöiden työluhiin. Tämä on äärimmäisen kriittinen ja tärkeä kysymys, ja tuntuu välillä, että meillä ehkä julkinen sektori on noin ylipäättään hitaampi toimimaan esimerkiksi kansainvälisessä rekrytoinnissa kuin yksityiset yritykset. Olen ollut havaitsevani, että heillä on enemmän osaamista siinä, kuinka esimerkiksi suoraan vaikkapa joistakin Aasian maista tänne joko sopivan koulutuksen saaneita tai sitten pienellä muuntokoulutuksella meillä työskentelemään kykeneviä osataan rekrytoida. Kuinka paljon ministeriö keskustelee yritysten kanssa siitä, miten pystyisimme parantamaan kansainvälistä rekrytointia myös julkisella sektorilla, missä meillä tällä hetkellä, esimerkiksi siellä sosiaali- ja terveydenhuollossa, on huutava pula ammattilaisista?

Arvoisa puhemies! Haluan myös sanoa muutaman sanan tästä energiakysymyksestä. Tuossa ministeri Lintilä äsken totesi, että HE:tä ei kannata valmiiksi pöytälaatikkoon tehdä. En usko, että meistä kukaan täällä ikään kuin sitä vaatii. Ehkä tässä nyt itse ajattelen niin, että kun meillä on juuri ollut pohjalla koronakriisi, joka oli meille tuntematon, uusi asia, siitä varmasti opimme sen, että me emme voi tietää kaikkea mutta paremmalla valmistautumisella pystymme varautumaan tuleviin kriiseihin. No, nyt meillä on päällä se seuraava kriisi, ja tämän kriisin ikään kuin juurisyyt me kaikki tiedämme, ja osan niistä vaikutuksista me pystyimme hyvin ennakoimaan — tai ainakin useimmat asiantuntijat pystyivät ennakoimaan esimerkiksi tämän energian hintakriisin ja saatavuuskriisin, jotka meillä tällä hetkellä on. Alkuun ne näkyivät enemmän öljyssä, nyt tällä hetkellä kaasun hinnan kallistumisena, ja siten ne vaikuttavat tietenkin koko sähkön hintakehitykseen. Tämä on Euroopan laajuinen ongelma, kuten me kaikki tiedämme, ja osa ratkaisuista silloin syntyy EU-tasolla.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Itse peräänkuulutin aiemmassa kysymyksessäni sitä, että meillä olisi tämmöistä skenaariorioajattelua: varautumista siihen, että kun joitakin asioita viedään eteenpäin EU:ssa, niin jos näyttää siltä, että ne eivät sieltä synny riittävän nopeasti, meillä on rinnalla omaa valmistelua, jossa voimme sitten ennakoida niitä ratkaisuja. Tai jos siellä syntyykin ratkaisu, kuten eilen syntyi ratkaisu kaasun hintakatosta, niin voimme sitten keskittyä muunlaisiin ratkaisuihin täällä Suomessa ja varautua erilaisiin tilanteisiin, joita aivan varmasti tulee vielä tulevienkin vuosien aikana. Kysyn nyt vielä uudestaan, kun ministeri Lintilä siellä istuu: ollaanhan tällaista valmistautumista ja varautumista tekemässä siellä ministeriössä?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Talvitie poissa. — Edustaja Kauma.

14.36 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Haluaisin nostaa keskusteluun Suomen viennin. Nimittäin täällä on useissa puheenvuoroissa tuotu esille, että sehän on meillä tällä hetkellä hyvin pitkälti suurten yritysten varassa edelleen. Ja jos oikein muistan, niin Sipilän hallituskaudella tavoite oli kaksinkertaistaa pk-yritysten vienti vuoteen 2020 mennessä, mutta sellaista tavoitetta en ole tämän hallitusohjelman puitteissa nähnyt.

Arvoisa puhemies! Minulla on ollut mahdollisuus vierailla useissa Suomen edustustoisissa ulkomailla myös tämän vuoden aikana, muun muassa Yhdysvalloissa, Kanadassa, Singaporessa, Espanjassa ja Unkarissa, ja kaikissa niissä on oikeastaan sama asia korostunut, eli siellä tehdään aika pienillä resursseilla edelleen Suomen vientiponnistuksia. Tiedän, että tämä kuuluu osittain ulkoministeriön hallinnonalaan, mutta haluan tuoda esille sen, että mielestäni Business Finland -malli kaipaisi uudistuksia. Me voisimme varsin hyvin ottaa esimerkkiä esimerkiksi Alankomaista ja Tanskasta, jotka ovat maita, jotka ovat jo paljon meitä pidempään harjoittaneet kansainvälistä kauppaa. Itsestäni tuntuu siltä, että varsin monet pienet yritykset, jotka meiltä haluavat lähteä ulkomaankauppaa tekemään, ovat aika yksin sen toimintansa kanssa. He tarvitsisivat apua, suurten yritysten veturitukea ja erilaisia konsortioita, joissa he voisivat sitä omaa osaamistaan tarjota. Kysyisin, ministeri, teiltä: oletteko pohtinut uutta mallia Business Finlandille tässä suhteessa?

Mutta, arvoisa puhemies, tästä pääsenkin toiseen aiheeseen, ja se on työperäinen maahanmuutto, josta täällä muutamat muutkin ovat puhuneet. Havahduin siihen, kun noin kuukausi sitten Helsingin Sanomat julkaisi OECD:n tilaston, jossa Suomi oli listalla numero 18, kun mitattiin ulkomaalaisten näkemyksiä siitä, miten houkutteleva maa Suomi on työperäiselle maahanmuutolle. Siellä muut Pohjoismaat olivat paljon meitä edellä. Esimerkiksi kotikaupungissani Espoossa, kun Aallon opiskelijoilta on kysytty, kuinka moni heistä voisi jäädä Suomeen töihin, noin puolet voisi jäädä, ja noin 20 prosenttia EU- ja Eta-maiden ulkopuolisista opiskelijoista sitten jää Suomeen töihin, ja osasyynä ovat erilaiset lupaprosessit ja käytännöt, jotka hankaloittavat sitä toimintaa. Kysyisin teiltä, ministeri Haatainen: millä tavoin olette omalta osaltanne edistäneet tätä asiaa? Tähänhän liittyy tietenkin myöskin tämä ukrainalaisten tilanne. Meillä on tällä hetkellä käsitykseni mukaan yli 47 000 ukrainalaista Suomessa, ja monet heistä haluaisivat tehdä töitä, mutta aika hankalaa heidän on työllistyä, ja sitten yksityiset ja kolmas sektori ja eräänlaiset hyväntekijäjärjestöt ovat yrittäneet saada heitä kohtaamaan yritysten ja työnantajien kanssa, mutta aika heikoissa kantimissa se on, jos ei tähän valtiolta löydy apuja.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Sjöblom.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

14.39 Ruut Sjöblom kok: Arvoisa puhemies! Suomen tulee kasvaa kestävästi. Kestävä kehitys, ympäristöstä huolehtiminen, ekologinen ja eettinen kestävyys eivät ole vastakohdita hyvälle taloudenhoidolle tai talouskasvulle. Itse asiassa ne kävelevät tänä päivänä käsi kädessä. Työ muuttaa muotoaan koko ajan ja luultavasti tulevaisuudessa vielä nopeammin. Meidän on kehityttävä siinä mukana ja kyettävä muuttamaan ajatteluamme.

Suomen tavoitteena on tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan panostaminen niin, että vuoteen 2030 mennessä ne olisivat 4 prosenttia bruttokansantuotteesta, ja se on erittäin kannatettava tavoite. On tärkeää, että tki-rahoituksen jatkuvuus turvataan tulevaisuudessa. Se luo ennustettavuutta ja lisää luottamusta mutta kertoo myös siitä, että me uskomme tieteelliseen tutkimukseen, kehitykseen ja innovaatioihin, mitä maassamme syntyy. Lisäksi pitäisi myös kehittää toimenpiteitä, jotka kannustaisivat ja aktivoisivat yksityistä puolta investoimaan tki-toimintaan. Työmarkkinat ovat yhä enemmän globaaleja, ja trendi varmasti kasvaa enemmän kuin vähenee. Siksi myös, kuten tuossa aiemmin jo keskustelussa tuli ilmi, panostukset työperäiseen maahanmuuttoon ovat tärkeitä, lupaprosessien nopeuttaminen ja helpottaminen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Filatov.

14.41 Tarja Filatov sd: Arvoisa puhemies! Työllisyys on todellakin ennätystasolla, ja siitä voimme olla tyytyväisiä. Tällä vaalikaudella itse asiassa ylitettiin reilusti tuo 100 000 uuden työpaikan maaginen raja, jota on aina pidetty hallituskaudella yhtenä mittarina, että jos sen yli päästään, niin ollaan onnistuttu — vaikka korona tiputti meidät väliaikaisesti aika reilusti miinukselle. Ilahduttavaa on se, että myös viime aikoina työtuntien määrä on kääntynyt kasvuun, koska itse asiassa sillä, millaisia työpaikkoja meillä on ja miten ehjästi ne ihmisen talouden ja toimeentulon turvaavat, on iso merkitys. Me olemme pitkään haikaileet pohjoismaisen työllisyysasteen tasolle, ja nyt huomaamme, että me olemme sillä. Itse asiassa työtunneilla mitattuna olemme kärkeä, ja sekin on sellainen virstanpylväs, josta kannattaa olla tyytyväinen. Työllisyysasteemme on toki hieman alhaisempi kuin Ruotsissa ja Tanskassa, mutta työtunneilla korjattuna työllisyysasteemme on korkeampi kuin Ruotsissa, Norjassa tai Tanskassa.

Nyt sitten keskustelua käydään siitä, onko työllisyydellä ollut riittävä merkitys julkiseen talouteen. Tässä kannattaa muistaa, että kyse ei ole vain työpaikoista, vaan kyse on siitä kokonaisuudesta, miten meidän julkinen taloutemme määräytyy. Jos vaikkapa kestävyysvajetta arvioidaan, niin se ero, joka verrokkeihin tulee, tulee pikemminkin siitä, että veroaste Ruotsissa ja erityisesti Tanskassa on korkeampi kuin meillä Suomessa — meillä itse asiassa veroaste on alentunut tämän hallituskauden aikana, vaikka monella saattaa olla sellainen mielikuva, että kyseessä on himoverottajahallitus, mutta näin ei ole ollut, vaan päinvastoin olemme kulkeneet alemman veroasteen suuntaan — ja jos meillä olisi Tanskan veroaste, niin silloin meillä ei olisi kestävyysvajetta ollenkaan. Eli kun me vertailemme joillakin mittareilla tuloksiamme, niin kannattaa katsoa vähän useampaa mittaria, jotta se kokonaiskuva syntyy oikeudenmukaisemmaksi.

Työttömyydessä meillä on toki yhä haastetta ja erityisesti, niin kuin aiemmin sanoin, niiden ihmisten kohdalla, joilla on terveydentilassa jotakin vaikeutta löytää työtä, ja siksi nykyään parempi terveyspolitiikka ja erityisesti mielenterveyspolitiikka on tosi kovaa työllisyyspolitiikkaa. Siksi on todellakin panostettava kiinteän yhteyden rakentamiseen hyvinvointialueiden ja kuntien välille jatkossa, kun työllisyyspalvelut siirtyvät kun-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

tien kontolle. Meillä on ikääntyneiden ja työpaikkansa menettäneiden kohdalla käytössä muutosturvamalli, ja se on toiminut hyvin ja on tutkitustikin vaikuttava toimi. Toivoisin, että me voisimme rakentaa vähän samantyyppisen mallin terveyden ja työkyvyn ja työpaikan välille, jonkunlaisen räätälöidynnän konseptin, joka ottaisi huomioon ihmisen työkyvyn ja tavallaan ne sairauden esteet, mitkä saattavat olla sen työn yhdistämisessä, ja rakentaa sellaista työnkuvaa, joka toimisi työntekijän näkökulmasta ja joka auttaisi työnantajaa löytämään itselleen sopivaa työvoimaa.

Tähän asti me olemme jumpanneet ihmisiä ja työttömiä ja ajatelleet, että se riittää. Itse asiassa me olemme tulleet siihen kulminaatiopisteeseen, jossa meidän pitää ruveta jumpaamaan myös niitä työpaikkoja, jotta me saamme riittävästi työvoimaa. Silloin on kyse siitä, että työssä siirrytään vaativampiin tehtäviin, koulutetaan ja kuntoutetaan uutta työvoimaa niihin vähemmän vaativiin, mutta myös siitä, että esimerkiksi paljon osa-aikatyötä käyttävät toimialat osaisivat yhdessä etsiä työntekijöitä. Jos kyse on osa-aikaisesta työstä, johon on vaikea saada työvoimaa, niin voisi ajatella, että kaksi työnantajaa pistäisi hynttyyt yhteen ja palkkaisi yhdessä työntekijän, joka olisikin kokopäiväinen, jolloin on helpompi saada työntekijöitä itsellensä. Siksi olen iloinen, että ministeri on laittanut liikkeelle tämän tiekartan, jolla mietitään, millä työvoimapulaa ja kohtaanto-ongelmia taklataan, ja että siinä nimenomaan on eritelty myös toimialoittain näitä ongelmia. Me puhumme tästä hirveän herkästi isona massana, mutta ne ratkaisut eivät löydy isosta massasta, ne eivät löydy työttömyysturvan leikkauksesta eivätkä pelkästään kannustimista vaan myös siitä, että se työpaikka ja työntekijä oikeasti sopivat toisillensa.

Siksi toivon, että me voisimme nykyistä tehokkaammin myös räätälöidä koulutusta eri toimialojen tarpeeseen. Meillä toki on yritysten kanssa yhteistyössä tehtävät koulutukset, mutta nekin ovat enemmän yhden yrityksen kanssa tehtäviä. Jos me miettisimme sitä yhteistyötä siten, että yritykset hakisivat yhdessä työvoimaa, palkkaisivat yhdessä sitä, me voisimme saada parempia tuloksia kuin tällä hetkellä olemme saaneet. Mutta kyllä jatkosakin koulutus on yksi niistä avainkysymyksistä, koska me emme pärjää sillä, että meillä on riittävä määrä työpaikkoja, niiden työpaikkojen pitää olla myös riittävän tuottavia ja riittävän kilpailukykyisiä kansainvälisillä markkinoilla.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kankaanniemi.

14.46 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Ajankohtaisin asia on tämä sähkö- ja energiapuoli, ja siitä muutamia ajatuksia.

Alkusyksyllä hallitus päätti ne kolme erilaista keinoa sähkön korkean hinnan kompensoimiseksi kuluttajille. Täytyy sanoa, että ne kohdentuivat aika heikosti, koska esimerkiksi allekirjoittanut, hyvätuloinen maalämmöllä lämmittävä ja pienen sähkölaskun saanut, sai arvonalisäveron alennuksen. Se ei olisi ollut ollenkaan tarpeen. Verovähennystenkään piiriin eivät päässeet kuin he, joilla on hyvin pienet tulot, ja sitten toisaalta on taas monella kynnys sosiaalipuolelta hakea toimeentulotukea tai sitä vastaavaa tukea.

Nyt kun ollaan tässä tilanteessa, että talvi on tullut ja monella on suuri hätä, niin tarvitaan todellakin nopeasti toimenpiteitä, joilla tilanteeseen tartutaan. Jos ajatellaan esimerkiksi useampilapsista lapsiperhettä, jonka tulot ovat keskitasoiset ja joka asuu sähkölämmitteisessä omakotitalossa, jonka koko tietysti perheen koon mukaan voi olla hyvinkin iso, niin sähkölasku on täysin sietämättömällä tasolla. Ja nyt kun tehdään tätä varten tukijärjestelmää, se on ensinnäkin välttämätön mutta sen on oltava myös sitten todella huolella teh-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

ty, ja siksi hieman ihmettelen, että hallitus vasta viikko sitten lähti tässä asiassa todella liikkeelle. Ainakin ylijohtaja Huttunen eilen illalla totesi, että toimeksianto tuli viikko sitten, ja tämä kyllä hämmästyttää.

Tein kirjallisen kysymyksen 16.9. tänä vuonna erityisesti näiden sähkölämmitteisissä omakotitaloissa tai asunnoissa asuvien hädästä. Siihen vastasi ministeri Saarikko, mutta vastaus ei sisältänyt yhtään mitään toimenpiteitä, vain luettelon näistä kolmesta asiasta, jotka oli jo päätetty. Eli tiedossa hallituksella olisi pitänyt olla tämän johdosta ja monesta muustakin yhteydestä tullessa, että olemme kulkemassa kohti todellista kriisiä, joka koskee satojatuhansia suomalaisia kotitalouksia, yrityksiä, maatiloja.

Nyt tarvitaan sellainen malli — toivottavasti sellainen eilen sitten löytyi — joka on oikeudenmukainen, tuo ratkaisun näille todella ahdingossa oleville kotitalouksille, erilaisille ahtaalla oleville ja joka on nopea ratkaisu eikä liian byrokraattinen. No tiedän, että ei tällaista mallia helppo ole luoda, mutta tavoitteena sen pitää olla. Ja tällä on todella kiire, jotta ihmiset selviävät tästä eikä tule niitä katastrofitilanteita, joita talvi voi muutoin tuoda tullessaan. Nämä, joita nyt tarvitaan, ovat siis nopeita ratkaisuja.

Sen lisäksi tarvitaan niitä pitkäjänteisiä toimenpiteitä, joita hallitus nyt sitten vähän rauhallisemmalla aikataululla valmistelee. Ylimoitettut sähköyhtiöiden voitot tulee leikata pois. Se on kannatettavaa. Sähkön hinnan määräytymistapaan on syytä puuttua, ja sitten tuotantoa on saatava lisää niin, että olemme lähivuosina, lähiaikoina sähköntuotannon osalta omavaraisia. Tässä suhteessa esimerkiksi turpeen käyttö ja tämän vihreän siirtymän uudelleenarviointi ovat ei vain tarpeen vaan välttämättömiä.

Arvoisa puhemies! Tämä on ajankohtainen suuri kysymys, johon tarvitaan ratkaisu jo tältä hallitukselta, mutta valitettavasti nämä herrojen kiireet ovat olleet hitaita, niin kuin tuolla maaseudulla on tapana sanoa. Toivon, että ministeri Lintilä panee näihin vauhtia ja löytää näihin ratkaisun näiltä pohjilta. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Eestilä.

14.51 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Arvoisat ministerit, kyllähän tässä aika-moiset sähköarpajaiset Suomessa on käyty, eli tuuristahan se on ollut kiinni, ketkä ovat olleet pakotettuja solmimaan uudet sähkösopimukset ja ketkä ovat sitten satunnaisista syistä olleet niitä onnekkaita, jotka ovat voineet jatkaa näillä vanhoilla, kiinteähintaisilla määräämiskäisillä sähkösopimuksilla.

Täällä edustaja Kulmuni viittasi datahubiin, ja viime kuusta jos ajatellaan tietoja, niin meillä on Suomessa 3,8 miljoonaa sähkön käyttöpaikkaa ja kahdella miljoonalla on määräaikainen sopimus, eli yli puolet on ikään kuin turvassa niillä alhaisilla, entisillä sentti per kilowatti -taksoilla. Se on sinänsä hyvä asia, mutta se kertoo sen vaikeuden, että kun lähdemme kohdentamaan sitä apua juuri niille, jotka ovat eniten vaikeuksissa — ja me tiedämme, että eniten vaikeuksissa ovat tietenkin suoran sähkölämmityksen kotitaloudet, olipa se sitten omakotitalo tai paritalo, ja maatalousyrittäjät ja varsinkin ne, jotka ovat vielä kaiken lisäksi investoineet ja joilla on velkataakka ja jotka ovat joutuneet sitten vielä vahvasti kohonneen lannoitteiden hinnan uhriksi — niin tässä on vähän tuuripeliä, kuka on joutunut todella vaikeuksiin, ja toiset ikään kuin eivät ole vaikeuksissa lainkaan, itse asiassa sähkölasku on saattanut pienentyä.

Mutta kun vielä tähän lisätään, että inflaatio yleensä on yli yhdeksän prosenttia tällä hetkellä ja asuntolainojen eniten käytetty viitekorko, euribor 12 kuukautta, on yli kolme pro-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

senttia, niin jos on oikein huono tuuri, ihmiset joutuvat täysin mahdottomaan tilanteeseen. Kun julkisen vallan on kuitenkin pidettävä kansalaisistaan huoli, niin sen takia tätäkin asiaa täytyy ministerin läsnä ollessa pohtia rakentavasti. Minun mielestäni, kun julkisuuksessa on ollut ikään kuin väittämiä siitä, että suomalaiset eivät säästäisi sähköä, niin kyllä kyseenalaistan tällaiset väittämät. Eli kuten äsken puheenvuorossa totesin, niin ihmiset ovat keskimäärin säästäneet paljon energiaa: 10 prosenttia ovat säästäneet ne, joilla on kiinteähintainen sopimus, ja 20 prosenttia ne, joilla on markkinahintainen sopimus. Eli kyllä suomalaiset ihan tasan tarkkaan ymmärtävät, että meillä loppuvat tehot talvipakkasilla, ja haluavat auttaa sitten toinen toisiaan.

Tämä hintakatto on aika vaikea. Se on sinänsä hyvä asia, mutta se on vaikea, kuten varmaan ministeri täällä tietää. Jos ja kun sitä lähdetään säättämään, niin täytyy myös ottaa huomioon se, että me emme ajata niitä sähkönmyyntiyhtiöitä konkurssiin. Ei siitä tule kuin lisävaikeuksia näille yhtiöille itselleen, heidän omistajilleen ja niille ihmisille, jotka joutuvat sitten uusimaan sähkösopimuksen.

Mutta, arvoisa puhemies, haluan ottaa tähän kokonaisuuden, koska jokaisella sähkölaskulla on myös vastinpari, ja se on sähkön siirtolasku. Kuten me tiedämme, kun sähkömarkkinalaki 2014 uusittiin, niin sehän johti valtaviin investointeihin niitten sähköyhtiöiden alueilla, joilla on pitkät johtoetäisyydet ja metsiä, ja silloin siirtohinnat lähtivät eriytymään. Ja kun me tiedämme, että siirtohintaan sisältyy sähkövero, joka ei ole suinkaan nyt laskenut mihinkään — ei sähköveroa ole hallitus nykyntä tavalla, se on käsitykseni mukaan, jos minä oikein muistan, 2,25 senttiä per kilowatti ykkösluokassa ja 0,06 senttiä kakkosluokassa kilowattia kohden — niin meidän pitäisi, kun me lähdetään auttamaan näitä kansalaisia, rakentaa hybridimalli, jossa sähkölasku on yksi komponentti, sitten on sähkön siirtolasku ja siellä oleva sähkövero. Siellä on kolme liikkuvaa osaa.

Itse asiassa, jos ajatellaan sähkön markkinalain yhdenvertaisen käsittelyn velvoitetta asiakkaita kohtaan, meillä on tyyppikuluttajia — muistaakseni L1, L2, M1, M2, T1, T2, T3, T4, jotka ovat siis sähkölämmitysomakotitalot, -paritalot, sitten meillä on maataloustuottajat, maatalousyrittäjät, sitten meillä on kasvihuoneet, sitten on teollisuus, T1, T2, T3, T4 — niin silloin me voisimme kohdentaa selvästi siirtohinta-aleneman sinne, missä se eniten vaikuttaisi. Periaatteessa monet sähköverkkoyhtiöt ovat kuntien omistamia, ja jos kunnat tässä tilanteessa, joka on hätätila, tinkisivät osingoistaan, ne voisivat siirtää juuri näille tyyppikuluttajille tämän sähkönsiirtoaleneman, johon jopa valtio voisi tulla samantyyppisellä 50 prosentilla mukaan, ja voisi vielä miettiä, olisiko Ruotsin-mallin mukaisesti mahdollista sähkövero porrastaa alueellisesti. Tästä olen itse aikanaan tehnyt myös lakialoitteen, eli silloin niillä alueilla, jotka todellisuudessa ovat sähkömarkkinalain pakottamina joutuneet investoimaan erittäin paljon, alenisi sähkövero, ja silloin me ruvettaisiin pääsemään siihen, että me kohdennamme sähkölaskun ja sähkön siirtolaskun sinne kohtaan, missä ne suurimmat vaikeudet ovat.

Itse näkisin mielelläni, että me pystyttäisiin vähän niin kuin kokonaisuutena arvioimaan tätä koko tilannetta, ja puhun nämä asiat täältä pöytästä, koska meillä on vastaava ministeri täällä paikalla.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Yrttiaho.

14.56 Johannes Yrttiaho vas: Arvoisa puhemies! Suomessa on tehty energiapolitiikkaa yhtiöiden etu edellä. Se näkyy nyt sähkön hinnassa.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Sähkön säästämistä haluaisin todeta, että se on tietysti kannatettavaa, mutta kotitalouksien osalta pitää muistaa, että kaikesta sähkönkulutuksesta koti- ja maataloudet muodostavat vain noin 28 prosenttia, eli kotitalouskulutuksen suitsiminen ei tässä ole ratkaiseva tekijä.

Puhemies! Kantaverkkoyhtiö Fingridillä olisi keinot kansallisen sähkön hintakaton, hintasääntelyn, toteuttamiseen. Se muun muassa näkee datasta, paljonko sähkön tukkuhintaa voidaan laskea ilman häiriötä järjestelmässä. Nyt hallitus on esitellyt alustavia uusia toimia sähkölaskujen helpottamiseksi aiempien heiveröisiksi ja väärin kohdistuneiksi jääneiden tukien jatkoksi. Se on tietysti hyvä, koska parempia tukia tarvitaan. Mutta valmistelussa ei edelleenkään näytä olevan sellaista hintakattojärjestelmää, joka puuttuisi satumaisia voittoja edullisilla sähköntuotantomuodoilla nyt tekevien voimayhtiöiden etuihin, laskisi hintaa niiden voittojen kustannuksella. Nyt sähkölaskuja ollaan kompensoimassa ja yhtiöiden voittoja ylläpitämässä verovaroilla, toki windfall-verolla valtionkassaan saadaan myös täytettyä.

Puhemies! Fingrid, Energiavirasto ja työ- ja elinkeinoministeriö näyttävät edelleen suojaavan yhtiöiden etuja kansalaisten kustannuksella, siitähän tässä anteeksiantamattomassa hidastelussa on ollut kysymys. Ministeri Lintilä, kysynkin teiltä: oletteko valmis tarvittaessa myös sähkön hintasääntelyyn? — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Haatainen.

14.59 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä kysyttiin edelleenkin tästä ulkomaisen työvoiman saatavuudesta ja siitä, mitä hallitus on siinä tehnyt.

Erityisesti edustaja Multala kysyi terveydenhuollon ammattilaisten sote-rekrytoinnista. STM:llä, sosiaali- ja terveysministeriöllä, on oma hankkeensa tässä, ja siellä kyllä julkinen ja yksityinen tekevät hyvää yhteistyötä. Työ- ja elinkeinoministeriössä teemme tiivistä yhteistyötä myös yksityisten kanssa. Olin viime viikon Intiassa tällaisella matkalla, joka järjestettiin yhdessä yritysvaltuuskunnan kanssa ja jossa oli rekrytointialan yrityksiä paljon mukana. Se oli erittäin hyödyllinen ja hyvä kokonaisuus. Muun muassa aiesopimus — sovitettiin Intian hallituksen edustajien kanssa, että lähdetään tätä yhteistyötä rakentamaan kestäväällä pohjalla. Eli tämä hallitus on tehnyt ennennäkemättömän paljon työtä työperäisen maahanmuuton sujuvoittamiseksi, helpottamiseksi. Prosesseja on nopeutettu.

Edustaja Kauma mainitsi Aalto-yliopiston. Varsinkin erityisosaajilla ja startupeilla on nyt 14 vuorokauden maksimilupakäsittelyaika. Se on todella tehnyt paljon, auttanut. Käsittelyaika on tullut valtavasti alaspäin, eli se on ollut todella tervetullut uudistus näiden osaajien piirissä. Opiskelijoiden mahdollisuuksia on parannettu niin, että opiskelija saa nyt tällä hetkellä tämän uuden lainsäädännön myötä oleskeluluvan koko opintojen ajaksi. Aiemmin hänen piti välillä palata sinne kotimaahan ja hakea uutta oleskelulupaa. Hän saa koko opintojen ajaksi sen luvan, ja sen jälkeen, kun hän on valmistunut, hän saa kahdeksi vuodeksi jäädä tänne hakemaan töitä, mikä on iso edistysaskel tämän pitovoiman, pidon varmistamiseksi, ja se on ollut tervetullutta. Muun muassa näitä on tehty.

Tällä Työvoimatiekartta-työllä me nyt hahmotetaan sitä, mille aloille ja mihin ammatteihin tarvitaan sitten myös ulkomaista rekrytointia tueksi, koska meillä on näitä pula-aloja ja ne ovat täsmentyneet: kyllä, sairaanhoitajat, lähihoitajat ovat ihan siellä listan kärjessä,

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

sitten ovat it-osaajat, ohjelmoijat, ohjelmasuunnittelijat, ja kyllä sitten täällä muillakin yksityisillä palvelualoilla sitä pulaa on, lähestulkoon kaikilla aloilla.

Mutta tätä työtä tehdään tiiviisti, ja toivon, että tämä jatkuu myös tulevalla hallituskaudella, koska yksin emme pärjää.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Junnila.

15.02 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Koronapandemian ja Venäjän hyökkäyssodan jälkeen talouskasvun käynnistäminen ja velkakestävyys tavoittelu on entistäkin tärkeämpää. Käytännössä se tulee edellyttämään yrittäjyyden ja työllisyyden lisäämistä eli muun muassa vaikeasti työllistettävien työllistymisessä auttamista, uudelleen kouluttamista, työn perässä muuttamisen helpottamista, oikein mitoitettua ja suunnattua aluepolitiikkaa sekä valikoivaa maahanmuuttopolitiikkaa.

Aloittavan yrittäjän arki on hankala, sillä monet lakisääteiset velvoitteet käynnistyvät heti toiminnan aloittamisen jälkeen tai jo alhaisilla tulotasoilla. Osaltaan tämä saa monet välttämään yrittäjyyttä, ja etenkin pienimuotoisen ja sivutoimisen yrittäjyyden harrastaminen on vaikeaa. On myös muistettava, että monille eri syistä vaikeasti työllistyville yrittäjyys on ainoa keino myydä työpanostaan sellaisilla ehdoilla, jotka kelpaavat myös asiakkaille. Tätä yrittäjän taloushallinnon taakkaa helpottamaan on nykyään perustettu useita laskutuspalveluyrityksiä, jotka huolehtivat laskutuksesta, arvonlisäveron tilittämisestä, lakisääteisistä vakuutuksista ja niin edelleen. Kyseisten yritysten olemassaolo on seurausta siitä, että valtio ei ole onnistunut tarjoamaan helppokäyttöistä, asiakkaan ehdoilla toimivaa, suoraviivaista ja yhden luokun periaatteella toimivaa järjestelmää. Vaikeakäyttöisyys lisää virheiden ja kustannusten määrää, mikä lannistaa pää- tai sivutoimiseksi yrittäjäksi haikailevia ja tuo aiheetonta kilpailuetua varttuneemmille yrityksille ja lisäksi ruokkii harmaata taloutta.

Perussuomalaiset ovatkin vastalauseessaan edellyttämässä, että hallitus käynnistää alueellisenä pilottihankkeena yksinyrittäjien toimintaedellytyksien ja aseman parantamista koskevan hankkeen. Lisäksi haluamme hallituksen vähentävän sääntely- ja lupaliiketoimintaa esimerkiksi henkilön ammattitaidon toteamisen menettelyä keventämällä ja lupien voimassaoloaikoja pidentämällä. Ja edelleen haluamme, että hallitus seuraa tarkkaan välttämättömyysmenojen hintojen kehitystä ja nyt käytössä olevien tukitoimien vaikutuksia, turvaa pieni- ja keskituloisten ostovoiman ja valmistelee hyvissä ajoin uudet kohdennetut energiatuet esimerkiksi valmisteveron, arvonlisäveron ja uusiutuvien polttoaineiden jake-luvelvoitteen alentamisen kautta.

Arvoisa puhemies! EU-maat pääsivät sopuun 180 euron katosta kaasuun liittyen. Tämähän vaikuttaa lähinnä TTF-kaasujohdannaispörssin kauppaan ja futuurien ja nesteytetyn maakaasun, LNG:n, ja maailmanmarkkinahinnan väliseen eroon. Valitettavasti näyttää siltä, että kuluttajalle tähän ei ole luvassa helpotuksia, mutta käsittääkseni sillä pystytään tasaamaan saatavuudesta johtuvia hintapiikkejä. Ministeri Lintilä voisi tätä tältä osin kommentoida.

Arvoisa puhemies! Sipilän hallituksen aikana valtion yritysomistusta siirrettiin Valtion kehitysyhtiö Vake Oy:hyn. Tarkoitus oli sutjakoittaa päätöksentekoa ja irrottaa eduskunnan ote valtion omaisuuteen samalla lisäten hallituksen valtaa. Rinteen ja Marinin hallitukset nimesivät Vaken Ilmastorahastoksi ja muuttivat sen toimintatarkoitusta. Ilmastorahaston omaisuusmassalla, joka muodostuu lähinnä Nesteen osakesalkusta tulevasta osinkovir-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

rasta ja valtion siirtämistä pääomista, voidaan rahoittaa eri tavoin erilaisia ilmastohankkeita. Toiminnan tarkoituksiksi määritettiin ilmastohankkeiden edistäminen siten, että päästövähennyspotentiaali on keskeinen arviointikriteeri rahoituskohteiden valikoitumisessa. Ilmastorahaston ääneen sanottu tavoite on jakaa rahaa hankkeisiin, jotka eivät ilman Ilmastorahaston osallistumista toteutuisi muuten tai jotka toteutuisivat paljon pienempinä. Tämä tarkoittaa, että Ilmastorahastolla ei ole varsinaisesti tulostavuuksia. Huonon sijoitustuoton toteutuessa olisi mahdollista esittää, että toiminta on kuitenkin ilmastosyistä kannattavaa. Valtion ydintehtäviin ei kuitenkaan kuulu pääomasijoitustoiminta. Erilaisia energia- ja ilmastohankkeita on mahdollista kehittää ja rahoittaa olemassa olevien kanavien, kuten Business Finlandin ja yritysten ja yliopistojen yhteishankkeiden, kautta.

Arvoisa puhemies! Edellyttämme, että hallitus peruu Ilmastorahaston lisäpääomituksen, siirtää takaisin valtiolle Ilmastorahastoon valtion aiemmin siirtämät varat ja niiden mahdollisen tuoton ja lakkauttaa Ilmastorahaston.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Reijonen.

15.07 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Nyt kun puhutaan siitä työllisyydestä, niin tilanne on monessa paikassa sellainen, että lääkäreitä ja hoitajia ei ole. Niistä on valtava pula. Ratkaisuksi on ajateltu, että hoitajia esimerkiksi tuodaan ulkomailta tänne töihin. Mutta olisiko järkevämpää nyt sitten miettiä sitä, että kun meillä on täällä ollut kuitenkin koulutettua henkilökuntaa täältä omastakin maasta, joka on lähtenyt toisille aloille, niin jos heitä houkuteltaisiin pysymään sillä omalla alallaan ja palaamaan sinne hoitotyöhön? Onko tähän mietitty keinoja, ja minkälaisia ne ovat?

Ja jos ajattelee, että ulkomailta tuodaan hoitajia meille, niin en nyt sano ollenkaan, että he olisivat huonoja työntekijöitä, en sano näin ollenkaan, vaan sanon sitä, että he tulevat tänne tekemään työtä, ja monille kuitenkin sitten käytännössä pitää opettaa kieli, totta kai, ja he saattavat sitten palata takaisin sinne kotimaahansa. He eivät välttämättä viihdy täällä. Tämä ongelma on ihan tiedostettu tuolla. Onko tähän nyt mietitty, että mitä jos olisi järkevämpää kouluttaa ja pitää näitä oman maan työntekijöitä, jotka on jo koulutettu tähän, ja yrittää saada heidät takaisin? Monet suomalaisetkin ovat lähteneet Norjaan ja Ruotsiin töihin. Miten heitä saataisiin houkuteltua tänne takaisin? Palkka on tietysti yksi, mutta mitä muita asioita olisi?

Tämä lääkäriasia on oikeasti aika hämmentävä, kun lääkäreitä ei tunnu tarpeeksi olevan tänne julkiselle puolelle. Siinä olisi varmasti paljon korjattavia asioita, muitakin kuin se, että lääkäreitä ehkä pitäisi kouluttaa lisää. Onko tähän nyt mietitty ratkaisua: Pitäisikö lääkäreitä kouluttaa lisää vai eikö pitäisi kouluttaa lisää? Vai pitäisikö virkoja perustaa enemmän julkiselle puolelle, vai pitäisikö palkkaukseen puuttua, vai millä ihmeellä me saamme lääkäreitä lisää, kun lääkäreitä tarvitaan? Ja kun pulaa lääkäreistä on, niin totta kai siihen pulaan pitää puuttua, ja pula varmasti poistuu sillä, kun se pula poistetaan. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Holopainen, Hanna.

15.09 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Kun tavoittelemme kasvua ja elinvoimaa tulevaisuudessa, niin ratkaisevia ovat nämä tki-panostukset. Suomi on jäänyt jälkeen verrokkimaista näissä panostuksissa, ja on hyvä, että hallitus on nyt määrätietoisesti pyrki-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

nyt näitä panostuksia kasvattamaan. Mutta toimia tarvitaan toki määrätietoisesti lisää tulevaisuudessakin, ja tähän pitää olla hallituskausien yli oleva sitoutuminen yhteisesti.

Tässähän tavoitellaan siis sitä, että tki-investointien osuus bkt:sta saataisiin nostettua neljän prosentin tasolle. On ajateltu, että silloin kilpailukykyimme vastaisi näitä verrokki-maiden panostusten tasoa, ja tämä koostuu siis siitä, että noin kaksi kolmasosaa näistä menoista olisi nimenomaan täältä yksityiseltä sektorilta ja sitten yksi kolmasosaa julkiselta sektorilta. Tavoitteena on nimenomaan vivuttaa tätä yksityistä rahaa niin, että valtion panostuksilla, julkisen sektorin panostuksilla, saadaan vivutettua sitten yrityksiä sijoittamaan lisää rahoitusta tähän tutkimukseen ja tuotekehitykseen.

Meillähän on haasteena se, että erityisesti meidän pk-sektori käyttää aika vähän rahaa tähän tutkimukseen ja tuotekehitykseen, mikä sitten merkittävästi on tekijänä siinä, että siinä kilpailukykyisyydessä ja meidän viennin kasvattamisessa olisi tärkeää se, että pk-yritysten uskallusta tehdä näitä panostuksia kasvatettaisiin. On tutkittu, että esimerkiksi ammattikorkeakoulujen rooli tässä on merkittävä. Ne pystyvät tukemaan näitä pk-yrityksiä matalalla kynnyksellä nimenomaan siellä, kun tuntevat sen alueen ja alueellisen elinkeinotoiminnan, ja sitä kautta pystytään näitä tki-panostuksia nostamaan. Se on semmoinen huomiotava kohde tässä jatkossa, kun tätä edelleenkin kehitetään.

Sitten toinen asia, mistä meidän elinvoimaisuus on riippuvainen, on se, että meillä on riittävästi osaajia. On todella hienoa, että meidän työllisyys on kasvanut ja nämä työllisyystavoitteet on saavutettu, mutta sitten siinä rinnalla on tämä työvoimapula. Kun yritysten parissa on tehty kyselytutkimusta, niin on huomattu, että yksi suurimmista tekijöistä, jotka hidastavat yritysten kasvua ja kansainvälistymistä, on tällä hetkellä osaajien ja työvoiman saatavuuden puute. Onkin hyvä — kuten ministeri mainitsi tuossa äsken — että meillä on tiekartta siihen, kuinka tätä työvoiman kohtaanto-ongelmaa voitaisiin ratkaista, mutta se vaatii todellakin määrätietoista toimintaa. Nyt tietenkin jatkossa on nähtävissä, että kaikki meidän maamme rajojen sisäpuolella olevat pitää tavalla tai toisella saada kiinni tähän työelämään. Ja on tärkeitä, että sitten mietitään myöskin niitten vajaatyökykyisten tai esimerkiksi mielenterveysongelmista kärsivien ihmisten kohdalla, kuinka sitä työelämää voidaan todellakin muuttaa sellaiseksi, että se mahdollistaa sen, että voidaan vähäisemminkin työpanoksen kautta osallistua tähän yhteiskunnan rakentamiseen.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Lintilä.

15.12 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muutamia kommentteja:

Edustaja Multalalle ensinnä — on näemmä poistunut täältä: Kyllä ollaan valmistautumassa ja tullaan tekemään edelleen erilaisia malleja. Ongelma on tietysti se, että ei tämä kriisi, joka nyt meillä on sähköön kanssa, valitettavasti ja todennäköisesti tule olemaan viimeinen kriisi, eli me tulemme näkemään vielä muitakin, joissa on selkeästi sitten paineita tukien saamiseen. Ensimmäisenä tulee esimerkiksi yrittäjien tilanne, joka on aika nopeasti lähtenyt eskaloitumaan.

Edustaja Kauma kysyi sitten viennin määrästä. Kyllä meillä taisi olla tavoite jopa kolminkertaistuminen, ja viime hallituksella se oli tuplat. Mutta se varsinainen kysymys teiltä oli tästä BF:n uudistamisesta. Itse asiassa Business Finland on verrattain nuori, eli silloinhan laitettiin yhteen ne kaksi eri virastoa, ja kyllä täytyy sanoa, ettei se ihan kivuton toimenpide ole. Itse kyllä lähdän siitä, että ennemmin pitäisi saada tämä nykyinen paketti toi-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

mimaan kuin ottaa aikaa sitten uuden rakenteen tekemiseen. Se pikkuhiljaa on parantunut, ja se paranee, en minä epäile sitä. Resursseja totta kai aina tarvittaisiin enemmän, ja se alkuperäinen tavoite, että jos ulkona oli 100 ja kotimaassa 200, niin saataisiin se toisinpäin, on sellainen, joka myös kannattaa pitää mielessä. Eli ennemmin parannetaan palveluja kuin rakennetaan uutta.

No sitten edustaja Kankaanniemi: Nimenomaan siinä on lyhyen ja pitkän aikavälin toimia. Sitten on se kiusallinen tilanne, että tarkka kohdennus ja nopea toiminta eivät oikein mene käsi kädessä, [Toimi Kankaanniemi: Myönnän!] ja siinä on haastetta.

Edustaja Eestilän kanssa voi jakaa montakin mielipidettä. Kun hän sanoi, että on vähän tuuripeliäkin, niin kyllä. Jokainen tietää: naapurilla voi olla aivan erilainen sähkösopimus, ja sama on myös yrittäjillä. Eli hyviä näkökohtia.

Edustaja Yrttiaholle: Fingridhän ei ole markkinatoimija vaan vastuussa kantaverkon toiminnasta.

Ja edustaja Junnilalle: kyllä sellaiset byrokratian purkutalkoot saavat olla jatkuvat talkoot.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kankaanniemi.

15.15 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Työllisyystilanne on todella parantunut ja työllisyysaste kasvanut — siitä kiitokset nykyiselle hallitukselle ja varmasti edellisenkin hallituskauden toimenpiteille, joilla taloutta silloin parannettiin, ja näin esimerkiksi verotusta ei ole tarvinnut kiristää. On hyvin tärkeä osa meidän kilpailukykyä ja työllisyydenhoitoa, että me emme verotuksella aiheuta työttömyyttä yrityksissä.

Arvoisa puhemies! Kun meillä kuitenkin on vieläkin erittäin paljon työttömiä ja samanaikaisesti työvoimapulaa, niin kyllä tämä kohtaanto-ongelma tarvitsee toimenpiteitä eikä niinkään niitä jatkuvia uusia ohjelmia, ja niitä toimenpiteitä me emme vain oikein ole nähneet viime aikoina.

Työpaikan vastaanottamiseen kannustaminen on tavattoman tärkeää. Koulutus on tässä mielessä erittäin tärkeä tekijä, jotta saadaan kuntoon ensimmäisenä ja kaikkein tärkeimpänä tavoitteena oleva asia eli suomalaisten työttömien työllistyminen. Sen jälkeen, jos meillä on edelleen työvoimapulaa, niin kuin varmasti eri aloilla on, meidän täytyy katsoa, mikä on se tekijä, joka estää Suomeen tulon esimerkiksi EU- ja Eta-alueelta, jossa on 500 miljoonaa ihmistä eli valtava työvoimamäärä, ja voisi kuvitella, että kun on vapaat työmarkkinat tämmöisellä alueella, niin jos Suomi olisi houkutteleva, tänne tulisi ihmisiä. Ei tulisi vain näitä pakolaisia, jotka etsivät parempia oloja, vaan nimenomaan töihin tulijoita, mutta Suomeen ei tätä virtaa ole. Hallituksen tulisi tarkistaa ja teettää tutkimus siitä, mikä on vetovoiman puutteen syy ja miksi meillä on työntövoimaa esimerkiksi hoitoalalta naapurimaihin ja muualle. Tämä on peruskysymys.

Arvoisa puhemies! Ministeri Haatainen kertoi käyneensä Intiassa, ja kun mietimme, että jos emme pysty kotimaan kohtaanto-ongelmaa ja meidän vetovoimaisuutta EU- ja Eta-alueella kasvattamaan, niin sitten meidän on katsottava sen ulkopuolelle, niin Intia on kyllä erittäin mielenkiintoinen maa. Ison-Britannian pääministeri taitaa olla sieltä päin syntyisin, ja siellä yleensä on valtava potentiaali — no Nokialla oli johtaja, joka ei nyt tainnut olla ihan menestyksen huippu mutta kuitenkin. He ovat sopeutuvia, ahkeria ihmisiä niin kuin Aasiassa yleensä, joten tietysti kannustaisin, että tätä Intia-yhteistyötä kannattaa kyllä viedä eteenpäin.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Sjöblom.

15.18 Ruut Sjöblom kok: Arvoisa puhemies! Hallitus esittää, että kesällä toimintansa aloittanut Työkanava Oy voisi käyttää ensi vuonna kymmenen miljoonaa euroa osatyökykyisten työllistämiseen. Työkanavan toiminta on vasta alussa, eikä sen vaikutuksista tiedetä vielä. Luultavasti loppuvuodesta päästään toteuttamaan ensimmäisiä palkkauksia.

Työkanava Oy:n toimintaa laajennetaan itäiseen Suomeen. Yhtiön pääomistusta lisätään viidellä miljoonalla eurolla vuodelle 23 työn ja työntekijöiden kohtaannon parantamiseksi yritysten työvoimatarpeeseen vastaten.

Kokoomus on tukenut Työkanava Oy:n edistämistä myös eduskunnassa, ja sen tavoitteet ovat erittäin tärkeitä. Jatkotyössä on tärkeää arvioida, miten yhtiö onnistuu tehtävässään. Olisin kysynyt ministeriltä, mutta hän ehti nähtävästi lähteä, että eikö nyt olisi tärkeää katsoa, millä tavalla tämän uuden erityistehtäväyhtiön työ käynnistyy ja mitä sen vaikuttavuus tulee olemaan, ennen kuin sitä voimakkaasti laajennetaan.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Junnila.

15.19 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Täällä on aika paljon keskusteltu viime päivinä maahanmuutosta ja kotouttamisesta. Meillä oli ensin välikysymys ja sitten keskusteltiin muissakin pääluokissa, ja kun tämä nyt sattui tähän pääluokkaan kuulumaan, niin jatkamme siitä.

Suomessahan maahanmuuttajille on asetettu aivan liian vähän vaatimuksia kotoutumisen suhteen. Pakolaisille ja turvapaikanhakijoille tarjotaan kyllä paljon palveluita, mutta heiltä vaaditaan hyvin vähän vastinetta. Mielestämme vastuuta kotoutumisesta tulee siirtää myös maahanmuuttajille itselleen. Muualla maahanmuuttajia vaaditaan opettelemaan paikallinen kieli, omaksumaan paikallinen kulttuuri, työllistymään sekä elättämään itsensä ja perheensä. Suomessa olemme tämän suhteen toimimassa hieman toisella tavalla, valitettavasti. Ongelmamaista Suomeen suuntautuvaa maahanmuuttoa tulisikin rajoittaa, ja ne maahanmuuttajat, jotka ovat haluttomia tai kykenemättömiä kotoutumaan suomalaiseen yhteiskuntaan, on palautettava takaisin lähtömaihinsa.

Työperäistä maahanmuuttoa edistettäessä on puolestaan kiinnitettävä huomiota työperäisen maahanmuuton laatuun, koska edes työperäinen maahanmuutto ei ole julkisen talouden kannalta läheskään aina hyödyllistä. Halpatyövoima tulee kalliiksi yhtäältä suomalaiselle työntekijälle ja toisaalta julkiselle sektorille, koska matalapalkkaisen työperäisen maahanmuuttajan elämistä on kompensoitava tulonsiirroilla. Lisäksi Suomeen halpamarkkinoille töihin tulevien maahanmuuttajien työllisyysaste tippuu kaikissa maaryhmissä kantaväestön alle jo muutamassa vuodessa ja vähintäänkin yleensä seuraavassa sukupolvesta. Taloudellisten ja muiden ongelmien kannalta on siten melko yhdentekevää, saapuuko henkilö Suomeen työperäisenä maahanmuuttajana halpatyömarkkinoille vai turvapaikanhakijana. Työvoimapulaan on lähtökohtaisesti vastattava myös maan sisäisin toimenpitein.

Arvoisa puhemies! Onnistunut kotoutuminen edellyttää riittävän laajoja sekä syviä kotoutumistoimia, jotta voidaan varmistua mahdollisimman monen maahanmuuttajan riittävän hyvistä edellytyksistä osallistua suomalaiseen yhteiskuntaan sen täysipainoisena jäsenenä. Tulisi välttää nykyistä tilannetta, jossa suurin osa esimerkiksi humanitaarisista maahanmuuttajista on työelämän ulkopuolella vielä vuosien kuluttua Suomeen saapumisesta. Tulevien sosiaalimenojen pienentäminen ja verotulojen kasvattaminen voivat tehdä tässä

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

hetkessä kotoutumistoimista jopa kannatettavia sijoituksia mutta vain sillä edellytyksellä, että kotouttamistoimet ovat oikeasti myös niitä edistäviä. Samanaikaisesti on ymmärrettävää, että käytettävissä olevat taloudelliset resurssit ovat hyvin rajalliset.

Mutta kuten tuossa sisäministeriön pääluokassa käydyssä keskustelussa kävi ilmi, nämä kotouttamistoimet ovat itse asiassa melko riittämättömiä, tai oikeastaan eivät välttämättä riittämättömiä, mutta on hyvin vähän esimerkkejä valtioista ja alueista, missä ne olisivat oikeasti toimineet. Olenkin täällä kysynyt useaan otteeseen ministereiltä, missä valtiossa nämä esitetyt kotouttamistoimet ovat johtaneet positiiviseen lopputulokseen. Vastausta ei ole kuulunut.

Arvoisa puhemies! Korkean verotuksen, kalliiden asumiskustannusten ja humanitaarisille maahanmuuttajille hyvän sosiaaliturvan yhdistelmä on luonut tilanteen, jossa Suomi ei ole erityisen houkutteleva kohde työperäiselle maahanmuutolle, mutta se on yksi maailman houkuttelevimmista ellei jopa kaikkein houkuttelevin kohde sellaisille henkilöille, joille kattava, elinikäinen ja vastikkeeton sosiaaliturva on vetovoimatekijä.

Arvoisa puhemies! Toivon, että myös tämä huomioidaan, kun puhutaan maahanmuuton laadusta. [Jussi Halla-aho: Erittäin painavaa puhetta!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Puisto.

15.24 Sakari Puisto ps: Arvoisa puhemies! Työllisyydestä muutama sana.

On totta, että työllisyystilanne on kohentunut, ja onneksi se nyt on tässä vaikeassa taloudellisessa tilanteessa silläkin tasolla, mitä se on, mutta en kuitenkaan kovin paljoa sitä lähiti kehumaan kuten ministeri, joka totesi, että tilanne olisi todella hyvä.

Työministeri Haatainen ehti lähteä, mutta olisin kysynyt häneltä kommenttia. Esimerkiksi viime perjantaina Valtiontalouden tarkastusvirasto VTV ja sen finanssipolitiikan valvojat arvioivat uudessa raportissaan tilannetta ja totesivat muun muassa: ”Työllisyysasteen tavoite saavutettiin tänä vuonna, jos huomioidaan muutokset työllisyyden tilastointitavassa. Hallituksen työllisyystoimet jäävät kuitenkin vaalikaudella selkeästi tavoitteista. Muiden työllisyystoimien ohella hallitus teki työllisyyteen kielteisesti vaikuttavia päätöksiä. Osaksi tämän takia toimet ovat kokonaisuudessaan liian vaatimattomia julkisen talouden kannalta.”

Nimenomaan tätä olisin peräänkuuluttanut, että julkisen talouden tilanne on, mikä se on, alijäämä on yli 8 miljardia. On tietysti totta, että jos mennään sinne noin kymmenen vuoden tai seitsemän, kahdeksan vuoden taakse, niin silloin työllisyysaste oli huomattavan alhainen, jotain 68:aa prosenttia. Mutta kyllä tässä aika kriittinen täytyy vielä olla.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kiljunen, Kimmo.

15.26 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Jäin tässä joulun alla miettimään edustaja Junnilan äsken käyttämää puheenvuoroa, sitä terminologiaa, millä hän lähestyi sitä ilmiötä, että ihmiset liikkuvat rajojen ylitse ja yrittävät etsiä parempia elämänehtoja. Ympäri maapallon kautta historian tätä on siis tapahtunut. Me emme ole olleet paikkaan sidoksissa. Ihmiskunnan historia on ollut sitä, että me olemme liikkuneet ja toimineet yli tiettyjen määriteltujen rajojen, ja liikkumisvapaus on yksi keskeisimpiä perus- ja ihmisoikeuksia. Edustaja Junnila kuitenkin käytti sellaisia termejä, että kotouttaminen voisi olla ”kannatettava sijoittaminen”. Hän puhui termillä ”maahanmuuton laatu” ja niin edelleen. On onni,

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

että en ole kuullut perussuomalaisten käyttävän näitä termejä, kun olemme puhuneet Venäjän brutaalista hyökkäyksestä Ukrainaan ja siitä, että yli seitsemän miljoonaa ukrainalaista on joutunut kodittomiksi, joko maan sisäiseen pakolaisuuteen tai — suurin osa on siirtynyt — ulkomaille Eurooppaan ja muualle, ja Suomessakin on yli 44 000 ukrainalaista. Heidän kohdallaan me emme puhu maahanmuuton laadusta emmekä siitä, onko kotouttaminen heidän kohdallaan kannatettava sijoittaminen, vaan me aidosti tunnistamme tämän humanitaarisen kriisin, mikä tässä on taustalla, ja haluamme sivistysvaltiona tukea ihmisten selviytymistä tällaisessa hirvittävässä asetelmassa.

Tällä perusasennoitumisella, arvoisa puhemies, minusta pitäisi suuntautua kaikkeen vastaavantyypiseen, vaikeista kriiseistä seuraavaan liikkumiseen rajojen yli, mikä on tietysti pakolaissopimuksessa sovittuakin, että sivistysvaltiot antavat suojaa silloin, jos ihmiset joutuvat kotimaassaan vainon kohteeksi. Tai sitten me voimme harkita myöskin tilanteita, joissa sodan seurauksena ihmiset siirtyvät — niin kuin suomalaisetkin ovat siirtyneet aikoinaan — kriisitilanteista ulospäin. Tuskin, kun 70 000 sotilasta meni Suomesta Ruotsiin toisen maailmansodan aikana, ruotsalaiset miettivät, onko tämä laadukasta maahanmuuttoa tai onko tämä nyt kannatettavaa sijoittamista heidän kotouttamiseensa. Eivät. Tämä oli rajojen yli ulottuvaa solidaarisuutta, ja toivoisin näin joulun alla, että me voisimme pikemminkin näillä termeillä näitä ilmiöitä lähestyä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Holopainen, Hanna.

15.28 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Kuten täällä jo useassa puheenvuorossa tänään on kuultu, osaajien saatavuus on ihan keskeinen tekijä siinä, että yrityksemme jatkossa pärjäävät ja menestyvät. Valitettavasti Suomen houkuttelevuus ulkomaalaisen maahanmuuton suhteen on aika heikko: OECD-vertailussa Suomi on vasta sijalla 17. Kun näitä osaajia pyritään tänne houkuttelemaan, niin meidän pitää tietysti kehittää sitten sitä, että pystymme tätä sijoitusta nostamaan.

Yrityksiltä on tullut paljon viestiä myös siitä, että näitä lupaprosesseja pitää edelleen sujuvoittaa, jotta sitten tänne tulijat mahdollisimman nopeasti pääsevät töihin ja myös heidän perheensä pääsevät tänne. Näitten lupaprosessien sujuvuuden takana on erityisesti se, että tarvitaan lisää automatisaatiota ja digitalisaatiota, jotta sitten niitä pystytään sujuvoittamaan, mutta myöskin kaikkia mahdollisia turhan byrokratian tuomia pullonkauloja pitää purkaa, ja eri organisaatioiden välisiä yhteistyöhaasteita pitää pyrkiä määrätietoisesti edelleen kehittämään ja myöskin niitä lainsäädäntötoimia, joilla pystytään sitten osaajien tuloa helpottamaan.

Erityisesti vielä on haasteita siinä, että kun tänne tulee vaikka korkeakouluopiskelijoita, niin he pystyvät sitten valmistumisen jälkeen tänne jäämään ja täällä työllistymään. Taavoitteenahan on se, että saamme kymmenessä vuodessa kolminkertaistettua kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden määrän, ja se ei ole ihan helppo tehtävä, kun miettii, että maailmalla näistä osaajista kilpailee moni muukin maa.

Tarvitsemme määrätietoisia toimia kotoutustoiminnan kehittämiseksi. Sielläkin on tekemistä prosessien sujuvoittamiseksi ja siinä, että se on erityisesti nykyistä paremmin työelämälähtöistä, koska on ihan selvää, että silloin kun ihminen pääsee kiinni työhön, niin sitten myöskin se kotoutuminen siinä tilanteessa ja osallistuminen yhteiskuntaan mahdollistuvat kaikkein parhaiten. Erityisesti tietysti kielikoulutus ja siihen panostaminen on tär-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

keätä ja myöskin se, että meidän työelämässä pitää nykyistä paremmin myös hyväksyä se, että tällainen vasta maahan tullut ehkä harjoittelee sitä suomen kielen taitoa, niin että sitten siellä yrityksissä vielä vähän paremmin pystyttäisiin toimimaan niin, että myöskin vähän vajaammalla suomen kielen taidolla siellä pärjäisi — tutkimusten mukaan tässä on vielä meidän yritysmaailmassa lisää opeteltavaa. Ja tähän on muun muassa Suomen Yrittäjät kiinnittänyt huomiota, kun heidän kanssaan on käyty keskustelua, niin että he pyrkivät siten myös omaa jäsenistöänsä tähän kannustamaan.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kinnunen, Mikko.

15.31 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa puhemies! Kuten edellä edustaja Holopainen kuvasi, me tarvitsemme näitä muualta tulleita työntekijöitä. Ja jotta tämä olisi oikeasti työhön tuleville houkutteleva maa, kyllä meidän täytyy reivata asennetta positiivisempaan suuntaan muualta tulleita kohtaan, että olisimme houkutteleva paikka tulla tekemään työtä, maksamaan veroja ja toimimaan aktiivisina kansalaisina.

Meillähän on tämä työllisyystilanne kaikista kriiseistä ja vaikeuksista huolimatta hyvässä asennossa. Meillä on huomattavasti enemmän työllisiä kuin vuosi sitten. Ja kyllä työ- ja elinkeinoministeriö on myöskin käynnistänyt esimerkiksi elpymispaketin kautta sellaisia hankkeita, jotka tuovat työtä ympäri Suomen. Esimerkiksi tuolla Pohjois-Pohjanmaalla ja Kainuussa me ollaan tosi iloisia näistä energiahankkeista: Esimerkiksi Kalajoelle kahdeksan miljoonan euron hanke, ja siellä sitä sähköverkkoa ja sen stabiiliutta kehitetään. Kun tuuli- ja aurinkovoimalat lisääntyvät, tämä hanke sinne tarvitaan, ja senkin rakennusaikana me saamme siitä 35 henkilötyövuotta lisää. Tai Kajaaniin tulee kaukolämmön uudistuminen, jossa lisätään uusiutuvan energian käyttöä. Siellä ihan uusia tekoölyn ohjaamia systemejä otetaan käyttöön, varmasti tulee mallia myös muualle, ja sen rakentamiseen työllistyy 150 henkilöä henkilötyövuosina laskettuna. Tai Liminkaan: kun siellä kaukolämpötuotantoa siirretään aurinkosähkötuotannon suuntaan, sinnekin tulee 26 henkilötyövuotta. Nämä hankkeet, jotka on elpymispaketin kautta saatu eteenpäin, tuovat uutta työtä, ja kaikkien tähän me tarvitaan niin suomalaisia kuin sitten muualta tulleita työntekijöitä. Ja jotta tänne sitten nämä muualta tulleet kotiutuvat, on tärkeää juuri, että mahdollisimman nopeasti työn syrjään kiinni, koulutukseen kiinni ja koko perhe otetaan kotoutumisessa huomioon.

Myös Nivalan ja Pyhäjärven alueelle tulee vanhojen kaivosalueiden yhteyteen näitä aurinkovoimalainvestointeja, ja sinne näihin kahteen yhteensä tulee 120 henkilötyövuotta, eli kyllä nämä monet TEMin hankkeet myöskin lisäävät tietysti tämän uusiutuvan energian käyttöä, mutta samalla luodaan edellytyksiä kohtuuhintaiselle ja puhtaalle energialle tässä haastavassa energiakriisissä. Samalla tällainen vähäpäästöinen teollisuus edistyy. Sitähän me tarvitaan tänne Suomeen ja Pohjolaan, ja se on hyvää tietä kohti omavaraisuutta.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pääluokan käsittely keskeytettiin.

3.9. Pääluokka 24 Ulkoministeriön hallinnonala

Puhemies Matti Vanhanen: Esitellään ulkoministeriön hallinnonala koskeva pääluokka 24.

Pääluokan yleiskeskusteluun varataan tässä vaiheessa kaksi tuntia. Edustaja Vähämäki aloittaa esittelemällä valiokunnan mietinnön. Meillä on ennakkotieto, että ministerit Haavisto ja Skinnari ovat valtioneuvoston istunnosta tulossa neljän jälkeen tänne, mutta tämä talo elää ajallaan, ja he tulevat, jos ehtivät. Mutta jos on mahdollisia kysymyksiä heille, niin kannattaa odottaa siihen, kunnes he tulevat. — Edustaja Vähämäki.

Keskustelu

15.35 Ville Vähämäki ps (esittelypuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Esittelen nyt hallintojaoston puheenjohtajana UM:n hallinnonalan osuuden budjettimietinnöstä, kohduteknisesti tosin, mutta täällä on hallintojaoston jäseniä ja kunnioitettuja ulkoasiainvaliokunnan jäseniä ja puheenjohtaja paikalla, jotka taatusti laajentavat sitten näitä asiakokonaisuuksia.

Mutta itse asiaan. Pääluokassa 24 on kaksi keskeistä kokonaisuutta: ulkoasiainhallinto ja sen toimintamenot kiinteistömenoihin sekä kansainvälinen kehitysyhteistyö, joka sisältää itse kehitysyhteistyön monissa muodoissaan, kehitysyhteistyön finanssisijoitukset ja Finnfundin pääomittamisen. Pääluokkaan liitännäinen tulopuolen luokka on 12.24, jossa ovat viisumitulot ja muut tulot, yhteensä noin 13,5 miljoonaa. Koko pääluokkaan budjetoidaan 1 330 miljoonaa, joka on noin 10 miljoonaa tätä kuluvaan vuotta enemmän.

Ulkoasiainhallinnon toimintamenoihin esitetään ensi vuonna 258 miljoonaa, joka on 4 miljoonaa tätä kuluvaan vuotta vähemmän. Tästä summasta käytetään edustustoihin 147 miljoonaa. Tänä vuonna aukaistiin kaksi uutta lähetystä Islamabadiin Pakistaniin ja Mumbaiin Intiaan. Tämän jälkeen Suomella on 93 edustustoa. Lähetysten kunnostamiseen esitetään 12,5 miljoonaa. Tällä saadaan 3—5 isompaa hanketta aikaiseksi ja myös pienempiä hankkeita sisältäen Suomen Nato-edustuston tilakustannukset. Inflaatio toki nostaa kustannuksia kaikkialla. Valiokunta kiinnittää huomiota kiinteistökustannuksiin ja siihen, että ne ovat iso osa edustustojen kokonaismenoista. Tulisikin kehittää toimintaa muiden EU-maiden ja EU:n ulkosuhdehallinnon kanssa. Valiokunta pitää hyvänä, että lähetysten sijaintien valinnassa painotetaan myös kaupallisia hyötyjä Suomelle.

Viennin edistämisestä: Viennin ja investointien edistäminen on Suomen kaltaisen pienen ja vientivetoisen kansantalouden kannalta välttämätöntä. Akkuekosysteemin edistäminen on tuonut Suomeen ulkomaisia investointeja sekä mielenkiintoa Suomea kohtaan, ja samalla on tehty vientiponnisteluja. Valiokunta nostaa esille vienninedistämis toimintaan liittyvät ongelmat. Meillä on kasvuongelma, ja meiltä puuttuu oma jalkautuminen vientityöhön. Maiden väliseen yhteiseen viennin edistämiseen tulee panostaa. Valiokunta nostaa esille asiantuntijakuulemisessa esille nostetun viennin edistämisen epäkohdan: Team Finlandin 1 700—1 800 hengestä ulkomailla toimii vain 300 henkeä.

Nato-jäsenyyden kustannukset ja sen valmistelu vaikuttavat pääluokkaan siten, että näin ollen tähän esitetään 10 miljoonan lisäys koostuen Suomen maksusuudesta Naton siviilibudjettiin, kymmeneen lisätehtävään sekä Suomen Nato-edustuston tilakustannuksiin. Valiokunta toteaa, että kustannukset täsmentyvät vuoden 23 aikana ja kustannuksia on lisää myös PLM:n pääluokassa.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Sitten kehitysyhteistyöstä: Kehitysyhteistyön osalta Suomen julkinen kehitysyhteistyö on kokonaisuudessaan ensi vuonna 1 177 miljoonaa. Tämä koostuu UM:n, TEMin, SM:n ja VM:n pääluokkien momenteista. Bktl-osuus on 0,42, LDC-osuus on puolestaan 0,16 bktl:stä, ja näiden YK-tavoitteet tunnetusti ovat 0,7 ja 0,2 vähiten kehittyneille maille. Kehitysyhteistyö kokonaisuudessaan vähenee, koska EU:n NDICI-maksuohjelmaan on yli 100 miljoonan vähennys. Tämän pääluokan osalta kehitysyhteistyömomentille esitetään 713 miljoonan kustannukset sekä 397 miljoonaa sitoumusvaltuuksia.

Valiokunta pitää Suomen kehityspolitiikan pää tavoitteita ja valittuja painopistealueita hyvinä. Nostamme esille edelleen hyvin ajankohtaiset ilmiöt: naisten ja tyttöjen aseman vahvistamisen, kehitysmaiden talouden ja uudet työpaikat, koulutuksen, toimivan yhteiskunnan, hyvän hallinnon sekä ilmastonmuutoksen hillinnän ja siihen sopeutumisen. Näiden tavoitteiden kautta voidaan edistää vakautta ja hyvinvointia sekä vähentää hallitsematonta muuttoliikettä.

Olemme edellisinä vuosina nostaneet esille kehitysyhteistyön avoimuuden ja läpinäkyvyyden lisäämisen. Olemme saaneet aikaisempia vuosia täsmällisemmät selvitykset, ja lisäksi on aukaistu OpenAid.fi-sivusto, jossa on aukaistu Suomen kehitysyhteistyötä. Kehitysyhteistyön finanssisijoituksiin Finnfundille tehdään 10 miljoonan lisäys, ja palautuva pääoma sijoitetaan edelleen uusiin kehityskohteisiin, ja Finnfundin tase kasvaa. Vuonna 21 tehtiin 241 miljoonan sijoituspäätökset, jotka loivat 83 000 työpaikkaa.

Kehitysyhteistyön finanssisijoituksista: Sinne esitetään vajaan 130 miljoonaa. Tämä finanssisijoitus vivuttaa muuta sijoituspääomaa kohteisiin. Tämä käytetään vastuullisiin ja vaikuttaviin kohteisiin, jotka kansantalouden tilinpidossa eivät lisää valtiontalouden alijäämää ja joilla on palaumaodotetta. Tämä momentti on siis kehyksen ulkopuolinen kuten edellisenkin Finnfundin momentti.

Aivan lopuksi: valiokunta tekee muutamia lisäyksiä hallinnonalalle muun muassa CMI:n sekä muiden yhdistysten avustamiseen, Helsingin yliopiston yhteydessä olevalle Oikeusvaltiokeskukselle sekä rauhanvälitykseen. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kinnunen, Mikko.

15.41 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Haluaisin puhua tästä kansainvälisestä kehitysyhteistyöstä, kun elämme tässä erittäin poikkeuksellisessa tilanteessa niin Euroopassa kuin koko maailman laajuisesti. Edelleenkin korona vaikuttaa ja sitten nämä maailmanlaajuiset kriisit energian, ruoan, ilmaston ja myöskin koulutuksen suhteen.

120 miljoonaa ihmistä on taantunut äärimmäiseen köyhyyteen, ja tämä on vakava asia. 114 miljoonaa työpaikkaa on menetetty. Köyhimmissä maissa yhä vähemmän saadaan verotuloja, yhä vähemmän tehdään investointeja, tehdään kauppaa. Ja pakolaisten määrä on noussut historiallisen korkealle, 90 miljoonaa ihmiseen. Joskus me täällä kiistelemme muutaman ihmisen auttamisesta, mutta kun katsomme vähän isompaa kuvaa, niin summat ovat valtaisia.

Kun katsotaan Suomen osuutta tässä kokonaisuudessa, niin YK:n tavoitehan on se 0,7 prosenttia bruttokansantulosta, ja meillä se on 0,42 ja ensi vuonna sitten talousarvioesityksessä kääntynyt hienoiseen laskuun. Jos ajattelemme näitä meidän tavoitteita, Suomen kansainvälisen kehitysyhteistyön päämäärä on äärimmäisen köyhyyden poistaminen ja eriarvoisuuden vähentäminen ja ihmisoikeuksien toteuttaminen, ja teemme sitä koulutuksen ja toimivan yhteiskunnan tukemisen, naisten ja tyttöjen aseman vahvistamisen ja talouden,

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

työpaikkojen, luonnonvarojen järkevän käytön kautta, ja samalla tavoitteena on vähentää hallitsematonta muuttoliikettä. Sen riski tässä maailmantilanteessa on todella suuri. Olen ihmetellyt viime aikoina tätä keskustelua täällä salissa, kun katsotaan tätä isoa kuvaa ja Suomea sen osana. Toki ajattelen sitä myöskin lähimmäisenrakkauden toteuttamisen näkökulmasta mutta myös ihan tämän reaalitytilanteen kautta. Kun puhumme toisaalta, että autetaan siellä paikan päällä, mikä on varmasti se tehokkain tapa, ja sitä juuri tehdään kehitysyhteistyön kautta, niin sitten on paljon puhetta siitä, että kehitysyhteistyöltä täytyisi leikata rahoja. Tätä olen viime aikoina kovasti ihmetellyt. Keskustalainen Alkio puhui aina siitä, että tuetaan ihmisiä auttamaan itseään, ja juuri sitä Suomi tekee kehitysyhteistyön kautta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Virolainen.

15.44 Anne-Mari Virolainen kok: Arvoisa puhemies! Puhemies mainitsi tuossa alussa, että ”talo elää tavallaan”. Se on aivan totta, mutta hieman hankalaksi se tekee tämän meidän keskusteludynamiikan, [Naurua] kun täällä käymme ensiksi puhumassa toinen toisillemme ja odotamme, milloin ministerit saapuvat ja voimme esittää tarkentavia kysymyksiä budjetista. Mutta koetetaan, miten tämä onnistuu.

Kaikkihan tässä salissa ymmärrämme, että globaali ympäristömme on valtavassa käymistilassa. Pääteipistettä Venäjän aggressiolle ei näy. EU:n, Kiinan ja Yhdysvaltojen suhteiden kehityskulku ei ole tiedossa. Juuri näistä syistä Suomi tarvitsee jatkuvaa valppautta ja ajassa kiinni olevaa toimintatapaa. Nato-jäsenyyshakemuksemme todistaa kylläkin sen, että pystymme siihen.

On aivan ilmeistä, että Nato-jäsenyys tuo ulkoasiainhallintomme diplomatia- ja maakuvatyöhön aivan uuden kulman, ja siinä, mikä muuttuu ja mikä säilyy ennallaan, on viestimme oltava aivan yhtenäinen. En kuitenkaan epäile, etteikö näin olisi. Jatkamme työtä demokratian, ihmisoikeuksien, oikeusvaltion sekä sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestelmän lujittamiseksi. Uutta on oletettavasti Suomen aiempaa selkeämpi ja laajempi toimijuus jaettujen arvojen puolustamiseksi ja laajemman turvallisuuden tuottamiseksi yhdessä kumppanimaidemme kanssa.

Arvoisa puhemies! Yhdysvallat on yksi tärkeimmistä kauppakumppaneistamme. Vientimme Yhdysvaltoihin on kasvanut vuoden aikana reippaasti. Maan merkitys Suomelle niin turvallisuus- kuin kaupallisessakin yhteistyössä vain jatkaa kasvuaan. Kasvusta kertovat useat Suomen ja eri osavaltioiden välillä solmitut uudet kauppasopimukset — tai liiketoimintasopimukset tarkemmin sanottuna — jotka ovat osoitus suomalaisten yritysten kyvystä viedä globaalisti huippuluokkaisia tuotteita ja palveluita. Uusien yhteistyöverkostojen luominen onnistuu, kun vientiorganisaatiomme, yrityksemme ja diplomaattimme puhaltavat yhteen hiileen.

Tuossa jaoston puheenjohtaja esittelypuheenvuorossaan kiinnitti huomiota viennin edistämiseen, ja itse asiassa siinä oli nostettu aivan olennaiset pointit, että riittävä resursointi pitää olla ja tiedostetaan se, että edelleen on ongelmia eri toimijoiden yhteistyössä. Tuossa aiemmassa keskustelussa ministeri Lintilä sanoi, että jos suhdeluvut ovat niin, että 200 työntekijää kotimaassa ja 100 ulkomailla, niin sen pitäisi olla päinvastoin. Todellisuudessa luvut ovat ne, että kotimassa on noin 1 800 henkeä ja ulkomailla 380. Tämä on sellainen asia, mihin erityisesti pitää kiinnittää huomiota, jos me aidosti haluamme avata markkinoita suomalaisille pk-yrityksille ja näille mittelstand-yrityksille, joilla olisi resursseja siihen.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Arvoisa puhemies! Jatkan vielä Yhdysvalloista sen verran, että siellä on päätetty yli 700 miljardin dollarin suuruisesta tukipaketista inflaatioon vastaamiseksi, ja sillä tavoitellaan samalla myös vihreän siirtymän globaalia johtajuutta. Nämä paketin valtiontuet ovat Maailman kauppajärjestön WTO:n sääntöjen vastaisia, ja on aivan luonnollista, että EU:sta on myös tullut vastustusta tälle paketille. EU:n itsensä hahmottelema vastaus eurooppalaisen kilpailukyvyn parantamiseksi olisi joustaminen EU:n valtiontukisäännöstä.

No, me kaikki muistamme, miten kauppasuhteet olivat kiristyneet muutamia vuosia sitten, kun puhuttiin terästulleista, autotulleista ja monien eri tuotteiden tulleista. Se ei ole koskaan hyväksi kumppaneille, mutta se ei myöskään tarkoita sitä, että se olisi este suomalaisille korkean teknologian yrityksille päästä Yhdysvaltojen markkinoille. Itse asiassa nämä suomalaiset yritykset voivat myös hyötyä siitä, että ne pystyvät vauhdittamaan vihreää siirtymää Yhdysvalloissa. Sen sijaan jatkuvasti itsevarmempi Kiina ja arvaamattomampi Venäjä aiheuttavat yhteisen haasteen Euroopalle ja Yhdysvalloille.

Arvoisa puhemies! Tämä on 16. kerta, kun osallistun budjettikeskusteluun. Joka ikinen kerta ulkoasiainvaliokunnan lausunnossa valtiovarainvaliokunnalle on korostettu kahta asiaa: edustustojen riittävää määrää ja kehitysmäärärahojen tasoa. Niin se oli tänäkin vuonna, ja siitä varmasti keskustelu jatkuu, kun ministerit saapuvat paikalle. — Kiitos. [Johannes Koskinen: 28 kertaa olen ollut! — Toimi Kankaanniemen välihuuto]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Reijonen poissa. — Edustaja Könttä.

15.50 Joonas Könttä kesk: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Ulkoministeriön hallinnonala on aina tärkeä, mutta erityisesti näinä aikoina sen rooli korostuu Suomen kaltaiselle maalle, ja ajattelin nostaa puheenvuorossani esiin kolme kulmaa, joista koen, että ne ovat äärettömän tärkeitä Suomelle.

Tietysti, aivan kuten edellinen puhuja ansiokkaasti totesi, maailmanpoliittinen tilanne on muuttunut. Se on myllerryksessä. Emme voi ennustaa kovinkaan kauas, mutta tiedämme sen, että Suomen sijainti ei tule muuttumaan. Venäjän sota Ukrainassa tulee jatkumaan, ja tietynlainen sisäänpäin kääntyminen maailmanpoliittisessa tilanteessa ja kaupassa lisääntyy, ja tietysti myös Yhdysvaltojen rooli korostuu myös sen kautta. Euroopan omaa tehtäväkenttää on vahvistettava, koska Yhdysvaltojen mielenkiinto ja fokus on ennen muuta Aasiaan kohdistunut.

Mutta mitä tulee ulkoministeriön kehittämiseen, niin koen, että tämän lähetystöverkoston laajentamista, jota nyt tällä vaalikaudella on tehty, tulee jatkaa. Sen rooli korostuu, ja pidänkin hyvänä, että ulkoministeri on ottanut lähetystöverkostoa kasvattavan linjan. Mielestäni on tärkeää, että tätä jatketaan sekä ensi vuonna että seuraavalla vaalikaudella. Ja tässä ennen muuta nämä kolme kulmaa korostuvat, siis diplomatia, se, että Suomen eduista pidetään laajasti huolta, oli sitten kysymys turvallisuuspolitiikasta, kauppapolitiikasta, ihmisoikeuksista, kehitysyhteistyöstä ja niin edelleen, mutta ennen muuta myös talous, niin että meillä voitaisiin ottaa mallia tietyllä tapaa jopa Hollannista, joka vahvasti tekee kauppapolitiikkaa lähetystöverkoston kautta. Tässä Suomella on paljon opittavaa, sillä me tarvitsemme lisää kauppaa ja vientieuroja, ja olenkin tyytyväisenä katsonut, että se koulutus, jota ulkoministeriössä tehdään uusien diplomaattien osalta, tähtää myös viennin ja kaupan kasvattamiseen.

Mutta toinen kulma on sitten myös pohtia, millä tavalla meidän diplomaattimme maailmalla voisivat entisestään houkutella investointeja ja osaajia Suomeen, siis niin, että suur-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

yritykset ja erikokoiset startupit investoisivat Suomeen, mutta myös niin, että tänne houkuteltaisiin työperäistä maahanmuuttoa, jota ilman Suomi ei tule selviämään, ja tässä näen, että ulkoministeriöllä ja meidän lähetystöverkostolla tulisi olla iso rooli. Se tietysti edellyttää, että Suomen eduskunta ja hallitus laittavat ne pullonkaulat umpeen, joita meillä muun muassa tähän työperäiseen maahanmuuttoon liittyen on, mutta niin, että sitten kun nämä esteet on poistettu, niin ulkoministeriö, lähetystöverkosto, suomalaiset diplomaatit voivat houkutella tänne osaajia, joita tämä maa kipeästi kaipaa johtuen meidän demografiasta mutta myös siitä, että jos haluamme lisää kasvua, niin tarvitsemme myös lisää investointeja ja lisää tekijöitä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kaunisto.

15.53 Ville Kaunisto kok: Arvoisa puhemies! Tämä on ehkä itsellenikin vähän välipuheenvuoro johtuen siitä, että ulkoministeri ei vielä ole ehtinyt paikalle. Ymmärrän tämänkin.

Maailma on tosissaan muuttunut aika merkittävällä tavalla, ja me elämme aivan uutta aikaa, ja ne vaikutukset eivät ole missään nimessä vielä selkeitä kenellekään. Mutta tällaisessa ajassa proaktiivisuus korostuu. Suomen kyky ennakoida, valmistautua ja olla eturintamassa, kun muutokset tapahtuvat, korostuu. Pienen maan ketteryyden pitäisi nimenomaan olla vahvuus tässä ajassa.

Se, miten itse olen maailman tuulia tulkinnut tällä hetkellä, on se, että kun se suuri tais-telu varmasti maailmassa tullaan Yhdysvaltojen ja Kiinan välillä käymään siitä, kumpi ottaa maailmanherruuden jatkossa, niin on hyvin huomattavaa se, että yhdysvaltalainen poliittinen keskustelu on kääntynyt jopa siellä libertaari-, markkinauskovaissuhteissa siihen suuntaan, että valtion roolin kasvattaminen on aivan ok asia, kun puhutaan riippuvuuksien katkaisemisesta Kiinan suhteen. Sen, rajoittuuko se vain kriittisiin riippuvaisuuksiin, aika näyttää, mutta on aivan päivänselvää, että tällainen muutos tulee heijastumaan Eurooppaan tavalla, joka ei varmasti ole ehkä se paras asia Euroopan kannalta. Me olemme kuitenkin vanheneva ja suhteellisen pieni porukka, eli mitä avoimemmat markkinat, mitä aktiivisemmin me pystymme tekemään yhteistyötä eri maiden kanssa eri suuntaan, viennin edistämistä, sitä parempi. Sisäänpäin kääntynyt Yhdysvallat kyllä tulee varmasti, jos näin käy, haastamaan Euroopan roolia ja korostamaan sitä valintaa, jonka Eurooppa ja Suomi-kin voi joutua tulevaisuudessa tekemään.

Ehkä tässä yhteydessä enää totean, että olen äärimmäisen kiitollinen, että meillä eduskunnalla on voimavarana Ulkopoliittinen instituutti ja heidän äärimmäisen asiantuntevat toimijansa sekä raportit, jotka tukevat kansanedustajien työtä kyllä arjessa erittäin paljon.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Halla-aho.

15.55 Jussi Halla-aho ps: Arvoisa puhemies! Ulkoasiainvaliokunta oli yksimielinen siitä, että toimiva edustustoverkko on tarpeellinen työkalu Suomen ja suomalaisten etujen edistämiseksi ja että sen merkitys on kasvanut kansainvälisen toimintaympäristön muuttua entistä epävakammaksi. Toimiva edustustoverkko ei tarkoita ainoastaan läsnäoloa mahdollisimman monessa paikassa vaan myös sitä, että yksittäisissä edustustoissa on riittävä henkilöstö ja että niissä pystytään huolehtimaan henkilökunnan turvallisuudesta ja tietoturvatarpeista.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Valiokunta esitti budjettilausunnossaan huolensa myös fyysisten toimitilojen korjausvelasta, joka on kasvanut pandemian aikana.

Leijonanosa, noin 65 prosenttia, pääluokkaan esitetyistä määrärahoista osoitetaan kehitysyhteistyömenoihin. Tältä osin valiokunnan lausunto ei ole yksimielinen, vaan siihen sisältyy perussuomalaisten jättämä eriävä mielipide, jossa kyseenalaistetaan nykymuotoisen kehitysavun toimivuus ja mielekkyys.

Yhteinen näkemys sen sijaan on, että Venäjän valloitus- ja hävityssota Ukrainassa lisää merkittävästi humanitaarisen avun tarvetta. Ensi vuonna Suomi osoittaa Ukrainalle lisätukea kehitysyhteistyömäärärahoista noin 30 miljoonaa euroa osin lisämäärärahan turvin. Tämän jälkeen rahoitus hoidetaan nykymäärärahojen turvin tekemällä uudelleenkorjauksia Ukrainaan.

Arvoisa puhemies! Valiokunnassa on esitetty jonkin verran huolia siitä, vaikuttaako Ukrainalle annettava apu muuhun kehitysyhteistyöhön. Mielestäni on selvää, että kehitysyhteistyön painotukset ja kohdennukset elävät maailmantilanteen mukaan eikä kokonaissumma voi jatkuvasti kasvaa, vaan jostakin on vähennettävä, jos jonnekin muualle lisätään. Ukrainan auttaminen sekä sodassa että jälleenrakennuksessa on paitsi moraalinen velvollisuutemme myös omien välittömien intressiemme mukaista.

Arvoisa puhemies! Haluan tässäkin yhteydessä korostaa, että on välttämätöntä etsiä keinoja, joilla Venäjän jäädytettyjä varoja voidaan takavarikoida ja käyttää Ukrainan auttamiseen ja jälleenrakentamiseen. Tämä asia on noussut jatkuvasti esille valiokunnan tapaamisissa ulko- ja pääministerin kanssa, ja toivomme, että tätä asiaa pidetään väsymättä esillä kaikissa kansainvälisissä yhteistyöformaateissa. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Tuomioja poissa, edustaja Holopainen, Hanna poissa. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

15.58 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Ulkoministeriön pääluokka on varmaan tällaisena aikana yksi tärkeimpiä pääluokkia, mitä Suomella on budjetissaan. Vaikka määrärahat eivät tietenkään ole kaikkein suurimpia, niin tärkeitä ne ovat. Tällä hetkellä, tällaisena aikana kansainvälisen yhteistyön arvo korostuu, ja varsinkin Ukrainan järkyttävien tapahtumien jälkeen kansainvälisen yhteistyön pitää toimia saumattomasti, että saamme hyökänneen osapuolen tietoon saatettua kaikilla keinoilla, että näin ei kansainvälisessä yhteisössä voi toimia. Rauhaan pitää pyrkiä kaikilla järkevillä keinoilla, ja Ukrainan suvereniteetti pitää turvata. Itsenäinen kansakunta: Kellään ei ole oikeutta käydä sen kimppuun väkivallalla eikä mitenkään muutenkaan. Jos jotain pitää tehdä, niin käydään sitten vaikka kauppaa keskenään ja eletään onnellisesti, eikä tapella keskenään. Jokaisella kansakunnalla on oikeus olla olemassa ja kehittää omaa yhteiskuntaansa haluamallaan tavalla.

Edustaja Anne-Mari Virolainen piti äsken hyvän puheenvuoron. Hän mainitsi puheenvuorossaan sen, että ulkoministeriössä on paljon virkamiehiä, minkä kaikki me tiedämme — totta kai siellä ulkosuhteiden hoitamiseen tarvitaan työvoimaa, se on selvä asia — mutta Anne-Mari Virolainen nosti kyllä viisaasti esille sen, että mitä enemmän me panostamme rajojemme ulkopuolella tehtävään työhön eri maissa, sen paremman lopputuloksen saavutamme. En tiedä, mikä se oikea suhde on — sen varmaan kaikki ministeriössä itse tietävät, mikä se paras suhde on — mutta painopisteenhän pitää tietenkin olla, että hoidamme niitä ulkosuhteita siellä, missä ne kohdemaat ovat, ja ne kohdemaat totta kai pitää valita

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

huolella, niin kuin Suomessa on tehtykin. Olemme tällä alueella saavuttaneet hyvin paljon kiitosta siitä kansainvälisestä yhteistyöstä, mitä Suomi on eri aloilla tehnyt, ja siinä Suomen suurlähetystöt ovat aivan ensiarvoisen tärkeässä asemassa. Tulevina vuosikymmeniinä, kun näitä velkoja ruvetaan maksamaan — sehän ei suinkaan ole yhden vuosikymmenen työ, vaan se on vuosikymmenten työ, ja siihen pitää aktiivisesti pyrkiä — suurlähetystöjen ja eri edustustojen asema korostuu. Ne ovat sillanpääasemia niihin maihin, missä Suomen suurlähetystö tai konsulaatteja on. Totta kai meidän pitää huoli siitä, että suomalainen tuote ja Suomi-tietous leviää sinne maihin, ja tiedämme, millaista hyvää Suomessa on tarjottavana muille maille, esimerkiksi kaupan muodossa, ja kun suurlähetystö on siellä, sanotaan nyt vaikka Kaukoidässä, siellä on paljon markkina-alueita, joten on tärkeää, että suurlähetystö on siellä avaamassa ovia, ja suomalaiset yritykset saavat sitä kautta jalansijaa sinne kohdemaahan. Suomen kannalta on erittäin tärkeää, että vientikauppa toimii.

Ja lopuksi, arvoisa puhemies, vielä sen verran haluan todeta, että kun Suomi on kansainvälisessä yhteisössä hyvin arvostettu maa ja olemme YK:n kautta toimineet erittäin ansiokkaasti, samoin erilaisissa rauhanturvahankkeissa ympäri maailmaa, niin sitä hyvää työtä pitää jatkaa ja nostaa esille sitä, että kun autamme ulkomaille sijoitettuja rahoja erilaisiin kohteisiin, niin sillä me samalla myös viestimme sitä, että niissä maissa, missä toimimme, on toivottavaa, että kehitys paranee ja siellä ihmiset saavat töitä, ja näin ollen hyvinvointi sielläkin lisääntyy.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

16.01 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Myös minä kovasti odotan, että ministerit ehtisivät paikalle kuulemaan, mutta ehkä tässä voi puheenvuoron käyttää ja aihetta viritellä.

Montrealissa saatiin eilen päätökseen YK:n luonnon monimuotoisuutta käsitellyt kokous COP 15, ja biodiversiteetin elpymiseksi kokouksessa asetettiin tavoitteeksi 30 prosentin suojelutavoite sekä maa- että merialasta vuoteen 2030 mennessä. Nyt maa-alasta on suojeltua noin 15 prosenttia ja meristä 8 prosenttia. Suomi on näihin tavoitteisiin sitoutunut jo osana EU:n biodiversiteettisopimusta, ja Suomen alasta on Tilastokeskuksen mukaan suojeltua noin 10 prosenttia.

Mutta tällä saralla riittää työtä myös kehitysmaissa, ja meidän olisi hyvä entistä paremmin huomioida jatkossa luonnonsuojelu-, biodiversiteettityö myös kehitysyhteistyössä. Tässä sekä ulkoasiainvaliokunta että valtiovarainvaliokunta ottivat mietintöön kantaa, ja UaV otti kantaa myös siihen, että tämän biodiversiteettityön osuus pitäisi saada paremmin näkymään siellä — eli tiedettäisiin tarkemmin, mihin rahoitus ohjautuu — ja osuus saada nousuun. Ruotsi laittaa tällä hetkellä biodiversiteettityöhön 247 miljoonaa dollaria, Norja 317 miljoonaa dollaria, Tanska 28 miljoonaa dollaria ja Suomi 7 miljoonaa dollaria. Ja tämä Suomen osuus meidän kehitysyhteistyövaroistamme, joka ohjautuu tähän, on puoli prosenttia, kun Norjalla osuus on kahdeksan prosenttia ja Ruotsilla neljä prosenttia, eli meillä todella on tässä työsarkaa tehtävänä.

No, toinen asia, mihin ulkoasiainvaliokunta otti lausunnossaan kantaa, on kansalaisjärjestöjen työn vahvistaminen. Siinä tavoitteeksi on asetettu, että voitaisiin tavoitella 15:tä prosenttia. Kansalaisjärjestöjen työ nähdään tehokkaana, tuloksellisena ja monipuolisena, ja kuten täällä edustaja Vähämäki mainitsi, täältä OpenAid-palvelusta hyvin näkyy myös näitä tuloksia, joita on saavutettu.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Kansalaisjärjestöt tekevät myös globaalikasvatuksen saralla tärkeää työtä, ja siinä huolenaiheena on se, että näiden toimijoiden joukko, joita ennen on ollut useita, on nyt kaventunut ja tekijöiden määrä on vähentynyt ja keskittynyt suuriin kaupunkeihin, kun olisi oikein hienoa ja tarpeellista, että koko Suomessa kuultaisiin kansainvälisistä aiheista, opitaisiin keskinäisriippuvaisuuksista ja esimerkiksi ilmastonmuutoksen vaikutuksista.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kauma, olkaa hyvä.

16.05 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Yksi seuraus tästä Venäjän hyökkäyksestä Ukrainaan on se, että kauppa Venäjän ja Suomen välillä on pienentynyt odotetusti. Venäjän osuus Suomen ulkomaankaupastahan on laskenut vuosien mittaan koko ajan, ja hiukan tilastosta riippuen sen osuus oli noin viisi prosenttia Suomen viennistä viime vuonna ja se oli noin kuudenneksi suurin vientimarkkina Suomelle. No tämä tilannehan tarkoittaa tietenkin suomalaisille yrityksille sitä, että niiden täytyy nyt löytää korvaavia markkinoita muualta.

Vierailin Saudi-Arabiassa ja Arabiemiraateissa kesäkuussa, ja ainakin siellä on suuri tarve suomalaiselle osaamiselle esimerkiksi koulutuksen ja terveydenhuollon osalta. Ja toinen alue, jonka haluaisin mainita nimeltä, jossa kävin viime keväänä, on Keski-Aasia eli Tadžikistan, Uzbekistan, Kazakstan, Kirgistan ja Turkmenistan. Nämä maat ovat vesipulan kourissa jo nyt, ja ilmastonmuutoksen myötä niiden tilanne entisestään tulee vaikeutumaan, elikkä sinne todella kipeästi tarvittaisiin vesi- ja sähköinfrastruktuuri-osaamista, ja sitähan suomalaisilta löytyy. Eli sieltäkin varmasti löytyisi korvaavia markkinoita. Ja toisaalta tämä alue on myöskin hyvin räjähdysherkkä siinä suhteessa, että kun resurssit esimerkiksi veden suhteen ovat niukat, niistä myöskin taistellaan. Toisaalta nämä maat ovat olleet tähän mennessä hyvin riippuvaisia Venäjästä, ja nyt kun nekin yrittävät hiukan katkaista tai ainakin vähentää riippuvuuttaan Venäjään, ne tarvitsevat myöskin uusia kauppakumppaneita.

Arvoisa puhemies! Edustaja Virolainen nosti tässä aiemmin hyvin esiin sen, että meillä on Suomessa noin 1 800 asiantuntijaa vientiä edistämässä, mutta ulkomailla noin 380. No ensinnäkin luvut ovat aivan liian pienet, mutta ne ovat myöskin väärinpäin, eli mieluummin pitäisi olla niin, että meillä on ulkomailla suurempi luku kuin Suomessa. Tällä hetkellä moni yritys, erityisesti startupit, ovat sellaisia, että ne lähtevät suoraan vientiin, eivät edes yritä hakea Suomesta ikään kuin kannuksia vaan tarvitsevat sitä osaamista viennin kasvattamiseen heti alusta lähtien, ja se vaatii hiukan erilaista osaamista kuin mihin me olemme tottuneet.

Arvoisa puhemies! Vielä lopuksi haluan nostaa esiin ongelman, mikä meillä Suomessa on tullut, ja se on kielitaidon kaveneminen. Olen kiinnittänyt huomiota siihen, että esimerkiksi ylioppilaaksi kirjoittajista ranskan osaajien ja ranskan kirjoittajien määrä on vähentynyt kymmenessä vuodessa noin puoleen. Sama koskee espanjaa, saksaa, italiaa ja niin edelleen, näiden harvinaisempien kielten osaajia. Toivon, että myös tähän tullaan kiinnittämään huomiota.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

16.08 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Päättymässä oleva vuosi 2022 on ollut ulkopoliittisesti hyvin haastava ja mielenkiintoinen, tapahtumarikas. Suurin kysy-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

mys on ollut sota, jonka Venäjä raa’asti aloitti Ukrainaa vastaan. Voi sanoa, että kotimaassa tasavallan presidentti, joka johtaa ulkopoliittikkaa yhteistoiminnassa valtioneuvoston kanssa, on toiminut erinomaisesti. Kiitokset ansaitsevat myös ulkoministeri Haavisto ja ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Skinnari. Lisäksi ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja Jussi Halla-aho on erinomaisesti hoitanut tuota vastuullista tehtävää. Ja nyt saamme käsitellä ensi vuoden budjettia siltä osin, minkä valmistelua valtiovarainvaliokunnan jaostossa on johtanut edustaja Vähämäki. [Johannes Koskinen: Entäs koko valiokunta?] Heille kaikille lämpimät kiitokset tästä isänmaan hyväksi tehdystä työstä. Toivomme, että tämä budjetti nyt vahvistaa Suomen ulkopoliittista aktiivisuutta ja onnistumme siinä edelleen jatkamaan valitulla tiellä.

Erytysen mielenkiintoista on nyt se, että tasavallan presidentti tulee edustamaan Nato-huippukokouksessa Suomea, sikäli, kuten toivomme, tämä jäsenyys toteutuu lähiaikoina. Se nostaa tasavallan presidentin asemaa ja arvovaltaa ja tuo hänelle ikään kuin uuden tehtäväkentän, ja se on hyvin mielenkiintoista. Sekin, mikä on sitten ulkoasiainvaliokunnan ja puolustusvaliokunnan rooli tässä suhteessa, varmasti jossakin määrin muuttuu ja kehittyy ja tuo uusia näkökulmia. Näitä odotamme ja luottavaisin mielin. Vaikka vaalit, eduskuntavaalit ja presidentinvaalit, ovat jo lähestymässä, siitä huolimatta linja varmasti säilyy.

Arvoisa puhemies! Täällä paljon puhutaan kehitysyhteistyöstä. On tärkeää, että Suomi jatkaa humanitäärisen avun antamista maailman kriiseihin, ja samoin pidän arvokkaana kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyötä, jota suomalaiset ovat perinteisesti tehneet. Sen sijaan tämä perinteinen muu kehitysyhteistyö on kyllä sellaista, mitä pitää koko ajan kriittisesti arvioida. Ja joudumme toteamaan, että sen tulokset eivät ole olleet ollenkaan niin hyviä kuin pitäisi olla, kun summat ovat erittäin suuria. Pitäisikin enemmän panostaa taloudelliseen yhteistyöhön, niin että saadaan nuo kansakunnat nousemaan talouden eikä suoran tuen kautta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Koskinen, olkaa hyvä.

16.11 Johannes Koskinen sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Kankaanniemi hyvin lämpöisinä hoiti tuota ministereiden esipuhumista. — Tässä on keskustelussa tullut esille muutama keskeinen asia, jotka valtiovarainvaliokunta nosti esille juuri ulkoministeriön pääluokassa. Ensinnäkin vienninedistämisestä ovat jo monet todenneet sen noston, joka valiokunnassa tehtiin, eli samaan asiaan myös ulkoasiainvaliokunta kiinnitti huomiota. Tämä vienninedistämisen organisaatiomuutos on vienyt vuosia, eikä vieläkään ole niitä odotettuja tuloksia näkynyt. Nähdäkseni ministeri Skinnarilla on ollut aivan oikea ote, ja ulkoasiainvaliokunnassa ja valtiovarainvaliokunnassa asiaa on käsitelty, mutta sivustakatsojan tilanne on ollut sellainen kuin katsottaisiin hidastetussa filmissä tukkisuman kasautumista. Jo silloin heti ensimmäiset tiedot, kun tätä organisaatiomuutosta tehtiin, tulivat huolestuttavasti lähetystöistä, että tässähän nyt tavallaan ne resurssit vähenevät eikä oikein ole tietoa, miten tästä selvittää. Sen jälkeen on tehty Team Finlandia ja muita malleja, joilla se saataisiin luistamaan, mutta edelleen niitä tukkeja on kasaantunut ja kovin vähän sieltä virtaa niitä tuloksia ulos. Niin että nyt on korkea aika saada tämän tulevan vuoden aikana nämä kaikki ketjut luistaviksi ja Team Finland tosissaan toimimaan. Vähän samantapaista kankeuttahan on Euroopan unionin ulkosuhdehallinnon muokkaamisessa ollut. Siellä on tämä Team Europe -ajattelu, joka ei kuitenkaan pelaa. Euroopan unionin vaikutusvalta vaikkapa

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Afrikassa tai Aasiassa ei ole ollenkaan sitä luokkaa kuin mitä meidän kehitysyhteistyö- ja kauppapoliittinen painovoimamme edellyttäisi.

Kehitysyhteistyövaroista sekä ulkoasiainvaliokunta että valtiovarainvaliokunta kiinnitti huomiota juuri kansalaisjärjestöjen tukeen, niin että niiden osuus kehitysyhteistyössä jatkuisi vahvana ja kohentuisi. Myös Suomessa tehtävää työtä, rauhanjärjestöjen ja rauhanvälityksen kohentamista ja kehitysyhteistyön toimintaedellytysten parantamista, osaksi siten vielä näillä eduskunnan jakovaran kohdennuksilla pystyttiin kohentamaan.

Tärkeä on myös se huomio rahoituksen läpinäkyvyydestä, jonka valtiovarainvaliokunta liitti mietintöönsä. Jonkun verran tilanne on parantunut näiden sivustojen kautta, jotka ulkoministeriö on luonut, mutta edelleen vaikkapa näiden monenkeskisen avun kautta menevien isojen summien — isot kansainväliset järjestöt, YK ja muut — avaaminen selvemmin, että mihinkä sitä rahaa ohjataan ja mitkä ovat sen tulokset, on välttämätöntä tulevaisuudessa, jotta myös yleinen kehitysyhteistyön hyväksyntä ja sen suuntaaminen sujuu paremmin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Vehviläinen, olkaa hyvä.

16.14 Anu Vehviläinen kesk: Arvoisa puhemies! Hyviä huomioita tästä ulkoasiainhallinnon budjetista.

Ensinnäkin tästä kehitysyhteistyön 0,7:n tavoitteesta. Niin kauan kun olen ollut aikuisiällä ja jonkun verran kiinnostunut ylipäänsä ulkopoliitikasta ja kehitysyhteistyöasiasta, niin tämä sama tavoite on ollut, ja näköjään pääsen tästä talosta ulos niin, että tätä ei ole lähellekään saavutettu. Ja nyt kun me katsomme tulevaa kehyskautta, niin me kaikki tiedetään, että tulevasta kehyskaudesta tulee äärimmäisen tiukka ja taloudellisesti hankalaa aikaa, eli ei ole kauheaa toiveikkuutta siitä, että me pystyttäisiin kehitysyhteistyömäärärahoja nostamaan.

Sitten toinen huomioni, jota täällä käsitteli jo tässä edustaja Koskinen edellä. Tämä ei ole missään tapauksessa moite ulkomaankauppaministeriä kohtaan, enkä halua hallitustakaan tästä nyt pahemmin moittia, mutta kun meillä on luotu tämä Team Finland -verkosto, se on kieltämättä erittäin vähän, jos kaiken kaikkiaan siellä verkostossa on noin 1 700—1 800 työntekijää ja heistä vain 300 työskentelee ulkomailla, ja tällä Business Finlandilla ei ole vielä ulkomailla samaa henkilöstömäärää kuin aikanaan Finprolla oli. Kyllähän se kertoo siitä, että tämä uudistus, mitä tavoiteltiin, ei ole toteutunut oikein hyvin.

Mutta sitten ehkä kolmas asia, jonka haluan tässä nostaa esille, liittyy tähän ylipäänsä maailmanpolitiikan muutokseen, mitä viimeisen vuoden aikana on tapahtunut. Voi kyllä varmasti sanoa, että voimapolitiikka on palannut maailmaan. Se näkyy täällä meillä Suomessa ja Euroopassa saakka, ja siitä tietysti tämä Venäjän bruttaali hyökkäys Ukrainaan on se konkreettinen esimerkki. Se saa ainakin minut pohtimaan sitä, kun me nyt ollaan hyväksymässä tätä ulkoasiainhallinnon pääluokkaa budjetin yhteydessä ja me eletään tässä meidän poliittisessa päätöksenteossa ensi vuonna tavallaan tämmöistä nivelvaihetta, kun meillä on keväällä huhtikuun alussa vaalit ja ehkä touko—kesäkuussa sitten uusi hallitus, niin siinä pohdin myös sitä, että toivottavasti tämä resursointi, mitä meillä on laitettu ulkoasiainministeriöön, on riittävää ensi vuotta ajatellen, kun tehtävät ovat erittäin vaateliaat tämän ulko- ja turvallisuuspoliittisen tilanteen muutoksen myötä Nato-prosessin ollessa edelleenkin näin pahasti kesken. Ehkä sitten siitä seuraa myös kysymys — omassa mielessäni kyllä mietin jo niitä ensi keväänkin hallitusneuvotteluja ja tulevan vaalikauden ulko-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

ja turvallisuuspoliittista selontekoa — mitä tämä analyysi, jota me joudumme tekemään tästä eurooppalaisesta maailmantilanteesta ja Suomen tilanteesta tässä kaikessa, tarkoittaa suurten linjauksien osalta. Onko sen perusta edelleen meillä ulkopoliitikassa tällainen ihmisoikeusperustainen ulkopoliittika, vai tulee tämä maailmantilanne tarkoittamaan jotakin muutosta meidän ulkopoliittiseen linjaan?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hyrkkö.

16.18 Saara Hyrkkö vihr: Arvoisa puhemies! Jatkan suoraan tuosta edustaja Vehviläisen kysymyksestä oman ajatukseni, joka on se, että ehkä juuri vaikeissa paikoissa ne arvot myös punnitaan. Ajattelen, että vaikka Suomen asema turvallisuuspoliittisesti on muuttunut ja me olemme tehneet ratkaisuja liittoutumisen puolesta, niin se ei tarkoita, että meidän pitäisi lähteä tinkimään niistä omista arvoistamme, mitä tulee vaikkapa ihmisoikeusperustaiseen ulkopoliittikkaan. Päinvastoin meidän täytyy nähdä se mielestäni mahdollisuutena löytää myös uusia tapoja edistää sitä.

Arvoisa puhemies! Venäjän hyökkäyksen myötä niin sanotun lännen rivithän ovat tiivistyneet. Euroopan unioni on ollut ihailtavan yhtenäinen, ja yhteistyö Ukrainan tukemisessa esimerkiksi Ison-Britannian ja Yhdysvaltain kanssa on ollut erittäin merkityksellistä. Ajattelen, että on kuitenkin todella tärkeää, että tämä tiivistyminen ei johda etäännyttämiseen muista. Ukrainan vankkumaton tuki ei saa tarkoittaa selän kääntämistä muulle maailmalle ja esimerkiksi maailman köyhimpien hädälle.

Täällä on keskusteltu kehitysyhteistyöstä ja sen tulevaisuudesta. On hyvä muistaa, että kaikki kehitys ei ole kaupallistettavissa, mutta silti kehitysyhteistyön tulokset voivat olla edellytys minkään tyyppiselle taloudelliselle toimeliaisuudelle ja sille muun yhteiskunnan kehitykselle, puhutaan sitten vaikkapa ilmastokriisin tuhojen vaikutuksista tai tyttöjen pääsystä kouluun, seksuaalioikeuksien toteutumisesta. Toisaalta Suomen näkökulmasta vaikuttava kehitysyhteistyö on paitsi globaalin vastuun kantamista myöskin tapa rakentaa luottamusta ja kasvattaa Suomen ulkopoliittikan painoarvoa. On todella valitettavaa, että emme todella vielä ole saavuttaneet tätä 0,7:n tavoitetta, mutta tällaisina maailman aikoina ajattelen, että sitä kohti tulee entistä voimakkaammin pyrkiä.

Arvoisa puhemies! Lopuksi haluaisin korostaa nuorten roolia ulko- ja turvallisuuspolitiikan kentällä. Nuoria on maailmassa enemmän kuin koskaan ennen, ja juuri nuoret kaikkialla jakavat itse asiassa monet niistä arvoista, joita me EU:ssa haluamme edistää ja puolustaa. On olennaisen tärkeää huolehtia, että nuoret saavat äänensä kuuluviin myös esimerkiksi rauhantyössä tai missä tahansa ulko- ja turvallisuuspolitiikan kysymyksissä niin täällä kotona kuin sitten maailmallakin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Nyt siirrytään ministerin puheenvuoroon. — Ministeri Haavisto, viisi minuuttia, olkaa hyvä.

16.20 Ulkoministeri Pekka Haavisto: Arvoisa puhemies! Pahoittelen, että tuolla TP-UTVAssa meni jonkin verran aikaa.

Haluan ensimmäiseksi kiittää niin valtiovarainvaliokuntaa kuin ulkoasiainvaliokuntaakin vuoden 2023 talousarvioesitykseen saaduista arvokkaista huomioista sekä ulkoasiainhallinnolle osoitetusta lisärahoituksesta kansainvälisten järjestöjen tukemiseen ja rauhan-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

välitykseen. Nämä lisäykset ovat tärkeitä sekä ulkoasiainhallinnolle että kansalaisyhteiskunnalle.

Suomen ja Euroopan turvallisuus- ja toimintaympäristössä on tapahtunut perustavanlaatuinen muutos Venäjän hyökättyä Ukraina. Hyökkäys on vaarantanut koko Euroopan vakauden ja murentanut Euroopan turvallisuusjärjestystä. Jännitteiden lisääntyminen heikentää myös Itämeren alueen turvallisuustilannetta ja sen ennakoitavuutta. Muuttuneessa tilanteessa olemme joutuneet tarkastelemaan uudelleen omaa turvallisuuspoliittista perusratkaisua. Päätös liittyä Natoon osoittaa, että Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka elää ajassa. Naton jäsenenä Suomi on päättämässä Suomelle keskeisistä turvallisuuspoliittisista kysymyksistä.

Euroopan unioni säilyy Suomen ulkosuhteiden tärkeimpänä viitekehyksenä ja vaikutuskanavana sekä arvo- ja turvallisuusyhteisönä. Suomi vastaa Venäjän hyökkäykseen osana unionia. Samalla laaja-alainen pohjoismainen yhteistyö on yhä tärkeämpää. Venäjän hyökkäyksen vaikutukset heijastuvat turvallisuuden ohella laajasti myös globaaliin kehitykseen, muun muassa ruokaturvaan ja energiahuoltoon. Venäjän hyökkäyssodalla Ukrainaan on vaikutusta myös suurvaltojen ennestään jännitteisiin suhteisiin ja globaaliin turvallisuuteen. Kiinan asemoituminen Venäjän hyökkäykseen tulee vaikuttamaan Kiinan kansainväliseen asemaan. Afrikan merkitys EU:n naapurina ja strategisena kumppanina kasvaa, ja yhteistyötä on kehitettävä tasavertaisuuden pohjalta. Muuttuneen turvallisuustilanteen vuoksi Euroopan itäisen naapuruston kehitys vaatii erityistä seurantaa. Arktisen alueen geopoliittinen, ympäristöllinen ja taloudellinen merkitys kasvaa edelleen. Selvää on, että hyökkäys Ukrainaan vaikuttaa myös Suomen ja Venäjän kahdenvälisiin suhteisiin ja yhteistyömahdollisuuksiin laaja-alaisesti.

Vuonna 23 Suomi toimii Barentsin euroarktisen neuvoston puheenjohtajana ja YK:n ihmisoikeusneuvostossa sekä järjestää Etelämannerta koskevan yleissopimuksen osapuolikokouksen. Olemme siis mukana tässä Etelämannerta koskevassa sopimuksessa. Valmistaudumme myös Suomen Etyj-puheenjohtajuuteen vuonna 2025.

Arvoisa puhemies! Ulkoministeriön toimintamenoihin esitetään 258,5 miljoonaa euroa.

Tällä vaalikaudella on avattu kuusi edustustoa: Kuluvana vuonna palasimme Islamabadiin Pakistaniin ja avasimme uuden pääkonsulaatin Mumbaihin Intiaan. Muut kohteet, joissa Suomi on tällä vaalikaudella avannut edustuston, ovat tietysti Irakin Bagdad, Qatarin Doha, Senegalin Dakar ja Filippiinien Manila. Kuten valiokunnat toteavat, on edustustojen merkitys keskeinen sekä Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan toimeenpanossa että laajemminkin poliittisten ja viranomaistehtävien hoidossa. Tämä korostuu erityisesti epävakaaassa kansainvälistä tilanteessa. Jaan valiokuntien huolen pienten edustustojemme haavoittuvuudesta ja toivon, että myös tulevina hallituskausina pidetään huolta edustustoverkon voimavaroista, erityisesti henkilöstön riittävyyden osalta.

Suomen Nato-jäsenyydestä seuraa myös ulkoasianhallinnolle taloudellisia ja henkilösväikutuksia, jotka täsmentyvät jäsenyyden aikana. Talousarvioesityksessä niistä on toimintamenoissa otettu huomioon välttämättömimmät, jo tarkkailijajäsenyyden aikana toteutuvat henkilöstölisäykset. Lisäksi jäsenyydestä aiheutuu lisämenoja Suomen mak-suosuudesta Naton siviilibudjettiin sekä Nato-edustuston muutosta Naton päämajaan. Näiden yhteissumma on tässä talousarvioesityksessä noin 10 miljoonaa euroa.

Arvoisa puhemies! Rauhanvälitykseen esitetään 2,5 miljoonaa euroa. Kuten valiokunnat toteavat, on rauhanvälitys ollut jo vuosia Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan keskeinen painopiste. Rauhanvälityksen merkitys vallitsevassa maailmanpoliittisessa tilan-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

teessa korostuu entisestään. Rauhanvälitys-momentille osoitettu 650 000 euron lisärahoitus tulee tarpeeseen.

Suomi jatkaa aktiivista osallistumista kansainväliseen kriisinhallintaan. Suomen kansainvälisten kriisinhallintatehtävien painopisteet ovat Libanonissa ja Irakissa, mutta Suomi osallistuu operaatioihin myös Kosovossa, Afrikassa ja Välimeren alueella.

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelman mukaan kansalaisyhteiskunnan tilaa ja toimintaedellytyksiä vahvistetaan systemaattisesti niin Suomessa kuin maailmallakin. Kansalaisjärjestöt ovat itsenäisiä ja vastuullisia toimijoita, aloitteentekijöitä, ja kansalaisten suorittaman kontrollin kautta tuovat oman lisänsä myöskin ulkopolitiikkaan. Valtiovarainvaliokunta on mietinnössään lisännyt ulkoministeriön pääluokkaan 600 000 euroa tähän tärkeään työhön, mistä lämmin kiitos. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Sitten ministeri Skinnari, olkaa hyvä.

16.25 Kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari: Arvoisa puhemies! Ensiksi haluan kiittää eduskuntaa keskustelusta kehityspolitiikan tulospöytäkirjan julkaisun yhteydessä sekä ulkoasiainvaliokuntaa ja valtiovarainvaliokuntaa heidän työstään ja lausunnoistaan.

Elämme globaalien muutosten keskellä. Venäjän Ukrainassa käymä sota ravisutti turvallisuusympäristöämme mutta paljasti pinnan alla kyteneet maailmantalouden haasteet. Kilpailu teknologiajohtajuudesta kiihtyy. Protektionismi kasvaa, ja kilpailu kriittisistä raaka-aineista pakottaa myös Suomen miettimään tuotanto- ja toimitusketjujamme ja niiden haavoittuvuuksia. Samalla kamppailu megatason haasteiden, kuten ilmastonmuutoksen, luontokadon ja akuutin nälänhädän, kanssa jatkuu. Maailman humanitääriset tarpeet ovat suuremmat kuin koskaan. Apua tarvitsevia on peräti 339 miljoonaa ihmistä 69 maassa.

Puhemies! Ulkomaankaupasta riippuvaiselta Suomelta kysytään nyt määrätietoisia toimia. Kyse on siitä, miten rakennamme uudessa tilanteessa kumppanuuksia ja miten kasvattamme vientiä. EU:n säilyminen avoimena kaupalle ja investoinneille on meille välttämättömyys, ja tämän linjan ajamista jatkamme niin EU:ssa kuin WTO:ssa. Olemme panostaneet viennin edistämiseen kuluneella kaudella kasvattamalla edustustoverkkoa, toimeenpanemalla ennätyksellisen määrän vienninedistämismatkoja sekä pilotoimalla ulkomaa-laisten osaajien ja yritysten maahantuloprosesseja sujuvoittavaa Virtual Finland -palvelukokonaisuutta — 'virtuaalinen Suomi'. Tämänhetkessä geopolitiisessa tilanteessa juuri EU:n edustustojen rooli on kasvanut suomalaisyritysten vienninedistämispöytäkirjoissa, ja uskon roolin tulevaisuudessa vain vahvistuvan ja olevan entistäkin tärkeämpi. Ja entistä strategisempaan vienninedistämistyöhön pyrimme lisäksi Suomen keskeisiä taloudellisia ja viennin painopisteitä, kuten digitalisaatiota, kiertotaloutta ja terveyttä, edistävien teemasuurlähettiläiden työllä, hakien kokonaisratkaisuja — sellaisia, joita maailma nyt tarvitsee.

Arvoisa puhemies! Suomi näkee kehityspolitiikan oleellisena ja välttämättömänä osana ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Keskinäisriippuvuuksien maailmassa kehityspolitiikalla voidaan vaikuttaa muuttoliikkeeseen ja pakolaisuuteen, ruoka- ja energiakriiseihin, ilmastonmuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen sekä yhteiskuntia vakauttaviin tekijöihin. Siksi Suomi kantaa globaalia vastuutaan. Kanavoimme vastikään tukea WFP:n viljakuljetuksille Ukrainasta Afrikan sarveen. Olemme kuluneen vuoden aikana tukeneet päät-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

täväisesti Ukrainaa jo 300 miljoonalla eurolla kattaen kehitysyhteistyön, humanitäärisen avun, materiaalituen ja puolustustarviketuen. On huomionarvoista, että tästä avusta noin 100 miljoonaa euroa on kehitysyhteistyön määrärahoista. Humanitäärisen avun tarpeen kasvuun on reagoitu, ja sen kokonaismäärä on talousarvioesityksessä nostettu 92 miljoonaa euroon. Suomen julkisen kehitysyhteistyön arvioidaan olevan kokonaisuudessaan 1,2 miljardia euroa, mikä vastaa noin 0,42:ta prosenttia bruttokansantulosta. Kyse on kuitenkin ennen kaikkea kehitysyhteistyöllä saavutetuista tuloksista. Tulosraportti osoitti, että Suomen vahvuuksiin ja arvoihin pohjautuvalla pitkäjänteisellä kehitysyhteistyöllä saavutetaan merkittäviä tuloksia ja vaikuttavuutta.

Lopuksi haluaisin vielä nostaa esille yksityisen sektorin roolin, kun etsimme ratkaisuja globaaleihin haasteisiin. Suomella on paljon tarjottavaa, meidän yrityksillä on paljon tarjottavaa monella sektorilla, kuten ympäristö- ja energiateknologioissa, kiertotaloudessa ja digitalisaatiossa. Tällä kaikella on avainrooli maailman ongelmien, kuten ilmastonmuutoksen, ratkaisuun. Kestävään kehitykseen panostaminen voi siis parhaimmillaan synnyttää uudenlaista vientiä, uudenlaista tekemistä, mutta etenkin, arvoisa puhemies, se synnyttää ratkaisuja tässä maailmantilanteessa. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja nyt on mahdollisuus debattiin. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat osallistua debattiin, nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta. — Edustaja Vehviläinen, olkaa hyvä.

16.31 Anu Vehviläinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille. Täällä jo aloiteltiin debattia jonkun aikaa keskenämme.

Haluaisin kysyä ministeri Haavistolta Ukrainaan liittyen, kun tänäänhän tuli puolustusministeriön puolelta rahoitettava yhdestoista tukipaketti ja Suomi on johdonmukaisesti ollut tukemassa Ukrainaa poliittisesti, taloudellisesti, humanitäärisesti ja kaikin muin tavoin: Nyt ajattelen tätä tulevaa vuotta. Kun Ukrainan sodalle ei näytä loppua olevan tulossa näillä näkymin, miten te arvioitte EU-maiden yhtenäisyyttä? Voidaanko me olla varmoja siitä, että Ukraina pystyy saamaan myös tulevana vuonna lisää näitä erimuotoisia tukia, ja siitä, että myös Suomi, vaikka meillä on todellakin vaalikevät tulossa, sitten pystyy seisomaan Ukrainan rinnalla tulevana vuonna? Tätä haluaisin kysyä erityisesti EU-maiden osalta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Koskinen, olkaa hyvä.

16.32 Johannes Koskinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Naton orastava jäsenyys on aiheuttanut mielenkiintoista keskustelua myös tulevaisuuden puolustusbudjetien tasosta. Täällä äsken äänestettiin muun muassa kokoomuksen esityksestä siitä, että pitäisi nostaa puolustusmenojen osuus 2,5—3 prosentin välille bkt:stä. Nyt kuitenkin tulevassakin Euroopassa turvallisuus on kokonaisuus. Puolustus on tärkeä osa sitä, ja liittoutumalla Suomi voi vahvistaa omaa puolustustaan ja mahdollisuuksiamme elää turvallisesti. Mutta kovin vinoutunutta tämä katse on sikäli, että kaiken aikaa pitäisi miettiä tätä kokonaisuutta, mihinkä kaikkeen pitää vaikuttaa ja mihinkä resursseja osoittaa, jotta se kokonaisturvallisuus Suomessa ja Euroopassa paranee. Olisinkin kysynyt ministereiltä: miten siihen, että nyt on tällainen muotiaalto, että pitää puolustukseen osoittaa niin paljon kuin

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

suinkin [Puhemies koputtaa] kynnellen kykenee, suhteutuu se, että tarvitsee tehdä paljon myös muun kriisinhallinnan ja kehitysyhteistyön saralla?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

16.33 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuului vähän heikosti. — Ministeri Haavistolta kysyisin, ehkä nyt ei niin taloudellinen asia mutta kuitenkin: Mikä on tilanne nyt Iranin osalta, kun siellä näyttävät olevan levottomuudet käynnissä? Minkälaisena näette sen uhan olevan tällä hetkellä, ja mitkä ovat näkymät eteenpäin?

Sitten ministeri Skinnarille tästä Yhdysvaltain valtavasta paketista, jolla se aikoo vihreän siirtymän nimissä tukea yrityksiään: Minkälaisena näette sen vaikutukset Suomeen, ja miten Suomi yhdessä EU:ssa, EU:n osana, siihen pystyy reagoimaan? Kuinka pitkälle ollaan valmiita menemään?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Virolainen, olkaa hyvä.

16.34 Anne-Mari Virolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ennen kuin ministerit ehtivät tulla paikalle, täällä käytiin jo hyvää keskustelua niistä arvoista, mihin me olemme sitoutuneet, ja ihmisoikeusperustaisesta ulkopolitiikasta. Muistutin myös siitä, että jokaisessa budjettikeskustelussa ulkoasiainvaliokunta on kiinnittänyt huomiota edustustoverkoston laajuuteen ja kehitysyhteistyömäärärahoihin. En ala moittimaan teitä nyt kehitysyhteistyömäärärahoista lainkaan, vaan otan ihan toisen tulokulman esiin. Kun nyt on viime aikoina julkisessa keskustelussa ollut sellaisia näkemyksiä, että meidän kehitysyhteistyökumppaneidemme ehdoksi pitäisi tulla se, miten he käyttäytyvät tai mikä on heidän suhteensa Venäjän hyökkäyssotaan, niin haluaisin kysyä ministeri Haavistolta — tai itse asiassa molemmilta ministereiltä: Miten te koette tämän? Onko se relevantti vaatimus, vai unohdammeko silloin ne ihmiset, jotka ovat hädässä?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

16.35 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvät ministerit! Tosiaan useampi puheenvuoro tuli jo käytettyä, mutta YK:n inhimillisen kehityksen indeksi on laskenut kaksi vuotta peräjäälkeen. Heidän raporttinsa, jonka nimi on Uncertain Times, Unsettled Lives, mukaan epävarmuus maailmassa vain vahvistuu. Tässä ovat sekä covid-pandemia että Ukrainan sota näitä taustasyitä, ja vaikutukset ovat olleet sosiaalisia ja taloudellisia ja myös planetaarisia muutoksia. Pohdinkin sitä, kuinka vahvasti meidän kehitysyhteistyövaroin pystytään vastaamaan tällaiseen entistä vaativampaan varautumiseen, resilienssin vahvistamiseen. Kuinka hyvin meillä toimii tämä ajattelu neksuksesta, jossa humanitäärisen avun ja kehitysyhteistyön tilanteesta voidaan siirtyä toiseen, ja miten tämä rauhanvälitystyö pystytään tähän yhdistämään?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

16.36 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaksi lyhyttä kysymystä, yksi kummallakin ministerille.

Ensinnäkin tämä Ukrainan tilanne, mikä on aivan järkyttävä kaikkien meidän kannalta, jotka kunnioitamme demokratiaa ja valtakunnan itsemääräämisoikeutta: Ukraina on joutunut karmean tilanteen kohteeksi, ja Eurooppa aivan oikein auttaa. Kun te, arvoisa ulkoministeri, kierrätte näissä ulkoministerikokouksissa, niin onko eurooppalaisten ulkoministerien kanta edelleen yhtäläisen ehjä siinä, että Ukraina autetaan?

Ja toinen kysymys ulkomaankauppaministerille: Kun talousvaliokunta kävi Singaporessa, saimme tutustuttua siellä erittäin mielenkiintoiseen yritys ympäristöön, joka todella oli tehokas. Siellä nousi erään tilaston osalta esille Vietnamin hyvin hyvä tilanne, siellä oli bkt:n kasvu, jos oikein muistan, lähellä kahdeksaa prosenttia viime vuonna. Miten on, vieläkö Suomi tekee Vietnamin kanssa tällaista kauppayhteistyötä erilaisilla projekteilla? Tuli mieleen, kun se taloushan oli siellä suorastaan hämmästyttävä, joko Vietnam on päässyt jaloilleen ilman erillistä apua.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Mustajärvi, olkaa hyvä.

16.37 **Markus Mustajärvi vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vasta julkaistu raportti Afganistanin operaatiosta kertoo, että kyse ei ollut suinkaan kansallisen puolustuksen kehittämisestä vaan myötlämielenosoittamisesta ja lähentymisestä Natoon ja Yhdysvaltoihin tulevia rientoja ajatellen. Jokin aika sitten Suomi muutti YK:ssa kantansa ydinasekieltosopimukseen. Johtuiko sekin siitä, että Nato, Yhdysvallat kertoivat, että mitään muuta vaihtoehtoa ei ole? Miten kannanmuutos eteni Suomen päätöksentekoprosessissa, ja ketkä kaikki siihen osallistuivat?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Östman, olkaa hyvä.

16.38 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Aloitan ensiksi kehumisella ja kiittämisellä. Täytyy kyllä sanoa, että Suomen ulkopoliittinen johto yhdessä tasavallan presidentin kanssa ulkoministerin johdolla ja myöskin kehitysapu- ja ulkomaankauppasuhteista vastaava ministeri ovat hoitaneet pestinsä erinomaisen hyvin erittäin haasteellisessa ajassa.

Samoin kuin edustaja Kankaanniemi, haluaisin kysyä vähän tästä Iranin tilanteesta, koska vaikuttaa siltä, että erityisesti Länsi-Eurooppa on ollut vähän naiivi sen suhteen. Millaisiin toimiin ryhdytään lähitulevaisuudessa, koska nyt tarvitaan toimia?

Mutta sitten vielä yksi kysymys: Kun katsoo maailman nälänhätätilannetta, sitä, mihin suuntaan se on mennyt, niin tänä päivänä 830 miljoonaa ihmistä menee joka ilta nukkumaan ja kärsii nälänhädästä, ja kehityssuunta on hälyttävä sikäli, [Puhemies koputtaa] että kun katsoo kolme vuotta taaksepäin, niin se oli noin 135 miljoonaa, ja se on noussut sitten 345 miljoonaan [Puhemies: Aika!] 49 maassa. Näistä haluaisin tietää.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Junnila, olkaa hyvä.

16.39 **Vilhelm Junnila ps** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Kiitän ministeri Haavistoa siitä, että hän pitää tiukasti mielessä tämän vuonna 2025 tulevan Etyj-kokouksen. Etyjhän on tällä hetkellä aika kovassakin kriisissä eikä vähiten Venäjän vuoksi. Venäjän

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

asemaa punnitaan tällä hetkellä hyvin tarkasti myös parlamentaarisessa yleiskokouksessa, joka seuraavaksi kokousta helmikuussa.

Arvoisa ministeri, myös Murad-koodisto on ollut viime aikoina keskustelussa. Kysehan on siitä, että konfliktialueilla seksuaalisen väkivallan kohteeksi joutuneille on asetettu Ison-Britannian aloitteesta mutta useiden muiden maiden tukemana uudet normit ja lain-säädäntö, joka haluttaisiin implementoida mahdollisimman monessa valtiossa. Milloin Suomi lähtee mukaan Murad-koodistoon?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Hyrkkö, olkaa hyvä.

16.40 **Saara Hyrkkö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitokset täältäkin ministereille työstänne vaikeana maailmanaikana. Tuossa aiemmassa keskustelussa nostin esiin nuorten näkökulman ja roolin ulko- ja turvallisuuspoliittisilla kentillä. Nuoria on enemmän maailmassa kuin koskaan aikaisemmin. Olisin kysynyt: näettekö, että voisimme Suomessakin tehdä enemmän sen varmistamiseksi, että nuorten ääni kuuluu esimerkiksi ulko- ja turvallisuuspoliittisessa keskustelussa? Jäin itse miettimään tuota kevään Nato-keskustelua ja sitä, onnistuimmeko riittävällä tavalla huolehtimaan myöskin siitä, että jo olemassa olevien, seuraavien sukupolvien ääni siinä keskustelussa kuuluu.

Toinen asia, jonka nostaisin esiin: Vierailin hiljattain Israelissa ja Palestiinassa, ja olisin kysynyt ministeri Haavistolta: näettekö, millä keinoilla voisimme kansainvälisenä yhteisönä puuttua siihen kansainvälisen oikeuden vastaiseen toimintaan, siihen aggressiiviseen siirtokuntapolitiikkaan, jota Israelin valtio ja heidän tukemansa tahot siellä harjoittavat tai ainakin sallivat tapahtua?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kauma, olkaa hyvä.

16.41 **Pia Kauma kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on Etyjin puheenjohtajamaa vuonna 2025, kun Helsingin Ety-kokouksesta tulee kuluneeksi 50 vuotta. Nyt kuitenkin Etyj on kriisissä. Eräät maat ovat halukkaita sulkemaan pois Venäjän Etyjin toiminnasta, ja itse asiassa yleiskokouksen puolella on ollut esillä sääntömuutos, jossa sellainen maa voitaisiin sulkea pois toiminnasta, joka perustavanlaatuisesti rikkoo Etyjin perusperiaatteita. Tätä on kuitenkin myös vastustettu sillä perusteella, että jos näin tapahtuu, silloin Etyj jää enää samanmielisten maiden keskustelukerhoksi.

Arvoisa puhemies! Kysyisin nyt ministeri Haavistolta: Minkälaista keskustelua ulkoministerien keskuudessa tästä asiasta on käyty? Näettekö riskin siinä, että jos Venäjä edes tilapäisesti suljetaan pois Etyjin toiminnasta, niin se romuttaa koko Etyjin toiminnan, [Puhemies koputtaa] jolloin Suomen puheenjohtajuuden ollessa käsillä meillä on enää hyvin haavoittunut Etyj jäljellä?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Yrttiaho, olkaa hyvä.

16.43 **Johannes Yrttiaho vas** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Te, ministeri Haavisto, vahvistitte viikko sitten eduskunnassa, että Suomi on muuttanut kantansa YK:n ydinasekieltosopimukseen. Suomi äänesti sopimusta vastaan YK:ssa lokakuussa. Aiemmin oli vain jätetty sopimus allekirjoittamatta. Sanoitte, että syksyn äänestyksessä seurattiin Nato-maiden linjaa. Yksikään Nato-maa ei ole myöskään tätä sopimusta allekirjoittanut. Miten

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

tätä taustaa vasten voidaan edelleen puhua Suomesta ydinaseriisunnan korkean profiilin maana, kuten myöskin viikko sitten totesitte? Kysyn samaa asiaa kuin edustaja Mustajärvi edellä: missä, miten ja keiden toimesta päätös Suomen kannan muuttamisesta syntyi?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Simula, olkaa hyvä.

16.44 Jenna Simula ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa majoilee tuhansia kielteisen päätöksen saaneita turvapaikanhakijoita, joita ei ole saatu palautettua kotimaihinsa, koska he eivät halua poistua vapaaehtoisesti. On useita maita, jotka eivät tällaisessa tilanteessa sitten ota heitä vastaan, mikäli heidät vastoin tahtoaan yritetään karkottaa. Tämä ihmisryhmä on selkeästi turvallisuushaaste. Hallitus on siitä huolimatta keskittynyt tarjoamaan heille lisää palveluita, kun heidät päinvastoin pitäisi yksiselitteisesti palauttaa kotimaihinsa. Hyvä ministeri, yksi selkeä vaihtoehto, mitä me perussuomalaiset olemme esittäneet, on kehitysyhteistyön lopettaminen sellaisten maiden kanssa, jotka eivät kansalaisiaan suostu ottamaan takaisin, kun he ovat saaneet kielteisen turvapaikkapäätöksen. Joko tämä alkaisi sopia ratkaisuksi myös hallitukselle, ja jos ei, miksi ihmeessä niin?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Koponen, Ari, olkaa hyvä.

16.45 Ari Koponen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset katsovat, että kehitysyhteistyövarojen käytön tulisi olla nykyistä läpinäkyvämpää ja perustua selkeästi tutkittuun tietoon. Lisäksi vaikutusarvioiden laatuun tulisi panostaa entistä enemmän. Rahankäytön tavoitteiden toteutumiselle olisi myös asetettava nykyistä selvästi tiukemmat reunaehdot. Ministeri Skinnari, oletko perussuomalaisten linjoilla tässä asiassa, ja miten näiden varojen väärinkäyttöä konkreettisesti estetään?

Sitten täällä aikaisemmin puhuttiin tästä viennin edistämisestä. Me olimme tulevaisuusvaliokunnan kanssa esimerkiksi Indonesiassa käymässä, ja siellä Suomen lähetystössä samassa rakennuksessa olivat myös Ruotsin ja Tanskan lähetystöt, joissa oltiin selkeästi enemmän panostettu tähän viennin edistämiseen. Pitäisikö meilläkin olla enemmän ihmisiä ulkomailla viemässä tätä asiaa eteenpäin?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Saramo, olkaa hyvä.

16.45 Jussi Saramo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maailmassa, jossa ukrainalaiset, kurdit ja jemeniläiset kärsivät laittomasta hyökkäyssodasta; palestiinalaiset ja länsisaharalaiset kärsivät laittomasta miehityksestä ja sorrosta; uiguurit, iranilaiset ja monet muut kärsivät sorrosta, tämä on todella tärkeää: me tarvitaan kärsivällisiä, johdonmukaisia valtioita, kuten Suomi on ollut, jotka tekevät työtä johdonmukaisesti ihmisoi-
keuksien, oikeusvaltion ja rauhan puolesta ja joille suurvaltapelit eivät ole se pääasia riippumatta siitä, olemmeko liittoutuneita vai emmekö ole.

Meidän kehitysyhteistyöhön en lähtisi lisäämään liikaa poliittisia tavoitteita. Se on ollut mainettaan parempaa, isosti vaikuttavaa. Olen vähän huolissani tästä trendistä siirtyä tämmöiseen businesspohjaiseen malliin. Tiedetään, kuinka meidänkin rahoilla on aiemmin rahoitettu [Puhemies koputtaa] luksushotelleja ja muita, ja on todella tärkeää, että tästä vai-
kuttavuudesta pidetään kehitysyhteistyössäkin kiinni. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kaunisto, olkaa hyvä.

16.47 Ville Kaunisto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos ministereille.

Venäjän hyökkäyssota on tosissaan tiivistänyt läntisen maailman rivit, ja me olemme ymmärtäneet jälleen kerran sen arvon, mikä meidän yhteisellä ajattelulla on, mutta se on kaukana globaalista todellisuudesta, eli me emme saa suinkaan sokeutua siihen meidän arkeemme ja luulla, että tuki Ukrainalle on globaalia, mikä on erittäin pelottava asia.

Te, arvoisa ulkoministeri, nostitte Afrikan roolin koko Euroopan kannalta merkittävään asemaan, ja siellä on hyvin paljon erinäköisiä ääniä, mitä tulee Ukrainan kärsimykseen. Ja yksi, minkä haluaisin itse nostaa, on Kaakkois-Aasia, joka tulee olemaan varmasti yksi suurista pisteistä maailman tulevaisuudessa, ja sielläkin nähdään hyvin eri tavalla tämä Ukrainan kärsimys. Miten te näette tämän [Puhemies koputtaa] Kaakkois-Aasian tulevaisuuden vaikutuksen?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt molemmille ministereille viisi minuuttia. — Ministeri Haavisto aloittaa, ja sen jälkeen mennään puhujalistaan.

16.48 Ulkoministeri Pekka Haavisto: Arvoisa puhemies! Kiitos ensinnäkin erinomaisista kysymyksistä.

Lähden tästä edustaja Vehviläisen ja itse asiassa edustaja Hoskosen esiin nostamasta kysymyksestä, säilyykö EU:n yhtenäisyys Ukraina-kysymyksessä. Oma kokemukseni on, että vaikka siellä välillä vähän natisee, ehkä sen vuoksi, että nämä energiakysymykset ja muut ovat joillekin jäsenmaille todella vaikeita tässä tilanteessa, niin kyllä se yhtenäisyys säilyy. EU on ollut se organisaatio, joka on ollut eturivissä tässä Ukraina-solidarisuudessa. Nato on pitänyt omien jäsenmaidensa turvallisuudesta huolta, ja EU on tehnyt näitä tukipäätöksiä. Ja todella Suomi teki lähes 30 miljoonan euron 11. apupaketin, nyt aseellisen apupaketin, Ukrainaan. Tämä täytyy tässä panna merkille.

Edustaja Koskinen puhui kokonaisvaltaisuudesta turvallisuuden osalta, ja tämä on minusta erittäin tärkeä näkökulma. Niin kuin olemme nähneet, siihen liittyvät myös sellaiset asiat kuin energia- ja ruokakysymykset ja rauhanomaisten ratkaisujen etsiminen, ja kyllä tämän täytyy Suomen ulkopoliitikassa olla kaikissa tilanteissa päällimmäisenä.

Täällä oli myöskin kysymyksiä Iranin osalta, edustaja Kankaanniemiellä ja edustaja Östmanilla oli. Olemme erittäin vahvasti vedonneet Iranin nykyjohtoon paitsi sen puolesta, että mielenosoittajia ei kohdeltaisi tällä tavalla ja että naisten oikeudet toteutuisivat, myöskin ennen kaikkea näiden kuolemanrangaistusten estämiseksi. Nyt joitakin ainakin tällaisia lykkäysuutisia on sieltä suunnasta kuulunut. Toivottavasti siellä harkitaan vahvasti tätä kuolemanrangaistuskäytäntöä. Ne muut asiat, joissa Iraniin on vedottu, ovat tietysti se, että Iran tällä hetkellä auttaa aseellisesti Venäjää, lähettää näitä droneja ja mahdollisesti ohjuksia ja muuta Venäjän tueksi, mikä on tietysti anteeksiantamatonta Ukrainan turvallisuuden kannalta, ja sitten tämä ydinsopimus ja ydinmateriaalin kehittäminen kohti ydinpommia, se on asia, joka meitä huolestaa. Me olemme antaneet täyden tukemme tälle JCPOA-sopimukselle.

Edustaja Virolainen kysyi tästä, miten tulisi käyttäytyä suhteessa kolmannen maailman maihin, jotka äänestävät eri tavalla kuin me YK:ssa, pitäisikö apua ehdollistaa. Tämä on tietysti myöskin kehitysyhteistyöministerin tontilla, mutta itse ajattelen näin, että silloin, kun apu on menossa tavallisille köyhille ihmisille, maaseudulle, tytöille, ihmisille, joiden

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

elintarvikehuollosta on kysymys ja muuta, niin silloin emme kovin herkästi voi sanoa, että pääkaupungissa mahdollisesti maan eliitti on toiminut väärin tai äänestänyt väärin. Kehitysyhteistyössä kuitenkin se pitkä jatkuvuus on erittäin tärkeää. Näin itse tästä ajattelen.

Edustaja Hopsu nosti rauhanvälityksen roolin myöskin yhtenä neksuksen osana, ja tämä on kyllä Suomen prioriteetti, ja olemme tuoneet esille myöskin sitä, että käytämme tätä diasporaa rauhanvälityksessä aktiivisesti. Edustaja Suldaan Said Ahmed on muun muassa ollut näissä neuvotteluissa mukana, ja se on sellainen Suomen lisä tai positiivinen lisä, minkä olemme voineet tuoda näihin rauhanvälityskysymyksiin.

Edustaja Mustajärvi ja edustaja Yrttiaho kysyivät tästä Suomen äänestyskäyttäytymisestä suhteessa ydinasekieltosopimukseen. Olemme ensinnäkin antaneet kaiken tukemme NPT-sopimukselle. Jo vuosia olemme siinä entistä aktiivisemmin toimineet, ja olemme noudattaneet sitä linjausta, jonka myöskin eduskunnan ulkoasiainvaliokunta on omassa mietinnössään todennut, että Suomi jatkaa aseriisuntapolitiikkaa, kuitenkin Naton ydinasepelotetta kyseenalaistamatta, ja toimimme tässä samalla tavalla kuin muiden muassa Norja, Ruotsi ja Tanska.

Edustaja Junnila ja edustaja Kauma kysyvät Etyjistä, vuodesta 2025. Tämä on kyllä vaikea vuosi. Ensinnäkin meiltä puuttuu vuoden 24 puheenjohtaja. Tällä hetkellä Etyjissä ei ole päästy yksimielisyyteen, kuka meitä ennen tätä johtaa. Mahdollisesti jaamme sitten vuoden 23 puheenjohtajamaan, Pohjois-Makedonian, kanssa sen vuoden 2024, jos mitään muuta ratkaisua ei synny Etyjin puitteissa. Myöskin tuossa Etyjin äskeisessä ulkoministerikokouksessa Łódźissa Puola teki valinnan, että se ei antanut Venäjän ulkoministerille viisumia. Venäjän ulkoministeri ei voinut osallistua tähän kokoukseen, ja tämä on ehkä vähän sellaista pohdiskelua, jota edustaja Kaumakin kävi mielessään, että jos sitten lopullisesti suljetaan maita pois, niin sitten se keskusteluyhteys myöskin Etyjin puitteissa katoaa. Ja jos Etyj on se yksi perusta tälle eurooppalaisille turvallisuudelle, niin näitä työkaluja on kuitenkin hyvä tulevaisuuteenkin säilyttää, vaikka ne eivät juuri nyt toimisi. Näin tästä ajattelen.

Edustaja Hyrkkö kysyi Nuoret, rauha ja turvallisuus -teemasta. Suomi on pitänyt erittäin paljon yllä tätä YK:n 2250-päätöslauselmaa, ja meillä on syntynyt toimintaohjelma. Uskon, että sen puitteissa myöskin nuorten aktiivinen osallistuminen Suomen turvallisuuspoliittiseen keskusteluun olisi mahdollista.

Ja aivan viimeisenä edustaja Kaunistolle: Kysyitte Afrikasta, Kaakkois-Aasiasta, siitä, ymmärretäänkö siellä Ukraina-kysymykset samalla tavalla kuin täällä. Teemme koko ajan työtä, että ymmärrettäisiin. Meillä oli kesällä 20 afrikkalaista ministeriä täällä, ja tiedän, että Ukrainan ulkoministeri Kuleba on aktiivisesti kiertänyt Afrikan maita, muun muassa Senegalia ja muita, kertomassa Ukrainan näkökulmaa, ja tämä on erittäin arvokasta työtä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja ministeri Skinnari, olkaa hyvä.

16.53 Kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari: Arvoisa puhemies! Edustaja Vehviläinen aloitti tällä EU-kokonaisuudella. On äärettömän tärkeää niin sisäisesti kuin ulkoisestikin, että EU on vaikuttava toimija, ja tässä tietysti tämä entistä yhtenäisempi, globaali toiminta, Global Gateway -alusta — 300 miljardia — on äärimmäisen tärkeä saada toimimaan, tekemään sitä meidän arvopohjaista narratiivia.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Edustaja Koskinen, ulkoministeri Haavisto jo hyvin avasi tätä kokonaisturvallisuuskäsitettä, mutta on kyllä erittäin tärkeä kotimaassakin nähdä, miten me esimerkiksi digitalisaation, osaamisen, digitaalisen turvallisuuden näemme osana kokonaisturvallisuutta, ja se liittyy toki tähän meidän kansainväliseenkin teknologiaosaamiseen ja siihen liittyvään digitaaliseen luottamukseen ja sen luomiseen.

Edustaja Kankaanniemi, Yhdysvallat ja heidän tukipakettinsa, Bidenin hallinnon valtava paketti: Palasin viikonloppuna Washingtonista ja vierailin myös Teksasissa, ja pääsin oikeastaan hyvin läheltä näkemään sitä, mitä se tarkoittaa. Se tarkoittaa hyvää, koska nyt Yhdysvallat panostaa vihreään siirtymään, panostaa uusiin teknologioihin, juuri siihen, mitä me voimme tarjota. Mutta samalla se tarkoittaa myös protektionismia, ja se on huono asia. Me joudumme Euroopan unionina pohtimaan tätä Inflation Reduction Act-, IRA-kokonaisuutta, nyt erittäin vakavasti, sitä, miten me siihen vastaamme, ja tämä työ on kesken. Mutta itse korostin positiivista ja ratkaisukeskeistä transatlanttista suhdetta tässäkin, jotta pääsemme eteenpäin. Yhdysvaltojen vienti on kasvanut vuodessa noin 67 prosenttia, eli siinäkin mielessä meidän pitää pystyä nyt vieläkin parempaan.

Edustaja Virolainen, miksi tukea maita, jotka tukevat Venäjää? Kerroin jo Global Gatewaysta, mutta kyllähän tässä on kysymys siitä, että pitää ajatella pitkäjänteisesti niin, että meillä on aidosti houkuttelevia vaihtoehtoja, tarjoamia, teknologioita, myös sosiaalisia innovaatioita — ne ovat itse asiassa kaikkein ratkaisevimpia — mutta on myös ajateltava sitä, millaista yhteiskuntamallia me teemme, viemme, ja silloin pitää olla pitkäjänteistä työtä, ihmisoikeudet, demokratia, oikeusvaltio, ilmastokestävyys ja niin edelleen. Erittäin iso ja tärkeä kysymys tilanteessa, jossa meidän pitää pystyä niihin konkreettisiin ratkaisuihin, jotta meidän mallimme on vahvempi.

Edustaja Hoskonen, Vietnam on erinomainen esimerkki onnistuneesta kehitysyhteistyöstä. Vietnam ei enää ole kehitysyhteistyömaa. Sitä on kehitetty, nyt se on kaupallisesti vahva, ja talouskasvu, kuten totesitte, on noin kahdeksan prosenttia. Erinomainen esimerkki siitä, mikä on kehitystyön perimmäinen tavoite: tehdä mahdolliseksi elämä ilman kehitysyhteistyötä. Ja olette oikeassa, Vietnam on tällä hetkellä Aasian maista se toiseksi suurin kauppakumppani ja erittäin tärkeä sellainen. Ja lisää pitää ja tulee tehdä.

Edustaja Östman, teille erityiskiitos työstänne Ukrainan hyväksi parlamentin näkökulmasta mutta samalla hyvästä yhteistyöstä myös näin ulkoministeriön näkökulmasta. Samalla nälänhädän osalta on tietysti nyt tärkeää, että niin lannoitteet kuin koko ruokaketju toimivat ja me pystymme rakentamaan uutta. Tämä on nyt iso pohjoismaalainenkin tavoite. Olen keskustellut paljon Tanskan ja Ruotsin kanssa, joilla on valtavasti myös ruokaosaamista, siitä, että Suomi näkyy. Meidän elintarvikevienti on valitettavasti vielä erittäin, voi sanoa, huonossa jamassa verrattuna pohjoismaisiin kollegoihin, joten työtä riittää yrityksillä ja meillä kaikilla.

Edustaja Koponen, läpinäkyvyys, kehitysyhteistyö: Itse en ainakaan osaa nimetä mitään muuta hallinnonalaa, mitä seurattaisiin yhtä tarkasti. Jos te sen osaatte kertoa, niin kerrokaa se minulle, miten seurataan väärinkäytöksiä, puututaan väärinkäytöksiin. Eletään todella riskisessä maailmassa ja erittäin konfliktierkeillä alueilla, joten riskejä on, ja siinäkin mielessä laadun osalta, totta kai, tarkkaillaan. Joskus niitä väärinkäytöksiä valitettavasti tulee, mutta silloin niihin puututaan välittömästi.

Vienninedistämisresurssit, onko riittävästi? Hallitus on panostanut erittäin paljon vientiin. Ehkä suurin ongelma on välillä se, löytyykö kotimaasta tarjottavaa, ja miten tämä ko-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

timainen kokonaisuus paketoidaan. Meidän pitää yhdessä tehdä enemmän ja katsoa näitä organisaatioita vielä kerran läpi, että onko meillä mahdollisesti jopa päällekkäisyyksiä.

Edustaja Saramo, kehitysyhteistyö, tuet, lainat, sijoitukset — kaikkia näitä tarvitaan, ja se on se taito, yhdistellä eri instrumentteja, jotta saadaan vaikuttavuutta jokaiselle eurolle.

Ja lopuksi, arvoisa puhemies, tämä geopolitiittinen iso tilanne, iso tilannekuva: Me teemme tässä nyt työtä, että me hahmotamme maailmaa, sen, mikä se Suomen paikka ja suunta on, kuten edustaja Kaunistokin tässä viittasi. Maailma on hyvin fragmentoitunut, ja tämä on erittäin tarkka paikka globaalissa maailmassa [Puhemies koputtaa] onnistua, jotta Suomi pärjää jatkossakin. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Millään tavalla puheenvuoroja rajoittamatta totean, että jos tässä vaiheessa halutaan nämä puheenvuorot tämän ajan puitteissa, mikä nyt on käytettävissä, puhua, niin se on keskimäärin noin kolme minuuttia. — Edustaja Hopsu.

16.59 Inka Hopsu vihr: Kiitos! Jäin odottelemaan lupaa puhua sen kolme minuuttia.

Arvoisa puhemies! Covid-19-pandemian vaikutuksesta äärimmäinen köyhyys ja nälkä ovat maailmassa kääntymässä kasvuun ja monet kehitystulokset ovat vaarassa. Agenda 2030:n, johon meidän kehitysyhteistyö osaltaan pohjaa, tuloksien saavuttaminen näyttää hyvin epävarmalta, jopa takapakkia otetaan, niin kuin tämä inhimillisen kehityksen mittaristo kertoo jopa 90 prosentista maista. Samaan aikaan Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan lisää merkittävästi humanitäärisen avun tarvetta. Suomi osoittaa Ukrainalle kehitysmäärärahoista lisätukea yhteensä 30 miljoonaa euroa, ja edellisen lisäksi ulkoministeriö osoittaa Ukrainan tukemiseen humanitääristä apua sekä laina- ja vakuusmuotoista tukea.

Valiokunta, siis ulkoasiainvaliokunta tässä tapauksessa, kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että jälleenrakennustarve tulee olemaan valtavan suuri ja kestoltaan mittava, ja tähän tulisi varautua. EU on tähän mennessä pystynyt noudattamaan periaatetta, jossa tämä Ukrainan tuki on lisäistä. Valitettavasti Suomi ei tähän nyt pääse. Määrärahataso myös kehitysyhteistyövaroissa muuten on laskussa. Bruttokansantulosta osuus laskee 0,42:een, kun se tänä vuonna oli 0,45. Täällä useampi jo totesi, että tämä on valitettava suunta, kun maailman kriisit ja kehitystilanne vain vaikeutuvat. Tavoitteen 0,7 yhä sanomme, ja toivottavasti siihen vielä joskus pääsemme. Se, mikä on myös valitettavaa, on se, että se osuus, joka osuu vähiten kehittyneille ja hauraille valtioille eli LDC-maille, putoaa tämän vuoden 0,18 prosentista 0,16:een, ja tämä oikeastaan herättää hieman hämmennystä, niin että luulisi, että tämä olisi edes helposti saavutettavissa. Tästä voi ministeriltä pyytää kommenttiakin.

Ja sitten vielä lisää prosenttilukuja, joihin valiokunnassa kiinnitettiin huomiota: Suomi on sitoutunut EU-linjausten mukaisesti siihen, että 85 prosenttia uusista hankkeista sisältää sukupuolten välistä tasa-arvoa edistäviä tavoitteita. Tähän ei olla vielä päästy, vaan nyt meidän uusista rahoitettavista hankkeista 50 prosenttia sisältää näitä tavoitteita. Tarve tälle osuuden nostamiselle olisi selkeä, sillä kansainväliset jakolinjat ovat syventyneet naisten ja tyttöjen ja seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeuksia koskevissa kysymyksissä, ja järjestäytyneempää ja runsasmuotoisempaa anti-gender-toimintaa ja liikehdintää on koko ajan vain enemmän.

Arvoisa puhemies! Nostin jo debatissa esiin, että toivoisin, että Suomi jatkossa sitoutuu käyttämään 15 prosenttia varsinaisista kehitysyhteistyövaroista kansalaisjärjestöjen kehi-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

tysyhteistyön tukemiseen. Järjestöt saavuttavat kaikista heikoimmassa asemassa olevat ihmiset ruohonjuuritasolla hauraissa konteksteissa ja paikoissa, joihin muiden toimijoiden apu ei yllä. Onkin hyvä, että järjestöjen rahoitus ei ole ensi vuonna laskussa tämän budjet-tiesityksen perusteella. Valiokunta kiinnittää kuitenkin huomiota myös siihen, voisiko ul-koministeriön rahoitusta käyttää entistä vahvemmin kansainvälisen rahoituksen, järjestö-jen rahoituksen, saamiseen. Nyt tämä mahdollisuus on EU-hankkeissa 50 prosentin osalta, mutta voisiko jatkossa samalla tavalla toimia esimerkiksi YK-rahoitteisten hankkeiden osalta?

Arvoisa puhemies! Suomen kehityspolitiikka ja -yhteistyö perustuvat kestävän kehityk-sen toimintaohjelman, Agenda 2030:n, ja Pariisin ilmastopimuksen toimeenpanoon. De-batissa myös huomautin, että nyt saatiin Montrealista myös luontosopimus aikaiseksi, ja entistä tärkeämpää olisi, että meidän kehitysyhteistyövaroista isompi osuus ohjautuisi myös tähän, ja tähän sekä valtiovarainvaliokunta että ulkoasiainvaliokunta ottavat kantaa. Ruotsissa osuus on 4 prosenttia, Norjassa 8 prosenttia, meillä vain puoli prosenttia meidän kehitysyhteistyövaroista.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kaunisto, olkaa hyvä.

17.04 Ville Kaunisto kok: Arvoisa puhemies! Kokoomuslainen joutuu säästötalkoisiin: yritän puhua lyhyesti, niin otetaan minuutteja kiinni.

Avaruuspolitiikka kuuluu lähtökohtaisesti kai TEMin alaisuuteen, mutta minun ajatte-lussani se on mitä suurimmissa määrin ulkopolitiikkaa tässä ajassa. Meitä säätelee yli 50 vuotta vanhat kansainvälisen oikeuden päätökset ja sopimukset, ja kuitenkin todellisuus on se, että jos tällä hetkellä Yhdysvallat, Kiina, Intia — Venäjäkin ehkä vielä vähän aikaa sit-ten — pyrkivät avaruuden valloittamiseen, niin sanotusti, ja näiden maiden lisäksi on mil-jardöörejä, jotka tekevät omia seikkailujaan, niin avaruuden rooli vain korostuu tulevai-suudessa yhä enemmän.

Tällä hetkellä, jos on halua ampua satelliitti Maan matalalle kiertoradalle sopivassa kul-massa, niin avaruusrumun määrä aiheuttaisi sen, että me käyttäisimme, niin kuin nyt kol-legat kaikki käyttävät kännykkää, lankapuhelimia. Oikeastaan tähän haluaisin kuulla ulko-ministerin ajatuksia: millä tavalla Eurooppa pystyy ottamaan vahvemman roolin siinä, että me ollaan muokkaamassa tätä maailmaa ja viemässä niitä omia arvojamme myös sinne avaruuden puolelle, koska se tulee olemaan erittäin ratkaisevaa?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

17.05 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Lyhyesti kysyn ulkoministeriltä sitä, kun meillä on Euroopan unionissa semmoinen mielestäni huolestuttava ilmiö, että sopi-musten tulkinta on vähän mitä sun sattuu. Tarkoitan, että kun näitä erilaisia ympäristöko-kouksia pidetään, niin aina kun suomalaiset ministerit menivät neuvottelemaan, niin se on käytännössä ollut se 30 prosentin lähtö suomalaisilta — milloin rahoitetaan metsiä, mil-loin muuta maaperää tai vesistöjä. Eli tässä tämä Euroopan unionin käytäntö on lähte-nyt ryömimään. Valtaahan ei oteta — annetaan, ja sitä otetaan. Eli kun sopimus syntyy, niin jokainen vallankäyttäjä pyrkii käyttämään annetun vallan plus vähän enem-män. Siitä olen huolestunut, että Euroopan unioni on lähtenyt sellaisille teille. Muun muas-sa alun perinhän ei pitänyt olla mitään yhteisvastuuta veloista eikä koroista. Nyt sitä on ja

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

aivan valtavasti. Sosiaalipaketti tuli. Nyt on tulossa tämä niin sanottu suvereniteettipaketti, ja kun luin juuri tuossa raportin koskien Euroopan tilintarkastustuomioistuimen lausuntoa siitä, mitä ne olivat tutkineet, näiden elvytysrahojen käyttöä, niin kyllähän se oli semmoista rahankäyttöä, että vain diplomaattisesti sanoja väännellen sieltä puuttui se karmea totuus, miten niitä rahoja on käytetty ihan käsittämättömällä tavalla. Vain diplomatian kautta se ilmoitettiin, että ”results were poor” eli nämä lopputulokset olivat hyvin köyhät. Ei siellä saavutettu juuri mitään, eli rahankäyttö oli erittäin vastuutonta. Hieman ihmettelen sitä, että tämmöiseen menettelyyn Euroopan unioni lähtee.

Euroopan unionin toiminnan tulee perustua tarkasti sopimusten noudattamiseen, ja sen pitää kunnioittaa sitä, että jokaisella maalla on omat päätöksentekoresurssinsa siihen, mitä se itse päättää, ja sitä kun Euroopan unionin komissio kunnioittaisi, niin olisin onnellinen. Ei se tietenkään ole kummankaan ministerin vika, mutta halusin vain sanoa, että tämä tie, millä nyt menemme, on mielestäni vaarallinen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kauma, olkaa hyvä.

17.07 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Venäjä on aiemmin ollut kuudenneksi suurin vientimarkkina Suomelle, sitä ennen jopa suurempi: noin viisi prosenttia Suomen koko viennistä. Nyt kun tätä kauppaa ei enää voida samassa määrin käydä — jatkossa se loppuu lähes kokonaan — niin tietenkin ne yritykset, jotka ovat aiemmin Venäjän kanssa kauppaa käyneet, joutuvat etsimään markkinoita muualta. Kysyisin teiltä, ministeri Skinnari: millä tavalla näitä yrityksiä on autettu, ja millä tavalla ne pystyvät näitä uusia markkinoita löytämään?

Sitten myös toinen kysymys ministeri Skinnarille: Business Finlandin toimintaa uudistettiin Team Finlandin puitteissa jo useita vuosia sitten, mutta valitettavasti tulokset tästä toiminnasta edelleen antavat odottaa itseään. Olen vieraillut useissa maissa Suomen edustustoissa, joissa myös kaupallista toimintaa edistetään, ja valitettavasti se tuntuu edelleen olevan aika vaatimattomalla pohjalla monissa paikoissa, joissa olisi suurta potentiaalia Suomelle. Miten aiotte tai miten haluaisitte uudistaa Business Finlandin toimintaa nyky päivään sopivammaksi?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Yrttiaho, olkaa hyvä.

17.08 Johannes Yrttiaho vas: Arvoisa puhemies! Esitys Nato-jäsenyyden hyväksymisestä on annettu eduskunnalle. Siinä ei aseteta mitään ehtoja tai varaumia jäsenyydelle, ei ydinaseiden, asevarastojen tai tukikohtien suhteen. Miksi ei? [Erkki Tuomiojan välihuuto] Johtuuko tämä ehkä siitä, että Suomi neuvottelee paraikaa Yhdysvaltain kanssa puolustus-sopimusta? Norja solmi aiemmin tänä vuonna Yhdysvaltain kanssa tällaisen puolustus-sopimuksen. Jos Suomen sopimus on samanlainen, tarkoittaa se sitä, että Suomi luovuttaa Yhdysvaltain asevoimien käyttöön suuria alueita ennen kaikkea Pohjois-Suomesta, sallii raskaiden aseiden ennakko-varaston alueelle ja myöntää USA:n sotilaille vapaan pääsyn suomalaisiin varuskuntiin ja muihin sotilaskohteisiin. Halutaanko Yhdysvaltain ja Suomen puolustus-sopimuksen velvoitteita ennakoiden jättää nyt kaikki yksipuolisetkin varaukset tekemättä Suomen Nato-päätöksen yhteydessä?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Tuomioja, olkaa hyvä.

17.10 Erkki Tuomioja sd: Herra puhemies! Suomessa on ollut koko kylmän sodan päätymisen jälkeen hyvin pitkään erittäin vakaa mielipide suhteessa sotilaalliseen liittoutumiseen. Noin 30 vuoden ajan keskimäärin 60 prosenttia on halunnut pitää liittoutumattomuudesta kiinni ja noin 25 prosenttia ollut liittoutumisen kannalla.

Turvallisuuspoliittisen toimintaympäristön jännitteiden kasvu, Venäjän uhkaava sotilaallinen varustautuminen Ukrainan rajalla ja sen vuodesta 2014 jatkunut tuki Ukrainan separatisteille sekä sen joulukuussa 21 Suomelle, Ruotsille ja Natolle suuntaamat varoitukset siitä, ettei se hyväksyisi uusien jäsenten hyväksymistä sotilasliittoon, alkoivat jo loppusyksystä kääntää suomalaisten mielipidettä aikaisempaa suopeammaksi Nato-jäsenyydelle. Venäjä aloitti helmikuussa täysimittaisen, monia sitä sitovia kansainvälisiä sopimusvelvoitteita rikkovan, bruttaalin hyökkäyksen Ukrainaa vastaan tavoitteenaan Ukrainan hallituksen vaihtaminen sille mieluisaan nukkehallitukseen. Tämän epäonnistuttua eteläisen Ukrainan alueiden liittäminen Venäjään lopulta käänsi lähes yön yli mielipiteet Suomessa Nato-jäsenyyden kannalle. Tästä turvallisuusympäristön radikaalista muutoksesta hallitus antoi toukokuussa eduskunnalle selonteon. Siinä ei otettu suoraan kantaa liittoutumiseen, mutta tarkoitus oli varmistaa mahdollisimman laaja tuki tälle kannalle, ja tämä toteutui yli odotusten, kun eduskunta äänin 188—8 asettui jäsenhakemuksen lähettämisen kannalle.

Kun prosessin käynnistyttyä kävi nopeasti ilmi, että suuri enemmistö kannatti jäsenhakemuksen jättämistä, kohdistuivat katseet Ruotsiin. Ruotsissa oli aiemmin suurempi kannatus liittoutumattomuudesta luopumiselle, mutta silloinen hallituspuolue sosiaalidemokraatit olivat edelleen liittoutumattomuuden säilyttämisen kannalla. Suomessa nähtiin tuolloin elintärkeäksi, että päätyisimme Ruotsin kanssa samaan ratkaisuun ja samassa aikataulussa. Olisi äärimmäisen huono tilanne, jos jompikumpi olisi Natossa ja toinen ei. Ruotsi on kuitenkin kaikista maailman maista se, jolla on suurin oma intressi Suomen turvallisuuden ja koskemattomuuden säilyttämiseen. Vaikka Ruotsissa siitä ei aiemmin haluttu keskustella, oli Suomessa myös pitkään valmiutta viedä kahdenvälinen puolustusyhteistyömme aina kahdenvälisen puolustusliiton solmimiseen saakka. Ruotsin kanssa olimme niin hallituksessa, eduskunnassa kuin puoluetasolla jatkuvasti yhteydessä, ja pystyimme tällä yhteydenpidolla vaikuttamaan siihen, että Ruotsi päätyi Suomen kanssa samaan ja samanaikaiseen ratkaisuun. On siten selvää, että tämä prosessi käydään loppuun asti yhdessä ja samantahtisesti emmekä anna Turkin kiristää kummaltakaan perusteettomia ja oikeusjärjestelmäämme vastaan sotivia myönnytyksiä.

Turvallisuusympäristön suuri muutos, joka on tähän johtanut, ei tarkoita sitä, että kumpaankaan maahan kohdistuisi välitöntä sotilaallista uhkaa. Tällainen voi toki kuitenkin ilmaantua Venäjän puolelta, eikä sitä olla aiemminkaan kokonaan suljettu pois. Siksi Suomi myös kylmän sodan päättymisen jälkeen on ylläpitänyt vahvaa omaa yleiseen asevelvollisuuteen perustuvaa puolustusvalmiutta ja hoitanut asianmukaisesti varustautumista myös kriisiaikojen varalta.

Olemme EU:ssa olleet tekemässä päätöksiä hyökkäykseen syyllistyneeseen Venäjään kohdistetuista pakotteista ja Ukrainan tukemisesta, ja osallistumme tähän täysimääräisesti ja varauksetta. Olemme toki näin Venäjän johdon silmissä jo asemoineet itsemme heidän viholliseksi katsomansa lännen riveihin. Tämä ei kuitenkaan Nato-jäsenyyttä odottaesakaan tee meistä aikaisempaa todennäköisempää hyökkäyksen kohdetta mutta on jälleen osoitus siitä, että luottamukseen ja sopimusten kunnioittamiseen perustunut naapurussuhde, jonka varassa suhteita on hoidettu, on peruuttamattomasti jäänyt taakse. Kuitenkin kun

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Putinin järjestelmä joskus aikanaan romahtaa, on sitä muutosmahdollisuutta tuettava ja vahvistettava sillä, että pidämme yllä yhteyksiä Venäjän kansalaisyhteiskuntaan ja demokraattiseen oppositioon.

Me liitymme Natoon samoin oikeuksin ja velvollisuuksin kuin muutkin liittokunnan jäsenmaat. [Puhemies koputtaa] Emme hae mitään erivapauksia tai erioikeuksia emmekä ole neuvottelemassa mistään niistä kysymyksistä, edustaja Yrttiaho, joista te mainitsitte, koska nämä pysyvät ja näiden täytyy pysyä Suomen ihan omassa harkinnassa jatkossakin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Junnila, olkaa hyvä.

17.15 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Palaan vielä tähän Nobel-palkitun Nadia Muradin ja Ison-Britannian, Yhdysvaltojen ja monien muiden maiden edistämään koodistoon.

Konfliktialueilla tapahtuneen seksuaalisen väkivallan toteen näyttäminen on tunnetusti poikkeuksellisen haastavaa. Tämän olemme nähneet myös Venäjän hyökkäyssodan aikana. Uhrin oikeusturvan toteutuminen on epävarmaa ja usein puutteellista. Rauhanaikana-kin monessa maassa on vaikeuksia seksuaalirikosten todistamisen suhteen, mutta sotatilanteessa ongelmat syvenevät entisestään. Todistusaineiston kerääminen voi olla mahdotonta sotaa käyvässä maassa. Lisäksi sota-aikana tekoihin liittyy usein entistäkin julmempia ja traumatisoivampia piirteitä, minkä vuoksi osa uhreista ei pysty tai halua puhua kokemastaan. Oma yhteisö saattaa myös pyytää vaikenemista, mikä vaikeuttaa edelleen tekijöiden saamista vastaamaan teoistaan. Selviytyneiden henkilöiden tutkimukset ja kertomukset ovat siten välttämättömiä, jotta syylliset saadaan vastuuseen.

Tämä Murad-koodisto kokoaakin olemassa olevat vähimmäisstandardit yhdeksi lainsäädännöksi, joka selkeyttää todisteiden keruusta vastuussa olevien toimintalinjauksia yhtenäisemmiksi. Tämä yhdenmukainen, seksuaalirikoksen uhriksi joutuneita kunnioittava Murad-koodisto auttaa omalta osaltaan lisäämään tietoisuutta ja siten myös ennaltaehkäisemään rikosten syntyä. Tämä tietenkin on myös osa kokonaisturvallisuutta, ja toivon, että ministeri Haavisto myös ottaa tämän huomioon, kun keskustele kollegoidensa kanssa maailmalla.

Toinen Venäjään liittyvä asia liittyy myös kehitysapuun: Nimittäin Venäjän hyökkäyssotaa tukevia maita on edelleen vastaanottamassa Suomenkin antamaa kehitysapua. Kysynkin ministereiltä: mihin toimiin olette ryhtyneet, että Suomi rajoittaisi kehitysavun antamista niille maille, jotka suoraan tai epäsuorasti tukevat Venäjän hyökkäyssotaa tai tekevät muutoin sellaista kauppaa, joka edesauttaa Venäjän pyrkimyksiä?

Arvoisa puhemies! Kysyn myös ministeri Haavistolta siitä, kun hän lokakuussa järjesti tilaisuuden feministisestä ulkopolitiikasta — kansainvälinen seminaari tuli myös Suomeen: nyt kun maailmalla voimapolitiikka on nostanut merkittävästi päätään, miten te näette feministisen ulkopolitiikan tulevaisuuden erityisesti näiden konfliktien ratkaisemisessa ja niiden ennaltaehkäisemisessä?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

17.18 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Kiitos ministereille hyvistä puheenvuoroista ja myös kollegoille hyvistä puheenvuoroista. On hyvä, että näitä päätöksiä Uk-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

rainan auttamisesta on tehty tasaisin väliajoin, ja tätä tukea täytyy jatkaa siihen asti, että Ukraina tämän sodan lopulta voittaa ja saa itsenäisyytensä ja vapautensa pelastettua.

Kysyisin ulkoministeri Haavistolta: minkä verran keskustelua käydään siitä, että nyt osa pohtii niin, että enää ei autettaisikaan Ukrainaa, kun kuulemma Ukraina on siirtynyt nyt puolustussodasta hyökkäyssotaan? Eihän Ukraina hyökkäyssotaa käy ennen kuin vastassa on oman maan, itsenäisen maan, raja, ja hämmästelen sellaista keskustelua. Tätä ei onneksi Suomessa käydä, vaan Euroopasta on tullut viestejä, että nyt tukea ei enää jatkettaisikaan samalla tavalla, kun Ukraina etenee siellä omassa maassaan. Edelleen Ukraina käy ainakin minun mielestäni puolustussotaa puolustaakseen omaa vapauttaan ja itsenäistä valtiota.

Myös Nato-prosessista kysyisin ulkoministeriltä arviota: miten näette tämän tilanteen tästä kehittyvän Unkarin osalta ja myös Turkin osalta, ja miten lähestyvät vaalit esimerkiksi Turkissa tätä tilannetta mahdollisesti muuttavat?

Pidän erittäin hyvänä sitä, että tämä pääministeri Sanna Marinin hallitus ei ole asettanut mitään rajoja eikä ehtoja Natoon menemiseksi. Meidän kannattaa Natossa ottaa se, mitä tarvitsemme ja mitä saamme, ja toisaalta antaa se, mitä Nato meiltä tarvitsee. Niin kuin monet kerrat olemme yhdessä todenneet, me olemme Natossa lopulta turvallisuutta lisäävä maa, emme sitä kuluttava maa.

Kiitan myös ulkoministeri Haavistoa ja nykyhallitusta siitä, että aseviennissä on pystytty jatkamaan myönteisiä ratkaisuja, myös ministeri Skinnarille tästä kiitos. Patrian isot kaupat ovat merkittäviä. Ne tuovat työtä ja työllisyyttä myös omaan maahan. Sako on tehnyt isoja kauppia, ja toivottavasti myös huoltovarmuuden näkökulmasta näitä kauppia jatkossakin syntyy ja myös Suomi tekee hankintoja omasta maasta. Meillä on erinomaisia, korkeaa osaamista tällä sektorilla, ja Ukrainan tapahtumat ovat osoittaneet sen, että myös tki-panostukset tulevat näkymään näissä. Siellä on ollut erinomaisia esimerkkejä, miten on pystytty oivaltamaan drone-puolella ja monessa muussa paljon.

Kiitos hyvästä työstä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Haavisto, kolme minuuttia, ja ministeri Skinnari sen jälkeen, kolme minuuttia.

17.21 Ulkoministeri Pekka Haavisto: Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos hyvistä puheenvuoroista. Vastaan niihin, jotka kohdistuvat suoraan ulkoministerille.

Edustaja Kaunisto kysyi avaruuspolitiikasta. Vaikka se kuulostaa niin etäiseltä, niin Suomihan on satelliittiteknologian osaaja. Tässä on meillä suuret kaupalliset ja osaamisintressit. Meillä on tietoturvallisuusintressit ajatellen kaikkea tätä, ja meillä on nämä avaruusympäristöintressit. Mainitsitte tämän avaruusromun ja kaikki ne negatiiviset asiat. Totta kai se on sektori, jossa ministeriöt tekevät yhteistyötä, ja se on EU:lle tärkeä sektori.

Edustaja Hoskonen vähän päivitteli näitä luontosopimuksia. Itse olin tyytyväinen, kun tämä luontokadon estävä sopimus Kanadassa vihdoinkin saatiin aikaan, ja siinä kiinalainen puheenjohtaja taisi käyttää vähän kyynärpäitä kaikkien osallistujien saamiseksi ruotuun. Mielestäni on tärkeää, että pidämme kansainvälisestä luontokadon estämisestä huolen.

Edustaja Yrttiaholle tulikin jo vastauksia myöskin edustaja Tuomiojan suunnasta tästä kahdenvälisestä sopimuksesta, joka Yhdysvaltojen kanssa aiotaan neuvotella. Neuvottelut alkavat ensi vuoden puolella. Se on tyypillinen sellainen sopimus, jota Nato-maat tekevät keskenään, ja ajatellen Yhdysvaltain isoa panostusta myöskin eurooppalaiseen turvallisuus-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

teen on luontevaa, että Suomikin tämäntyyppisen sopimuksen tekee. Se ei ole mikään tällainen salainen sopimus, jossa tuodaan joitain muita elementtejä, joista ei täällä olisi keskusteltu, vaan yksinkertaisesti myöskin teknistä yhteistyötä koskeva sopimus, jota tarvitaan.

Edustaja Tuomiojan puheenvuoro oli mielestäni hyvin historiallinen. Hän otti esiin viime keväältä tätä yhteistyötä Ruotsin kanssa, näitä asioita. Se kannattaa katsoa, ja se jää varmasti historiaan.

Edustaja Junnilalle:

Valitan, että en ehtinyt tuohon Murad-asiaan vastata, koska itsellenikin selvitin tässä välissä, mistä tässä koodistossa on kysymys. Puhuitte erittäin tärkeästä aiheesta eli seksuaalisesta väkivallasta konfliktien aikana. Suomihan on eri tavoin auttanut seksuaalisen väkivallan uhreja: Meillä on ollut ICC:n, kansainvälisen rikostuomioistuimen, kautta tämä uhrirahasto. Elisabeth Rehn on ollut näissä kysymyksissä erittäin aktiivinen. Selvitämme toki nyt ulkoministeriössä, mitä lisäarvoa voitaisiin tästä mainitsemastanne koodistosta vielä saada.

Mainitsitte myöskin tämän feministisen tai tasa-arvoisen ulkopoliittikan seminaarin. Siellä oli paljon kiinnostusta tämän teeman ympärillä, miten enemmän voitaisiin tasa-arvoa vielä maailmassa edistää, ja selvästi nämä teemat ovat sellainen Suomen lippulaiva.

Edustaja Heinonen, viittasitte tämän Ukraina-tuen jatkamiseen, ja sitä pidetään meilläkin tärkeänä, eikä minun korviini ole kantautunut, ettei Ukrainalla olisi jonkun mielestä oikeutta saada vanhat rajansa tai omat rajansa takaisin, koski se sitten Krimiä tai Itä-Ukrainan aluetta, ja uskon, että se tuki, jota Ukrainalle nyt annamme, tähtää tähän kokonaisuuteen.

Sitten aivan lopuksi Nato-jäsenyyssakatauluista: Unkari on luvannut parlamenttikautensa alussa keväällä tätä asiaa käsitellä. Uskomme toki tähän Unkarin lupaukseen. Se käsittelee Suomea ja Ruotsia yhtäkaaa. Ja Turkin kanssa edelleen keskustelut jatkuvat. Huomenna muistaakseni on Ruotsin ulkoministeri Billström käymässä Ankarassa, ja varmasti kuulemme silloin myöskin Suomi—Ruotsi-yhteistyön jatkosta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja ministeri Skinnari, olkaa hyvä.

17.24 Kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari: Arvoisa puhemies! Oikeastaan jatkan tästä ulkoministerin hyvästä puheenvuorosta liittyen pohjoismaisuuteen ja pohjoismaiseen alustaan, mihin edustaja Tuomiojakin viittasi. Kyse on, aivan oikein, turvallisuudesta, mutta kysymys on myös kaupasta, investoinneista, arvoista, ja tämä meidän pohjoismaalainen yhteinen alusta on maailman kymmeneksi suurin talous. Sitä kuunnellaan, sillä on sananvaltaa, ja sillä on ratkaisuja, eli on erittäin tärkeää nostaa tämä pohjoismainen alusta ja johtajuus tässäkin mielessä.

Kun edustaja Junnila palasi tähän geopolitiikkaan, tähän Venäjä-kysymykseen, siihen, miksi tuemme maita, niin ehkä minä jatkan tästä vielä. Kun vierailin esimerkiksi Etelä-Afrikassa, Namibiassa, niin siellä tuli aivan selvästi esille se, että meidän pitää olla läsnä. Meidän pitää olla läsnä poliittisesti, kaupallisesti mutta myös kehitysinstrumenteilla, koska muuten sinne syntyy tyhjiö. Ja kuka sen tyhjiön täyttää? Sen täyttää joku muu kuin Suomi, Pohjoismaat tai Euroopan unioni, joten tässäkin on hyvä paneutua tähän asiaan ja vierailla näissä maissa ja keskustella niitten päätöksentekijöiden kanssa siitä, miten tärkeää on

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

se aito yhteistyö, ja käyttää myös kehityspolitiikan instrumentteja silloin, kun ne ovat tarpeen, ja varsin usein ne ovat.

Ja tämä liittyy edustaja Kauman kysymykseen: mistä suomalaisille yrityksille, Suomelle korvaavat markkinat, kun tilanne Venäjän kanssa on radikaalisti muuttunut? Äsken kuvasin juuri vaikka Afrikan maita, missä luodaan sitä pohjaa niille kaupallisille suhteille. Puhuimme Vietnamista täällä aikaisemmin. Tätä työtä pitää tehdä nyt, koska kukaan ei tule meitä täältä hakemaan. Venäjä on suoranaisesti viisi miljardia euroa. Vaikutukset ovat toki välillisesti paljon suuremmat, jos katsotaan matkailua, vaikutuksia Itä-Suomeen. On pakko pystyä luomaan uutta. Toinen vaihtoehto on käpertyä tänne ja antaa jonkun muun täyttää ne tyhjiöt, arvoisat edustajat. Eli kyllä me tarvitsemme tämän geopolittisen ymmärryksen tästä fragmentoitumisesta, ja meidän pitää ymmärtää silloin Etelä-Amerikkaa, Afrikkaa, Aasiaa ehkä paljon paremmin kuin me nyt olemme tähän asti tehneet, ja se vaatii meiltä kaikilta paljon työtä. Mutta se on tehtävissä.

Edustaja Hoskonen, metsäosaaminen: Erittäin keskeinen asia tällä hetkellä myös kansainvälisesti. Yhdysvallat, Kanada — solmimme nyt osavaltiotasonkin sopimuksen. Siinä mielessä tämä liittyy EU:hun, mutta tämä liittyy kaiken kaikkiaan suomalaiseen metsään ja sen tuotteistamiseen ja sitä kautta myös hiilinieluihin ja ilmastonmuutoksiin.

Edustaja Hopsu, tasa-arvoasiat: Kyllä, minä olen kehitysministerinä aika ylpeä siitä, miten paljon me tasa-arvoa pidämme esillä ja mikä se meidän prosenttitaso on. Siinä ei ole mitään hävettävää, päinvastoin.

Ja arktisesta strategiasta vielä: ministeri Haavisto kuvasi hyvin sen, että avaruus liittyy tähän meidänkin osaamiseen [Puhemies koputtaa] ja eurooppalaiseen osaamiseen. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kopra, nyt minuutin puheenvuoro maksimissaan.

17.27 Jukka Kopra kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos tästä joululahjasta suorastaan.

Me olemme tästä Ukrainasta täällä keskustelleet tänä päivänä, ja tietysti keskustelu pyöri sen sodan ympärillä ja sotaan liittyvän avun antamisessa. Tietysti näin kuuluukin olla, mutta pohdin myös tätä siviiliyhteiskuntaa ja meidän siviiliyhteiskunnan ja Ukrainan siviiliyhteiskunnan välistä yhteistyötä, ja tiedustelen ministeri Haavistolta: minkälaisia liikkeitä sillä sektorilla tapahtuu? Nyt esimerkiksi Lappeenranta ilmoitti juuri pari päivää sitten tehneensä ystävyyskaupunkisopimuksen Tšernihivin kaupungin kanssa, ja tiedossani on, että maakunnat ovat myös tehneet ystävyysmaakuntasopimuksia. Onko tämä osa-alue ikään kuin valtion kontrollissa? Oletteko te tässä mukana, vai onko tämä tällaista kansalaisaktivismia? Tämähän kuulostaa erittäin hyvältä, koska tällä nyt luodaan niitä siviilikontakteja, joiden avulla sitä maata sitten jossain vaiheessa autetaan rakentamaan itsensä pysyyn. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Haavisto, minuutin vastaus maksimissaan.

17.29 Ulkoministeri Pekka Haavisto (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Erittäin hyvä kysymys edustaja Kopralta. Todella kun kävin Pohjoismaiden ja balttiministereiden

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

kanssa äskettäin Kiovassa, nostimme presidentti Zelenskyin kanssa esille sen, miten he haluavat, että tätä apua koordinoidaan. Heillä on tähän isoon apuun — isoihin paketteihin, EU:n apuun, joka on 18 miljardia ensi vuonna, jolla kouluja ja sairaaloita pidetään yllä — omat kanavansa, mutta he toivottavat tervetulleeksi kyllä tämän kuntien ja maakuntien yhteistyön. Apua ei koskaan ole liikaa tässä tilanteessa. He antavat suuren arvon sille, että on otettu vastaan pakolaisia, antavat suuren arvon sille, kun kerroimme, että lapset ovat täällä koulussa ja pyritään saamaan kouluun, mutta he lähtevät tietysti siitä, että heidän ihmisenä tulevat takaisin, tulevat jälleenrakentamaan maata ja että tähän jälleenrakennukseen saataisiin tukea. Juuri eri paikkakuntien tuki voisi olla juuri sitä — kuntayhteistyö, ystävyysskuntatoiminta — mitä tarvitaan.

Täytyy tässä lopuksi kiittää suomalaista kansalaisyhteiskuntaa. Kansan karttuista käsi on todella toiminut tässä yhteydessä, ja Ukraina on saanut vapaaehtoiselta järjestökentältä sitä tukea, mitä se myöskin tarvitsee.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pääluokan käsittely keskeytettiin.

3.10. Pääluokka 36 Valtionvelan korot

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Esitellään valtionvelan korkoja koskeva pääluokka 36. — Avaan keskustelun. Edustaja Koskinen, valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja, esittelee. Olkaa hyvä.

Keskustelu

17.30 Johannes Koskinen sd: Arvoisa puhemies! Valtion budjettitalouden tuloiksi ilman nettolainanottoa arvioidaan noin 73,1 miljardia euroa ensi vuonna. Tulot ilman lainanottoa kasvavat noin 15,1 miljardia euroa elikkä kokonaiset 26 prosenttia. Tästä muutoksesta suuri osa aiheutuu sote-uudistuksesta, jonka yhteydessä valtiolle siirtyy merkittävä määrä ansiotuloveroja sekä yhteisöveroja. Ilman sote-uudistusta verotulojen kasvu olisi noin viisi prosenttia, joka sinänsäkin on hyvä luku, ja sitä selittää muun muassa myönteinen työllisyyskehitys.

Valtion talousarvioesitys on noin 8,3 miljardia euroa alijäämäinen, mikä katetaan ottamalla lisää velkaa. Vuoden 23 lopussa talousarvion mukaisen valtionvelan, mukaan luetuna rahastotalouden velka, arvioidaan olevan noin 156 miljardia euroa, mikä on 56 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Valtionvelan korkomenoiksi arvioidaan noin 1,5 miljardia euroa, mikä on noin miljardin enemmän kuin vuoden 22 varsinaisessa talousarviossa. Nopea kasvu aiheutuu lähinnä kohonneesta kansainvälisestä korkotasosta, korkosuojauksesta ja koronvaihtosopimuksista.

Julkisessa keskustelussa on painotettu kovasti sitä, että tämän vaalikauden velkaantumisen olisi aivan poikkeuksellista ja järjestyttävää. Syytä keskustella sikäli on, että on ollut kolme peräkkäistä kriisiä, jotka ovat aiheuttaneet tätä lisävelanottoa, mutta olennainen kysymys, joka usein jää unhoon, on, että valtion velkaantumista on tapahtunut lisää joka vuosi vuodesta 2009 alkaen. Valtion budjettitalous oli ylijäämäinen vielä 2000-luvulla ennen finanssikriisiä mutta sen jälkeen joka vuosi on ollut alijäämäinen. Valtion budjettitalouden

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

alijäämä oli finanssikriisin jälkeen, vuosina 2009 ja 2010, keskimäärin noin kymmenen miljardia euroa ja eurokriisin aikoihin, vuosina 2011—2014, keskimäärin 7,5 miljardia euroa elikkä samaa luokkaa kuin nyt, ja silloin se oli kuitenkin olennaisesti kapeampi kriisi, sinänsä talouden eurooppalainen kriisi mutta ei näin syvä kuin koronan ja sodan aiheuttamat.

Budjettitalouden alijäämä lähti supistumaan näiden 2000-luvun kriisien jälkeen vuodesta 2015 vuoteen 2018. Vuoden 19 alijäämä oli noin kaksi miljardia euroa, mutta kuitenkin silloinkin vielä alijäämää oli. Sen jälkeen alijäämä on kasvanut huomattavasti koronaviruspandemian myötä: 17,5 miljardia vuonna 20 ja vuosina 21 ja 22 keskimäärin 9,2 miljardia euroa. Syvät alijäämät ovat johtaneet valtionvelan nopeaan kasvuun.

Tästä huolimatta ovat valtion korkomenot olleet laskussa vuodesta 2010 alkaen poikkeuksellisen pitkään supistuneesta korkotasosta johtuen. 12 vuotta sitten valtiolla oli velkaa 75 miljardia euroa ja valtion korkomenot olivat 1,9 miljardia euroa. Tästä lähtien valtion korkomenot ovat laskeneet keskimäärin seitsemällä prosentilla vuodessa, vaikka valtionvelka on vastaavasti kasvanut keskimäärin kuudella prosentilla vuosittain. Elikkä nämä ovat leikanneet toisiaan niin, että korkojen lasku on ollut voimakkaampaa kuin velan kasvu. Tämän kehityksen on mahdollistanut se, että valtio on korkoympäristöstä johtuen saanut erittäin edullisesti lainaa markkinoilta. Julkisen talouden kannalta matalat korot ovat tarkoittaneet etenkin alhaisia velanhoitokustannuksia ja halpaa velkarahoitusta. Nyt tämä matalien korkojen aika näyttäisi olevan pidemmäksi aikaa päättymässä, ja nyt tänä syksynä on arvioitu, että valtion kymmenvuotisen obligaation korko nousee kahteen prosenttiin vuonna 24, kun se on esimerkiksi viimeisten kolmen vuoden aikana ollut lähellä nollaa ja jopa negatiivinen.

Valtio on ottanut pitkää lainaa, pitkän maturiteetin lainoja, ja se mahdollistaa sen, että meillä ei ole kauhea kiire tässä tasapainottamisessa, mutta se täytyy tehdä jättevästi. Siihenhän on tehtykin näitä ehdotuksia kahden vaalikauden sopeuttamistoimista, joissa pitää kiinnittää huomiota sekä tulopuoleen, menoihin että erityisesti työllisyyden ja talouden kasvuun, jolla pystytään rahoittamaan velkojen takaisinmaksua.

Vaalikauden aikana valtiovarainvaliokunta on pariinkin otteeseen kiinnittänyt huomiota siihen, että tässä pitkien, matalien korkojen lainojen ottamisessa [Puhemies koputtaa] olisi voitu olla vieläkin aktiivisempia, niin kuin jotkut maat ovat olleet, mutta tälläkin rakenteella, joka nyt valtionvelassa on, pystymme ajan kanssa viisaasti hoitamaan velat pois. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Puisto, olkaa hyvä.

17.35 Sakari Puisto ps: Arvoisa puhemies! Valtio on velkaantunut kuluneella hallituskaudella varsin mittavasti. Valtion talousarvioesitys vuodelle 2023 on 8,3 miljardia euroa alijäämäinen. Vuoden 2023 lopussa valtionvelan arvioidaan olevan noin 156 miljardia euroa, ja hallituksen talousarvioesityksessä todetaan, että pidemmällä aikavälillä julkisen talouden menot ja tulot ovat rakenteellisesti epätasapainossa eikä julkinen talous ole kestävällä pohjalla.

Sanoisin, että finanssipolitiikassa on ainakin osin tuudittauduttu halpaan lainarahaan sillä ajatuksella, että korot pysyvät alhaalla ja takaisinmaksu tapahtuu vasta hamassa tulevaisuudessa. Tämä on tehty aikana, jolloin markkinoilla todistettiin epätavanomaista rahapolitiikkaa, nollakorkoja ja keskuspankkien määrällistä elvytystä. Viime aikoina kuitenkin

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

olemme todistaneet isoja käännteitä talouskehityksessä: kun vielä alkuvuodesta 12 kuukauden euribor-lainakorko oli negatiivinen, nyt se on yli 3 prosenttia, itse asiassa tänään 3,118 prosenttia.

Kohonneet asumisen, liikenteen ja energian hinnat sekä yleinen inflaatio ovat ajaneet kotitalouksia ja monia yrityksiä ahtaalle. Vaikka kasvavat korot vaikuttavat valtion lainanhoitokuluissa viiveellä ja korot eivät ole edes historiallisesti kovin korkeita, tilannekuva on muuttunut merkittävästi. Vielä keväällä valtiovarainministeriö arvioi Suomella kuluvan valtionvelan korkomenoihin tänä vuonna 700 miljoonaa euroa. Nyt arvio on noin 1 500 miljoonaa euroa. Lisävelkaa tarvitaan siis rutkasti jo pelkkään korkojen maksuun.

Tein lokakuun puolivälissä kirjallisen kysymyksen julkisen talouden velkaantumisesta ja sain siihen itse asiassa hyvinkin perusteellisen vastauksen valtiovarainministeriöstä. Olin siihen hyvin tyytyväinen. Esitin useamman kysymyksen ja valtion velkarakenteeseen liittyen käytännössä pyysin ministeriötä vastaamaan yksityiskohtaisesti näihin kysymyksiin käyttämällä muun muassa erilaisia kuvaajia, ja he tekivät juuri niin.

Yksi periaatteellinen kysymys käsitteli tosiaan tätä valtion lainamäärän velkarakennetta ja lainojen vuosittaisia erääntymisiä, ja valtiovarainministeriö hyvin kuvasi sitä, miten heidän tavoitteenaan velanhallinnassa on sellainen jakauma, jonka mukaan tavoite lyhytaikaiselle varainhankinnalle on noin 10 prosenttia budjettivelasta ja pitkäaikaisen varainhankinnan tavoiteosuus on puolestaan noin 90 prosenttia. Tällainen jakauma tosiaan on nyt eli 10,7 prosenttia lyhytaikaista velan osuutta ja sitten pidempiaikaista loput. Tietysti pitkäaikaisemmat lainat auttavat velan hallinnassa.

Valtiovarainministeriö myös kuvasi hyvin sitä, miten valtionvelka kuolettuu eli erääntyy, ja nämä lainat erääntyvät varsin tasaisesti tulevien vuosien aikana. Tulevan vuoden osalta on korkeampi lyhytaikainen laina, mutta sen jälkeen sitten taas nämä lainat erääntyvät varsin tasaisesti, ja siellä on joitakin lainoja, mitkä erääntyvät yli 20 vuoden aikana, ja sitten tällä hetkellä pisimmät liikkeeseen lasketut lainat ovat juoksuajaltaan noin 30 vuoden mittaisia: vuosi 2052 on viimeinen tässä kuvaajassa.

Edelleen kysyin, mikä on pääomilla painotettu lainojen keskikorko ja keskimääräinen korkosidonnaisuusaika, ja sain tähän vastauksen, että valtionvelan efektiivinen kustannus oli syyskuun lopun tilanteen mukaan 0,66 prosenttia. Tämä tunnusluku kertoo velan keskimääräisen tuoton velan nimellisarvona painotettuna, mikä tarkoittaa sitä, että velan keskimääräinen uudelleenhinnoittelujakso oli noin 4,8 vuotta.

Kysyin edelleen, minkälainen on korkoriski ja vaikutus talouteen sitä skenaariota silmällä pitäen, että euriborkorot edelleen nousevat, ja tähän sain luonnehdintaa vastauksesta: nähtiin, että semmoinen skenaario on mahdollinen, että talouskasvu ja korot ikään kuin menevät samaan suuntaan, kumpikin kasvaa, mutta nähtiin myös semmoinen mahdollisuus, että talouskasvu ja korot kääntyvät eri suuntiin. Skenaarioita tietenkin on erilaisia. Voidaan semmoinenkin [Puhemies koputtaa] skenaario ajatella, että rahapolitiikka edelleen löystyy ja velat lähtevät vaikkapa inflatoitumaan pois, mutta loppujen lopuksi sanoisin, että joka tapauksessa löysä [Puhemies koputtaa] julkisen talouden kuri ja kasvavat velanhoitokustannukset ovat ainakin huonoja riskejä sisältävä yhdistelmä, varsinkin kun talouskasvun näkymistä on epävarmuutta. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen poissa, edustaja Marttinen poissa, edustaja Hoskonen poissa, edustaja Tuomioja poissa. — Edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

17.41 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Valtionvelan korot on tämän pääluokan nimikkeenä, ja tästä asiasta on valtiovarainvaliokunnan mietinnön sivulla 8 kolme kappaletta. Vaikka tämä korkoasia ja velka-asia on valtavan tärkeä, tämä on kuitattu täällä yhtä lyhyesti kuin sukupuolitietoinen budjetointi. No, varmasti on tärkeää, että budjetointi on sukupuolitietoista, mutta ehkä voisi ajatella, että tätä budjettia käsiteltäessä myös tähän velkaan, sen kehitykseen ja korkokysymyksiin käytäisiin enemmän käsiä kuin mitä nyt on ehkä tapahtumassa.

Arvoisa puhemies! Edustaja Puisto kertoi hyvin tarkkaan viisaana miehenä nuo luvut ja taustat ja oli hankkinut vielä paljon lisätietoa sen lisäksi, mitä täällä mietinnössä näkyy. Siis ensi vuonna budjettiesityksen mukaan valtionvelka kasvaa 8,3 miljardia 156 miljardiin, ja korkoihin on varattu noin 1,5 miljardia euroa. Se on merkittävästi kasvanut kuluvaasta vuodesta ja lähivuosista, jotka taakse ovat jääneet. Ensi vuodelle on ennustettu lievää taantumaa, ja saattaa olla, että nämä käsillä olevat monenlaiset ongelmat — sota, hyvinvointialueuudistus ja moni muu — aiheuttavat lisämenoja, jotka kasvattavat tuota velkamäärää ja ehkä vaikuttavat negatiivisesti valtion tuloihin, jolloin sitten tilanne heikkenee näistäkin luvuista, mitä on esille otettu täällä.

Voidaan kyllä perustellusti sanoa, niin kuin valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja Koskinen totesi, että meidän valtiontalouden velkasuhde ei ole kohtuuttoman suuri, 56 prosenttia bkt:stä, mutta kehityksen suunta on viime vuosina ollut kyllä huolestuttava, ja ennen kaikkea meillä talouskasvu on ollut jo vuodesta 2008 lähtien erittäin heikkoa ja on myös nyt näillä näkymin edessä olevina aikoina monestakin eri syystä.

Arvoisa puhemies! Suomen kansa köyhtyy tällä hetkellä inflaation takia melko reippaasti, ja se on asia, joka näkyy ostovoiman kehityksessä ja kulutuksessa ja sitä kautta myös valtiontaloudessa, julkisessa taloudessa, negatiivisesti. Toivottavasti inflaatio saadaan pian hoidettua matalammalle tasolle. Ainoana keinona näyttää olevan Euroopan keskuspankin korkopolitiikka, joka sitten taas kasvattaa korkomenoja. Ja velkaantuneille — valtiolle, kunnille, yrityksille ja kotitalouksille — koronnousu on vahingollinen asia ja aiheuttaa edelleen vakavan kierteen, ja tämän kierteen katkaiseminen on tässä ehkä kaikkein tärkeintä.

Arvoisa puhemies! Kun puhumme veloista, meidän on syytä myös katsoa vähän vastuita. Tässä valtiovarainvaliokunnan mietinnön sivulla 7 alkaa osio ”Valtion ehdolliset vastuut”, ja tässä todetaan, että voimassa olevat valtiota rasittavat valtiontakaukset ja -takuut olivat yli 66 miljardia euroa kesäkuun lopussa tänä vuonna. Nyt ne ovat kasvaneet entisestään Finnairin ja Finavian pääomittamisen johdosta, ja toisaalta on Euroopan komission varainhankinnalle annetut takaukset ja takuut, Euroopan investointipankin EU:n covid-taakurahasto ja Euroopan rahoitusvakausvälineen vastuut, jotka ovat 6,8 miljardia euroa, ja näiltä osin voidaan todeta, niin kuin valtiovarainvaliokunta toteaa mietinnössä, että riskit ovat myös kasvamassa ja kasvaneet. Täällä toteaaakin valiokunta seuraavasti: ”Valiokunta painottaa, että ehdollisiin vastuisiin liittyvä riski tappioista on selvästi kasvanut talouskehityksen heikentyessä ja vastuut lisäävät julkisen talouden alttiutta kriiseille. Ehdollisiin vastuisiin sisältyviä riskejä, odotettuja tappioita ja tuottoja [Puhemies koputtaa] tulisi siten arvioida ja huomioida julkisen talouden ohjauksessa nykyistä järjestelmällisemmin.” [Puhemies: Kiitoksia!] Eli tämä vastuiden kehitys on myös otettava hyvin vakavasti näinä aikoina, kun maailmassa on hyvin suuria epävarmuuksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Junnila, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

17.47 Vilhelm Junnila ps: Herra puhemies! Jatkan edustaja Kankaanniemen asiantuntevan puheenvuoron jälkeen näistä vastuista tai tarkemmin sanottuna vakuuksista.

Korot ovat tosiaan nousseet erittäin nopeasti, ja tämä koskettaa sekä lyhyt- että pitkäaikaisia luottoja. Valtio käyttää siis valtionvelan korkoriskin hallintaan koronvaihtosopimuksia, ja nämä toimivat käytännössä siten, että tämä valtion antama vakuus palautuu sitten valtiolle, kun koronvaihtosopimus erääntyy, ja nämä ovat sitten taseessa saatavia, ja jos valtio on antanut käteisvakuuksia, niin se saa myös sitten korkoa. Mutta näiden korkojen nousun myötä jopa näiden antamien vakuuksien määrä on kasvanut 5 miljardiin euroon, mutta vakuuksien määrä tietenkin muuttuu jatkuvasti. Sitten taas vastapuolelta saatu vakuus on taseessa lyhytaikaista velkaa. Ja tietenkin tässä tilanteessa valtion käteisvakuusasema on heikentynyt. Näitähän ei budjetoida valtion talousarvioon, mutta kokonaisuudessaan korkojen nousu on sitten kasvattanut vakuusvaatimuksia, niin että kyllä tämä siltäkin osin on heikentänyt valtion rahoitusasemaa.

Valtiovarainministeriö on kohtuullisen hyvin mielestäni tuonut virkamiespuheenvuoroissaan esiin sopeuttamistarvetta: puhuivat vähintään 9:n, jopa 10 miljardin sopeuttamistarpeesta. Nämäkin ovat ehkä konservatiivisia arvioita seuraavan kahden hallituskauden aikana. Myös valtiovarainministeri Saarikko on valiokunnalle esittämissään lausunnoissaan mielestäni hyvin ymmärtänyt taloudellisen tilanteen. Mutta en voi välttyä huomauttamasta sitä valtavan suurta ristiriitaa, että kun valtion velanotto on nyt 12,7 miljardia euroa tämän vuoden tasossa, siis lähes 13 miljardia euroa, niin muistelen vain sosiaalidemokraattien johtavan talousasiantuntijan Matias Mäkysen lausuntoa, että itse asiassa valtion rahoitusasema olisikin jotenkin turvattu, koska meillä onkin kuulemma ylijäämiä saatavilla, joilla tämäkin tilanne hoidettaisiin. Ja kun viimeksi katsoin A-studiota, siellä pääministeri Marin ilmaisi, että tämä hoidetaan talouskasvulla ja työllisyydellä. Kyllä nämä sosiaalidemokraattien äsken mainitut ulostulot ovat erittäin suuressa ristiriidassa sen todellisuuden kanssa, mitä valtiovarainministeriö meille kertoo. Tämä on aika hälyttävää, että pääministeripuolue voi näin erikoista talouspolitiikkaa tässä tilanteessa kansalaisille esittää. Kuten tiedämme, jopa korot ovat useiden [Puhemies koputtaa] miljardien suuruisia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

17.50 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Valtionvelan korkojen määrä on huolestuttavalla tasolla, siis valtiolla on liikaa velkaa. Vuoden 23 lopulla arvion mukaan, tuon budjettimietinnön mukaan, 156 miljardia on valtionvelka sillä hetkellä. Sitten on erilaisia sitoumuksia ja, kuten korkeasti arvostamani edustaja Kankaanniemi puheenvuorossaan totesi, 66 miljardia erilaisia takauksia. Ja sitten kun katsoo, mitä on toisella julkisella sektorilla — tarkoitan kuntataloutta — niin sielläkin on velkaa. En muista tarkalleen, lähemmäs 100 miljardia lienee kuntien velka yhteensä. En ihan tarkkaa summaa muista. [Toimi Kankaanniemi: Ei ihan niin paljon!] — Ei niin paljon, mutta kuitenkin sinne suuntaan se menee. — Ja sitten kotitalouksien velka on lähellä 200:aa miljardia. Silloin ollaan semmoisissa luvuissa, että jokainen alkeellistakin matematiikkaa hallitseva asian seuraaja pystyy päättämään, että olemme erittäin vaarallisella tasolla, ja sen tekee erikoisen vaaralliseksi se, että Euroopan unionin politiikan myötä Suomesta ollaan tekemässä reservaatia. Kansantalouden voimavaroja, meidän talouden kasvun moottoria, metsätaloutta, vainotaan. Se alkaa olla kohta yhtä kielletty elinkeino kuin aikanaan oli muuan korvessa tehtävä kemiallinen toiminta, tislaustoiminta — tämä metsätalouden toiminta alkaa kohtapuol-

liin muistuttaa sitä, että pitää olla kymmenen virkamiestä vahtimassa, voiko leimikon tehdä ja voiko puuta hakata ja viedä sahalle.

Ja se, mikä on vielä huolestuttavampaa — tämän päivän tieto, ihan tuore tieto, en halua kertoa vanhoja tietoja teille, kunnioitetut edustajat ja kunnioitettu puhemies — on se, että valtavat määrät suomalaista kuitupuuta ja tukkia ajetaan ei sahoille eikä sellutehtaille vaan suoraan polttoon. Ja keskustelinpa semmoisen sahurin kanssa puhelimesta tänään, joka kertoi, että siellä isolla sahalla tapahtuu semmoista toimintaa, että siellä ei enää lankkua myydä vaan ne pistävät kylmästi tällaiset isot katkojalaitokset suoraan, ne tekevät pilkettä ja myyvät sen edelleen. Eipähän sahatavaraa tehdä ollenkaan. Se sahatavara päätetään ja myydään sitten polttopuuna eteenpäin. Eli tähän on Suomi mennyt. Ymmärrän toki sahatavaran markkinaheikkouden tällä hetkellä. Se on markkinaehtojen alaista toimintaa. Metsäteollisuuden toiminta yleensä — sellun myynti, sellun valmistus, puutavaran, sahatavaran valmistus, muiden tuotteiden valmistus, kaikki tämä — on totta kai markkinatoimintaa, ja siellä tapahtuu näitä erilaisia konjunktuurivaihteluita, joille ei vain mahda mitään. Markkinat menevät niin kuin menevät.

Mutta erittäin huolestuttavaa, arvoisa puhemies, on se, että tämä vihreä siirtymä, mitä nyt on markkinoitu, tuntuu olevan valtakunnan tärkein asia tällä hetkellä. Sen vahingot, mitä se tekee tälle yhteiskunnalle, ovat valtavia. Meitä ei uhkaa mikään lajien katoaminen, eikä meitä uhkaa monimuotoisuuden häviäminen, eikä meitä uhkaa eroosio eikä mikään muukaan eikä metsätuho, meitä uhkaa kapea-alainen näköala siitä, mitä me tässä maassa tehdään. Suomessa ei tapahdu metsäkatoa ollenkaan. Ainut, missä tapahtuu tällaisista luonnon tuhoutumista, kun tämäkin kaupunki kasvaa — täällähän sitä tuhoa tehdään, kun täällä pistetään puut mataliksi ja rakennetaan moottoritietä tai jotakin muuta. Maaseutukunnissa tänäpäivänä kaikki ne alueet, esimerkiksi vapautuvat sähkölinjat taikka semmoiset alueet, joita ei enää johonkin muuhun taloustoimintaan tehdä, metsitetään heti, ja käytännössä niistä tulee uutta kasvavaa metsää hyvin nopeasti, ja luontohan hoitaa sitten lopun. Elikkä meillä ei metsäkatoa tapahdu, ei monimuotoisuuden häviämistä. Totta kai löytyy aina tilasto, jonka mukaan löytyy joku tiedemies, joka todistaa, että näin on tapahtunut. Kaikki tämä talouden toimintaa rajoittava toiminta iskee erittäin vahingollisesti Suomen kansantalouteen, ja se nimenomaan näkyy täällä: kun tuotot pienenevät, niin sitten eletään velalla.

Arvoisa puhemies! Olen ihan varma siitä, että tämä velalla eläminen tulee loppumaan. Olemme nyt jo sillä tasolla, että velan korot alkavat määrittää, mitä tässä maassa pystytään tekemään. Arvoisa puhemies, nyt ovat ne viimeiset hetket, että voimme tässä maassa vielä järkeviä päätöksiä itse tehdä. Jatkamalla tällä samalla vihreän siirtymän linjalla, lopettamalla suomalaisen energiantuotannon tuhoamme tämän kansantalouden lopullisesti.

Meidän on tehtävä tässä maassa, arvoisat ministerit, jos satutte olemaan kuulolla — ja olettehan te jossakin varmaan, ja teidän avustajanne — tänä keväänä heti päätös, jonka mukaan turve otetaan takaisin täysivaltaisena energiaraaka-aineena Suomen energiaraaka-ainepalettiin. Sellu- ja kuitupuun ja tukkipuun polttaminen energiaksi on kansantaloudellinen häpeä.

Ja sitten lopuksi, arvoisa puhemies: Kun meillä on nyt tällainen yleinen villitys, että tuntuu, että vain vihreät osaavat metsänhoidon, niin Suomessa ei ole mitään muuta ongelmaa kuin se, että emme anna työrauhaa niille, jotka oikeasti tätä maaseudun työtä tekevät, hoitavat peltojaan ja hoitavat metsiään. Ei täällä Helsingissä sitä osata. Ne, jotka maaseu-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

dulla tekevät sitä työtä, sen osaavat. Antakaa heille edes työrauha, [Puhemies koputtaa] se ei ole paljon pyydetty.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

17.56 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Tämä vaalikausi on osoittanut sen, että ilmaisen rahan aika on ohi. Muistan, kuinka tässäkin salissa salin vasemmalta laidalta kuului puheenvuoroja, joissa annettiin ymmärtää eikä vain ymmärtää vaan sanottiin, että ei valtion tarvitse koskaan lainojaan pois maksaa eikä niistä tarvitse olla huolissaan.

Tämä nykyinen hallitushan valitsi vuonna 2019 velkaantumisen tien itse asiassa ennen kuin tähän maahan tuli koronaa tai Putin hyökkäsi Ukrainaan. Tämä nykyinen hallitus otti 2019 tietoisin valinnan, että otettiin velkaa, ja silloin ymmärtääkseni ajatus oli, että tulopuolta sitten oltaisiin katsottu myöhemmin. Sitä myöhempää aikaa ei sitten koskaan tullut, ja tämä velkaantuminen nyt näkyy. Ensi vuonna taitaa olla jo lähellä puolitoista miljardia, mitä meillä menee pelkästään lainojen korkoihin, ja kun sitä suhteuttaa tähän vuoteen ja aiempiin vuosiin, niin summat ovat erittäin suuria. Me käytämme ammatilliseen koulutukseen vähempi rahaa kuin lainan korkoihin ensi vuonna, ja näyttää siltä, että valtionkin lainojen korkomenot tulevat tulevaisuudessa vain kasvamaan.

Tämä hallitus jää historiaan siitä, että 4 vuotta, 40 miljardia. Ja riittääköhän sekään?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Ovaska vielä.

17.57 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Heinonen mainitsi, että ilmaisen rahan aika on ohi, mutta mitä on sitten se raha, mitä hän esitti tänään niissä lukuisissa hankkeissaan, jotka eivät kuitenkaan mahtuneet siihen kokoomuksen vaihtoehtobudjettiin? Oliko se ilmaista rahaa?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

17.58 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! Hieman hämmentyneenähän tuolla maakunnissa on seurattu keskustalaisten ilveilyä näistä esityksistä, joilla maaseudun tiestöä oltaisiin haluttu laittaa kuntoon. Tänä vuonna meidän huonokuntoisten teiden määrä, edustaja Ovaska, kasvaa. [Ari Koponen: Korjausvelka kasvaa!] — Korjausvelka kasvaa. — Ensi vuonna tässä maassa asfaltoidaan tietä reilusti alle 2 000 kilometriä, ehkä sellaiset 1 500—1 700 kilometriä. Määrärahat ovat niin vaatimattomat kustannuksiin nähden, että uutta asfalttia ei pystytä tekemään sen enempää. Meidän korjausvelka maaseudun teillä tulee kasvamaan ennätyksellisen korkeaksi.

Kokoomuksen vaihtoehtobudjetti, josta Ovaska kiirehti vierailleen puhetta tänne saliin pitämään, lähtee siitä, että velkaa otetaan vähemmän. Kyllä. Velkaa otetaan vähemmän kuin hallitus ottaisi — 1,1 miljardia ensi vuonna — ja me olemme tehneet selkeän päätöksen siitä, että tämän maan taloutta laitetaan kuntoon, ja me pystymme silloin tekemään näitä panostuksia.

No, otetaan esille nämä meidän tekemämme lisäykset, joista tänään äänestettiin. Kokoomuksen vaihtoehtobudjetissa on 500 miljoonan euron rahoituskokonaisuus, Koko Suomi kuntoon -paketti, jolla nimenomaan laitettaisiin näitä keskustan hoitamatta jättämiä maaseudun pienempiäkin teitä kuntoon. [Jouni Ovaskan välihuuto] Ja sen lisäksi meidän vaih-

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

toehtobudjetissamme on vielä miljardien pääomittamiset isoille raideinvestoinneille. Eli meillä pystytään siis pienemmällä velanotolla tekemään enemmän, ja se lähtee siitä, että me pystymme tekemään myös valintoja.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

18.00 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia edustaja Heinoselle. Maaseudulla asuvana kansanedustajana lämmitän todella sydäntä, että edustaja Heinonen on ottanut sydämen asiaksi meidän alemman tieverkon kunnan. Lämpimästi kiitän edustaja Heinosta ja hänen hyväsydämisyyttään.

Todellakin alemman tieverkon kunto on sellainen, että sinne me tarvitsemme. Olen jo silloin liikenneministeriön pääluokan kohdalla ministeri Harakan läsnä olleen sanonut sen, miten tämä homma hoidetaan: tiehöylät takaisin suomalaiselle soratieverkolle. Se ensimmäisenä vuonna maksaa ehkä hieman enemmän kuin se normaali vuotuinen rahapanos, mutta seuraavina vuosina, sen jälkeen kun ne tierungot laitetaan oikeaan muotoon ja kuntoon, on hyvin edullisia vuosia monia, monia peräkkäin. Selvitään kahdella tiehöyläyksellä ja loppu hoidetaan sitten lanoilla, joilla voidaan se kuuluisa vallesmannin kihara poistaa sieltä teiltä. Me osataan se. Annetaan vain tiepiireille — anteeksi, näille ely-keskusten alueille — se homma hoidettavaksi ja pannaan sinne ehto, samoin kuin esimerkiksi taloa kun rakennetaan, että on tietyt kriteerit täytettävä, on oltava sertifikaatit kunnossa ja työltä vaaditaan tietty laatu. Ei tässä muuta tarvita. Osataan, koneet on olemassa, ammattitaito on vielä olemassa — pannaan vaan toimeksi ja säästetään sitten rahaa.

Mutta se toinen asia, mitä velanmaksuun ja velkojen määrään tulee, arvoisa puhemies: asiahan on niin, että jos me halutaan näitä velkoja ruveta maksamaan, niin kaksi asiaa meidän on välttämättä tehtävä.

Me Juha Sipilän hallituksen aikanaan — vaikka Juha Sipilää silloin roimittiin sanallisesti aika ankarasti — tehtiin valtava byrokratian purkutalkoo, joka onnistui erittäin hyvin. En normien määrää muista, sitä, montako purettiin, 300—400 niitä oli, vai oliko peräti enemmän, joku muistaa tarkemmin, luokkaa 300 se ehkä oli.

Ja sitten toinen asia, mikä oli, niin se, että luotiin uusia työpaikkoja byrokratiaa purkamalla. Byrokratian purku oli se yksi tehtävä, ja toinen asia oli se, että nopeutettiin erilaisia prosesseja. Sillä luotiin lähes 140 000 uutta työpaikkaa, ja lähes kaikki työpaikat tulivat yksityisiin pieniin yrityksiin. Elikkä se on Suomen kansantalouden kannalta erittäin hyvä kehityssuunta.

Se on täysin mahdollista tehdä vaikka seuraavan hallituksen aikana. Tämän hallituksen aikana se ei valitettavasti onnistunut eikä varmaan näissä olosuhteissa, mitä on nyt tapahtunut, varmaan oikein kunnolla pystyttykään tekemään. Mutta se on meidän edessä ihan varmasti seuraavalla hallituskaudella. Toivon, että sitten riittää sitä viisautta, että pienille yrityksille annetaan mahdollisuus toimia, niille annetaan mahdollisuus saada heti ne luvat, mitä ne hakevat. Ei voi olla niin, että joku lupa kestää seitsemän vuotta byrokratian rattaissa. Pahimmillaan käy niin, että se yrittäjä jo väsyi siihen, muuttaa vaikka maasta pois tai menee vaikka Ruotsiin töihin tai jonnekin muualle. Elikkä nämä asiat meidän pitää tehdä, jos me haluamme oikein aidosti näitä velkoja ruveta maksamaan. Se on varmaa, että halvan rahan ajat ovat vähäksi aikaa tässä Euroopan mantereella ohi. Euroopan keskuspankki on itse omia virheitään tehnyt antamalla sitä helikopterirahaa sinne sun tänne, vaan nyt on sitten hauskat päivät pidetty ja on maksun aika, ja se on tässä salissa syytä ottaa vakavasti.

Pöytäkirja PTK 144/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Koponen Ari, olkaa hyvä.

18.03 **Ari Koponen ps:** Arvoisa puhemies! Tosiaan tiestön korjausvelkaa ei syntyisi, jos päällystäisimme vuosittain teitä noin 4 000 kilometriä. Kuitenkin tänä vuonna saamme päällystettyä vain noin 2 300 kilometriä ja ensi vuonna vain noin 1 700 kilometriä. Tämä on surkea uutinen Suomen teollisuudelle, mistä noin 90 prosenttia kulkee kumipyörillä. Ei niitä velkoja tosiaan näin takaisin maksella.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi pääluokan 36 mietinnön mukaisena.

Asian käsittely keskeytettiin.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi lääketieteellisestä tutkimuksesta annetun lain ja lääketieteellisestä tutkimuksesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta sekä niihin liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 316/2022 vp

Valiokunnan mietintö StVM 38/2022 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 316/2022 vp sisältyvät 1.-4. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

5. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 21.12.2022 klo 10.00. Täysistunto lopetettiin klo 19.11.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola